
Slobodan Kaštela
Vladimir Strugar

AKADEMIJIN
ZAVOD U BJELOVARU
2005. – 2015.

PRILOZI ZA POVIJEST

ZAGREB – BJELOVAR, 2016.

Slobodan Kaštela
Vladimir Strugar

AKADEMIJIN ZAVOD U BJELOVARU 2005. – 2015.
PRILOZI ZA POVIJEST

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti

Posebna izdanja

Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru

Knjiga 7

Glavni i odgovorni urednik

Akademik Franjo Šanjek

Izvršni urednik

Aco Zrnić

Recenzenti

Akademik Nikša Stančić

Akademik Stjepan Damjanović

Fotografije

Arhiv Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru, snimio Jozo Lovrić

ISBN 978-953-347-137-2

CIP zapis je dostupan u računalnome katalogu

Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 000953851.

HRVATSKA AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI
Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru

Slobodan Kaštela
Vladimir Strugar

**AKADEMIJIN
ZAVOD U BJELOVARU
2005. – 2015.**

PRILOZI ZA POVIJEST

Zagreb – Bjelovar, 2016.

SADRŽAJ

PREDGOVORI	7
Akademik Zvonko Kusić, predsjednik Hrvatske akademije	7
Damir Bajs, župan Bjelovarsko-bilogorske županije	9
Antun Korušec, gradonačelnik Grada Bjelovara	10
UVOD	13
OSNIVANJE I ORGANIZACIJA RADA ZAVODA	17
Ključne odluke o osnivanju Akademijinog Zavoda u Bjelovaru	17
Prostor za rad Zavoda	22
Kadrovska organizacija Zavoda	24
ODRŽANI ZNANSTVENI SKUPOVI	25
O povijesti Bjelovara	26
Bogata povijest Bjelovarsko-bilogorske županije	33
Znanje uvjet razvoja	36
Garić-grad: srednjovjekovna utvrda	42
Znanstvena istraživanja povijesti Bjelovara	48
Prioritetna područja razvoja Bjelovarsko-bilogorske županije	50
Spoznaite o zdravlju i kvaliteti života	54
Domovinski rat – presudno razdoblje hrvatske suvremene povijesti	59
Novo je društvo – društvo znanja	75
Održana dva okrugla stola	79
Zavod suorganizator skupova	81
NAKLADNIČKA DJELATNOST	83
Časopis <i>Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru</i>	83

<i>Posebna izdanja Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru</i>	87
Knjige sažetaka sa skupova	90
Katalozi izložbi	92
<i>Dani otvorenih vrata Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti</i>	93
IZLOŽBE	95
DANI EDE MURTIĆA	101
ORGANIZACIJA PREDAVANJA	109
KNJIŽEVNI SUSRETI	115
PREDSTAVLJANJE IZDANJA ZAVODA	119
Predstavljanje časopisa <i>Radovi</i>	119
Predstavljanje knjiga u ediciji <i>Posebna izdanja Zavoda</i> i izdanja drugih nakladnika	130
DANI OTVORENIH VRATA	137
RAD ZNANSTVENOGA VIJEĆA	143
RAD ORGANIZACIJSKIH ODBORA	147
SJEDNICA PREDSEDNIŠTVA HRVATSKE AKADEMIJE U BJELOVARU	149
KNJIŽNICA ZAVODA	155
NAGRADE I PRIZNANJA	157
ZAKLJUČAK	159
CONCLUSION	161
LITERATURA	163
PRILOZI	168
Bibliografija članaka u časopisu <i>Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački</i> <i>i umjetnički rad u Bjelovaru</i>	168
Kronologija 2003. – 2015.	179
KAZALO IMENA	187
KAZALO POJMOVA	193
ZAHVALE	201
O AUTORIMA	205

PREDGOVORI

**AKADEMIK ZVONKO KUSIĆ,
PREDSJEDNIK HRVATSKE AKADEMIJE ZNANOSTI I UMJETNOSTI**

Sa zadovoljstvom sam se odazvao zamolbi urednika ove knjige da u povodu obilježavanja desetogodišnjeg rada Akademijina Zavoda u Bjelovaru napišem nekoliko prigodnih riječi.

Prema Zakonu o Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti, Akademija je najviša znanstvena i umjetnička ustanova u Republici Hrvatskoj te je od osobite nacionalne važnosti. Iz toga proizlazi da bi Hrvatska akademija trebala biti ne samo autoritet u području znanosti i umjetnosti već i moralni autoritet i jedan od važnih autoriteta u svim temeljnim pitanjima društva i države. Njezina je uloga promicati najviše vrijednosti društva nadilazeći pritom dnevnu ideologiju i pristranost. Akademija je u nas, a i u većini manjih zemalja, posebno važna u čuvanju identiteta i predstavljanju nacije i države.

Jedan od važnih zadataka naše Akademije jest promicanje jedinstva, a protiv podjela nacije po svim osnovama, što je u ovom društvenom trenutku posebno važno.

To je institucija s mandatom da zastupa najviše kriterije kvalitete i slobode znanstvenog i umjetničkog stvaralaštva, da stvara potrebne uvjete, potiče i promiče intelektualni, znanstveni, kulturni i gospodarski napredak, ponajviše se oslanjajući na priznati stvaralački i moralni autoritet svojih članova.

*Akademik Zvonko Kusić,
predsjednik Akademije*

To su načelni okviri rada i svih sastavnica Hrvatske akademije, njezinih razreda, znanstvenih vijeća te znanstvenoistraživačkih i umjetničkih jedinica, kako onih koji djeluju u Zagrebu tako i onih izvan Zagreba. Jedan je od njih i Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad Hrvatske akademije u Bjelovaru, koji svojim radom pokriva područje Grada Bjelovara i Bjelovarsko-bilogorske županije. Iako je riječ o znanstvenoj jedinici osnovanoj tek prije desetak godina, želim istaknuti da je svojom cjelokupnom djelatnošću ostvarila izvanredne rezultate na afirmaciji znanstvenoistraživačkog rada. U potvrdu toga ova nam knjiga nudi brojne podatke, od kojih spominjem one najvažnije: pripremljeno je 11 znanstvenih i stručnih skupova, objavljeno je 9 brojeva znanstvenog časopisa *Radovi* te 5 knjiga u ediciji *Posebna izdanja*; organizirano je 6 izložbi i 6 manifestacija *Dani Ede Murtića*; održano je 9 predavanja i 2 književna susreta u kojima su sudjelovali uglavnom redoviti članovi Hrvatske akademije.

Čestitajući Akademijinu Zavodu u Bjelovaru, a posebno njegovim čelnim ljudima prof. dr. sc. Slobodanu Kašteli, voditelju, i prof. dr. sc. Vladimiru Strugaru, upravitelju, na uspješnom desetogodišnjem radu, izražavam uvjerenje da će Zavod nastaviti s takvim radom na ponos svojih osnivača – Hrvatske akademije, Grada Bjelovara i Bjelovarsko-bilogorske županije.

DAMIR BAJŠ,
ŽUPAN BJELOVARSKO-BILOGORSKE ŽUPANIJE

Zadovoljstvo mi je pozdraviti sve one koji će imati priliku čitati ovu vrijednu monografiju koja je objedinila desetogodišnji rad Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru.

Vratit ću se u prošlost i prisjetiti se sredine travnja 2003. godine, kada je Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti sudjelovala u svečanosti u povodu obilježavanja stote obljetnice rođenja Đure Sudete, a tim je povodom u svibnju 2004. prvi put u povijesti Županije održan jedan znanstveni skup. Suradnja Bjelovarsko-bilogorske županije i mene kao župana s Hrvatskom akademijom znanosti i umjetnosti tada se pokazala iznimno dobrom i slobodno mogu reći kako se u tim susretima 2003. i 2004. godine pojavila i kako je kao takva podržana ideja o osnivanju Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru.

Bjelovarsko-bilogorska županija 2005. godine postaje suosnivač Zavoda u Bjelovaru. U njoj se potpisuje i ugovor o osnivanju Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru i od tada do danas Županija prati i podržava rad Zavoda u svojoj sredini. Dobro je poznato kako Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti predstavlja okosnicu i autoritet u području znanosti i umjetnosti i znanstvenoistraživačkog rada u našoj državi. Institucija je to koja posebno čuva identitet države, ali i zastupa najviše kvalitete znanstvenog i umjetničkog stvaralaštva te potiče znanstveni, kulturni i gospodarski napredak.

Vidljivo je to i kroz rad bjelovarskog Zavoda za znanstvenoistraživački rad koji je u proteklom desetljeću izdao velik broj vrijednih publikacija, posebnih izdanja i znanstveno-stručnih radova. Zavod se može pohvaliti i organizacijom izložbi, književnih susreta i raznih znanstvenih predavanja.

Posebno bih istaknuo i stručne skupove u organizaciji Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, a jedan od onih koji su mi osobito ostali u sjećanju jest znanstveni skup pod nazivom *Bjelovar i Bjelovarsko-bilogorska županija u Domovinskom ratu*. Osobito je važno za nas, ali i širu javnost, da se znanstvena istraživanja i radovi s tog znanstvenog skupa, ali i svih ostalih, objavljuju u časopisu *Radovi*, još jednoj vrijednoj nakladničkoj djelatnosti Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru.

Sve to zajedno ostavlja važan pisani trag za sve nas i generacije koje dolaze, a ja mogu samo čestitati svima onima koji su u to uložili svoj trud, koji se u najvećoj mjeri očituje upravo kroz izuzetno vrijednu nakladničku djelatnost.

*Damir Bajš, župan
Bjelovarsko-bilogorske županije*

**ANTUN KORUŠEC,
GRADONAČELNIK GRADA BJELOVARA**

*Antun Korušec,
gradonačelnik Grada Bjelovara*

Drage Bjelovarčanke i Bjelovarčani, poštovani članovi Hrvatske akademije, suradnici Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru, poštovani čitatelji, dragi prijatelji!

Sa zadovoljstvom sam prihvatio poziv Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Bjelovaru da prigodom 10. godišnjice kontinuiranog rada Zavoda u Bjelovaru iskažem svoja zapažanja i stavove o aktivnostima, važnosti i poslanju ove znanstvene institucije.

Smatram potrebnim reći javnosti i čitateljima te podsjetiti da je Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti najviša znanstvena i umjetnička ustanova u Hrvatskoj. Kroz svoju povijest od 1861. godine te prvog predsjednika dr. Franje Račkog, hrvatskog povjesničara, i aktualnog predsjednika prof. dr. sc. Zvonka Kusića, liječnika, prof. onkologije i nuklearne medicine, kao sedamnaestog predsjednika, Akademija je kontinuirano poticala i organizirala znanstveni rad i zalagala se za primjenu postignutih rezultata, razvijala kulturnu i umjetničku djelatnost, brinula se o hrvatskoj kulturnoj baštini i njezinoj afirmaciji u svijetu.

Na tim istinskim vrednotama i načelima djeluje i Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru na području Grada Bjelovara, Bjelovarsko-bilogorske županije te u širem okruženju. Djelatnost su Zavoda znanstvena i stručna istraživanja s multidisciplinskim pristupom u humanističkim, društvenim i prirodnim znanostima. Zavod organizira znanstvene skupove, savjetovanja i izložbe te objavljuje rezultate znanstvenoistraživačkog rada.

S puno zadovoljstva mogu reći da Zavod u Bjelovaru radi izvrsno, za opće dobro i potpuno transparentno. Suradnja Grada Bjelovara i Zavoda na službenoj i protokolarnoj razini, ali i u osobnim kontaktima, puna je razumijevanja, međusobnog uvažavanja te planiranja i ostvarivanja zajedničkih projekata radi razvoja i napretka.

Javno izražavam svoju iskrenu ljudsku zahvalu voditelju Zavoda prof. dr. sc. Slobodanu Kašteli i upravitelju Zavoda prof. dr. sc. Vladimiru Strugaru na svemu što rade za naš grad Bjelovar. Naša suradnja potpuno je iskrena, s puno korektnosti i povjerenja. Usudujem se reći da upravo to danas nedostaje hrvatskom društvu i državi.

Naše zajedništvo rađa sjajne rezultate, kulturu rada i stvaranja te zadovoljstvo postojanjem i djelovanjem. Upravo zahvaljujući Zavodu i njegovu vodstvu, Grad Bjelovar ima percepciju grada otvorenog za nove ideje i nove projekte koje će jačati poduzetništvo, razvijati obrazovanje, povećavati zaposlenost, unapređivati sustav socijalne skrbi i poticati razvoj temeljen na znanju i primjeni novih tehnologija.

Prema podacima portala gradonačelnik.hr, Grad Bjelovar izdvaja znatna sredstva za znanost i obrazovanje. Od ukupno 556 općina i gradova u Hrvatskoj, Grad Bjelovar na visokom je sedmom mjestu, a od velikih gradova prvi je po izdvajanjima za znanost i obrazovanje.

Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru važan je za naš Bjelovar, županiju i Hrvatsku. Zavod u Bjelovaru postao je naša potreba, navika i ponos. Samo sa Zavodom možemo uspješno i dalje promicati svijest da bez unapređenja, očuvanja i njegovanja vlastite znanosti i kulture nema ni opstanka naroda.

Hvala Zavodu na svemu što čini za grad Bjelovar.

S poštovanjem,

Vaš Antun Korušec,
gradonačelnik Grada Bjelovara

UVOD

P olovicom 90-ih godina 20. stoljeća, kada se Hrvatska počela oporavljati od materijalnih ratnih razaranja i obnavljati svoj gospodarski, društveni i kulturni život te kada su županije spoznale da njihov razvoj i napredak ovise prije svega o vlastitim potencijalima, Bjelovarsko-bilogorska županija inicira, a Grad Bjelovar podržava, osnivanje znanstvene jedinice Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Bjelovaru. Dakle, prevladavalo je mišljenje kako se znanstvenim istraživanjima te angažiranjem vlastitih stručno-znanstvenih ljudskih potencijala moraju stvarati projekti koji bi na cijelom području Bjelovarsko-bilogorske županije otvarali i stvarali mogućnosti napretka. Smatralo se da se to može najbolje ostvariti u sklopu Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti kao najviše znanstvene i umjetničke ustanove u Republici Hrvatskoj. Poznajući aktivnosti Akademije, ne samo u dugoj povijesnoj retrospektivi (1861.) nego i u suvremenim uvjetima, nakon što je Hrvatska postigla samostalnost i međunarodno priznanje, željelo se u njezinim znanstvenim stavovima i promišljanjima regionalne i ukupne hrvatske budućnosti naći što pouzdanije temelje i smjernice za djelovanje. S tim u vezi spomenut ćemo poruku akademika Ivana Supeka koju je izrekao u uvodnoj riječi u knjizi *Hrvatska – zadanosti i usmjerenja*: „Kako je to god teško u ovim ratnim uvjetima i s rijekama prognanika, Hrvatska se mora razvijati u moderno društvo kakvo je na Zapadu stvoreno uvažavanjem osobnog poduzetništva i socijalne solidarnosti i naglo obogaćeno znanstveno-tehničkom revolucijom koja je udeseterostručila produktivnost ljudskog rada.“ (*Supek*, 1992., str. 8).

Začeci ideje o Bjelovaru kao jednom od znanstvenih središta Hrvatske akademije sežu u početke 90-ih godina 20. stoljeća. Naime, u studenome 1993. godine Bjelovar i Bjelovarsko-bilogorsku županiju posjetili su predstavnici Hrvatske akade-

14 NOV 1993
VJESNIK 3

Posjet predstavnika HAZU

BJELOVAR – Predstav-
nici Hrvatske akademije
znanosti i umjetnosti –
predsjednik akademik Ivan
Supek, akademik Ivo Šlaus,
predsjednik Odbora za
međunarodnu suradnju i
akademik Vlatko Silobrić,
direktor Imunološkog zavo-
da, razgovarali su u subotu
u Bjelovaru s predstavnici-
ma županije i grada o mo-
gućoj znanstvenoj suradnji.

Nakon što su ih župan
bjelovarsko-bilogorski Ti-
homir Trnski i gradonačel-
nik u Bjelovaru Ivan Kurtak
upoznali s osnovnim raz-
vojnim obilježjima toga
područja, govorilo se i o
potrebi toga kraja za čvr-
šćem znanstvenim povezi-
vanjem gospodarskih i dru-
gih institucija radi bržeg
razvoja. Razredi i zavodi
HAZU otvoreni su za surad-
nju, pa bi Bjelovar mogao
uskoro postati jedno od
znanstvenih središta Hrvat-
ske akademije, istaknuo je
akademik Ivan Supek.
(Hina)

Vjesnik,

14. studenoga 1993., str. 3.

mije znanosti i umjetnosti – predsjednik Akademije akademik Ivan Supek, akademik Ivo Šlaus, predsjednik Odbora za međunarodnu suradnju, i akademik Vlatko Silobrić, direktor Imunološkog zavoda u Zagrebu. Domaćini susreta bili su gradonačelnik Josip Kurtak i Tihomir Trnski, župan Bjelovarsko-bilogorske županije. Tom se prigodom govorilo o potrebi znanstvenog povezivanja gospodarskih i drugih institucija radi bržeg razvoja lokalne zajednice. Predstavnici Hrvatske akademije iskazali su spremnost za suradnju. Akademik Ivan Supek istaknuo je da bi „Bjelovar mogao uskoro postati jedno od znanstvenih središta Hrvatske akademije“.¹

Intenzivne aktivnosti za ostvarivanje zamisli o osnivanju Akademijine jedinice u Bjelovaru nastavljene su 1997. Naime te su godine Vladimir Strugar i Mladen Medar razgovarali s akademikom Ivanom Supekom, predsjednikom Akademije (1991. – 1997.), o mogućnostima osnivanja znanstvene jedinice u Bjelovaru uzimajući u obzir već ranije razgovore. Akademik je Supek s odobravanjem prihvatio predložene aktivnosti. Sa zadovoljstvom moramo reći da je ideja o utemeljenju Akademijina Zavoda u Bjelovaru ostvarena 2003. godine zahvaljujući naporima predsjednikā akademika Ive Padovana (1998. – 2003.) i akademika Milana Moguš (2004. – 2010.), koji su isticali važnost decentralizacije znanosti i znanstvenih istraživanja, a koju podupire Akademija. Tako je akademik Ivo Padovan temeljno opredjeljenje Akademije izrekao u jednom intervjuu ovim riječima: „Napose ćemo materijalno i kadrovski jačati Akademijine brojne zavode, osobito one izvan Zagreba. Grananje Akademije preko posebnih zavoda za znanstveni rad otpočeo je još prvi poslijeratni predsjednik Andrija Štampar i tu su njegove zasluge goleme“ (*Jurušić*, 1997., str. 6). Predsjednik Akademije akademik Milan Moguš sa suradnicima akademikom Slavkom Cvetnićem, glavnim tajnikom, i prof. dr. sc. Slobodanom Kaštelom, tajnikom, posjetio je Bjelovar i Bjelovarsko-bilogorsku županiju nekoliko puta. Prilikom posjeta u listopadu 2004. rekao je i sljedeće: „Danas počinje život Akademije u Bjelovaru. Politika Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti jest da izvan Zagreba osniva zavode, pa ih već ima u cijeloj Hrvatskoj. Lani je (29. prosinca 2003.) o osnivanju Zavoda u Bjelovaru odluku donijelo Predsjedništvo Akademije, a to je potvrdila i Skupština, a osnivanjem Zavoda u Bjelovaru zaokružuje se broj Akademijinih jedinica u Hrvatskoj... I Bjelovar je pravi grad, nije provincija. Zato trebamo prihvatiti znanstvene kriterije, koji su svugdje jednaki. Bez uporišta znanja i primjene znanja nećemo napredovati.“ (*Stojković*, 2004.). Zavod u Bjelovaru po svom djelovanju pripada Razredu za društvene znanosti Hrvatske akademije.

Tekst monografije o deset godina rada Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru, kao prilog za povijest, strukturiran je u četrnaest poglavlja. Opisana je organizacija rada Zavoda s naglaskom na ključne odluke osnivača

¹ Vidi: Posjet predstavnika HAZU. *Vjesnik*, 14. studenoga 1993., str. 3.

Grada Bjelovara i Bjelovarsko-bilogorske županije te Hrvatske akademije o njegovu osnivanju, stvaranju prostora i zaposlenicima. U pisanju knjige autori su nastojali izbjeći vlastite ocjene o desetgodišnjem rastu Akademijina Zavoda u Bjelovaru, već iznose „pregršt podataka, marljivo skupljeni i lijepo usustavljenih“ koji se temelje na raspoloživoj dokumentaciji (iz recenzije akademika S. Damjanovića).

U daljnjim se poglavljima opisuje realizacija programskih zadataka Zavoda, a to su: organizacija skupova, nakladnička djelatnost, izložbe, *Dani Ede Murtića*, predavanja, književni susreti, predstavljanje nakladničke djelatnosti, *Dani otvore-nih vrata*, rad znanstvenog vijeća i organizacijskih odbora. Osim toga, spominju se održavanje sjednice Predsjedništva Akademije u Bjelovaru, obogaćivanje knjižnice te primljene nagrade i priznanja.

Zahvaljujemo za tekst predgovora akademiku Zvonku Kusiću, predsjedniku Hrvatske akademije, te županu Damiru Bajsu i gradonačelniku Antunu Korušecu na ocjeni rada Zavoda i izraženoj podršci. Sugestije recenzenata akademika Nikše Stančića i akademika Stjepana Damjanovića bile su nam dragocjene u konačnom uređivanju teksta, stoga im zahvaljujemo.

Autori

**REPUBLIKA HRVATSKA
BJELOVARSKO-BILOGORSKA ŽUPANIJA
GRAD BJELOVAR
GRADSKO POGLAVARSTVO**

Klasa: 022-05/03-01/12
Urbroj: 2103/01-03-03-10
Bjelovar, 30. lipnja 2003.

HRVATSKA AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI

Na temelju članka 48. stavka 1. točke 10. Statuta Grada Bjelovar (" Službeni glasnik Grada Bjelovara " broj 8/03) Gradsko poglavarstvo Grada Bjelovara na 38. sjednici održanoj 30. lipnja 2003. godine razmatralo je Promemoriju sa sastanka o osnivanju Zavoda Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti za znanstveno – istraživački rad u Bjelovaru i u povodu toga donijelo slijedeći

ZAKLJUČAK

Daje se načelno odobrenje za osiguranje prostora u Bjelovaru za rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Zavoda za znanstveno – istraživački rad.

**PREDSJEDNICA
GRADSKOG POGLAVARSTVA**
Đurđa Adžević

O tome obavijest:
1. Bjelovarsko-bilogorska županija

Zaključak Gradskog poglavarstva od 30. lipnja 2003.

OSNIVANJE I ORGANIZACIJA RADA ZAVODA

KLJUČNE ODLUKE O OSNIVANJU AKADEMIJINOG ZAVODA U BJELOVARU

Pojedinačne inicijative i nastojanja u 2003. podržali su Grad Bjelovar i Bjelovarsko-bilogorska županija. Poglavarstvo Grada Bjelovara na 38. sjednici održanoj 30. lipnja 2003. razmatralo je *Promemoriju sa sastanka o osnivanju Zavoda Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti* i donijelo zaključak o načelnom „odobrenju za osiguranje prostora u Bjelovaru za rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Zavoda za znanstveno-istraživački rad“.

Za osnivanje Zavoda u Bjelovaru osobito je važno *Pismo namjere* koje su 14. listopada 2003. Akademiji uputili Đurđa Adlešić, gradonačelnica, i Damir Bajs, župan. *Pismo namjere* nastalo je na temelju inicijativnog sastanka održanog 13. lipnja 2003. na kojem su u ime Akademije bili akademik Ivo Padovan, predsjednik, i prof. dr. sc. Slobodan Kaštela, tajnik, te domaćini Đurđa Adlešić, Damir Bajs i dr. sc. Vladimir Strugar. Na sastanku su iskazani obostrani razlozi za osnivanje Zavoda u Bjelovaru. U pismu se izjašnjava o tome da će Grad Bjelovar i Bjelovarsko-bilogorska županija osigurati prostorne i materijalne uvjete za rad Zavoda i za rad „jedne administrativne osobe“, a Akademija će izdvajati sredstva za rad voditelja i upravitelja Zavoda.

REPUBLIKA HRVATSKA
BJELOVARSKO-BILOGORSKA ŽUPANIJA

Bjelovar, 14. listopada 2003.

Predsjedništvu Hrvatske
akademije znanosti i umjetnosti
ZAGREB

PREDMET: Pismo namjere

U Bjelovaru je 13. lipnja ove godine održan inicijativni sastanak o osnivanju područnog Zavoda za znanstveno-istraživački rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti za Bjelovarsko-bilogorsku županiju sa sjedištem u Bjelovaru. Ovome sastanku prisustvovali su članici Bjelovarsko-bilogorske županije i Grada Bjelovara, dr. Vladimir Strugar, ministar prosvjete i športa te akademik Ivo Padovan, predsjednik i dr. sc. Slobodan Kaštela, tajnik HAZU-a.

Tom prigodom istaknuto je niz opravdanih razloga za osnivanjem ovoga Zavoda, jedinoga na području sjeverne Hrvatske između Osijeka i Varaždina. Grad Bjelovar je, naime, značajan srednjoškolski i visokoškolski centar ovoga područja, a sa 14 srednjih i 26 osnovnih škola, te nastavnim centrom u kojemu djeluje izvanredni studij Ekonomskog fakulteta iz Zagreba i Ekonomskog fakulteta iz Rijeke, a vrlo je vjerojatno da će narednih godina radom otpočeti i još neke od visokoškolskih ustanova. Uz ovu, obrazovnu, područje je to značajne kulturne, povijesne, športske, zdravstvene i gospodarske djelatnosti, sa znatnim brojem visokoobrazovanih kadrova, a među njima je veliki broj doktora i magistara znanosti koji se bave znanstvenim radom. Djelatnika ovakvih profila ima podosta i izvan Županije, diljem Hrvatske, koji su ili rođenjem ili djelovanjem vezani za ovaj kraj. U mjestima Bjelovarsko-bilogorske županije brojne su i dobro opremljene knjižnice, centri kulture, razne udruge društvenih djelatnosti, a u samom Bjelovaru tri su kapitalne ustanove kulture – Narodna knjižnica (jedna od najsuvremenijih u Hrvatskoj), Državni arhiv i Gradski muzej, koji svojim djelovanjem obuhvaćaju područje šire od naše županije.

Posebni znanstveni rezultati postignuti su na području povijesti, obrazovanja, književnosti i gospodarstva, što bi moglo biti temeljem djelovanja budućeg Zavoda.

Prijedlog sa održanog sastanka u Bjelovaru i naknadnih susreta sa Predsjednikom i Tajnikom HAZU-a, je da Bjelovarsko-bilogorska županija i Grad Bjelovar osiguraju prostorne i materijalne uvjete za rad Zavoda te za rad jedne administrativne osobe, a HAZU bi izdvojio sredstva za rad voditelja Zavoda, što znači da bi na početku njegova djelovanja u Zavodu za znanstveno-istraživački rad HAZU-a u Bjelovaru radilo dvoje stalno zaposlenih ljudi. Osnivanje Zavoda u Bjelovaru na svojim su sjednicama podržala poglavarstva Grada Bjelovara i Bjelovarsko-bilogorske županije, pa predlažemo Predsjedništvu i Skupštini Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti da na svojim narednim sjednicama o tome donesu odluku.

Nadajući se što skorijem rješenju osnivanja Zavoda, dakle na sjednicama Predsjedništva i Skupštine u ovoj godini, srdačno vas pozdravljamo,

S poštovanjem,

GRADONAČELNICA

Durđa Adlešić

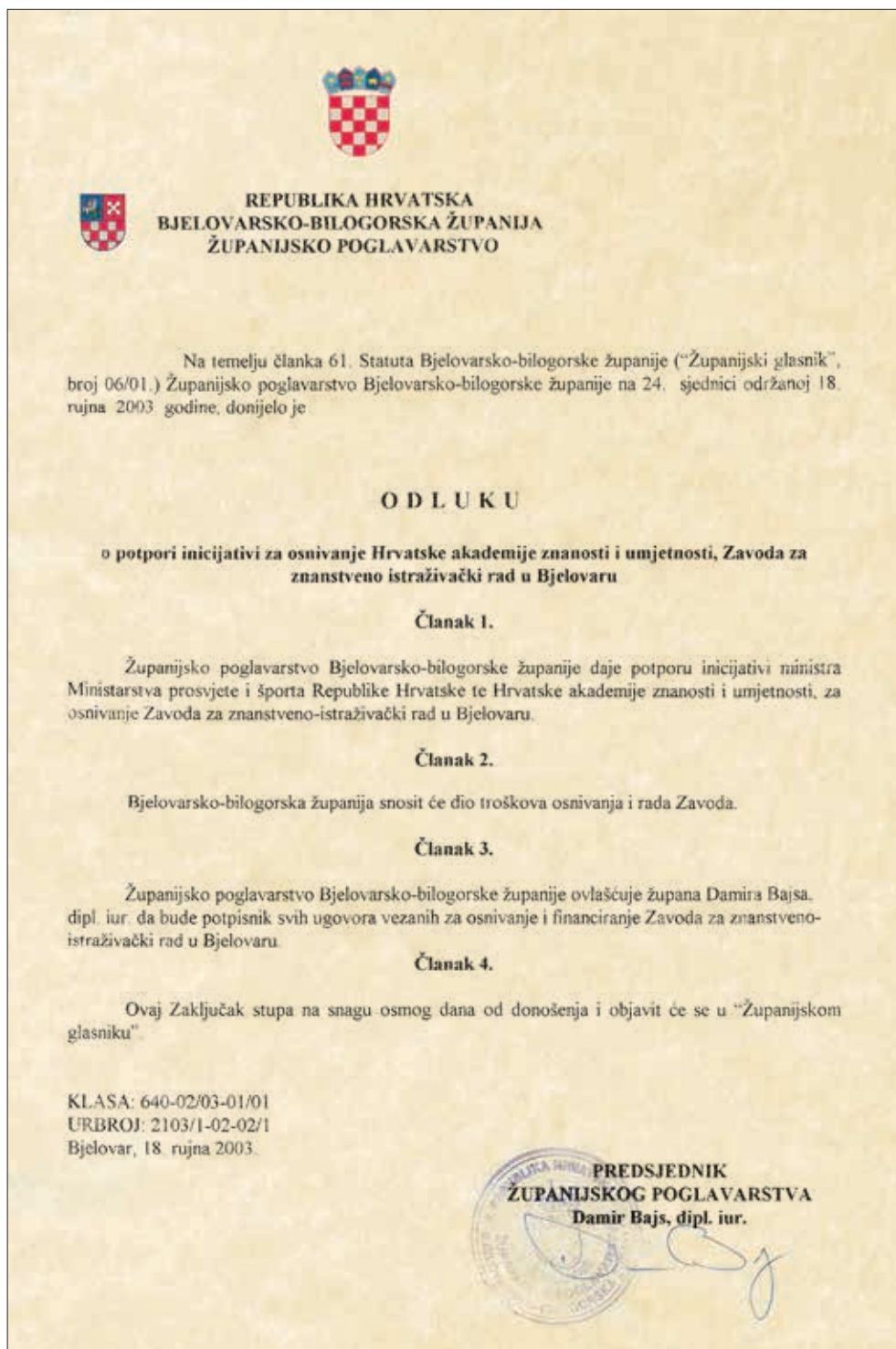

ŽUPAN

Danir Bajš, dipl. iur.

*Pismo namjere za osnivanje
Zavoda, 14. listopada 2003.*

Provodeći *Pismo namjere*, Županijsko je poglavarstvo Bjelovarsko-bilogorske županije na 24. sjednici održanoj 18. rujna 2003. donijelo *Odluku o potpori inicijativi za osnivanje Zavoda za znanstvenoistraživački rad Hrvatske akademije znanosti i*

Odluka Bjelovarsko-bilogorske županije, 18. rujna 2003.

umjetnosti u Bjelovaru. U Odluci se, osim potpore osnivanju Zavoda, utvrđuje da će Bjelovarsko-bilogorska županija snositi „dio troškova osnivanja i rada Zavoda.“

*Odluka Hrvatske akademije o
osnivanju Zavoda u Bjelovaru,
29. prosinca 2003.*

Temeljem članka 23. Zakona o Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti i članka 39. Statuta Akademije, Skupština Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti na sjednici održanoj 29. prosinca 2003. donijela je

ODLUKU
o osnivanju Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad
Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Bjelovaru

Članak 1.

Na inicijativu Bjelovarsko-bilogorske županije, Grada Bjelovara i Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti osniva se ustrojstvena jedinica Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti pod nazivom Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Bjelovaru.

Članak 2.

Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Bjelovaru obavljat će svoju djelatnost u skladu sa Statutom i programom rada Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i svojim djelovanjem promicati znanstvenu djelatnost i umjetničko stvaralaštvo u gradu Bjelovaru i širem gravitacijskom području.

Članak 3.

Predsjedništvo Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Bjelovarsko-bilogorska županija i Grad Bjelovar ugovorno će utvrditi način djelovanja Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Bjelovaru i ostala pitanja značajna za rad te jedinice. Bjelovarsko-bilogorska županija i Grad Bjelovar osigurat će poslovni prostor i sve potrebne materijalne uvjete za rad Zavoda, te za rad jedne administrativne osobe, a Akademija će izdvajati sredstva za plaću upravitelja Zavoda.

Članak 4.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.

PREDSEDNIK
[Signature]
akademik Ivo Padovan M.D.Sc.D.

Broj: 10-36/4-2003.

Dobra je priprema ubrzala ostvarivanje ideje o osnivanju Zavoda u Bjelovaru, tako da je Skupština Akademije donijela 29. prosinca 2003. *Odluku o osnivanju Zavoda za znanstveni i umjetnički rad u Bjelovaru* (broj: 10-36/4-2003) (Strugar, 2006., str. 71-73).²

² Tom je prigodom Zavod za znanstveni rad Hrvatske akademije u Varaždinu uputio telegram sljedećeg sadržaja: „...raduje nas osnivanje Zavoda Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Bjelovaru. On je rezultat vašeg htijenja, želje i rada. Čestitamo. Vjerujemo u uspješnu suradnju. Primite čestitke za božićne blagdane i novu 2004. godinu. S poštovanjem mr. sc. Eduard Vargović i mr. sc. Ivan Grabar.“

Logičan korak u ostvarivanju odluke Predsjedništva Akademije o osnivanju Zavoda (2003.) i *Pisma namjere* (2003.) bilo je potpisivanje *Ugovora o radu Zavoda* između Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Grada Bjelovara i Bjelovarsko-bilogorske županije 9. svibnja 2005. *Ugovor* je u ime Akademije potpisao njezin predsjednik akademik Milan Moguš, a u ime lokalne zajednice Đurđa Adlešić, gradonačelnica, i Damir Bajs, župan (*Ljetopis*, 2006., knj. 110, str. 413). U *Ugovoru* se, između ostaloga, utvrđuje unutarnja organizacija Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Bjelovaru, način osiguravanja potrebnih sredstava za rad Zavoda i djelatnost Zavoda koja obuhvaća:³

- ◆ znanstvena i stručna istraživanja na području humanističkih, društvenih i prirodnih znanosti u suradnji s vanjskim znanstvenim i stručnim suradnicima;
- ◆ pokretanje i organiziranje znanstvenih skupova i savjetovanja značajnih za razvoj znanosti i primjene znanstvenih rezultata u praksi;
- ◆ organiziranje izložaba s područja znanosti i umjetnosti kojima se Zavod bavi;
- ◆ objavljivanje rezultata znanstvenoistraživačkog rada u odgovarajućim edicijama, sukladno kriterijima Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti na području izdavačke djelatnosti (*Kaštela*, 2007., str. 57).

U *Ugovoru o radu* definirane su obveze izdvajanja sredstava za rad Zavoda. Prema njemu, Akademija osigurava sredstva za plaću i ostala materijalna primanja upravitelja Zavoda i za nagradu voditelja Zavoda, dok Grad Bjelovar i Bjelovarsko-bilogorska županija osiguravaju sredstva za isplatu plaće i ostalih materijalnih primanja za rad jednog administratora koji će biti u radnom odnosu te za nabavu osnovnih sredstava i inventara za opremu prostora Zavoda (*Strugar*, 2006., str. 71-73).⁴

Sredstva Zavoda posebno se evidentiraju u Financijsko-ekonomskom odjelu Akademije i mogu se koristiti samo za plaćanje troškova navedenih u *Ugovoru*.

Osim toga *Ugovor* predviđa zapošljavanje jednog zaposlenika u znanstvenom ili suradničkom zvanju, o čemu će zajednički odlučiti, kada se stvore uvjeti, osnivači, odnosno potpisnici *Ugovora o radu Zavoda u Bjelovaru*.

U Bjelovaru osnovan Zavod HAZU-a

BJELOVAR - Jučer je potpisan Ugovor o znanstvenol-straživačkom i umjetničkom radu Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Bjelovaru. Osnivanjem zavoda, Bjelovar je, po riječima predsjednika HAZU-a Milana Moguša, uvršten među malobrojne gradove u Hrvatskoj koji su dobili mogućnost znanstvenog i stručnog istraživanja na području humanističkih, društvenih i prirodnih znanosti, i to u suradnji s vanjskim znanstvenicima i stručnim suradnicima.

Zavod će se ujedno baviti i ostalim aktivnostima vezanim uz rad HAZU.

Prema ugovoru koji su uz akademika Moguša, supotpisali Bjelovarsko-bilogorski župan Damir Bajs i gradonačelnica Bjelovara Đurđa Adlešić, zavod će do pronalaska trajnog rješenja privremeno biti smješten u prostoru Županijske gospodarske komore. (Ž.R.)

Večernji list,
10. svibnja 2005., str. 19.

³ Vidi: U Bjelovaru osnovan Zavod HAZU-a. *Večernji list* (Zagreb), 10. svibnja 2005., str. 19.

⁴ Vidi: R(užica) S(tojković): Akademici iznimno zadovoljni dosad učinjenim. *Bjelovarac* (Bjelovar), 11. svibnja 2006., str. 5.

Temeljem odluke Predsjedništva Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti o osnivanju Zavoda za znanstveni i umjetnički rad u Bjelovaru Broj: 10-36/4-2003. od 29. prosinca 2003., odluke Bjelovarsko-bilogorske županije Klasa:640-02/03-01/01,urbroj:2103/1-02-02/1 od 18. rujna 2003. i odluke Poglavarstva Grada Bjelovara Klasa:022-05/03-01/12, urbroj: 2103/01-03-03-10 od 30. lipnja 2003.

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti iz Zagreba, Trg Nikole Šubića Zrinskog 11, koju zastupa predsjednik akademik Milan Moguš (u daljnjem tekstu: Akademija), s jedne strane

i
Bjelovarsko-bilogorska županija iz Bjelovara, Dr. Ante Starčevića 8, koju zastupa župan Damir Bajs (u daljnjem tekstu: Županija) i grad Bjelovar iz Bjelovara, Ivana Gundulića 1, koji zastupa gradonačelnica Đurđa Adlešić (u daljnjem tekstu: Grad), s druge strane,

sklopili su dana 9. svibnja 2005. u Bjelovaru sljedeći

UGOVOR O RADU ZAVODA ZA ZNANSTVENOISTRAŽIVAČKI I UMJETNIČKI RAD Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Bjelovaru

Članak 1.

Ovim Ugovorom utvrđuju se:

- unutarnja organizacija Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Bjelovaru (u daljnjem tekstu: Zavod),
- način osiguranja potrebnih sredstava za rad Zavoda i
- rad Zavoda.

Članak 2.

Zavod će raditi kao jedna od znanstvenoistraživačkih jedinica u sastavu Akademije, a u pravnom prometu Zavod može nastupati isključivo temeljem prethodne odluke nadležnih tijela Akademije, dakle Zavod nema svojstvo pravne osobe, te ne može samostalno zaključivati ugovore niti stvarati obveze.

Zavod će u svome radu u okviru Akademije koristiti žig sa sadržajem iz članka 1. alineja 1. ovog Ugovora, a u poslovanju prema trećima sa žigom Akademije.

Članak 3.

Ugovorne strane su suglasne da će Zavod prvu godinu imati privremeno sjedište u Bjelovaru, Petra Preradovića 4/1,a da će nakon toga Županija i Grad osigurati poslovni prostor za trajno sjedište Zavoda, površine cca 150 m² u Bjelovaru, čiju će lokaciju Županija i Grad odrediti nakon potpisivanja ovog Ugovora.

Radom Zavoda rukovodi upravitelj, kojega imenuje Koordinacijski odbor Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, nakon prethodne konzultacije s odgovarajućim Razredom Akademije, na vrijeme od 3 godine, uz mogućnost ponovnog imenovanja.

*Uvodni dio Ugovora o radu
Zavoda, 9. svibnja 2005.*

PROSTOR ZA RAD ZAVODA

U članku 4. *Ugovora* utvrđena je obveza Grada Bjelovara i Bjelovarsko-bilogorske županije da osiguraju prostor: „Poslovni prostor za sjedište i rad Zavoda osigurat će Županija i Grad, koji ovim Ugovorom preuzimaju i obvezu podmirivanja svih troškova tekućeg i investicijskog održavanja, te režijske troškove poslovnog prostora Zavoda.“

Na temelju toga, Grad i Županija nastojali su osigurati odgovarajući prostor za rad Zavoda. U prvom trenutku, kao privremeno rješenje, predviđen je prostor u zgradi Hrvatske gospodarske komore – Gospodarske komore Bjelovarsko-bilogorske županije.⁵ O toj je mogućnosti Bjelovarsko-bilogorska županija obavijestila 10. studenoga 2005. Hrvatsku akademiju znanosti i umjetnosti: „Obaviješteni smo od strane Gospodarske komore Bjelovar da prostori namijenjeni za rad Zavoda čekaju početak korištenja, te da će u dogledno vrijeme Grad Bjelovar biti u mogućnosti ispuniti svoju ugovornu obvezu osiguranja trajnog smještaja nakon preseljenja... u objekt tzv. žute vojarnje“ (*Ljetopis*, 2006., knj. 110, str. 413). Ocjenjujući da je bolje trajno riješiti prostor za rad Zavoda, kako je Županija najavila, Zavod nije počeo raditi u Gospodarskoj komori Bjelovar nego je u rujnu 2006. uređen gradski prostor u obnovljenoj vojarni u Ulici Antuna Branka Šimića 1. Prostor obuhvaća tri radna prostora, knjižnicu i priručnu kuhinju s ukupno 93 m² (*Ljetopis*, 2006., knj. 110, str. 413).

⁵ U Ulici Petra Preradovića 4/I, Bjelovar.

Prostor bjelovarskim znanstvenicima

U skladu s najavama da se u Bjelovaru uskoro otvara Zavod za znanstveno-istraživački i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, u Bjelovaru je boravio predsjednik HAZU-a akademik Milan Moguš sa suradnicima koji je izrazio svoje zadovoljstvo prostorima u kojima će djelovati znanstvenici. Želja je svih da bjelovarski Zavod, koji je deveti Zavod HAZU-a u Hrvatskoj što prije krene s radom. Prostor je osiguran u zgradi Veleučilišta, a isto tako i početna sredstva za rad.

Znanstveni radovi kakvi su se do sada radili u Zagrebu, radit će znanstvenici iz bjelovarskog kraja u svome gradu i tona području prirodnih i na području društvenih znanosti.

- I ovo je dokaz da Bjelovar više nije provincija. Uz konzervatorski odjel ministarstva kulture te odjel ministarstva branitelja, Bjelovar dobiva i Zavod Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti gdje će raditi naši domaći znanstvenici - rekla je gradonačelnica Đurđa Adlešić.

Voditelj Zavoda će biti dr.sc Vladimir Strugar

Bjelovarsko zvono, 23. svibnja 2006., str. 4.

Gore lijevo: Ulaz u prostor Zavoda

KADROVSKA ORGANIZACIJA ZAVODA

U spomenutom dopisu Bjelovarsko-bilogorske županije od 10. studenoga 2005. predlaže se Akademiji „da se razmotri imenovanje voditelja odnosno upravitelja Zavoda“ kako bi oni obavili poslove koji su preduvjet za rad Zavoda. U tom se dopisu ističe i sljedeće: „Zamolili bismo da razmotrite mogućnost da se za upravitelja Zavoda imenuje dr. sc. Vladimir Strugar, koji bi svojim stručnim i organizacijskim sposobnostima omogućio brzi i kvalitetni početak rada Zavoda, što nam je svima zajednički cilj, uz zahvalu Akademiji na dosadašnjem razumijevanju.“

Uprava Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti na redovitoj sjednici održanoj 21. studenoga 2005. imenovala je upraviteljem Zavoda u prvom mandatu prof. dr. sc. Vladimira Strugara (*Ljetopis*, 2006., knj. 110, str. 413), a zatim i 3. prosinca 2008. u drugom mandatu (*Ljetopis*, 2009., knj. 113, str. 416) te 25. listopada 2012. u trećem mandatu (*Ljetopis*, 2013., knj. 117, str. 474).

Poslove administrativne tajnice obavljala je Milada Vlček Sokolović od izbora 6. studenoga 2006. (*Ljetopis*, 2006., knj. 110, str. 413) pa sve do odlaska u mirovinu 15. rujna 2010. Potom je na mjesto administrativne tajnice, na temelju natječaja objavljenog u *Narodnim novinama* 15. listopada 2010., izabrana Sandra Kljaić, koja je počela raditi 1. prosinca 2010. (*Ljetopis*, 2010., knj. 114, str. 426).

Predsjedništvo Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, na temelju prijedloga Razreda za društvene znanosti, na redovitoj sjednici od 24. rujna 2008. i ponovno 27. lipnja 2012., donijelo je Odluku da se prof. dr. sc. Slobodan Kaštela, član suradnik Akademije, imenuje voditeljem Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru (*Ljetopis*, 2009., knj. 113, str. 416) (*Ljetopis*, 2013., knj. 117, str. 475).

Radi unaprjeđivanja rada Zavoda, imenovani su 25. ožujka 2009. i članovi Znanstvenog vijeća: predsjednik prof. dr. sc. Slobodan Kaštela te članovi prof. dr. sc. Vladimir Strugar, mr. sc. Tatjana Badrov i Ilija Pejić (*Ljetopis*, 2014., knj. 118, str. 510). Ivana Vrankić, mag. politologije, počela je 20. svibnja 2013. stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa koji je završila 19. svibnja 2014. (*Ljetopis*, 2014., knj. 118, str. 510).

Ulaz u prostorije Zavoda

Djelatnici Zavoda Sandra Kljaić, administrativna tajnica i Vladimir Strugar, upravitelj

ODRŽANI ZNANSTVENI SKUPOVI

Prije nego što prikazemo aktivnosti Zavoda u pripremi skupova od 2006. godine, želimo spomenuti i neke aktivnosti koje su se provodile prije, na temelju suradnje između Hrvatske akademije te Grada Bjelovara i Bjelovarsko-bilogorske županije, a u povodu obilježavanja stote obljetnice rođenja hrvatskog književnika Đure Sudete (Stara Ploščica, 10. 4. 1903. – Koprivnica, 30. 4. 1927.)⁶. Središnja je svečanost održana 11. travnja 2003. na Visokom učilištu u Bjelovaru, a govorili su akademici Miroslav Šicel i Dubravko Jelčić. Znanstveni skup o Đuri Sudeti održan je 6. svibnja 2004. u Narodnoj knjižnici *Petar Preradović* Bjelovar u suradnji s Razredom za književnost Hrvatske akademije (*Ljetopis*, 2003., str. 216; *Ljetopis*, 2005., knj. 109, str. 230). O Sudetinu književnom radu govorili su akademik Miroslav Šicel, dr. sc. Stjepan Hranjec, mr. sc. Božidar Petrač, Ivo Pinter, mr. sc. Ivan Slišurić, dr. sc. Stjepko Težak, dr. sc. Diana Zalar, Branimir Donat i Ilija Pejić (*Pejić*, 2007., str. 44). Radovi sa znanstvenog skupa objavljeni su u knjizi *Đuro Sudeta – pjesnik i pripovjedač*. Knjigu su uredili Ilija Pejić i akademik Miroslav Šicel (*Pejić, Šicel*, 2005.)

Zavod je od početka rada, sukladno programskim zadaćama Akademije i uočenim potrebama lokalne zajednice, osobitu pozornost poklanjao pripremi znanstvenih i stručnih skupova shvaćajući da taj oblik rada omogućuje troje: prvo, znanstveno

⁶ Članovi Odbora za obilježavanje stote obljetnice rođenja hrvatskoga književnika Đure Sudete, koji je utemeljen u svibnju 2002. godine, bili su: Damir Bajs, Ante Rade, Vesela Trnski, Juraj Centner, Josip Bartolčić, Josip Ružman, Ilija Pejić, Katica Šarlija, Zlatko Kraljić, Đurđa Bartolčić, Silvana Medač, Ivo Bartolčić. Počasni je odbor imenovan 29. kolovoza 2002., a članovi su mu bili: Vladimir Strugar, akademici Milan Moguš, Miroslav Šicel, Nedjeljko Fabio te Igor Zidić, dr. Juraj Kolarić, Željko Ledinski i Vanja Sutlić.

*Znanstveni skup o Đuri
Sudeti, 6. svibnja 2004.*

*Slijeva
akademik Miroslav Šicel,
Đurđica Ivanišević i
Ilija Pejić*

i stručno proučavanje različitih društvenih i prirodnih pojava i događaja s povijesnog i suvremenog aspekta, a što je nedostajalo u praksi lokalne zajednice; drugo, angažiranje vlastitoga istraživačkog potencijala kao kapitala koji može pridonijeti, danas i u perspektivi, razvoju Bjelovarsko-bilogorske županije i, treće, uvođenje znanstvenih kriterija vrednovanja koji su osnovno mjerilo kvalitete rada.

Održani skupovi imali su, prema znanstvenoj usmjerenosti i obradi pojedinih tema, različite atribute: znanstveni skupovi, znanstveno-stručni skupovi, znanstvena savjetovanja, znanstveni kolokviji, okrugli stolovi.

O POVIJESTI BJELOVARA

Prvi je znanstveni skup⁷ održan 7. prosinca 2006. pod nazivom *250. obljetnica Bjelovara: izgradnja i razvoj 1756. – 2006.*, što je bio logičan izbor teme s obzirom na to da je Bjelovar te godine obilježavao 250 godina od utemeljenja (*Strugar*, 2006., str. 3). Prema tome njegov je cilj bio da se u 14 izlaganja prezentiraju spoznaje o nekim ključnim događajima i pojavama u povijesti Bjelovara (*Ljetopis*, 2006., knj. 110, str. 414, 503).

⁷ Vidi: Znanost o povijesti Bjelovara. *Bjelovarsko zvono* (Bjelovar), br. 16, 15. prosinca 2006., str. 5; D. Šp. Gradnja i razvitak Bjelovara od 1756. do 2006. *Večernji list*, br. 15.491, 4. siječnja 2007., str. 18; R(užica) S(tojković): Prvi znanstveni skup Zavoda za znanstvenoistraživački rad HAZU-a: Bjelovar u akademskom ozračju. *Bjelovarac*, br. 49, 14. prosinca 2006., str. 3.

*Prvi znanstveni skup
(u prvom redu slijeva:
akademik Slavko Cvetnić,
gradonačelnica Đurđa Adlešić i
župan Damir Bajs)*

S obzirom na činjenicu da je organizacijom toga skupa Zavod učinio prvi važan korak – predstavio se javnosti – skup je, što se i očekivalo, izazvao veliko zanimanje građana Bjelovara i stručnjaka. Pozdravne je riječi okupljenima uputio akademik Slavko Cvetnić, glavni tajnik Akademije, rekavši:

S velikim sam zadovoljstvom danas ovdje i čast mi je što vas mogu pozdraviti u ime uprave Akademije na ovom znanstvenom skupu koji obilježava 250 godina postojanja Grada Bjelovara.

Grad Bjelovar svojim današnjim okupljanjem pridružio se Cavtatu, Dubrovniku, Splitu, Zadru, Rijeci, Puli, Varaždinu, Osijeku, Vinkovcima i, dakako, Zagrebu, dakle gradovima u kojima djeluju Akademijini znanstveni zavodi, zavodi za znanstveni i umjetnički rad, muzeji i zbirke.

Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru je Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti u Bjelovaru. Rad u svakoj Akademijinoj jedinici jednako je zahtjevan, jednako je cijenjen, jednako je vrijedan, neovisno o tome gdje je obavljen.

Današnji je naš prigodni skup – naslovima najavljenih predavanja, njihovim brojem, znanstvenicima koji će prikazati rezultate svoga znanstvenog rada, temeljitošću pripreme, iako u razmjerno kratkom vremenu – zalog koji najavljuje svijetle obzore u naporima najmlađe znanstvene jedinice Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

Đurđa Adlešić, gradonačelnica Grada Bjelovara, u pozdravu sudionicima naglasila je:

S doista velikim i iskrenim zadovoljstvom vas pozdravljam, kao jedna od domaćina i predsjednica Gradskog poglavarstva Grada Bjelovara, koji slavi svoj rođendan.

Velika je čast da je jedna od najstarijih institucija Hrvatske i najviša institucija znanja i umjetnosti u Republici Hrvatskoj, odlučila dati svoj doprinos obilježavanju 250. godišnjice našega grada. Na tome vam velika i iskrena hvala. Vi ste o ovome gradu i rekli i napisali, i sigurno ćete još napisati puno, o događajima i ljudima koji su stvarali ovaj grad, koji su ga obilježili i koji su sigurno odatle kreirali i zbivanja koja su daleko šira i značajnija od onoga što se odnosi samo na grad i samo na županiju. To je doista čast i vaš boravak u našem gradu se sigurno već osjeća.

Meni je drago i da ste vi, kao najstarija i najviša institucija, zapravo prvi počeli sa decentralizacijom otvarajući upravo ovakve odjele. To ste sigurno počeli prvi. Tek nakon vas o tome počinju razmišljati ministarstva, politika i razni drugi teoretičari. I time ste zapravo potvrdili tezu da se Hrvatska može i mora deprovincijalizirati i da provincije mogu zapravo stanovati samo u glavama ljudi, a ne u mjestu u kojem se živi. Vi ćete sigurno svojim radom pomoći da obrazovna struktura i manjih gradova bude drugačija i bude viša. Ja ću vam samo reći podatak da Grad Bjelovar ima negdje oko 8 % građana koji imaju višu i visoku stručnu spremu. Mislim da smo tu bitno iznad državnog prosjeka, ali još uvijek nismo time zadovoljni i zbog toga se, kao što znate, ovdje može i studirati i magistrirati, i mi smo si od sljedeće godine dali jedan važan zadatak za otvaranje još dva nova fakulteta, otvoriti mogućnost da se u Bjelovaru studira i da znanje bude dostupno svima koji za njega imaju mogućnost.

Zahvaljujem se još jednom, nadam se da će vam biti ugodno, da će vaš rad biti bogat i da ćemo ga svi mi osjetiti.

U našem gradu stanuje još Ministarstvo kulture s konzervatorskim odjelom i jedan odjel Ministarstva branitelja. Mi bismo mogli reći da je to nešto, ako gledamo period unazad zadnjih pet godina, ali naravno da time nismo zadovoljni i očekujemo i vašu pomoć u stvarnom ravnomjernom razvoju Republike Hrvatske i njenoj mogućnosti da svi gradovi daju veće mogućnosti mladim ljudima koji mogu živjeti bilo gdje i jednako kvalitetno stvarati.

Hvala vam lijepa i ugodan boravak.

Damir Bajs, župan Bjelovarsko-bilogorske županije, u prigodnom obraćanju sudionicima rekao je sljedeće:

Posebno mi je zadovoljstvo što vas mogu pozdraviti u svoje ime i u ime Bjelovarsko-bilogorske županije. Najveće mi je zadovoljstvo što sam sudjelovao u nekim povijesnim događanjima za naš kraj. Naime, kada sam postao pred-

*sjednik Odbora za obilježavanje stote obljetnice rođenja našeg pisca Đure Sude-
te, stupili smo u kontakt s akademikom Ivom Padovanom, tadašnjim predsjed-
nikom Akademije, i akademikom Milanom Mogušem i iz toga je proizišao prvi
znanstveni skup. Reći ću da je to otvorilo vrata i drugim projektima, od kojih
mi se činio najvažniji ustanovljavanje ovoga Zavoda. Želim posebno pohvaliti
i tadašnjeg ministra, gospodina Strugara, danas upravitelja Zavoda, koji je dao
prijedlog, koji je najprije prihvatilo Županijsko poglavarstvo, a zatim i Grad-
sko poglavarstvo, pa je donesena odluka o osnivanju Zavoda u Bjelovaru. Me-
đutim posebno je važna odluka Akademije o osnivanju Zavoda. Zahvaljujem
svima onima koji su tada u tome sudjelovali, a prije svega predsjedniku Akade-
mije akademiku Ivi Padovanu. Nakon toga Akademija i predsjednik akademik
Milan Moguš i prof. dr. sc. Slobodan Kaštela, tajnik, dali su također potporu,
koja je rezultirala osnivanjem Zavoda.*

*Osnivanje je Zavoda zapravo i politički čin, koji će kroz određeno vri-
jeme imati onu punu vrijednost. Akademija je tu, Akademija je među nama i
Akademija – kao najviša znanstvena institucija u ovim krajevima – postoji
da bi radila, promicala i pružala mogućnost za sudjelovanje svima onima koji
žele raditi, istraživati. Akademija je otvorena svima koji imaju odgovarajuće
znanje i zvanje. Na nama je sada da opravdamo povjerenje. Već prvi radovi
dokazuju opravdanost Akademijina odabira i vrijednost naših ljudi. Čestitam
svima koji su sudjelovali u stvaranju Zavoda i drago mi je da je apsolutno bilo
opravdano ono za što smo se zalagali. Puno hvala.*

*Autori izlaganja
na središnjem gradskom trgu,
7. prosinca 2006.*

Prvi znanstveni skup Zavoda za znanstvenoistraživački rad HAZU-a

Bjelovar u akademsom ozračju

- Današnji skup naslovima, znanstvenicima, brojem predavanja i temeljitošću najavljuje svjetle dane Zavoda. Grad Bjelovar ovim se okupljanjem pridružio Dubrovniku, Rijeci, Zagrebu i drugima u kojima djeluju zavodi za znanstvenoistraživački i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti - naglasio je akademik Slavko Cvetnić, glavni tajnik HAZU-a na početku znanstvenog skupa o 250. obljetnici Bjelovara.

Impresivna predavanja održali su dr. sc. Ivan Dadić, mr. sc. Davorin Diklić, mr. sc. Goran Jakovljević, dr. sc. Mira Kolar Dimitrijević, doc. dr. sc. Inga Lisac, Mladen Medar, dipl. arheolog i povjesničar umjetnosti, prof. dr. sc. Snježana Paušek-Badždar, Željko Pleskalt, prof. povijesti i sociologije, Ilija Pejić, prof. hrvatskog jezika i viši knjižničar, mr. sc. Zorka Renić, knjižničarka informatorica, Silvija Sitta, dipl. etnolog, doc. dr. sc. Mirela Slukan Altić, doc. dr. sc. Vladimir Strugar te akademik Nenad Trinajstić.

Nazočili su mnogi uglednici, među njima potpredsjednica Hrvatskog sabora i gradonačelnica Bjelovara Đurđa Adlešić, saoborski zastupnici dr. Karmela Caparin i dipl. ing. Željko Ledinski, župan Damir Bajs i drugi ugledni gosti.

Prije skupa je izdan Sažetak radova, a početkom sljedeće godine izaći će zbornik svih radova s prvog znanstvenog skupa Zavoda za znanstvenoistraživački rad HAZU-a u Bjelovaru. r.s.

Bjelovarac,
14. prosinca 2006., str. 3.

Voditelji skupa bili su: prof. dr. sc. Snježana Paušek-Badždar, Mladen Medar, Vladimir Strugar, doc. dr. sc. Mirela Slukan Altić i Ilija Pejić⁸. O povijesnim su spoznajama na znanstvenom skupu govorili sljedeći autori (*Radovi*, 2007., sv. 1, str. 9-238; *Strugar*, 2006., str. 57-63):

Prof. dr. sc. Mirela Slukan Altić: *Razvoj i izgradnja Bjelovara u kartografskim izvorima: od vojne utvrde do slobodnoga kraljevskog grada*

Prof. dr. sc. Mira Kolar-Dimitrijević: *Pretvaranje Bjelovara iz vojničkoga u privredno središte od 1871. do 1910. godine*

Prof. dr. sc. Ivan Dadić; prof. dr. sc. Dragan Badanjak; prof. dr. sc. Jasna Jurum-Kipke: *Prometno značenje Bjelovarsko-bilogorske županije za panonsku Hrvatsku*

Mr. sc. Goran Jakovljević: *Bjelovar prije Bjelovara*
Željko Pleskalt: *Bjelovarske pukovnije na europskim ratovima 1756. – 1918. godine*

Prof. dr. sc. Vladimir Strugar: *Počeci i razvoj školstva u Bjelovaru od 1761. do danas*

Ilija Pejić: *Književni život Bjelovara u prvoj polovici 20. stoljeća*

Doc. dr. sc. Inga Lisac: *Obitelj Fleischer u kulturnom životu Bjelovara*

Prof. dr. sc. Snježana Paušek-Badždar: *Kemijski rad Gustava Fleischera*

Akademik Nenad Trinajstić: *Božidar Rogina (1901. – 1967.) – pionir prehrambene kemije u Hrvatskoj*

Silvija Sitta: *Doprinos Čeha kulturnom životu Grada Bjelovara*

Mladen Medar: *Prilog istraživanju povijesti Židova u Bjelovaru*

Mr. sc. Zorka Renić: *Bjelovarske čitaonice i knjižnice početkom 20. stoljeća*

Mr. sc. Davorin Diklić, dr. med.: *Razvoj zdravstva u Bjelovaru*

⁸ Glazbeni su program pripremili učenici Glazbene škole Vatroslava Lisinskog Bjelovar – Martina Marušić i Maja Franješ.

HRVATSKA AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI

ZAVOD ZA ZNANSTVENOISTRAŽIVAČKI I UMJETNIČKI RAD U BJELOVARU

POD POKROVITELJSTVOM

BJELOVARSKO-BILOGORSKE ŽUPANIJE

GRADA BJELOVARA

GRADA DARUVARA

GRADA ČAZME

GRADA GAREŠNICE

GRADA GRUBISNO POLJE

organiziraju

ZNANSTVENI SKUP

GRAD ŽUPANIJE BJELOVARSKA
održava ga
Njegovim suradnicima i kćerima županije
Františku I.
u prvoj godini nastanka od 11. studena 1822.

BJELOVARSKO-BILOGORSKA ŽUPANIJA: PROŠLOST I SADAŠNJOST

Sudjeluju:

MIRELA SLUKAN ALTIĆ, MIRA KOLAR-DIMITRIJEVIĆ, DRAGUTIN FELETAR, PETAR FELETAR,
VIJENCESLAV HEROUT, JAROSLAV VACULIK, MARINKO PRKA, DUBRAVKO HABEK, MLADEN MEDAR,
GORAN JAKOVLJEVIĆ, ILIJA PEJIĆ, MIRJANA JAKČIN IVANČIĆ, ŽELJKA ŠTEFŠA, BERISLAV SCHJEBAL,
HRVOJE PETRIĆ, ŽELJKO KARAUJA, MLADEN VEZMAROVIĆ, JOSIP BIŠKUP

Bjelovar, 18. listopada 2007. od 9 sati

HOTEL CENTRAL, Bjelovar, V. Lisinskog 2

*O prošlosti i sadašnjosti
Bjelovarsko-bilogorske
županije, 18. listopada 2007.*

*Pozdravne riječi
prof. dr. sc. Vladimira Strugara,
upravitelja Akademijinog
Zavoda u Bjelovaru*

*Sudionici (slijeva: mr. sc.
Eduard Vargović, Damir Bajš i
akademik Pavle Dešpalj)*

Autori i sudionici na znanstvenom skupu

BOGATA POVIJEST BJELOVARSKO-BILOGORSKE ŽUPANIJE

Na izbor teme za drugi znanstveni skup utjecala je činjenica da je Bjelovarsko-bilogorska županija obilježavala 135 godina (1871. – 2006.)⁹ djelovanja u različitim upravno-teritorijalnim ustrojima i pritom je nosila različite nazive: Bjelovarska županija (1871. – 1886.), Bjelovarsko-križevačka županija (1886. – 1922./1924.), Velika župa Bilogora (1941. – 1945.) i Bjelovarsko-bilogorska županija (od 1992. godine). Tijekom otvaranja znanstvenoga skupa *Bjelovarsko-bilogorska županija: prošlost i sadašnjost*, održanoga 18. listopada 2007., sudionike su pozdravili akademik Pavle Dešpalj, potpredsjednik HAZU, Damir Bajs, župan Bjelovarsko-bilogorske županije, Stjepan Čleković, zamjenik gradonačelnice Grada Bjelovara, i Eduard Vargović, upravitelj Akademijinog Zavoda u Varaždinu¹⁰. Suorganizatori skupa bili su Grad Bjelovar i Bjelovarsko-bilogorska županija, koji su ujedno i osnivači Zavoda, ali i drugi gradovi na području Županije: Čazma, Daruvar, Garešnica i Grubišno Polje.

U ime domaćina nazočne je pozdravio Vladimir Strugar, upravitelj Zavoda, koji je, između ostalog, rekao:

Počasćeni smo vašim dolaskom, koji tumačimo prije svega kao podršku radu Zavoda u Bjelovaru, ali i interesom za teme ovogodišnjega znanstvenog skupa. Dopustite mi reći nekoliko uvodnih napomena prije radnog dijela skupa.

Županije su kao teritorijalno-upravne jedinice hrvatska tradicija. Bile su plemenske župe od doseljavanja Hrvata do 10. ili 11. stoljeća, kada je hrvatski teritorij podijeljen na 18 županija, a to su, primjerice, Ninska, Kninska, Zagorska, Primorska, Lička i dr.

Županije se značajno oblikuju u srednjem vijeku u Hrvatskoj i Slavoniji. Nakon Zadarskoga mira 1358. Hrvatska je podijeljena na 14 županija, među kojima je primjerice Varaždinska, Virovitička, Zagrebačka, Požeška i Križevačka, kojoj je današnje područje županije i tada pripadalo.

Upravno-teritorijalna podjela zemlje te položaj i broj županija mijenjao se sve do današnjih dana. Mijenjali su se poslovi, prava i nadležnosti župana i županijskih tijela. Za ilustraciju valja spomenuti temeljne poslove županije od početka 16. do polovice 18. stoljeća, a to su: očuvanje mira, razrez poreza, obavljanje stanovništva o propisima i odredbama vrhovne vlasti, popravljanje i izgradnja putova, mostova i utvrda, skrb o smještaju i prehrani vojnika.

⁹ Vidi: A. R.: Znanost za razvoj županije: župan u posjetu Zavodu za znanstveno-istraživački rad. *Bjelovarsko zvono*, 3. travnja 2007., str. 27.

¹⁰ Nastupili su mladi glazbenici Kristina Anđelka Đopar, sopran, i Vedran Milić, profesor klavira.

Od polovice 18. do polovice 19. stoljeća veliki je župan vrhovni upravitelj. Rukovodio je županijskim magistratom u kojem su bili dva vicežupana, plemićki suci, podsuci, ubirači poreza (fiškali), prisežnici, komisari i županijski činovnici.

Župan je mogao biti onaj koji je potjecao iz županije – dakle da nije stranac, onaj koji se odlikovao po rodu, rang, osobnim sposobnostima i zaslugama te značajnom zemljišnom posjedu; morao je biti punoljetan, a pri nastupu na dužnost morao je položiti prisegu vjernosti kralju. Prava i dužnosti župana bile su: u ime kralja upravljao je upravnim, sudskim i vojnim poslovima, predsjedavao je županijskom skupštinom, a bio je dužan stalno boraviti u županiji radi redovitog obavljanja dužnosti.

Nakon ukidanja varaždinskog dijela Vojne krajine 1. kolovoza 1871. utemeljena je Bjelovarska županija i od tada brojimo njezinih 135 godina. O daljnjem njezinom upravno-teritorijalnom ustroju, pojavama, događajima i osobama govorit će naši ugledni predavači (Strugar, 2007., str. 81-82).

10

25. listopada 2007.

Znanstveni skup Bjelovarsko-bilogorska županija: prošlost i sadašnjost Zabrinjavajuća demografska kretanja

Otvaranjem Zavoda stvoreni su uvjeti za sustavno istraživanje

Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Bjelovaru organizirao je znanstveni skup «Bjelovarsko-bilogorska županija: prošlost i sadašnjost». U dvadesetak izlaganja, koja su održali eminentni stručnjaci govorilo se o 135 godina županije, a obuhvaćeno je stanje u pojedinim segmentima razvoja, tendencije, te nužnost sustavnog znanstvenog proučavanja pojedinih područja, npr. demografije.

- Demografski razvoj je vrlo osjetljiva tema jer su ljudi nositelji. Bez mladih, školovanih ljudi nema napretka. Na žalost, naša demografska kretanja su nepopularna, a osobito je zabrinjavajuće što dolazi do promjene strukture stanovništva, događa se proces starenja. Stanje se može popraviti «mehaničkim» putem, imigracijom stanovništva, dolaskom u Hrvatsku ljudi izvana.

Ako se stanje ne promijeni uskoro u Hrvatskoj neće imati tko zarađivati mirovine za umirovljenike. Hrvatskoj treba nova demografska politika. Možemo očekivati da će 2051. godine Hrvatska imati manje od tri milijuna stanovnika. Njemačka je slična nama. U njoj će većinsko stanovništvo biti useljenici, a 45 posto Nijemci. To bi se moglo i nama dogoditi – naglašava dr. Feletar.

Upravitelj Zavoda, dr. sc. Vladimir Strugar naglašava da je do sada bilo pojedinaca koji su se bavili istraživanjem, ali je bilo premašno organiziranih istraživanja. Otvaranjem Zavoda za znanstvenoistraživački rad stvoreni su temelji za sustavno istraživanje.

Među uglednim predavačima bili su brojni Bjelovarčani. Mladen Vezmarović govorio je o akademcima s područja Bjelovarsko-bilogorske županije, kao što je slikar Edu-

ard Murtić, inženjer elektrotehnike Tomo Bosanac i dr. medicine Antun Švajger.

Željko Karaula istraživao je demokratske izbore 1990. godine. Zabilježio je da u izvršnom vijeću nije bilo članova jedino iz stranke SKH/SDP, a od četiri zastupnika u saboru s našeg područja, HDZ je osvojio tri, a SKH/SDP jedno zastupničko mjesto.

1888. godine velike boginje u Bjelovaru

Mladen Medar je govorio o Epidemiološkom izvještaju kraljevskog podžupanijskog liječnika dr. Izidora Schlicka iz 1888. godine. Dr. Schlick je u bjelovarskom kotaru, prije velikih vojnih manevara, u neko-

liko sela općine Severin otkrio velike boginje, a u dva slučaja sakagije kod konja.

Među zanimljivim izlaganjima su i ona Dubravka Habeka o povijesnom razvoju primaljstva, porođništva i ginekologije bjelovarskog kraja, Ilija Pejić o književnom životu Bjelovara u drugoj polovici 20. stoljeća, Marinko

Peška o 130 godina organiziranog šumarstva na području Bjelovarsko-bilogorske županije, Vjenceslav Herout o kulturno-povijesnom radu čeha na prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije, Mirela Slukan Altić o povijesti županijskog upravno-teritorijalnog ustroja i brojna druga.

E.S.

Bjelovarac,
25. listopada 2007., str. 10.

Voditelji skupa bili su Željko Karaula, Mladen Medar, mr. sc. Mirjana Jakčin Ivančić, dr. sc. Hrvoje Petrić, prof. dr. sc. Dragutin Feletar i dr. sc. Mirela Slukan Altić. Na skupu je 17 autora predstavilo svoja istraživanja povijesti i sadašnjosti Bjelovar-

Glazbenici
 Kristina Anđelka Đopar i
 Vedran Milić te voditelji skupa
 (slijeva: Željko Karaula i
 Mladen Medar)

sko-bilogorske županije (*Ljetopis*, 2007., knj. 111). Autori izlaganja bili su (*Radovi*, 2008., sv. 2, str. 9-305):

Doc. dr. sc. Mirela Slukan Altić: *Povijest županijskog upravno-teritorijalnog ustroja Bjelovarsko-bilogorske županije*

Prof. dr. sc. Mira Kolar-Dimitrijević: *Ukinuće Bjelovarsko-križevačke županije i kako je to područje prošlo u vrijeme djelovanja Osječke i Zagrebačke oblasne skupštine 1927. i 1928. godine*

Prof. dr. sc. Dragutin Feletar, Petar Feletar: *Depopulacija i promjene u prostornom rasporedu stanovništva na području Bjelovarsko-bilogorske županije od 1857. do 2001. godine*

Dr. sc. Vjenceslav Herout: *Kulturno-prosvjetni rad Čehâ na prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije*

Prof. dr. sc. Jaroslav Vaculik: *Emigracija Čehâ u Hrvatsku i njihova poslijeratna re-emigracija*

Dr. sc. Marinko Prka: *Šumarstvo na području Bjelovarsko-bilogorske županije od njezina osnutka do danas*

Doc. dr. sc. Dubravko Habek, dr. med. prim.: *Povijesni razvoj primaljstva, porodništva i ginekologije bjelovarskoga kraja*

Mladen Medar: *Epidemiološki izvještaj kraljevskog podžupanijskog liječnika dr. Izidora Schlicka iz 1888. godine*

Dr. sc. Goran Jakovljević: *Bjelovar u srednjovjekovnim vrelima*

- Ilija Pejić: *Književni život Bjelovara u pedesetim godinama 20. stoljeća (1945. – 1990.)*
- Mr. sc. Mirjana Jakčin Ivančić: *Vrtna umjetnost Daruvara kroz povijest*
- Mr. sc. Željka Štefša: *Demografska kretanja stanovništva daruvarskog kraja u razdoblju od 1857. do 2001. godine*
- Berislav Schejbal: *Neki izvori za potvrdu eneolitičke seobe naroda Jaza/Iássioi u sredozemnom bazenu*
- Dr. sc. Hrvoje Petrić: *Osnivanje prvih organizacija Hrvatske pučke seljačke stranke u sjevernom dijelu Bjelovarsko-križevačke županije (1904. – 1908.)*
- Željko Karaula: *„Demokracija je počela“: demokratski izbori u Općini Bjelovar 1990.*
- Mladen Vezmarović: *Tri akademika s područja Bjelovarsko-bilogorske županije*
- Prof. dr. sc. Josip Biškup: *Biografski leksikon Bjelovarsko-bilogorske županije: značajan prilog hrvatskoj životopisnoj leksikografiji.*¹¹

ZNANJE UVJET RAZVOJA

Suvremenom stanju i razvoju Županije bilo je posvećeno znanstveno savjetovanje *Bjelovarsko-bilogorska županija: razvoj temeljen na znanju* koje je održano 26. studenoga 2009., prema projektu i pozitivnoj recenziji akademika Zvonka Baletića (*Ljetopis*, 2008., knj. 112, str. 395; *Ljetopis*, 2009., knj. 113, str. 416).

Dva su dokumenta potaknula ideju o održavanju znanstvenog savjetovanja i definiranju naziva. Prvi je *Deklaracija o znanju* (Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, 2002.), a drugi *Hrvatska temeljena na znanju i primjeni znanja* (HAZU, 2004.). Sukladno preporukama iz navedenih dokumenata, koje se, nažalost, premalo primjenjuju u životu Hrvatske, savjetovanje, čiji su suorganizatori bili Grad Bjelovar i Bjelovarsko-bilogorska županija, imalo je dva cilja: proučiti i opisati stanje u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji s obzirom na obilježja gospodarskog, obrazovnog i kulturnog razvoja temeljenog na znanju te ukazati na pravce razvoja Županije temeljene na znanju (*Ljetopis*, 2010., knj. 114, str. 416).

Uime Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti na savjetovanju je sudjelovao prof. dr. sc. Slobodan Kaštela, voditelj Zavoda u Bjelovaru (*Radovi*, 2009., sv. 3, str. 9-10).

¹¹ Vidi: Bjelovar domaćin velikog znanstvenog skupa, u organizaciji Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad HAZU-a: Bjelovarsko-bilogorska županija: prošlost i sadašnjost. *Bjelovarac*, br. 38, 11. listopada 2007., str. 11; ab. Znanstvenici o županiji. *Regija* (Bjelovar), br. 7, 23. listopada 2007., str. 20; Zabrinjavajuća demografska kretanja. *Bjelovarac*, 25. listopada 2007., str. 10; Financijsku pomoć za održavanje skupa dala je Zaklada Hrvatske akademije.

Sudionike skupa pozdravili su Ante Topalović, zamjenik gradonačelnika Grada Bjelovara, Miroslav Čačija, župan Bjelovarsko-bilogorske županije, Mara Milinović u ime Županijske gospodarske komore Bjelovar, tajnica, a u ime Hrvatske obrtničke komore – Obrtničke komore Bjelovarsko-bilogorske županije njezin predsjednik Josip Renić, zatim Ruža Hrga u ime Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje – Područne službe Bjelovar i Adela Zobundžija u ime Poslovnog parka Bjelovar.

*O znanju kao uvjet razvoja,
26. studenoga 2009.*

Vladimir Strugar, upravitelj, na početku skupa rekao je:

Znanstveno savjetovanje nastoji odgovoriti trendovima i zahtjevima suvremenog doba, a to je stvarati društvo znanja i razvoj temeljiti na znanju. Velik je to izazov za suvremeni svijet, za svaku državu i svaki njezin dio. Zato se sve češće postavljaju pitanja: Kako konkretno odgovaramo na izazove razvoja temeljenoga na znanju? Donose li naše aktivnosti željene promjene? Jesmo li zadovoljni postignutim? Znamo li što treba činiti i na koji način?

Nalazimo se u vremenu kada do pune važnosti dolazi zajedničko djelovanje triju bitnih čimbenika, a to su znanje, moć ili mogućnost djelovanja te želja za radom, što uključuje i spremnost za promjene.

Osim uvida u neposrednu praksu naše sredine, temeljni poticaji za ovo savjetovanje i njegovu koncepciju dala su dva dokumenta Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti: prvi je Deklaracija o znanju (2002.), koja naglašava da je znanje temeljna proizvodna snaga u ljudskom društvu i glavni uvjet uspješnosti. Drugi je dokument Hrvatska temeljena na znanju i primjeni znanja (2004.), u kojem se naglašava da je znanje dalekosežna povijesna pojava i da danas nismo u mogućnosti predvidjeti posljedice znanja na razvoj čovječanstva. Kada dodamo tome činjenicu da živimo u vrijeme treće znanstveno-tehničke revolucije, a to je prije svega revolucija novih tehnologija, dužni smo učiti i djelovati.

Polazeći od ideje znanja i razvoja temeljenog na znanju te raspodjele znanja u Hrvatskoj, odredili smo tri cilja koja želimo ostvariti ovim znanstvenim savjetovanjem, a na temelju šest izlaganja i sedam rasprava. Ciljevi su:

- ◆ *proučiti i opisati stanje u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji s obzirom na neke indikatore razvoja temeljenog na znanju,*
- ◆ *ukazati na pravce razvoja županije na znanju, prepoznati njezine razvojne pravce i potencijale,*
- ◆ *inicirati izradu razvojnih projekata.*

U realizaciji ciljeva uzimali smo u obzir neka obilježja u kojima se razvija Bjelovarsko-bilogorska županija:

- a)** *Uočljiv je trend smanjivanja broja stanovnika. U njoj je 1953. bilo 170.648 stanovnika, a 2001. godine 133.084, što znači da se broj stanovnika smanjio za 23 % u 48 godina. Osim toga, stanovništvo je sve starije, dok je 1981. bilo 13,7 % osoba starijih od 65 i više godina, njih je 2001. bilo 17,6 %.*
- b)** *Nepovoljna je obrazovna struktura stanovništva, jer je u njoj bilo 2001. godine 2,3 % nepismenih, što je za 0,6 % više od republičkoga prosjeka (1,7 %).*
- c)** *Županija je, prema podacima za 2006., bila na 15. mjestu prema visini bruto domaćeg proizvoda i na 14. mjestu po bruto domaćem proizvodu po glavi stanovnika (per capita).*
- d)** *Izvoz u prvih osam mjeseci 2009. manji je za 32,7 % u odnosu na isto razdoblje 2008., a u isto je vrijeme smanjen i uvoz za 29,7 %.*
- e)** *Bjelovarsko-bilogorska županija je, prema istraživanju iz 2007., a prema većini promatranih parametara, na 11. mjestu po konkurentnosti u Republici Hrvatskoj.*
- f)** *Među poduzetnicima prevladava trgovina, u kojoj je registriran svaki treći poduzetnik županije; dakle od 1.254 poduzetnika 410 ili 32,7 % je u trgovini, a slijedi prerađivačka industrija, djelatnost poslovanja nekretninama, građevinarstvo itd.*
- g)** *Stopa nezaposlenosti kontinuirano je visoka i iznosila je krajem lipnja 2009. oko 23,6 %. Među nezaposlenima najviše je onih sa srednjom školom, KV i VKV oko 36 %.*

Županija ima razvojne planove. Spomenimo Regionalni operativni program (2006.), studiju pod nazivom Dugoročni razvitak Bjelovarsko-bilogorske županije (2009.). Na savjetovanju želimo, osobito u raspravi, sagledati kako se ostvaruju vizije tih dokumenata, a time i kako se ostvaruju planovi razvoja gradova i općina.

Sudionicima se obratio i prof. dr. sc. Slobodan Kaštela, voditelj bjelovarskoga Zavoda, sljedećim riječima:

Pozdravljam vas u ime Uprave Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i svoje osobno s najboljim željama za uspješan rad na ovome važnom savjetovanju.

Kao voditelj Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad Hrvatske akademije u Bjelovaru, želim istaknuti da je ovaj Akademijin zavod u svega nekoliko godina od osnivanja pripremio već treći znanstveni skup, koji je ovaj put posvećen sagledavanju i mogućnostima razvoja Bjelovarsko-bilogorske županije temeljenog na znanju. Bolji trenutak, s obzirom na gospodarsko, ali i opće društveno stanje u zemlji, za razmatranje izabrane teme nije se mogao izabrati.

Dopustite mi da podsjetim na to da je naša Akademija već potkraj 2002. svojom Deklaracijom o znanju na dramatičan način zazvonila na uzbunu zbog nezadovoljavajućeg stanja u kojem se nalazi hrvatsko društvo s obzirom na zanemarivanje znanja i njegove primjene u razvitku. U spomenutoj Deklaraciji polazi se od konstatacije da je znanje postalo temeljna proizvodna snaga u suvremenom društvu i glavni uvjet uspješnosti te da razlike u znanju i njegovoj tehnološkoj primjeni postaju glavni čimbenici koji dijele razvijene zemlje od nerazvijenih, bogate od siromašnih, visoki životni standard od niskog. Nadalje je upozoreno da se Hrvatska treba upravo znanjem izvući iz kruga slabije razvijenih zemalja i spriječiti da se produbi njezina tehnološka zaostalost.

Dvije godine kasnije, 2004., Predsjedništvo Hrvatske akademije objavilo je prvi dokument pod nazivom Hrvatska temeljena na znanju i primjeni znanja, kojim su osnovna načela sadržana u Deklaraciji znatno proširena i konkretizirana.

Ako bismo danas, sedam godina nakon objave Deklaracije, pokušali ocijeniti njezine rezultate, ne bismo mogli iskazati posebno zadovoljstvo. Istine radi, treba kazati da je temeljni sadržaj Deklaracije počeo prodirati u svijest osnovnih nositelja odgovornosti za razvoj Republike Hrvatske. Međutim, očekivanja da će se stručna, ali i najšira javnost uključiti u javne rasprave koje će pridonijeti formuliranju općeg strateškog programa razvitka Republike Hrvatske nisu se, nažalost, ostvarila u većoj mjeri.

Doduše, sintagme kao što su razvoj temeljen na znanju, zatim zemlja znanja, primjena znanja i njima slične više su postale obavezni dio političkog rječnika nego prave želje i nastojanja da se primjenom znanja pristupi restrukturiranju gospodarstva i cjelokupnoj revitalizaciji društva.

Zbog toga je održavanje današnjeg skupa u organizaciji bjelovarskoga Zavoda Hrvatske akademije i suradničkih institucija vrijedan pokušaj da se na regionalnoj razini prouči i opiše stanje u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji s obzirom na obilježja gospodarskog, obrazovnog i kulturnog razvoja te da se ukaže na pravac razvoja Županije temeljene na znanju.

Na kraju želim uspješan i sadržajan rad svim sudionicima današnjega skupa, a prof. dr. sc. Vladimiru Strugaru zahvaljujem na velikom trudu koji je uložio u pripremu ovog skupa.

Voditelji skupa bili su Vladimir Strugar, Tatjana Badrov i Ilija Pejić.

Na skupu je prezentirano šest izlaganja i sedam rasprava stručnjaka iz gospodarstva (*Radovi*, 2009., sv. 3, str. 11-140; *Ljetopis*, 2010., knj. 114, str. 187):

Prof. dr. sc. Nada Karaman Aksentijević; mr. sc. Zoran Ježić: *Razvojna pozicija Bjelovarsko-bilogorske županije prema nekim ključnim komponentama razvoja temeljenog na znanju*

Dr. sc. Jadranka Švarc: *Gospodarstvo znanja i lokalni razvoj: posljedice za inovacijsku politiku*

Dr. sc. Ante Čikić: *Znanost, tehnika, tehnologija, gospodarstvo – idu li u istom smjeru*

Mr. sc. Tanja Badrov: *Potrebe za dodatnim znanjima i vještinama na tržištu rada u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji*

Ilija Pejić: *Narodne knjižnice: potpora formalnom i neformalnom obrazovanju – visoko obrazovanje*

Prof. dr. sc. Vladimir Strugar: *Druga obrazovna prilika: potrebe, mogućnosti i ostvarenja u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji.*

*Znanstveno savjetovanje
(u prvom redu slijeva:
Miroslav Čačija, župan,
prof. dr. sc. Slobodan
Kaštela, voditelj Zavoda,
Ante Topalović, zamjenik
gradonačelnika i Mara
Milinović, tajnica Hrvatske
gospodarske komore
u Bjelovaru)*

U raspravi su sudjelovali: Josip Renić, Friderika Unger, Ivan Lovrić, Dinko Klasan, Emira Škalić, Renata Keres i Tina Gatalica.¹²

¹² Vidi: stm: U četvrtak savjetovanje o razvoju. *Bjelovarski list* (Bjelovar), 23. studenoga 2009., str. 11; stm: Stručnjaci govorili o znanju i razvoju. *Bjelovarski list*, 30. studenoga 2009., str. 11.

Sudionici u raspravi

HAZU Bjelovar

Stručnjaci govorili o znanju i razvoju

LEON HRIBLJAN

Na stručnom skupu sudjelovali profesori s hrvatskih sveučilišta

Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad HAZU Bjelovar prošlog je tjedna bio domaćin znanstvenog savjetovanja pod nazivom Bjelovarsko-bilogorska županija: razvoj temeljen na znanju. U sklopu savjetovanja, stručna predavanja održali su profesori, doktori i magistri znanosti s nekoliko

hrvatskih sveučilišta. Skupu su nazočili i bjelovarski obrtnici i poduzetnici, predstavnici bjelovarske Područne službe Hrvatskog zavoda za zapošljavanje te Narodne knjižnice Petar Preradović. Savjetovanje je održano pod pokroviteljstvom Grada Bjelovara i Bjelovarsko-bilogorske županije. (stm)

*Bjelovarski list,
30. studenoga 2009., str. 11.*

Uzimajući u obzir važnost teme i predloženih mjera za razvoj gospodarstva u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji, sudionici skupa pripremili su preporuke te su ih saželi u dokument *Bjelovarsko priopćenje*. Preporuke se odnose na upravljanje znanjem i razvijenost ljudskih potencijala, što znači da gospodarski rast počiva na obrazovanosti, upravljanju znanjem i razvoju ljudskih potencijala. Potrebno je uspostaviti model regionalnog inovacijskog sustava (RIS), što se može ostvariti jačanjem upravljačke sposobnosti poduzeća koja počiva na razvoju ljudskih potencijala, obrazovanju i stručnosti, privlačenju kapitala, strateškom planiranju i sposobnosti umrežavanja. Razvoj temeljen na znanju ovisi i o sinergijskom djelovanju znanosti, tehnike i tehnologije, a to se postiže obnovom i razvojem proizvodne djelatnosti, korištenjem komparativnih prednosti Županije, korištenjem moderne informatičke i komunikacijske opreme te usluga domaćih stručnjaka (domaće pameti). Isto tako obrazovanje mora biti u funkciji usklađivanja ponude i potražnje na tržištu rada, a to iziskuje planiranje poslovanja, povezivanje planova razvoja i zapošljavanja, sudjelovanje u osposobljavanju zaposlenih i vlastito obrazovanje za radno mjesto (cjeloživotno učenje). Treba jačati posrednike znanja i sudionike društva znanja nabavom računalne opreme, širiti baze podataka za potrebe visokoškolskog studija u Bjelovaru. Razvoj temeljen na znanju podrazumijeva i sustavno obrazovanje odraslih te se očekuje osmišljavanje koncepta cjeloživotnog učenja, povećanje obrazovne ponude za odrasle i osiguravanje sigurnih izvora financiranja. Napokon, da bi se gospodarstvo temeljilo na znanju, potrebno je stvoriti poticajno društveno i gospodarsko okruženje, a to, između ostalog, znači usklađivanje školskih programa s potrebama gospodarstva, stvaranje prihvatljivog i poticajnog zakonodavstva o poduzetništvu te stvaranje istraživačkih i inovacijskih središta u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji (*Strugar*, 2009., str. 135-140).

GARIĆ-GRAD: SREDNJOVJEKOVNA UTVRDA

Četvrti skup, pod nazivom *Garić-grad i okolica – od srednjovjekovlja do suvremenosti*, održan je 28. listopada 2010. u Podgariću (*Ljetopis*, 2010., knj. 114, str. 149, 427, 541). Cilj znanstveno-stručnog skupa bio je prezentirati istraživanja koja će dopuniti spoznaje o povijesti srednjovjekovne utvrde Garić-grad i njegove okolice. Osim što je stručna javnost potaknula održavanje skupa, on je bio potreban s obzirom na to da se u suvremeno doba pojačao interes za očuvanje, uređenje i korištenje Garić-grada kao povijesnog i turističkog mjesta. Priprema skupa povjerena je Organizacijskome odboru što ga je imenovalo Znanstveno vijeće Zavoda 6. srpnja 2010., a čiji je predsjednik bio Slobodan Kaštela. Suorganizatori skupa bili su: Bjelovarsko-bilogorska županija, Sisačko-moslavačka županija, Općina Berek, Turistička

GARIĆ

Foto: T. Čup

HRVATSKA AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI
ZAVOD ZA ZNANSTVENOISTRAŽIVAČKI I
UMJETNIČKI RAD U BJELOVARU

ORGANIZIRA

ZNANSTVENO-STRUČNI SKUP

GARIĆ-GRAD I OKOLICA: OD SREDNJOVJEKOVLJA DO SUVREMENOSTI

SUORGANIZATORI:

BJELOVARSKO-BILOGORSKA ŽUPANIJA • GRAD BJELOVAR
SISAČKO-MOSLAVAČKA ŽUPANIJA • OPĆINA BEREK • MUZEJ MOSLAVINE U KUTINI
GRADSKI MUZEJ BJELOVAR • DRŽAVNI ARHIV BJELOVAR
TURISTIČKA ZAJEDNICA BJELOVARSKO-BILOGORSKE ŽUPANIJE
UDRUGA GARIĆ-GRAD • POVIJESNA UDRUGA MOSLAVINE
ZMAJSKI STOJ U BJELOVARU • DRUŽBE • BRAČA HRVATSKOG ZMAJA

SUDJELUJU:

MR. SC. ŠILVIJA PIŠK, IVANA ŠKILJAN, DR. SC. KREŠIMIR REGAN, DR. SC. HRVOJE PETRIĆ
RUŽA LENAC-BRLEKOVIĆ, DR. SC. TAJANA PLEŠE, KREŠIMIR KARLO I DR. SC. TAJANA PLEŠE, MILAN PEZELJ,
JASMINA URODA KUTLIĆ, ŽELJKO KARAUJA, DR. SC. LJILJANA DOBROVŠAK,
DOC. DR. SC. HRVOJE GRAČANIN, DR. SC. ZRINKA NIKOLIĆ JAKUS I
DR. SC. ŽELJKO DUGAC

PODGARIĆ, 28. LISTOPADA 2010., 9³⁰ SATI
HOTEL "VILA GARIĆ"

*Garić-grad i
okolica,
28. listopada
2010.*

Mato Tonković,
načelnik Općine Berek

Gore: Utvrda Garić
iz sredine 13. stoljeća

zajednica Bjelovarsko-bilogorske županije, Muzej Moslavine Kutina, Gradski muzej Bjelovar, Državni arhiv Bjelovar, Povijesna udruga Moslavina, Udruga Garić-grad, Družba *Braća Hrvatskog Zmaja* – Zmajski stol u Bjelovaru.

Sudionike skupa pozdravili su akademik Franjo Šanjek, upravitelj Zavoda Vladimir Strugar, Miroslav Čačija, župan Bjelovarsko-bilogorske županije, Ivor Stanivuković, predstavnik Sisačko-moslavačke županije, i Mato Tonković, načelnik Općine Berek, domaćin skupa (*Radovi*, 2011., sv. 4, str. VII-VIII).¹³ Prigodni su program pripremili učenici Osnovne škole Berek i Glazbeni sastav *Moslavci*, a voditelji skupa bili su: Ilija Pejić, Tatjana Badrov i dr. sc. Silvija Pisk.

Akademik Franjo Šanjek u pozdravnom je govoru rekao:

Poštovani, ugodna mi je dužnost i posebna čast uime središnjice Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti otvoriti znanstveno-stručni skup Garić-grad i okolica – od srednjovjekovlja do suvremenosti, koji u ovom živopisnom kutku Lijepe Naše organizira Akademijin Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru uz sudionništvo Bjelovarsko-bilogorske i Sisačko-moslavačke županije i u suorganizaciji s više važnih kulturnih i javnih institucija.

Okupljeni u Podgariću, podno Garić-grada, čije se ime u dokumentima prvi put spominje još daleke 1163. godine, upoznat ćemo se s društvenom, gospodarskom,

¹³ Vidi: Znanje o prošlosti kao turistička zanimljivost. *Zvono*, br. 89, 31. listopada 2010., str. 16; R(užica) S(tojković): Stručni skup o Garić-gradu: Bogata povijest i zanimljive legende. *Bjelovarac*, 28. listopada 2010., str. 8.

Sudionici slijeva: Ivor Stanivuković, Vladimir Strugar, akademik Franjo Šanjek, Miroslav Čačija

kulturnom, političkom i religioznom prošlošću ovih prostora. Četrnaest kolegica i kolega – arheologa, demografa, ekonomista, muzealaca, politologa, povjesničara, sociologa, povjesničara umjetnosti – upoznat će nas s osam i pol stoljeća dugom prošlošću Garić-grada i okolice, društvenim i političkim životom njegovih stanovnika, neizbježivim ratnim zbivanjima na prostoru na kojem su se tijekom prošlosti sukobljavala i lomila carstva.

Starorimska izreka Inter arma silent Musae očito se ne odnosi na ovaj naš povijesni prostor, jer stoljetno zveckanje oružjem nije moglo spriječiti razvoj znanosti i umjetnosti, o kojima svjedoče sakralni objekti i prosvjetno djelovanje pavlina, franjevac i drugih crkvenih redova.

Uvjeren sam da će ovaj današnji znanstveno-stručni skup otkriti mnogo dosad nepoznatih ili malo poznatih činjenica i nesumnjivo obogatiti kulturno-znanstveni fundus ovog našeg prostora.

Glazbeni sastav Moslavci i učenici Osnovne škole Berek

U programu skupa predstavljena je knjiga Željka Stubičana, zavičajnoga pisca, *Pod zidinama Garića*, čiji je nakladnik Ogranak Matice hrvatske u Bjelovaru (2010.).

Na skupu je prezentirano 14 tema (*Radovi*, 2011., sv. 4, str. 1-300):

Dr. sc. Silvija Pisk: *Toponim Garić u povijesnim izvorima*

Ivana Škiljan: *Kasnogotički pećnjaci s Garić-gradom*

Dr. sc. Krešimir Regan: *Plemićki grad Garić*

Dr. sc. Hrvoje Petrić: *Prilozi poznavanju nekih aspekata ekohistorije šireg područja oko Garića u 17. stoljeću*

Ruža Lenac-Brleković: *Pavlini u Gariću*

Dr. sc. Tajana Pleše: *Monasterium B. V. Mariae sub monte seu Promontorio Garigh, alias Garich*

Krešimir Karlo: *Rezultati dosadašnjih arheoloških istraživanja Garić-gradom*

Milan Pezelj: *Garić-grad: Pregled tehničke dokumentacije*

Jasmina Uroda Kutlić: *Garić-grad u fundusima Muzeja Moslavine*

Željko Karaula: *Garić-grad u historiografiji*

Dr. sc. Ljiljana Dobrovšak: *Brojčano kretanje Židova na području Bjelovarsko-križevačke županije (1857. – 1918.)*

Doc. dr. sc. Hrvoje Gračanin: *Ivan Paližna u povijesnim vrelima i historiografiji*

Dr. sc. Zrinka Nikolić Jakus: *Obitelj Čupor Moslavački*

Dr. sc. Željko Dugac: *Čaranje i bajanje za zdravlje u okolini Garića*

Sudionici na skupu u razgledavanju Garić-gradom

Znanje o prošlosti kao turistička zanimljivost

U organizaciji bjelovarskog Zavoda za znanstveno-istraživački i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti održan je 28. listopada iznimno vrijedan znanstveno-stručni skup o srednjovjekovnoj utvrdi Garić-gradu i njegovoj okolini. Osnovni cilj ovog znanstvenog skupa, održanog u Hotelu "Vila Garić" u Podgariću, bio je prezentirati najnovija istraživanja i tako dopuniti spoznaje o ovom vrijednom povijesnom, arheološkom i turističkom lokalitetu.

Skup znanstvenih i stručnih radova održan je u hotelu Vila Garić u Podgariću.

Garić-grad je jedna od najvažnijih srednjovjekovnih utvrda u Hrvatskoj.

Malo je poznato da Garić-grad, iako je još uvijek nedovoljno uređen, godišnje dode vidjeti oko 4.000 posjetitelja. To nije neka impresivna brojka, ali jasno upućuje na to da je utvrda, čak i ovako nedovoljno uređena i u turističkom smislu vrlo oskudna, dovoljno privlačna posjetiteljima. Na prostoru unutar i oko utvrde zasad nema nikakvih dodatnih sadržaja, ali i to će se zasigurno u budućnosti promijeniti. Posebno na to upućuje činjenica da je vrijednost i potencijal utvrde već odavno prepoznala Turistička zajednica Bjelovarsko-bilogorske županije, te Garić-grad kao iznimno važan lokalitet ugradila u sve planove i vizije razvoja turizma na prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije.

Upravo je Turistička zajednica i najzaslužnija za inicijativu osnivanja posebne Udruge Garić-grad kojoj je primarni cilj zaštita, očuvanja i unapređenje tog područja. U Udrugu su se vremenom uključile sve relevantne institucije i pojedinci koji itekako mogu pomoći, i već uvelike pomažu, da utvrda i okolno područje dobiju tretman kakav zaslužuju po svojoj povijesnoj, kulturnoj, arheološkoj i turističkoj vrijednosti. Zahvaljujući ponajviše upravo Udruzi prostor unutar i oko utvrde danas više nije zapušten i nepristupačan, nego je doveden u stanje u kojem je čak i bez dodatnih turističkih sadržaja privlačan posjetiteljima. Danas je tamo interpretacijska ploča na kojoj su svi bitni detalji koji pobliže determiniraju utvrdu i cijelo područje oko nje.

Atrakcija u Regionalnom parku

Razvoju ovog lokaliteta svakako doprinosi i činjenica da je područje Moslavine, kojemu pripada i Garić-grad, proglašeno regionalnim parkom, što će cjelokupnom području omogućiti da uz adekvatnu materijalnu i znanstveno-stručnu potporu doživi unapređenje u svakom smislu. Svojevrsna garancija takvom razvoju događaja je i činjenica da je osim Bjelovarsko-bilogorske županije, te gradova i općina s njezina područja, za to vrlo zainteresirana i Sisačko-moslavačka županija. Izričkom je to na znanstvenom skupu potvrdio i njezin dožupan Andrija Rudić pojašnjavajući razloge za pojačanu zainteresiranost. "Smatramo da je Garić-grad iznimno vrijedna sekundarna atrakcija uz Lonjsko polje koje imamo na području naše županije, jer uz primarnu atrakciju za kvalitetan turistički proizvod uvijek mora postojati i sekundarna atrakcija", pojasnio je Rudić. Udruženim snagama dvije županije će u

budućnosti zasigurno moći izdvojiti potrebna financijska sredstva kojim će se utvrda Garić-grad, njezina okolica i cjelokupno područje moći unaprijediti do razine atraktivnije turističko područje.

Upravo je ukupno unapređenje tog područja bio i cilj znanstveno-stručnog skupa pod naslovom "Garić-grad i okolica - od srednjovjekovlja do suvremenosti". Predstavljeno je 14 istraživanja koja će biti objavljena u četvrtom broju časopisa "Radovi", kojeg će Zavod za znanstveno-istraživački i umjetnički rad HAZU-a tiskati sljedeće godine. Najavljujući teme i način na koji su one određene, voditelj Zavoda prof. dr. Slobodan Kaštela podsjetio je da je znanstveni skup u Podgariću već četvrti koji je Zavod organizirao u šest godina postojanja, te tom prilikom najavio i nove projekte koje Zavod ima u planu provesti u bližoj budućnosti. Upravitelj bjelovarskog Zavoda prof. dr. Vladimir Strugar, pojašnjavajući ideju vodilju s kojom se krenulo u realizaciju znanstvenog skupa, naglasio je da im je želja bila ne samo pobuditi interes za očuvanje i unapređenje vrijednog spomenika kakav je utvrda Garić-grad, nego i lobirati za znanje o prošlosti i time pokazati koliko je važno poznavati vlastitu prošlost.

Uređeno prema: Zvono, 31. listopada 2010., str. 16.

ZNANSTVENA ISTRAŽIVANJA POVIJESTI BJELOVARA

Grad Bjelovar od 2009. godine financirao je četverogodišnji znanstvenoistraživački projekt (2009. – 2012.) pod nazivom *Povijest Bjelovara od njegova utemeljenja do kraja Domovinskog rata. Ugovor* između Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i Grada Bjelovara u vezi s tim projektom potpisan je 10. lipnja 2009. (broj: 10-36/8-09) na iznos od 315.000 kuna.

HRVATSKA AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI
ZAVOD ZA ZNANSTVENOISTRAŽIVAČKI I UMJETNIČKI RAD U BJELOVARU
 Suorganizatori
 Grad Bjelovar i Bjelovarsko-bilogorska županija

ORGANIZIRAJU

znanstveni kolokvij

POVIJEST BJELOVARA –
NOVE SPOZNAJE

u povodu
 150 godina Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (1861.-2011.)
 i Dana Grada Bjelovara

Autori:
 Doc. dr. sc. Hrvoje Petrić
 Doc. dr. sc. Željko Holjevac
 Željko Karaula, prof.

Bjelovar, 27. rujna 2011., u 10 sati
Nastavni centar, A. B. Šimića 1, Dvorana 1

*Znanstveni kolokvij o povijesti
 Bjelovara, 27. rujna 2011.*

Projekt su realizirala trojica istraživača. Doc. dr. sc. Hrvoje Petrić, koji je proučavao osnivanje naselja u 17. stoljeću, njegovo nastajanje kao utvrde, postupno razvijanje naselja tipa trgovišta i bitna vojna obilježja, posebno se osvrnuo na Severinsku bunu (1755.), koja je bila povod za izgradnju modernog Bjelovara 1756. godine. Prof. dr. sc. Željko Holjevac obradio je povijest Bjelovara u razdoblju 1756. – 1871. Istraživanje je obuhvatilo važne društvene, pravne, vojne i gospodarske aspekte razvoja. Željko Karaula posvetio je svoje istraživanje razvoju grada od 1871. do kraja Domo-vinskog rata (1995.) (*Ljetopis*, 2011., knj. 115, str. 159, 488).

Voditelj projekta bio je Vladimir Strugar, upravitelj, a glavni i odgovorni urednik monografije, koja je objavljena u rujnu 2012., Slobodan Kaštela, voditelj Zavoda u Bjelovaru (*Ljetopis*, 2010., knj. 114, str. 427).

Zavod je, na temelju rezultata istraživanja, pripremio i znanstveni kolokvij koji je održan 27. rujna 2011. pod nazivom *Povijest Bjelovara – nove spoznaje* kako bi spomenuti istraživači povijesti Bjelovara mogli prezentirati izabrane dijelove rezultata svojih istraživanja (*Ljetopis*, 2011., knj. 115, str. 488).

*Slijeva autori znanstvenog istraživanja
Hrvoje Petrić, Željko Holjevac, Željko Karaula;
voditelji Ilija Pejić, Vladimir Strugar;
pozdravna riječ gradonačelnika Antuna Korišeca*

Sudionici na znanstvenom kolokviju (2011.)

Kolokviju su prisustvovali i sudionike su pozdravili akademik Franjo Šanjek, uime Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, te gradonačelnik Grada Bjelovara Antun Korišec.

Voditelji su bili Ilija Pejić i Vladimir Strugar, a govorili su sljedeći autori (*Radovi*, 2012., sv. 5, str. 1-47):

Doc. dr. sc. Hrvoje Petrić: *Popisi vojske u Bjelovaru (1630. – 1678.)*

Prof. dr. sc. Željko Holjevac: *Sajamski red za Bjelovar iz 1862. godine*

Željko Karaula: *Novi podaci o osnivanju grada Bjelovara 1756. godine*

Znanstveni je kolokvij održan u povodu obilježavanja 150 godina Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i obilježavanja Dana grada Bjelovara.

PRIORITETNA PODRUČJA RAZVOJA BJELOVARSKO-BILOGORSKE ŽUPANIJE

Znanstveno-stručni skup *Poljoprivreda i šumarstvo – turizam – zaštita okoliša: stanje i perspektive u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji* održan je 25. listopada 2012. Na skupu je bilo 117 sudionika (*Ljetopis*, 2011., knj. 115, str. 488; *Ljetopis*, 2012., knj. 116, str. 492).

Suorganizatori skupa bili su: Ministarstvo poljoprivrede¹⁴, Ministarstvo gospodarstva, Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, Bjelovarsko-bilogorska županija, Grad Bjelovar i Turistička zajednica Bjelovarsko-bilogorske županije.

Voditelji skupa bili su: Slobodan Kaštela, član suradnik Akademije i voditelj Zavoda u Bjelovaru, Vladimir Strugar, upravitelj Zavoda, i Tatjana Badrov, članica Znanstvenog vijeća Zavoda u Bjelovaru.

Slobodan Kaštela otvara skup i pozdravlja sudionike, voditelji Vladimir Strugar i Tatjana Badrov

Sudionike skupa pozdravili su gradonačelnik Grada Bjelovara Antun Korušec, župan Bjelovarsko-bilogorske županije Miroslav Čaćija, gospođa Žaklina Jurišić iz Ministarstva poljoprivrede i akademik Zvonko Kusić, predsjednik Hrvatske akademije. Skupu je prisustvovala i Marina Štancl, tajnik Hrvatske akademije.

Akademik Zvonko Kusić u pozdravnim je riječima istaknuo važnost teme jer su poljoprivreda, turizam i zaštita okoliša prioritetna područja razvoja Bjelovarsko-bilogorske županije, ali i Europske unije. Izrazio je zadovoljstvo što su se u orga-

¹⁴ Na temelju Javnog poziva za dodjelu potpore organizatorima manifestacija u 2012. Ministarstva poljoprivrede Zavod je dobio za organizaciju skupa iznos od 17.750 kuna (Obavijest: klasa: 402-01/12-01/469, urbroj: 525-08/0467-13-3 od 8. veljače 2013.).

Sudionici skupa, prvi red slijeva: Miljenko Rakić, Žaklina Jurišić, Miroslav Čaćija, akademik Zvonko Kusić, Antun Korušec, akademik Slavko Matić, tajnik Marina Štancel, akademik Franjo Tomić i Sandra Kljaić

Akademik Zvonko Kusić pozdravlja sudionike skupa, 25. listopada 2012.

nizaciju skupa uključila ministarstva koja se brinu o navedenim područjima. Vjeruje da će objavljeni radovi izlaganja i zaključci biti dobra osnova za planiranje razvoja Bjelovarsko-bilogorske županije i upravljanje njime.

Na skupu su predavanja održali predstavnici Ministarstva poljoprivrede Žaklina Jurišić: *Korištenje sredstava pretpristupne pomoći EU (IPARD) i uključivanje Republike Hrvatske u II. stup Zajedničke poljoprivredne politike (ruralni razvoj)* i Miljenko Rakić: *Poljoprivreda u Republici Hrvatskoj i Bjelovarsko-bilogorskoj županiji – uključivanje Republike Hrvatske u I. stup Zajedničke poljoprivredne politike (izravna plaćanja i uređenje tržišta poljoprivredno-prehrambenih proizvoda).*

Osim predavanja predstavnika Ministarstva poljoprivrede, uvodno je govorio Vladimir Strugar, upravitelj Zavoda, kazavši, između ostalog, sljedeće:

Bjelovarsko-bilogorska županija zauzima površinu od 2.652 km², što je 3,03 % od ukupne površine Republike Hrvatske. Obuhvaća prostor četiriju zemljopisnih cjelina: Bilogoru (sjeverno i sjeveroistočno), rubne masive Papuka i Ravne gore (istočno), Moslavačku goru (jugozapadno) i dolinu rijeka Česme i Ilove (Zapadno, središnje i južno).

Grad Bjelovar središte je političkog, kulturnog i gospodarskog djelovanja u županiji. Osim njega u županiji su još gradovi Daruvar, Čazma, Garešnica i Grubišno Polje. U sastavu županije je i 18 općina. Gradovi i općine organiziraju brojne gospodarske, društvene i kulturno-obrazovne manifestacije koje njeguju povijesna obilježja županije i omogućuju njezin razvoj. Spomenimo primjerice održavanje

Bjelovarskog sajma u Gudovcu koji pod tim nazivom djeluje od 1995., a ima međunarodni značaj s nekoliko već tradicionalnih manifestacija: Pčelarski sajam (veľjača), Proljetni sajam (ožujak), Loreko (svibanj), Jesenski sajam (rujan) i SaJam kućnih ljubimaca (studenj).

Poljoprivreda, turizam i zaštita okoliša bitna su područja za razvoj županije, što se posebno naglašava u ključnim dokumentima kao što je Razvojna strategija Bjelovarsko-bilogorske županije 2011. – 2013. Upravo su stoga ta tri područja odabrana za znanstveno razmatranje na ovogodišnjem znanstvenom skupu s ciljem da autori analiziraju postojeće stanje i na temelju te analize ukažu na perspektive njihova razvoja.

Poljoprivreda je glavna gospodarska grana Bjelovarsko-bilogorske županije. Županija se nalazi u području koje brojem sunčanih dana, količinom oborina i reljefnim obilježjima pruža izrazito povoljne uvjete za razvoj velikog broja poljoprivrednih kultura.

Znanstveno-stručni skup Zavoda za znanstvenoistraživački rad HAZU

Važne teme za razvoj BBŽ

Zavod za znanstvenoistraživački rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Bjelovaru organizirao je znanstveno-stručni skup o poljoprivredi, šumarstvu, turizmu, zaštiti okoliša, te stanju i perspektivama u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji. To je peti znanstveni skup u pet godina Zavoda, svaki je popraćen izdavanjem zbornika radova, a ove je godine zbornik izdan prije održava-

nja skupa.

Brojne zanimljive teme obuhvatile su obnovljive izvore energije, zaposlenost u poljoprivredi, sustav gospodarenja otpadom, hidrogeokemijske značajke geotermalne vode na području Julijevog parka u Daruvaru, prometni sustav BBŽ i dr. U radu skupa sudjelovalo je petnaestak doktora znanosti te voditelj Zavoda Slobodan Kaštela. (rs)

Bjelovarac,
8. studenoga 2012., str. 36.

Većinu agrarne strukture čine obiteljska poljoprivredna gospodarstva s različitim demografskim, proizvodnim i gospodarskim značajkama. Obiteljska poljoprivredna gospodarstva zauzimaju dvije trećine (76 %) ukupnog poljoprivrednog zemljišta, a preostala trećina u državnom je vlasništvu.

Statistički podaci pokazuju da se u županiji koristi samo 62 % poljoprivrednog zemljišta, od čega oranica 65,5 %, a livada i pašnjaka 55 %.

Udio ukupnog poljoprivrednog stanovništva u sveukupnom stanovništvu županije iznosi 26,6 %, a 62,2 % domaćinstava ima poljoprivredno gospodarstvo. Uočljiv je trend smanjivanja poljoprivrednog stanovništva zbog ubrzane urbanizacije i migracije ruralnog stanovništva u veće urbane sredine. Osim toga, uočava se da je osobito ograničavajući čimbenik razvoja poljoprivredne proizvodnje niska stopa obrazovanosti jer svega 1,64 % poljoprivrednika ima srednje i visoko poljoprivredno obrazovanje.

Jedan od strateških prioriteta razvoja županije jest ruralni razvoj s više prioriteta ciljeva: restrukturirati tradicijsku poljoprivrednu proizvodnju u modernu, specijalističku proizvodnju; osigurati veći dohodak stanovništva u ruralnim (seoskim) područjima; smanjiti iseljavanje i napuštanje ruralnih naselja, stvoriti preduvjete za pristup poljoprivrednih proizvoda s područja županije novim tržištima; podržati partnerstvo između proizvođača i trgovine na malo; poboljšati uvjete života stanovnika na selu.

Prezentirano je 12 izlaganja i dva priopćenja, a nakon izlaganja održana je rasprava te su usvojeni zaključci (Radovi, 2012., sv. 6, str. 1-218):

Akademik Franjo Tomić: *Razvoj poljoprivrede primjenom navodnjavanja u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji*

Prof. dr. sc. Vinko Barić: *Zaposlenost u poljoprivredi Bjelovarsko-bilogorske županije: stanje i perspektive*

Doc. dr. sc. Ante Čikić: *Obnovljivi izvori energije u funkciji intenzivne proizvodnje povrća*

Akademik Slavko Matić: *Značenje šuma za poljoprivrednu proizvodnju*

Dr. sc. Marinko Prka: *Šumarstvo i prerada drva: zaboravljeni razvojni potencijali Bjelovarsko-bilogorske županije*

Dr. sc. Ivo Kunst: *Razvoj turizma na području Bjelovarsko-bilogorske županije: stanje, ograničenja i kako ih prevladati*

Prof. dr. sc. Mira Kolar-Dimitrijević: *Čimbenici razvoja zdravstvenog i kulturnog turizma u Bjelovaru do 1941. godine*

Dr. sc. Tamara Marković; Ozren Larva; Vinko Mraz: *Hidrogeokemijske značajke geotermalne vode na području Julijevo parka u Daruvaru*

Prof. dr. sc. Ivan Dadić; Krešimir Vidović: *Prometni sustav Bjelovarsko-bilogorske županije u funkciji prometa Republike Hrvatske*

Dr. sc. Nikola Čupin: *Obnovljivi izvori energije u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji*

Prof. dr. sc. Sanja Kalambura; Nives Jovičić; Andrea Pehar: *Sustav gospodarenja otpadom s osvrtnom na Bjelovarsko-bilogorsku županiju*

Prim. Ivan Bačić, dr. med.; Marcel Medak: *Zdravstveni turizam u Hrvatskoj i Bjelovarsko-bilogorskoj županiji*

Dr. sc. Rudolf Kiralj: *O kvantitativnim odnosima između kemijske strukture i fizičko-kemijskih svojstava kemijskih proizvoda: Studija slučaja: Bjelovarsko-bilogorska županija*

Antun Turčić: *Mare Croaticum – spojiti zeleno i plavo*¹⁵

SPOZNAJE O ZDRAVLJU I KVALITETI ŽIVOTA

Zavod je, zajedno s Akademijinim Razredom za medicinske znanosti, pripremio 14. studenoga 2013. znanstveni skup pod nazivom *Zdravlje i kvaliteta života u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji* (*Ljetopis*, 2013., knj. 117, str. 475). Cilj je bio prezentirati na skupu znanstvene i stručne radove iz izabranih struka kliničke medicine i javnog zdravstva te suvremene spoznaje radi očuvanja zdravlja i podizanja kvalitete života s posebnim osvrtom na stanje u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji. Prema tome, nastojalo se da županija dobije cjelovitu sliku zdravlja i kvalitete života stanovniš-

*Akademik Marko Pećina
pozdravlja sudionike, voditelji
sljeva: Slobodan Kaštela,
Gorka Vuletić i
Vladimir Strugar*

tva te određene preporuke kako ta dva važna područja unaprjeđivati, a negativne trendove mijenjati.¹⁶ Održavanje skupa financijskim sredstvima pomogla je Zaklada

¹⁵ Vidi: R(užica) S(tojković): Važne teme za razvoj BBŽ. *Bjelovarac*, br. 43, 8. studenoga 2012., str. 36.

¹⁶ Vidi: dm/VLM: Predstavljeni radovi o zdravlju i kvaliteti života. *Večernji list*, 15. studenoga 2013.; stm: Stručnjaci poručili kako je stres siguran put u bolest. *Bjelovarski list*, 18. studenoga 2013., str. 5.

HRVATSKA AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI
ZAVOD ZA ZNANSTVENOISTRAŽIVAČKI I UMJETNIČKI RAD U BJELOVARU

RAZRED ZA MEDICINSKE ZNANOSTI
i suorganizatori

Ministarstvo zdravlja Republike Hrvatske
Bjelovarsko-bilogorska županija
Grad Bjelovar
Opća bolnica Bjelovar

Zavod za javno zdravstvo Bjelovarsko-bilogorske županije
organiziraju
znanstveni skup

ZDRAVLJE I KVALITETA ŽIVOTA U BJELOVARSKO-BILOGORSKOJ ŽUPANIJI

Bjelovar, 14. studenoga 2013. (četvrtak), u 9,00 sati
Hotel *Central*, Vatroslava Lisinskog 2

Sudjeluju:

Prim. prof. dr. sc. Dubravko Habek, dr. med.; mr. sc. Alen Šelović, dr. med.; prim. mr. sc. Marija Čatipović, dr. med.;
prim. dr. sc. Stjepan Grabovac, dr. med.; Marko Opacić, prof. logoped; Ivana Ceronja, dr. med.;
dr. sc. Zrinka Puharić, dr. med.; dr. sc. Ana Bonetti; Jelica Perasović, dr. med.; Ljiljana Josipović, dr. med.;
Bernarda Krnić, dr. med.; prim. prof. dr. sc. Mario Ivanuša, dr. med.; prim. dr. sc. Zrinka Ivanuša, dr. med.;
prim. Verica Kralj, dr. med.; mr. sc. Davorin Diklić, dr. med.; Josip Lovrić, dr. med.; Inga Đaković, dr. med.;
prim. mr. sc. Duška Šklebar, dr. med.; prof. dr. sc. Darko Ropac, dr. med.; mr. sc. Ina Stašević, dr. med.;
prim. dr. sc. Ivan Šklebar, dr. med.; prim. dr. sc. Jasna Čerkez Habek, dr. med.; prof. dr. sc. Gorka Vuletić;
prof. dr. sc. Dubravka Miljković; prim. dr. sc. Josip Čiček, dr. med.; Vladimir Halauk, dr. med.;
prim. Vinko Čatipović, dr. med.; Darko Novalić, prof. psihologije.

Spoznaje o zdravlju i kvaliteti života, 14. studenoga 2013.

*Sudionici skupa, prvi red
slijeva: Valerija Stamenić,
Damir Bajs, Antun Korušec,
akademik Marko Pećina,
zamjenice gradonačelnika
Jasna Višnjević i Lidija
Novosel te zamjenica župana
Đurđica Ištef Benšić*

Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. U organizaciju skupa uključili su se Grad Bjelovar, Bjelovarsko-bilogorska županija, Ministarstvo zdravlja Republike Hrvatske, Opća bolnica u Bjelovaru i Zavod za javno zdravstvo Bjelovarsko-bilogorske županije. Članovi Organizacijskog odbora skupa bili su: prof. dr. sc. Slobodan Kaštela, prof. dr. sc. Vladimir Strugar, prof. dr. sc. Jasna Čerkez Habek, prim. prof. dr. sc. Dubravko Habek, prim. prof. dr. sc. Mario Ivanuša, prim. dr. sc. Ivan Šklebar, prim. dr. sc. Stjepan Grabovac, prof. dr. sc. Darko Ropac, mr. sc. Zlata Ileković-Pejić i Vladimir Halauk, dr. med.

Okupljene je uime Razreda za medicinske znanosti Hrvatske akademije pozdravio akademik Marko Pećina, tajnik, Slobodan Kaštela, voditelj Zavoda, Valerija Stamenić, uime Ministarstva zdravlja, Stjepan Grabovac, ravnatelj Opće bolnice Bjelovar, gradonačelnik Grada Bjelovara Antun Korušec i Damir Bajs, župan Bjelovarsko-bilogorske županije.

Na znanstvenom skupu, čiji su voditelji bili Slobodan Kaštela, Gorka Vuletić, Vladimir Strugar, Dubravko Habek, Zrinka Puharić i Ivan Šklebar, prezentirana su sljedeća izlaganja (*Radovi*, 2013., sv. 7, str. 1-269)¹⁷:

Prof. dr. sc. Dubravko Habek, dr. med.: *Dugoročne posljedice nepovoljnih perinatalnih zbivanja*

Mr. sc. Alen Šelović, dr. med.: *Povezanost nutritivnog statusa trudnica s perinatalnim ishodom*

¹⁷ Vidi: *Kako poboljšati zdravlje i kvalitetu života u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji? Stanje i preporuke na temelju radova sa znanstvenog skupa Zdravlje i kvaliteta života u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji*. Zagreb – Bjelovar: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti; Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru, 2014.

- Prim. mr. sc. Marija Čatipović, dr. med.: *Bjelovarsko-bilogorska županija – prijatelj dojenja*
- Prim. dr. sc. Stjepan Grabovac; Marko Opačić; Ivana Ceronja; Zrinka Puharić; Ana Bonetti: *Izvještaj o pušenju cigareta među školskom djecom i razlike u kvaliteti života i glasa između bivših pušača – laringektomiranih osoba i zdravih nepušača*
- Dr. sc. Zrinka Puharić, dr. med.; Jelica Perasović, dr. med.: *Ima li razlike u stupnju ubrallenosti prvoškollaca Bjelovarsko-bilogorske i Splitsko-dalmatinske županije?*
- Ljiljana Josipović, dr. med.; Bernarda Krnić, dr. med.: *Prepoznatljivost rada savjetovališta službi školske medicine u podizanju kvalitete života djece školske dobi*
- Prim. dr. sc. Mario Ivanuša; prim dr. sc. Zrinka Ivanuša; prim. Verica Kralj, dr. med.: *Što sve utječe na visoku smrtnost od srčanožilnih bolesti u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji?*
- Mr. sc. Davorin Diklić, dr. med.; Josip Lovrić, dr. med.; Inga Đaković, dr. med.: *Trendovi incidencije i mortaliteta kolorektalnog karcinoma u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji 2000. – 2010. i kvaliteta života operiranih bolesnika*
- Prim. mr. sc. Duška Šklebar, dr. med.: *Izazovi makroregionalnog povezivanja zdravstvenih ustanova u cilju bolje dostupnosti i kvalitete zbrinjavanja bolesnika s akutnim moždanim udarom*
- Ivana Ceronja, dr. med.: *Slika zdravlja Bjelovarsko-bilogorske županije: osvrt na odabrane zdravstvenostatističke pokazatelje 2000. – 2011. godine*
- Prof. dr. sc. Darko Ropac; mr. sc. Ina Stašević, dipl. soc. rad.: *Javnozdravstveni pokazatelji u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji*
- Mr. sc. Ina Stašević; prof. dr. sc. Darko Ropac: *Struktura zdravstvene zaštite na području Bjelovarsko-bilogorske županije*
- Prim dr. sc. Ivan Šklebar, dr. med.; prim. dr. sc. Duška Šklebar, dr. med.: *Mogućnosti poboljšanja kvalitete života u terminalnom stadiju neizlječive bolesti razvojem suvremenih oblika palijativne skrbi na području Bjelovarsko-bilogorske županije*
- Prof. dr. sc. Jasna Čerkez Habek, dr. med.: *„Anti-aging“ medicina: suvremene spoznaje i implementacija u svakodnevni život u cilju očuvanja zdravlja*
- Prof. dr. sc. Gorka Vuletić: *Samoprocijenjeno zdravlje i kvaliteta života u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji: regionalne razlike i specifičnosti*
- Prof. dr. sc. Dubravka Miljković: *Zdravlje i subjektivna dobrobit*
- Prim. dr. sc. Josip Čiček, dr. med.: *Kvaliteta života u suvremenim uvjetima u Republici Hrvatskoj s posebnim osvrtom na Bjelovarsko-bilogorsku županiju*
- Vladimir Halauk, dr. med.: *Kvaliteta života u zdravlju i bolesti*
- Prim. Vinko Čatipović; Darko Novalić, prof.: *Utjecaj ekonomske krize na stopu samoubojstava na području Bjelovarsko-bilogorske županije.*

**Znanstveni skup Zavoda za
znanstvenoistraživački rad**

Stručnjaci poručili kako je stres siguran put u bolest

Stručna predavanja poslušali su i
brojni gradski i županijski čelnici

BJELOVAR – Zdravlje i kvaliteta života u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji naziv je znanstvenog skupa koji je prošli tjedan u Bjelovaru održan u organizaciji Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru, a uz potporu Grada, Županije, Ministarstva zdravlja, Opće bolnice Bjelovar i županijskog Zavoda za javno zdravstvo. Brojni ugledni zdravstveni stručnjaci tom su prigodom održali dvadesetak predavanja iz područja zdravstva. Organizacijom skupa željelo se, kazali su organizatori, pridonijeti očuvanju zdravlja i podizanju kvalitete života, s posebnim osvrtom na Bjelovarsko-bilogorsku županiju. Na predavanjima i stručnim izlaganjima se, među ostalim, moglo čuti kako je stresan način života jedan od vodećih uzroka obolijevanja sve većeg broja stanovništva, i to najčešće od bolesti kardiovaskularnog sustava. (stm)

LEON HRIBLJAN

Bjelovarski list, 18. studenoga 2013., str. 5.

VEČERNJI LIST petak, 15. studenoga 2013.

ZNANSTVENI SKUP

DAMIR ŠPEHAR/PIXSELL

Na skupu u hotelu Central predstavljeno je ukupno 19 radova

Predstavljeni radovi o zdravlju i kvaliteti života

**Skup je organizirao HAZU-
ov bjelovarski Zavod za
znanstvenoistraživački rad,
predstavljeno je 19 radova**

Nakon punih 15 godina na području bjelovarske županije napokon je zaustavljen stalni porast smrtnosti od bolesti srca i krvnih žila! To je tek jedan od brojnih zanimljivih podataka predstavljenih na znanstvenom skupu koji je pod nazivom "Zdravlje i kvaliteta života u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji" jučer održan u bjelovarskom hotelu Central. Skup je u suradnji s Ministarstvom zdravlja, Općom bolnicom, županijskim Zavodom za javno zdravstvo te Županijom i Gradom organizirao HAZU-ov Zavod za znanstvenoistraživački

rad u Bjelovaru obilježivši time sedam godina uspješnog rada. Cilj skupa, kako je u uvodu istakao akademik Slobodan Kaštela, bio je predstaviti stručne radove i u njima suvremene spoznaje iz kliničke medicine i javnog zdravstva, a sve radi očuvanja zdravlja i podizanja kvalitete života. Na skupu je predstavljeno ukupno 19 znanstvenih radova iz raznih područja zdravstva na kojim je radilo tridesetak liječnika i zdravstvenih djelatnika, a od kojih su velika većina upravo djelatnici ovdašnjih zdravstvenih ustanova. Svi radovi objavljeni su u zborniku koji je tiskan zahvaljujući Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti i jučer predstavljen javnosti. (dm/VLM)

Večernji list, 15. studenoga 2013.

DOMOVINSKI RAT – PRESUDNO RAZDOBLJE HRVATSKE SUVREMENE POVIJESTI

Zavod je 26. rujna 2014., na inicijativu Grada Bjelovara, pripremio znanstveno-stručni skup *Bjelovar i Bjelovarsko-bilogorska županija u Domovinskom ratu*. Skup je održan kao važan dio programa obilježavanja Dana grada Bjelovara i Dana bjelovarskih branitelja (*Ljetopis*, 2014., knj. 118, str. 510).

Znanstveno-stručni skup posvećen je najvažnijem događaju u suvremenoj hrvatskoj povijesti koji je izravno povezan s postankom Hrvatske kao samostalne i suverene države, ali, nažalost, uz brojne ljudske žrtve i materijalne gubitke. Autori izlaganja i priopćenja posebno opisuju vojne, policijske i društvene događaje u Bjelovaru i Bjelovarsko-bilogorskoj županiji tijekom Domovinskog rata. U skladu s tim cilj je skupa bio valorizirati ulogu, važnost i doprinos Grada Bjelovara i Bjelovarsko-bilogorske županije uspjehu Domovinskog rata u cjelini.¹⁸

Suorganizatori skupa bili su: Grad Bjelovar, Bjelovarsko-bilogorska županija, Hrvatski institut za povijest, Hrvatski memorijalno-dokumentacijski centar Domovinskog rata, Udruga djece poginulih i nestalih hrvatskih branitelja Domovinskog rata – Podružnica Bjelovarsko-bilogorske županije. U pripremi i realizaciji skupa važnu su podršku dali Ministarstvo branitelja, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo obrane i Bjelovarsko-križevačka biskupija. Znatnu financijsku pomoć pružili su Zaklada Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i Udruga djece poginulih i nestalih hrvatskih branitelja Domovinskog rata – Podružnica Bjelovarsko-bilogorske županije dobivši 2014. određena novčana sredstva na natječaju Ministarstva branitelja.

Poslove organizacije obavljao je Organizacijski odbor skupa koji je počeo raditi 22. studenoga 2013., a čiji su članovi bili: Slobodan Kaštela, voditelj Zavoda u Bjelovaru (predsjednik Odbora), Antun Korušec, gradonačelnik Grada Bjelovara, Vladimir Strugar, upravitelj Zavoda u Bjelovaru (zamjenik predsjednika Odbora), doc. dr. sc. Ante Nazor, ravnatelj Hrvatskog memorijalno-dokumentacijskog centra Domovinskog rata, dr. sc. Jasna Turkalj, ravnateljica Hrvatskog instituta za povijest, Lidija Novosel, zamjenica gradonačelnika Grada Bjelovara, Stjepan Grula, pročelnik Ureda za društvene djelatnosti, Stjepan Budinski, viši savjetnik u Gradu Bjelovaru, pukovnik Josip Trogrlić, general Petar Stipetić, Drago Novaković, predsjednik Zbora branitelja udruga Grada Bjelovara, Mladen Medar, ravnatelj Gradskog muzeja Bjelovar, Željko Pleskalt, ravnatelj Državnog povijesnog arhiva Bjelovar, Mladen Marinković, predstavnik Bjelovarsko-bilogorske županije, Marijan Tandara, predsjednik Udruge djece poginulih i nestalih hrvatskih branitelja Domovinskog rata – Podružnica Bjelovarsko-bilogorske županije.

¹⁸ Vidi: dc: Uloga Bjelovara i BBŽ u Domovinskom ratu. *Bjelovarac*, br. 35, 18. rujna 2014., str. 29.

**HRVATSKA AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI
ZAVOD ZA ZNANSTVENOISTRAŽIVAČKI I
UMJETNIČKI RAD U BJELOVARU**

i suorganizatori

Grad Bjelovar

Bjelovarsko-bilogorska županija

Hrvatski institut za povijest

Hrvatski memorijalno-dokumentacijski centar Domovinskog rata

Udruga djece poginulih i nestalih hrvatskih branitelja

Domovinskog rata – Podružnica Bjelovarsko-bilogorske županije

organiziraju

znanstveno – stručni skup

**BJELOVAR I
BJELOVARSKO-BILOGORSKA ŽUPANIJA
U DOMOVINSKOM RATU**

Izlaganja i priopćenja: dr. sc. Davor Marijan, Natko Martinić Jerčić,
Franjo Kovačević, Đuro Crkvenac, Drago Palatinuš, Dragutin Andrić, Josip Tomšić,
dr. sc. Jakša Raguž, Hamdija Mašinović, Želimir Škarec, Željko Karaula, Željko Pleskalt,
dr. sc. Janja Sekula Gibač, prim. prof. dr. sc. Dubravko Habek, dr. sc. Slaven Ružić,
Marin Sabolović, Goran Vuković, dr. sc. Vjenceslav Herout, dr. sc. Rudolf Kiralj,
dr. sc. Zrinka Puharić, mr. sc. Dalibor Čavić, mr. sc. Jure Šimić, Ilija Pejić,
Mladen Medar, Siniša Slavinić, Sani Lukić, Dubravko Adamović,
Neda Adamović, Tina Gatalica, Darko Lovrić.

Bjelovar, 26. rujna 2014. (petak) u 9,30 sati

Hotel Central, Ulica Vatroslava Lisinskog 2

Znanstveni skup o Domovinskom ratu, 26. rujna 2014.

S obzirom na složenost teme, a to je Domovinski rat, razumljivo je da se na skupu lokalnog obilježja ne mogu prikazati sve relevantne činjenice i znanstveno objasniti svi aspekti života tijekom Domovinskog rata. Skup tako visok cilj nije ni imao. Međutim, možemo reći da su izlaganja i priopćenja bitno pridonijela proučavanju Domovinskog rata s posebnim osvrtom na važnost i doprinos Bjelovara i Bjelovarsko-bilogorske županije u oslobađanju Republike Hrvatske. Isto tako vjerujemo da će ova tema biti i dalje aktualna i da će zaokupljati pozornost istraživača koji će rezultatima svojih istraživanja obogatiti fond znanja o Domovinskom ratu.

HORKUD Golub Bjelovar

Na otvaranju skupa govorili su predstavnici Hrvatske akademije i predstavnici suorganizatora skupa: Grada Bjelovara, Bjelovarsko-bilogorske županije, Hrvatskoga memorijalno-dokumentacijskog centra Domovinskog rata, Hrvatskog instituta za povijest, Ministarstva obrane, Ministarstva unutarnjih poslova, Ministarstva branitelja Republike Hrvatske i Bjelovarsko-križevačke biskupije.¹⁹

Prof. dr. sc. Slobodan Kaštela, voditelj Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Bjelovaru i član suradnik Hrvatske akademije, rekao je:

Najsrdanije vas pozdravljam u ime Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad Hrvatske akademije u Bjelovaru i Organizacijskog odbora današnjeg skupa te vam zahvaljujem što ste se u ovako velikom broju odazvali našem pozivu.

¹⁹ U kulturno-umjetničkom programu sudjelovalo je Hrvatsko obrtničko radničko kulturno-umjetničko društvo *Golub* Bjelovar.

Akademik Tomislav Raukar, tajnik Razreda za društvene znanosti Hrvatske akademije, u okviru čije nadležnosti djeluje Akademijin Zavod u Bjelovaru, zamolio me da vam prenesem njegovu ispriku zbog nemogućnosti prisustvovanja današnjem skupu te njegove pozdrave i najbolje želje za uspješan rad.

Vaša nazočnost potvrđuje velik interes za problematiku koja će biti predmet razmatranja na današnjem znanstveno-stručnom skupu koji smo pripremili u okviru obilježavanja Dana grada Bjelovara i Dana bjelovarskih branitelja.

Dozvolite mi da posebno pozdravim naše ugledne goste, čelne ljude Grada Bjelovara i Bjelovarsko-bilogorske županije, gradonačelnika Antuna Korušeca i župana Damira Bajsa s njihovim suradnicima te preuzvišenog gospodina mons. Vjekoslava Huzjaka, biskupa bjelovarsko-križevačkog.

Sudionici skupa

Pozdrave upućujem i svim autorima, bez čijih vrijednih radova ne bismo mogli organizirati današnji skup, te predstavnicima suorganizatora našega skupa, i to: dr. sc. Anti Nazoru, ravnatelju Hrvatskog memorijalno-dokumentacijskog centra, dr. sc. Jasni Turkalj, ravnateljici Hrvatskog instituta za povijest, brigadiru Sandiju Kneževiću iz Ministarstva obrane, Marijanu Tandari, predsjedniku Udruge djece poginulih i nestalih hrvatskih branitelja Domovinskoga rata – Podružnica Bjelovarsko-bilogorske županije, dr. sc. Josipu Mihaljeviću iz Ministarstva unutarnjih poslova te Ivanki Bušić, predstavnici Ministarstva branitelja. Pozdravljam i predstavnike Kriznog štaba Bjelovar, ratne zapovjednike i članove udruga proisteklih iz Domovinskog rata, predstavnike sredstava javnog priopćavanja i sve vas, dragi prijatelji i suradnici, koji redovito pratite rad bjelovarskoga Zavoda Hrvatske akademije.

Kao što je iz samog poziva vidljivo, skup Bjelovar i Bjelovarsko-bilogorska županija u Domovinskom ratu posvećen je različitim aspektima relativno kratkog, ali izuzetno važnog razdoblja u novijoj hrvatskoj povijesti. Zahvaljujući upravo njemu, Republika Hrvatska je, uz brojne ljudske i materijalne gubitke, postala samostalna i suverena država, danas ravnopravna članica europske zajednice naroda.

Zbog čega smo upravo ove godine odlučili organizirati znanstveno-stručni skup o Domovinskom ratu? Prvi razlog leži u činjenici da je proteklih dvadesetak godina od završetka Domovinskog rata relativno dovoljno razdoblje za što objektivnije sagledavanje događaja iz tog vremena. Drugi, još važniji razlog kojim smo se rukovali kod izbora teme za ovogodišnji znanstveni skup jest

Sudionici skupa

uvjerenje da, prema ocjeni istraživača, ali i neposrednih sudionika, doprinos Grada Bjelovara i Bjelovarsko-bilogorske županije Domovinskom ratu nije u dovoljnoj mjeri poznat ni priznat.

Zbog toga smo odlučili pozvati na suradnju istaknute znanstvenike i stručnjake koji se bave istraživanjima Domovinskoga rata na ovom području, ali podjednako tako i neposredne sudionike različitih aktivnosti tijekom toga rata, da svojim priložima zasnovanim na postojećoj dokumentaciji dadu što potpuniju sliku ratnih događanja te različitih aspekata života i rada u razdoblju 1991. – 1995. godine.

Težište izlaganja odnosi se ponajprije na vojno-redarstvene aktivnosti na području Bjelovara i Županije za vrijeme Domovinskog rata među kojima treba spomenuti one najvažnije, i to: vojne operacije Papuk-91, Otkos-10 i Bi-

logora te borbeno djelovanje Specijalne jedinice policije Omega, koja nije sudjelovala u borbenim akcijama samo na području Bjelovarsko-bilogorske županije već i znatno šire.

Pritom nisu zaboravljeni prilozi o različitim civilnim funkcijama u razdoblju Domovinskoga rata kao što su: politički život i višestranačje, bjelovarski književni i kulturni prostor, ratno novinarstvo i televizija, sudjelovanje bjelovarskih umjetnika u Domovinskom ratu te sagledavanje posljedica Domovinskog rata na demografska kretanja u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji.

Svi radovi, kako izlaganja tako i priopćenja, koji budu pozitivno recenzirani u razredima Hrvatske akademije objavit će se u 8. broju časopisa *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad Hrvatske akademije u Bjelovaru*.

Može se očekivati da će se nakon ovoga skupa djelomično korigirati ocjene o ulozi i mjestu Bjelovara i Bjelovarsko-bilogorske županije u Domovinskom ratu i tada ćemo moći kazati da su postignuti osnovni ciljevi radi kojih smo organizirali današnji skup.

I nakraju mi dopustite da naglasim da je današnji znanstveno-stručni skup prije svega posvećen svim znanim i neznanim braniteljima Domovinskoga rata, posebno onima koji su dali svoje živote za osnivanje i obranu samostalne hrvatske države.

Antun Korushec, gradonačelnik Grada Bjelovara:

Poštovani i uvaženi doktore Kaštela, u svojstvu voditelja Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Bjelovaru, koji sjajno radi, poštovani oče, biskupe Bjelovarsko-križevačke biskupije, mons. Huzjak, poštovani branitelji, poštovani ratni zapovjednici, visoki gosti i uzvanici, poštovani akademici, poštovani novinari, dame i gospodo, svi vi koji ste ovdje danas u Bjelovaru, upućujem vam iskrene i srdačne pozdrave u ime Grada Bjelovara, u ime svojih suradnika, u ime Gradskog vijeća, u ime građana grada Bjelovara, u svoje osobno ime. Svima vam želim ugodan boravak u Bjelovaru, a dragim gostima iskrenu dobrodošlicu uz veliku zahvalu što ste ovdje.

Idejni začetnik i inicijator organiziranja znanstveno-stručnog skupa na sjajnu temu, sjajan naslov – Bjelovar i Bjelovarsko-bilogorska županija u Domovinskom ratu – jest Grad Bjelovar. Zahtjevnju ulogu organizatora preuzeo je Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad HAZU u Bjelovaru, a – kao što vidite – na baneru su navedeni kao suorganizatori: Grad Bjelovar, Bjelovarsko-bilogorska županija, Hrvatski institut za povijest, Hrvatski memorijalno-dokumentacijski centar Domovinskog rata te, što posebno ističem, Udruga

Antun Korushec, gradonačelnik

djece poginulih i nestalih hrvatskih branitelja Domovinskog rata – Podružnica Bjelovarsko-bilogorske županije. Odmah ću reći da je Udruga djece poginulih i nestalih hrvatskih branitelja zajedno s Gradom Bjelovarom prijavila taj projekt na natječaj Ministarstva branitelja te ostvarila izdašnu financijsku potporu, koja je, uz financijsku i logističku potporu Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i Grada Bjelovara, dovela do organizacije ovoga sjajnog skupa. Usuđujem se reći da ne znam u Hrvatskoj za primjer ovakve organizacije, gdje su se na istome mjestu okupili branitelji – aktivni sudionici Domovinskog rata, ratni zapovjednici, znanstveni istraživači i akademici radi pravilnog, objektivnog i istinitog vrednovanja bjelovarskih branitelja, Bjelovarčana i uloge grada Bjelovara u Domovinskom ratu. Postavlja se pitanje zašto smo se odlučili na organizaciju ovakvog, izuzetno važnog, skupa s izuzetno važnim i značajnim sudionicima javnog i ukupnog života u Hrvatskoj. Grad Bjelovar slavi svoj Dan grada 29. rujna od 1997. godine, a od 2007. godine na taj datum slavi i Dan bjelovarskih branitelja. Neću trošiti vrijeme. Toga 29. rujna 1991. Bjelovar je oslobođen od neprijateljske vojske i toga je dana u Bjelovaru poginulo sedamnaest Bjelovarčana. Sloboda Bjelovara rođena je u krvi. Ginuli su ljudi, branitelji, civili. Sloboda Hrvatske rođena je u krvi. To su bili dovoljno važni razlozi da Gradsko vijeće Grada Bjelovara donese odluku o svečanom obilježavanju 29. rujna. Organizirajući proslave Dana grada i Dana bjelovarskih branitelja, dojmimo da uloga bjelovarskih branitelja, svih građana Bjelovara i grada Bjelovara u Domovinskom ratu nije dovoljno valorizirana, da nije dovoljno istaknuta u određenim segmentima ili da je u cijelosti možda čak i podcijenjena. Zadatak je skupa da se na njemu kaže istina. Pogledajmo se u oči i priznajmo da su kroz proteklo vrijeme postojali manji prijevori između brojnih braniteljskih udruga, pa i ponekih branitelja, vezani uz njihovo sudjelovanje u Domovinskom ratu i uz njihovu važnost. Dakle, to je bio razlog za organizaciju skupa. Zadatak znanosti i znanstvenih istraživača jest da uvijek ono što je ispitano, što je proučeno, što je otkriveno, što je zasnovano na objektivnim činjenicama, i objave. To je zadatak znanosti i to Zavod za znanstvenoistraživački rad HAZU u Bjelovaru sjajno radi. I ovaj skup bit će popraćen zbornikom radova. Kad sam rekao da je uloga Bjelovara, uloga branitelja Bjelovara na dan oslobođenja Bjelovara, a i oslobođenja Hrvatske, izuzetno važna, temeljim to na dvije-tri činjenice. Pri tome mislim na početak rata, na '91. godinu, na zapadnu Slavoniju. Operacije Papuk-91, Orkan-91 i Otkos-10 bitno su utjecale na oslobođenje Hrvatske i na tijek ratnih događanja u Hrvatskoj. U tim je operacijama u razdoblju od rujna do prosinca 1991. godine oslobođeno od neprijateljske vojske 2.275 km² prostora, više nego u svim ostalim oslobodilačkim operacijama u Hrvatskoj osim u Oluji. Te su operacije prvi put u Domovinskom

ratu precizno vojno planirane, precizno vojno izvedene. One su urodile pobjedom. To je kod svih hrvatskih branitelja samo potvrdilo moral, htijenje, osjećaj da je hrvatska vojska pobjednička vojska i da se ide u oslobođenje Hrvatske. I još je nešto važno. Tijek tih operacija i pobjede Hrvatske vojske presudno su utjecali na sve kasnije operacije oslobođenja Hrvatske jer su promijenile odnos snaga na ovim prostorima. Dakle, sasvim je dovoljno elemenata da se organizira jedan ovakav utemeljen, opravdan i potreban skup koji će svima nama, ali i – što je još važnije – generacijama koje dolaze, utemeljeno na znanosti, na iskazima branitelja i na iskazima ratnih zapovjednika, još jedanput potvrditi i reći: ideja hrvatskih branitelja bila je samostalna, suverena, slobodna država Hrvatska. Domovinski rat bio je oslobodilački, obramben i častan. Siguran sam da će i ovaj skup to potvrditi. Hvala vam svima koji ste ovdje. Svi smo zajedno za povijest Bjelovara i Hrvatske, organizacijom ovoga skupa, napravili izuzetno dobar, odličan posao. Hvala vam lijepa na tome. Dobrodošli! Osjećajte se ugodno u ovom prostoru i u gradu Bjelovaru. Svako vam dobro želim!

Damir Bajsić, župan

Damir Bajsić, župan Bjelovarsko-bilogorske županije:

Poštovane obitelji poginulih, nestalih i ranjenih hrvatskih branitelja, hrvatski branitelji, dozvolite da vas pozdravim u svoje osobno ime kao župan ove županije te u ime svojih zamjenika i suradnika. Pozdravljam i sve sudionike ovoga skupa, gospodina Slobodana Kaštelu, voditelja Zavoda Hrvatske akademije u Bjelovaru, gradonačelnika Antuna Korišeca, koji je suorganizator ovoga skupa, oca biskupa i sve vas prisutne koji ste došli čuti i vidjeti ono što je ključno, a to je zapravo pitanje određenja ovoga kraja u Domovinskom ratu. Kad govorimo o Domovinskom ratu, govorimo o ratu koji ima jedinstven nazivnik. U hrvatskoj povijesti ne postoje dva Domovinska rata. Postoji samo jedan. To je ovaj. To je bio dakle jedan trenutak u povijesti koji je odredio sudbinu jednog naroda, sudbinu jedne države. I to tako moramo gledati. U tom trenutku, a ja ću reći, naravno, i kao hrvatski branitelj, da svatko ima svoju istinu o tome kako se rat odvijao. Međutim, jedno je vlastita istina, a drugo je povijesna činjenica. U tome istome Domovinskom ratu svaki kraj Hrvatske dao je što je mogao kako bi se u konačnici u ratu i pobijedilo. Ali isto tako, moramo biti potpuno jasni, dijelovi Hrvatske bili su okupirani, dijelovi Hrvatske podnijeli su velik teret. Nemojmo zaboraviti, okupirana je bila trećina naše županije. Prva crta fronte bila je ni desetak kilometara od ovoga mjesta na kojemu sada sjedimo. I u tom trenutku, rekao bih, ovaj kraj, uz potporu mnogih drugih, napravio ono što je trebao. Dakle, najprije je oslobođena vojarna, nakon toga u nizu operacija oslobođeno je cjelokupno područje naše Bjelovarsko-bilogorske županije. Moram reći da rat nije stao ni 1991., kada su na našem području operacije u prvoj voj-

noj oslobodilačkoj operaciji u Domovinskom ratu – Otkosu-10 – već završene, nego su postrojbe s ovoga područja, s ljudima iz ovoga kraja, ratovale u cijeloj Hrvatskoj, od Dubrovnika do Vukovara. I moram reći da je ono što svi želimo zapravo utvrđivanje činjenica. Naime, kada govorimo o činjenicama, onda je činjenica da je Hrvatska vojska prvu pobjedu u nekom napadnutom dijelu Hrvatske ostvarila upravo ovdje, na području Bjelovarsko-bilogorske županije. To je bio golem poticaj ne samo našim braniteljima, ne samo stanovnicima našega kraja nego i svima onima u Hrvatskoj koji su vidjeli da Hrvatska vojska može pobjeđivati. I to je nešto što želimo dokumentirati. Mislim da to i dugujemo svima onima koji su poginuli, svima onima koji su ranjeni, svima onima koji su nestali i svim onim obiteljima koje su u ratu izgubile svoje najmilije. Dakle, ovim skupom ne želimo dati priznanje nekome nego želimo samo utvrditi činjenice. Imam osjećaj da neke stvari ipak još nisu zapisane onako kako su se zbivale, da činjenice još nisu utvrđene. Dvadeset pet godina nakon navedenih događaja svakako je vrijeme da se ti događaji polako dokumentiraju – dok još postoje živi ljudi, živi svjedoci, oni koji su bili tamo i dokumenti kojima se to može potkrijepiti. Stoga, s osjećajem zadovoljstva što su ovdje nazočni predstavnici Hrvatske vojske i policije te predstavnici svih onih koji su tada bili u ratu, zapravo mogu reći da je ovo jedan od onih skupova koji bi trebao ostaviti pisani trag utvrđivanja činjenica o tome što se zbilo na našem području, a nakon toga i šire. Nadajmo se da će se povijest iz te bijele mrlje ispuniti, a ono što me posebno veseli jest što se skup održava uoči Dana grada Bjelovara, jer sam ja, naravno, i Bjelovarčanin. Znamo da je Bjelovar bio jedan od prvih gradova koji je oslobodio svoju vojarnu, koji je riješio to pitanje i koji je hrvatskim braniteljima, uz podizanje morala, omogućio i bolje naoružanje. Hvala svima onima koji su bili hrabri i odlučni domoljubi u to vrijeme i hvala svima vama, sudionicima ovoga znanstvenoistraživačkoga skupa.

Doc. dr. sc. Ante Nazor, ravnatelj Hrvatskoga memorijalno-dokumentacijskog centra Domovinskog rata:

Cijenjeni roditelji i obitelji poginulih, nestalih i umrlih hrvatskih branitelja, cijenjeni hrvatski branitelji, veterani Domovinskog rata, uzvanici, gospodine gradonačelnice, župane, oče biskupe, članovi Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, predstavnici ministarstava, gospođe i gospodo, drage kolege i kolegice povjesničari, sudionici ovoga skupa! Jedna je Hrvatska – stihovi su prelijepi pjesme koju smo čuli. Danas je Republika Hrvatska međunarodno priznata i slobodna država. Takvom su je učinili hrvatski ratnici – uz iznimno visoku cijenu, nemojmo to zaboraviti. Zauvijek će živjeti hrvatski ratnici – stihovi su druge pjesme koju smo danas čuli, stoga se i u ovakvim prilikama uvijek treba

Doc. dr. sc. Ante Nazor,
ravnatelj Hrvatskog
memorijalno-
dokumentacijskog centra
Domovinskog rata

sjetiti svih onih koji su poginuli za slobodnu i neovisnu Hrvatsku. Treba i podsjetiti na to da je Domovinski rat najčvršći temelj suvremene hrvatske države.

Dakle, danas ćemo govoriti o Domovinskom ratu, koji je možda i najsjajnije razdoblje hrvatske povijesti kad se u obzir uzmu okolnosti u kojima se Hrvatska 1991. godine obranila, a potom i oslobodila svoj okupirani teritorij. Govorimo o ratu koji je uzrokovala velikosrpska politika, čiji je cilj da svi Srbi žive u jednoj državi pokušala ostvariti Jugoslavenska narodna armija kao sredstvo te velikosrpske politike, uz pomoć Srba, odnosno dijela Srba u Republici Hrvatskoj. To su naprosto činjenice koje stalno treba ponavljati i koje ne može osporiti nijedan medij kao ni neprestano isticanje posljedica rata, a zanemari-vanje uzroka i tijeka rata, čemu gotovo svakodnevno svjedočimo. Ljudi koji su pogođeni ratom ne zaboravljaju ga lako. Bjelovar posebno pamti rujan 1991. godine. Naša je obveza ne dopustiti da se to zaboravi i da svojoj djeci ostavimo objektivna pregled Domovinskoga rata i ponos koji smo osjećali 1991. godine, zapravo tijekom 90-ih, i koji nam nitko ne može uzeti.

Zato zahvaljujem svima koji su sudjelovali u pripremi ovoga skupa i koji su zaslužni što smo mi danas ovdje. Ovdje su dakle, kao što je rečeno, znanstvenici i sudionici Domovinskoga rata, pa vjerujem da će njihova izlaganja pomoći objektivno prikazati ulogu Bjelovara i Bjelovarsko-bilogorske županije u Domovinskom ratu. Mislim da dokumenti, izvori i sjećanja sudionika u obliku memoarskoga gradiva mogu pomoći približiti događaje iz nedavne prošlosti te dati objektivna pogled na nju. Iz iskustva, i to negativnoga, znam da su raščlambe koje imamo prilike dobiti i na temelju njih pisati suvremenu povijest često nepouz dane – stoga smatram da je upravo zato ovaj način, kada sudionici mogu prokomentirati pojedine dokumente, ponajbolji ako se želimo približiti objektivnom prikazu. Hvala na pozornosti!

Dr. sc. Jasna Turkalj, ravnateljica Hrvatskoga instituta za povijest:

Poštovani i dragi domaćini, profesore Kaštela, poštovani župane, gradonačelnice, oče biskupe, predstavnici ministarstava, gospođe i gospodo, kolegice i kolege! Sve vas srdačno pozdravljam u ime Hrvatskoga instituta za povijest. Posebno želim pozdraviti hrvatske branitelje, koji su od 1991. branili Hrvatsku – od Dubrovnika i Prevlake preko Velebita, Gline i Kostajnice do Pakraca i Okučana. Iznimna mi je čast što nas je organizator pozvao da budemo suradnici u organizaciji ovoga skupa. U Hrvatskom institutu za povijest Domovinski rat i stvaranje Republike Hrvatske istražuju se sustavno već 12 godina, od 2002., kada nam je odobren taj projekt. Rezultat toga rada, dakle naših znanstvenika i novaka, 19 je knjiga i preko 150 znanstvenih radova, od kojih se dio odnosi i na ovo područje. Grad Bjelovar i Bjelovarsko-bilogorska županija, kao što ste

*Dr. sc. Jasna Turkalj,
ravnateljica Hrvatskog
instituta za povijest*

čuli iz riječi mojih prethodnika, iznimno su poticajna tema za znanstveni rad, a ovaj je skup još jedna prigoda da o toj temi progovore i znanstvenici, odnosno povjesničari. Iako danas postoje teorije koje dovode u pitanje mogućnost utvrđivanja istine i stjecanja objektivnog znanja, a i neki povjesničari odbacuju ideju o traženju povijesne istine, mislim da je jedino znanstvenim istraživanjem moguće doći ako ne do apsolutne istine, a onda barem najbliže njoj. No, usprkos tomu, činjenica je da u hrvatskoj javnosti sliku o zbivanjima iz prve polovice 90-ih godina često stvaraju oni kojima to nije struka i koji nisu spremni, zbog raznih razloga, odnosno motiva, uložiti vrijeme i energiju u utvrđivanje povijesnih činjenica koje svjedoče o višeslojnom i često kontradiktornom procesu raspada Jugoslavije. Stoga zahvaljujem Akademijinu Zavodu u Bjelovaru na inicijativi da se organizira ovaj znanstveni skup. Zahvaljujem, naravno, i svim ostalim suorganizatorima, a posebna hvala i izlagačima, koji su uložili velik trud da pripreme ono što ćete vi danas čuti. Želim vam uspješan rad na skupu, a svima vama koji ste danas ovaj skup počastili svojom nazočnošću još jednom velika hvala u ime Hrvatskoga instituta za povijest.

Brigadir Sandi Knežević, Ministarstvo obrane Republike Hrvatske:

Poštovani gospodine župane, gospodine gradonačelnice, oče biskupe, organizatori i suorganizatori ovoga znanstveno-stručnog skupa, predstavnici akademске zajednice, obitelji poginulih branitelja i predstavnici udruga proizišlih iz Domovinskog rata, predstavnici medija, kolege branitelji, dozvolite da vas pozdravim u ime svih djelatnika Ministarstva obrane i Oružanih snaga Republike Hrvatske! Izuzetna mi je čast što mogu danas nazočiti vašem importantnom skupu kroz ova izlaganja i znanstvene radove koji će sigurno dodatno potvrditi već potvrđenu ulogu Bjelovara i Bjelovarsko-bilogorske županije u Domovinskom ratu, koja je golema. Od početka Domovinskog rata proteklo je nešto više od dvadeset, a od njegova završetka nešto manje od dvadeset godina. Osobno sam mišljenja da olako zaboravljamo što se događalo tamo 1990., 1991., 1992. pa sve do 1995. godine. Kako nam je rat sam nametnut, koje su bile okolnosti, kako smo se organizirali i uz koje smo žrtve nakraju došli do samostalnosti? Kada sam određen za izaslanika Ministarstva obrane na ovome skupu i kada sam vidio temu Bjelovar i Bjelovarsko-bilogorska županija u Domovinskom ratu, a s obzirom na činjenicu da sam i sam sudionik Domovinskoga rata i da sam djelovao tijekom 1991. godine na ovim našim područjima sa svojom postrojbom te da stanujem relativno blizu Bjelovara, bilo mi je drago. Na što sam prvo pomislio? Pomislio sam na sve ljudske žrtve i materijalna razaranja što su se dogodili u to vrijeme Domovinskog rata na prostoru vaše županije, na nesebičan doprinos svih struktura i segmenata društva, na međusobnu solidarnost, je-

Brigadir Sandi Knežević,
Ministarstvo obrane Republike
Hrvatske

dinstvo ljudi u težnji za opstankom i stvaranjem slobodne Republike Hrvatske, na mukotrpan put kojim smo prošli u organiziranju obrane, uključujući i opremanje, obučavanje te borbena djelovanja na privremeno okupiranom području Županije. Gospodin župan istaknuo je da je bila okupirana trećina područja te županije, što nije malo. Pomislio sam na pet kasarni zloglasne Jugoslavenske narodne armije, skladišta na prostoru Grada Bjelovara, smještena gotovo u centru ili u njegovu užem dijelu, na krizne štabove i odrede Narodne zaštite, na ustrojavanje djelovanja postrojbi Ministarstva unutarnjih poslova i Oružanih snaga Republike Hrvatske. Sjetimo se samo ustrojavanja diverzantskog voda, protodiverzantske satnije, 105. brigade, 52., 55., 73. samostalne bojne, prvog samohodnog topničkog divizionu, prve radarske postaje zapovjedništva operativne grupe, operativne zone, odnosno područja 24. mješovitog artiljerijskog divizionu, 16. topničko-raketne brigade, inženjerijskih i logističkih postrojbi veze, postrojbi domobranstva... Sjetimo se vojno-redarstvenih akcija i operacija počevši od Bilogore i Papuka preko Otkosa i Orkana do Bljeska i Oluje! Sjetimo se europskih promatrača! Sjetimo se snaga UNPROFOR-a! Bio je to mukotrpan, težak, ali pobjedonosan put svih postrojbi na prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije. To ne smijemo zaboraviti, a posebno ne smijemo zaboraviti, što svi ističu, poginule branitelje i civilne žrtve tijekom Domovinskoga rata. Siguran sam da će ovaj znanstveno-stručni skup dati velik doprinos i potvrditi, pomoću izlaganja i zapisa, istinski neizmjeran velik doprinos vaše županije u Domovinskome ratu. Nakraju bih želio iskoristiti priliku i čestitati svim stanovnicima te svim dužnosnicima Bjelovarsko-bilogorske županije njihov dan – Dan Bjelovara – te svim bjelovarskim braniteljima njihov dan. Hvala na pozornosti.

Josip Mihaljević, dr. med., Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske:

Josip Mihaljević, Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske

Poštovane obitelji naših poginulih suboraca, hrvatskih branitelja, poštovani hrvatski branitelji, poštovani organizatori i suorganizatori ovoga znanstveno-stručnoga skupa, gospodine gradonačelnice, gospodine župane, oče biskupe, cijenjeni čelnici znanstvenih institucija, dame i gospodo! Pozdravljam vas u ime ministra unutarnjih poslova gospodina Ranka Ostojića i, dakako, u svoje osobno ime. U pjesmi je rečeno: Jedna je Hrvatska, ali i – jedna je povijesna istina. Može biti prijepora i dobro je da ih ima. Može biti i različitih kutova gledanja na određene stvari koje su se dogodile, ali ne bi se smjelo dovesti u pitanje samu činjenicu povijesne istine. Četvrt stoljeća prošlo je od početka Domovinskoga rata. Vrijeme je da neke stvari, uistinu na znanstvenoj bazi, stavimo na mjesto kojemu povijesno pripadaju. Zadaća svih institucija, udruga, ali isto tako i pojedinaca, koji mogu dokazati ili dati dokumentaciju o Domovinskom

ratu jest da je učine dostupnom. Nemojmo dopustiti da povijest pišemo kada više ne bude živih svjedoka. Ministarstvo unutarnjih poslova tijekom Domovinskoga rata imalo je 755 poginulih pripadnika, 31 se još vodi kao nestali, ranjenih je bilo više od 3.500. I u ime svih njih, u ime žrtava, trebamo znati utvrditi i prezentirati javnosti povijesnu istinu. U tom smislu zahvaljujem svima, ponajprije organizatorima i suorganizatorima, Gradu Bjelovaru, Bjelovarsko-bilogorskoj županiji i svim braniteljima i njihovim udrugama, na ovoj inicijativi i na snazi da se realizira takav skup. Čestitam i Dan grada Bjelovara, čestitam i Dan hrvatskih branitelja u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji! Želim da ovaj skup u konačnici rezultira vrijednim znanstvenim materijalom i da bude putokaz i ostatku lijepe nam domovine te da se nastavi dalje s ovim radom. Hvala.

Ivanka Bušić, Ministarstvo branitelja Republike Hrvatske:

Dragi branitelji, poštovane obitelji poginulih, zatočenih i nestalih hrvatskih branitelja, poštovani domaćini, poštovani oče biskupe, znanstvenici, izlagači, gospođe i gospodo! Srdačno vas pozdravljam u ime ministra branitelja Predraga Matića te, naravno, u svoje osobno ime i ime svih djelatnika Ministarstva branitelja. Moram istaknuti da mi je veliko zadovoljstvo što sam ovdje danas, kada je Domovinski rat u nešto drugačijem fokusu nego što ga ja „živim“ već dugi niz godina u Ministarstvu branitelja. Posebno mi je zadovoljstvo što je i Ministarstvo branitelja na neki način pomoglo održavanje ovoga skupa. Vama istraživačima, izlagačima, znanstvenicima želim puno mudrosti i puno objektivnosti. S tim mislima još jedanput želim vam puno uspjeha, a svim hrvatskim braniteljima čestitam Dan grada i Dan hrvatskih branitelja. Hvala vam lijepa.

Ivanka Bušić, Ministarstvo branitelja Republike Hrvatske

Mons. Vjekoslav Huzjak, biskup Bjelovarsko-križevačke biskupije:

Svemu što je do sada rečeno dodao bih nekoliko riječi. Ponajprije pozdravljam organizatore, suorganizatore, sve one koji su pridonijeli održavanju ovoga skupa.

Centralna figura Domovinskoga rata jesu branitelji, tj. svi oni koji su sudjelovali u ratu koji je bio i nametnut i oslobodilački, kako smo već čuli. Zato vas, dragi branitelji, i sve one koji su s vama povezani, osobito vaše obitelji, sve one koji su u Domovinskom ratu nekoga izgubili, od srca pozdravljam. Kao biskup uvijek upućujem molitve za one koji su poginuli, ali ne samo za njih, nego i za vas koji danas živite u hrvatskom društvu koje je zahvaljujući Domovinskom ratu to što jest. Možda nije baš ono što se htjelo, ali nadam se da će to i biti.

Sve uzvanike, goste, sve vas prisutne od srca pozdravljam!

Htio bih reći samo nekoliko riječi o ulozi Crkve u Domovinskom ratu. Možda ju je znanstveno, u smislu pisanih dokumenata, dakle onoga čime se

Mons. Vjekoslav Huzjak, biskup Bjelovarsko-križevačke biskupije

znanstvenici manje–više bave, teško vrednovati. Upotrijebit ću jednu sliku da bih nekako naznačio tu ulogu. Tamo davno, na početku 4. stoljeća, car Konstantin, kad je osvajao Rim, u noći uoči odlučujuće bitke imao je viziju u kojoj je vidio ratnu zastavu urešenu križem i natpis: *In hoc signo vinces* (U ovome ćeš znaku pobijediti). Stavivši na sve zastave znak križa, on je doista i pobijedio svoga protivnika, koji je bio puno jači te vojno puno snažniji, ali je očito Konstantin, zahvaljujući križu na zastavi, nadjačao tu silu. Domovinski rat može se označiti znakom, simbolom križa. Kako? Slušali smo i znamo kako su organizirane vojne operacije u Domovinskom ratu: postojala je vrlo dobro organizirana horizontalna organizacija na čelu s predsjednikom Tuđmanom, generalima, vojskom, svima onima koji su sudjelovali, ali ono što je dalo snagu puno slabijoj Hrvatskoj vojsci spram puno jačega neprijatelja – Jugoslavenske narodne armije, velikosrba i svih onih koji su bili na njihovoj strani – bila je ona vertikalna koju je hrvatski branitelj nosio u srcu, na koju se oslanjao, a to je bio oslonac na Boga, na Crkvu, na vjeru, koja mu je dala snagu i onda kad je bilo nemoguće, koja mu je dala snagu i onda kad su bili teški trenutci, kad su ginuli ljudi i kad su se situacije činile bezizlaznima. Sjetimo se Kusionja ili se sjetimo Vukovara ili mnogih drugih mjesta. Dakle, ta je vertikalna, zapravo, davala snagu braniteljima u Domovinskom ratu da iznesu pobjedu i da ne posustanu ni pred čime i ni pred kime. Mislim da je znak križa, satkan od te vertikalne i te horizontalne linije, doista znak pobjede u Domovinskom ratu. Treba tome pridodati i činjenicu da su branitelji s krunicom oko vrata svaki dan izlagali svoje vlastite živote braneći domovinu.

Druga stvar koju bih htio istaknuti o ulozi Crkve u Domovinskom ratu, o kojoj se vrlo malo znade, a još se manje o njoj govori, jest upoznavanje svjetske javnosti s događajima i ratnim zbivanjima u Hrvatskoj i šire. Crkva je na mnogo načina i mnogim kanalima informirala svjetsku javnost o Domovinskom ratu u vremenu kad smo bili u teškoj medijskoj blokadi i izolaciji. Nemamo vremena o tome više govoriti, no naši crkveni ljudi koji su se nalazili u crkvenim institucijama na raznim stranama svijeta pronosili su istinu o Domovinskom ratu, što je puno značilo u stvaranju hrvatske države te joj je u tome smislu pomoglo. Tome svakako treba dodati i ono što je učinjeno preko crkvenih institucija: od župa, biskupija, Caritasa, bilo za vrijeme rata bilo pak nakon njega. Sve bi to trebalo i znanstveno obraditi i vrednovati u onoj mjeri u kojoj je to moguće.

Molim vas za ispriku, no dopustit ću si ovoga trenutka smionost da upozorim na neke stvari koje se na ovome skupu ne bi smjele zanemariti i koje se tiču smisla njegova održavanja. Profesor Kaštela naglasio je da se nada da će istina o Domovinskom ratu ovim znanstvenim skupom, u ovome kraju, jače izaći na vidjelo. Mi danas živimo u društvu u kojem se o Domovinskom ratu govori pri-

godice: nedavno smo bili u Kusionjama, sad smo ovdje na znanstvenom skupu ili pak na nekoj od komemoracija. Domovinski rat, nažalost, u hrvatskoj javnosti, i političkoj i medijskoj, ne samo da se ne vrednuje nego se često podcjenjuje, često ga se stavlja nekamo na marginu ili se čak zloupotrebljava iz raznih artikuliranih ili prikrivenih interesa. Eto primjera koji me ovih dana šokirao: dijete stopostotnog hrvatskog ratnog vojnog invalida Domovinskoga rata nije dobilo studentski dom u Zagrebu, premda je imalo sve potrebne uvjete. Jedina mu je zapreka nakraju bila to što mu je otac hrvatski branitelj. Kad govorimo o zapošljavanju, lijepo se govori o djeci hrvatskih branitelja, živih ili poginulih. Mogu li dobiti posao? Pa i ovdje u Bjelovaru? Djeca onih prijašnjih dužnosnika puno lakše dobiju posao nego djeca hrvatskih branitelja. To je Domovinski rat. To je naša situacija i zato je potreban ovakav skup. Mogao bih još puno toga reći, ali sada možda nije mjesto ni vrijeme za to. Mislim da bi ovakav skup trebao iznjedrati i posvijestiti ponajprije – ne samo činjenično stanje, odnosno činjenice Domovinskoga rata, ono što se dogodilo – nego ponos, čast i radost. Uvijek se pitam gdje su u našem hrvatskom društvu ti junaci, gdje su ti naši hrabri i neustrašivi hrvatski branitelji. O hrvatskim braniteljima govori se kad se netko od njih ubije, raznese bombom ili napravi nešto što je za crnu kroniku. Evo, ja se nadam da će rezultati i ovoga znanstvenoga skupa biti ne samo faktografija nego i ono što je Domovinski rat ostvario i što bi u hrvatskom društvu danas trebalo vrednovati, cijeniti i poštivati. Prije svega ono što će u hrvatskom čovjeku podići svijest o veličini Domovinskoga rata, o domovini koju ima i onome što nam treba.

Želim puno uspjeha svima vama koji ste uložili svoj trud u istraživanje i koji ćete izlagati na današnjem znanstvenom skupu. Nadam se da će se na taj način potaknuti i druge da se o Domovinskom ratu govori na znanstvenim činjenicama ne zanemarujući i ono što se možda ne može verificirati na temelju dokumenata nego na temelju svjedočanstava ljudi, a mislim da toga ima puno. Hvala lijepa i puno uspjeha!

Voditelji skupa bili su Slobodan Kaštela, Tina Gatalica, Vladimir Strugar i Janja Sekula Gibač, a podnesena su sljedeća izlaganja (*Radovi*, 2014., sv. 8, str. 17-542):
Dr. sc. Davor Marijan: *Bjelovar i Bjelovarsko-bilogorska županija u Domovinskom ratu*

Natko Martinić Jerčić: *Operacija Papuk-91 (oslobađanje širega papučkog područja u jesen i zimu 1991./1992. godine)*

Dr. sc. Jakša Raguž: *Borbeno djelovanje Posebne jedinice policije Policijske uprave Bjelovar Omege 1991. godine*

Hamdija Mašinović: *Sudjelovanje i uloga Policijske uprave bjelovarsko-bilogorske u Domovinskom ratu*

- Željko Karaula: *Krizni štab Bjelovar u Domovinskom ratu (1991. – 1992.)*
- Željko Pleskalt: *Vojni sud u Bjelovaru 1992. – 1996.*
- Dr. sc. Janja Sekula Gibač: *Bjelovar u planovima i aktivnostima Srpske demokratske stranke*
- Prof. prim. dr. sc. Dubravko Habek, dr. med.: *Ustroj sanitetske službe 105. brigade Hrvatske vojske*
- Dr. sc. Slaven Ružić: *Izravni demografski gubici na privremeno okupiranom području općina Daruvar i Grubišno Polje 1991. godine, na temelju arhivskog gradiva „RSK”*
- Marin Sabolović, mag. geogr.; Goran Vuković, mag. geogr.: *Demografska obilježja Bjelovarsko-bilogorske županije u međupopisnom razdoblju 1991. – 2001. godine nastala kao posljedica ratnih zbivanja*
- Dr. sc. Vjenceslav Herout: *Civilno stanovništvo daruvarskog i grubišnopoljskog područja u zbivanjima 1990. – 1991. godine*
- Dr. sc. Rudolf Kiralj; dr. sc. Zrinka Puharić, dr. med.; mr. sc. Dalibor Čavić: *Domovinski rat i demografska kretanja u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji*
- Dr. sc. Zrinka Puharić, dr. med., dr. sc. Rudolf Kiralj, mr. sc. Dalibor Čavić: *Znanje učenika osmog razreda osnovne škole o Domovinskom ratu*
- Ilija Pejić: *Bjelovarski književni i kulturni prostor (1991. – 2000.) – pjesnički rukopis ratnog i poratnog pisma*
- Mladen Medar: *Primjeri dnevnčkih zapisa iz ratova s naglaskom na Domovinskom ratu 1991.–1995. i zbivanjima u Bjelovaru*
- Neda Adamović; Tina Gatalica: *Bibliografija radova o Bjelovaru i Bjelovarsko-bilogorskoj županiji u Domovinskom ratu 1990. – 2013.*
- Osim izlaganja, na skupu je bilo podnijeto više priopćenja:
- Franjo Kovačević; Đuro Crkvenac: *Vojna operacija Otkos-10: Planiranje, izvođenje i rezultati*
- Dragutin Palatinuš: *Napad na Ivanovo Selo 21. rujna 1991.*
- Josip Tomšić: *Borbene aktivnosti Operacijskog sektora Pakrac od 4. prosinca do 31. prosinca 1991.*
- Želimir Škarec: *Uzroci realizacije plana Bilogora*
- Mr. sc. Jure Šimić, dr. vet. med.: *Početak višestranačja, osnivanje političkih stranaka u Bjelovaru i Domovinski rat*
- Siniša Slavinić: *Bjelovarske ratne novine*
- Sani Lukić: *Bjelovarski ratni studio hrvatske televizije (HTV)*
- Mr. sc. Darko Lovrić: *Uloga vatrogastva 29. rujna 1991. u Bjelovaru*

NOVO JE DRUŠTVO – DRUŠTVO ZNANJA

Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Bjelovaru pripremio je 22. listopada 2015. znanstveni skup pod nazivom *Bjelovar i Bjelovarsko-bilogorska županija u znanstvenim istraživanjima*. Suorganizatori su skupa Grad Bjelovar i Bjelovarsko-bilogorska županija, osnivači Zavoda,²⁰ a financijski ga je pomogla Zaklada Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

Cilj je znanstvenog skupa prezentirati rezultate doktorskih disertacija, koje su autori obranili poslije 2000. godine, a u empirijskom su istraživanju obuhvatili društvene, prirodne i druge pojave i događaje s područja Grada Bjelovara i Bjelovarsko-bilogorske županije. Očekuje se da će prezentirani rezultati s njihovom interpretacijom i zaključcima biti korisni za daljnji razvoj Bjelovarsko-bilogorske županije u cjelini te u pojedinim gradovima i područjima.

Središte interesa skupa jest znanost, „fundamentalno društveno vrijedan rad“ čiji su rezultati (spoznaje, znanje) omogućavali čovjeku i društvu, tijekom povijesti, ukupni napredak i razvoj. Znanost se razumjela kao „način života“, „vječno traženje istine i znanja“, kao „naša sudbina“ i sl. Ona je s današnjeg gledišta sveukupno znanje u određenom povijesnom trenutku o objektivnoj stvarnosti, koristi se objektivnim metodama, omogućuje predviđanje budućih događanja te predlaže djelotvornost ljudske prakse.

Znanost i istraživanja u suvremeno su doba proizvodna snaga društva. Bez znanosti i znanja nema uspješnog društva, nema promjena i razvoja. Novo je društvo – *društvo znanja*, a gospodarstvo je temeljeno na znanju i primjeni znanja. U Hrvatskoj je afirmaciji tih spoznaja pridonijela Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, posebno svojim dokumentima *Deklaracija o znanju* (2002.), *Hrvatska temeljena na znanju i primjeni znanja* (2004.) te *Važnost znanja i primjene znanja za izlazak iz krize i razvoj Hrvatske* (2011.). U tom dokumentu iz 2011. posebno se ističe: „Osim što znanstvenici moraju težiti novim znanstvenim spoznajama uvažavajući znanstvene metode primjerene području istraživanja, oni moraju iz postojećeg i novonastalog fundusa znanosti, mnogo izrazitije nego dosada, odabirati, oblikovati i prenositi gospodarstvu i široj javnosti ona znanja koja smatraju presudnima za napredak.“

Znanost i znanje ne mogu biti zatvoreni u nacionalne granice, a rezultati znanstvenih radova trebaju biti poznati u svakoj sredini Hrvatske. Polazeći od te postavke, kao i dokumenta Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti o znanju i primjeni zna-

²⁰ Vidi: U Bjelovaru održan znanstveni skup Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru „Bjelovar i Bjelovarsko-bilogorska županija u znanstvenim istraživanjima“ <http://www.bjelovar.hr/vijesti/hazu-bjelovar-znanstvena-istrazivanja/> (pristupljeno 23. 10. 2015.); Grad Bjelovar i Bjelovarsko-bilogorska županija u znanosti <http://zvono.eu/portal/na-sva-zvona/u-korak-sa-znanosc/13898-grad-bjelovar-i-bjelovarsko-bilogorska-zupanija-u-znanosti> (pristupljeno 23. 10. 2015.).

*Slobodan Kaštela pozdravlja
sudionike skupa,
22. listopada 2015.*

*Lidija Novosel, zamjenica
gradonačelnika Grada
Bjelovara*

*Župan Damir Bajs pozdravlja
sudionike skupa*

nja, Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru organizirao je 26. studenoga 2009. znanstveno savjetovanje *Bjelovarsko-bilogorska županija: razvoj temeljen na znanju*. Skup održan 2015. godine smatramo nastavkom rada na afirmaciji ideje o *društvu znanja*, važnosti znanja i njegovoj primjeni u društvu i gospodarstvu.

Osim spoznaje o važnosti znanosti i rezultata znanstvenih istraživanja te njihovoj primjeni za razvoj u različitim djelatnostima rada i života, jedan od poticaja za organizaciju znanstvenog skupa s navedenim naslovom jest i knjiga Tine Gatalice *Bjelovar u znanosti: Bibliografija magistarskih radova i doktorskih disertacija o Bjelovaru i bjelovarskom kraju* (2013.). U *Bibliografiji* je popisano 95 magistarskih radova i 51 doktorska disertacija, odnosno ukupno 146 bibliografskih jedinica, a obuhvaćeno je razdoblje 1903. – 2012. godine; njihova su tema bili prije svega Bjelovar i Bjelovarsko-bilogorska županija, ali i šire geografske ili političko-teritorijalne cjeline (naprimjer Vojna granica, sjeverozapadna Hrvatska, kontinentalna, središnja i sjeverna Hrvatska). *Bibliografija* pokazuje u kojoj je mjeri znanost „pronašla“ relevantnih tema iz bjelovarskoga kraja u cjelini i pojedinim njegovim dijelovima. Od 51 doktorske disertacije, evidentirano je 26 ili 51 % koje su autori obranili od 2000. godine, što je jedan od pokazatelja brzog razvoja znanosti i stvaranja vlastitih znanstvenih (istraživačkih) potencijala.

Skup je obilovao raznovrsnim temama koje mogu pobuditi zanimanje kako čitatelja različitih struka i znanstvenih područja, tako i šire bjelovarske javnosti, a primjena zaključaka može biti korisna u razvoju mnogih područja.

Sudionike skupa pozdravili su prof. dr. sc. Slobodan Kaštela, voditelj Zavoda, Lidija Novosel, zamjenica gradonačelnika Grada Bjelovara, i Damir Bajs, župan Bjelovarsko-bilogorske županije.²¹

Lidija Novosel, zamjenica gradonačelnika, istaknula je u pozdravnim riječima:

Pozdravljam vas sve na još jednom znanstvenom skupu pod nazivom Bjelovar i Bjelovarsko-bilogorska županija u znanstvenim istraživanjima. Činim to sa zadovoljstvom jer Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Bjelovaru ispunjava sve svoje zadaće, pa i više od toga.

Rad Zavoda od utemeljenja do danas potaknuo je mnoge Bjelovarčane, znanstvenike i one sklone znanstvenoistraživačkom radu na istraživanje mnogih važnih tema. Svoje su radove mnogi imali prilike prikazati i objaviti. Njihov rad, trud i energiju koristimo za razvoj lokalne sredine, ali i Republike Hrvatske u cjelini.

²¹ U programu su nastupili učenici Lorena Radičević i Luka Baranašić, učenici Glazbene škole Vatroslava Lisinskog Bjelovar.

Budući da je Grad Bjelovar jedan od osnivača Zavoda u Bjelovaru i suorganizator svih skupova koji su održani u Bjelovaru, uzimam si pravo sa zadovoljstvom istaknuti i sljedeće:

Ovo je jedanaesti skup koji je pripremio Zavod od 2006. godine, kada je počeo raditi u svojem prostoru, od čega su četiri skupa bila znanstvena, a tri znanstveno-stručna, jedno je bilo znanstveno savjetovanje, jedan znanstveni kolokvij i dva su bila okrugla stola.

Osobito je vrijedno, i za našu stručnu i širu javnost važno, što su svi radovi sa skupova objavljeni u časopisu Radovi, koji redovito izlazi od 2007. godine. Podsjećam da je Zavod izdao osam svezaka časopisa Radovi.

Među znanstvenim skupovima osobito ističemo prošlogodišnji znanstveno-stručni skup o Domovinskom ratu, pod nazivom Bjelovar i Bjelovarsko-bilogorska županija u Domovinskom ratu, koji je na jedinstven način u Hrvatskoj obradio problematiku Domovinskog rata u kojem su izlaganja i priopćenja utemeljeni na znanosti, iskazima branitelja i ratnih zapovjednika. Tako je zapisano za buduće generacije da su hrvatski branitelji stvarali samostalnu, suverenu i slobodnu državu Hrvatsku u časnom, obrambenom i oslobodilačkom Domovinskom ratu te da su bjelovarski branitelji i vojne akcije imali bitnu ulogu u stvaranju Domovine, od Pakraca u ožujku 1991. do Oluje 1995. Svezak 8. časopisa Radovi posvećen je svima njima.

Naš Zavod potiče i objavljivanje i sveobuhvatna djela. Najvrednije djelo za Grad Bjelovar jest monografija Povijest Bjelovara (2013.), koja je rezultat znanstvenog projekta o povijesti Grada Bjelovara od njegovih početaka do kraja Domovinskog rata.

Današnji je skup važan zbog spoznaja koje nam donose doktorske disertacije o pojedinim znanstvenim područjima našega kraja, ali i zbog toga što nastoji afirmirati znanost i osobe koje su znanstveno aktivne, a to je uvjet našeg budućeg razvoja.

Iduće se godine obilježava 260. obljetnica Grada Bjelovara i vjerujem da će Zavod tome dati bitan doprinos samim time što je 2016. godina u kojoj i Zavod obilježava 10-godišnjicu postojanja.

Sigurna sam da će suradnja Grada Bjelovara i Zavoda i u budućnosti biti ovako dobra. Iskoristit ću priliku i zahvaliti dr. Vladimiru Strugaru i dr. Slobodanu Kašteli na uspješnom radu i vođenju Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru i naglasiti da će Grad Bjelovar i dalje pratiti rad Zavoda.

Voditelji skupa bili su Slobodan Kaštela, Zrinka Puharić i Vladimir Strugar. Prezentirana su izlaganja sljedećih autora (*Radovi*, 2015., str. 17-542):

*Lorena Radičević i
Luka Baranašić, učenici
Glazbene škole Vatroslava
Lisinskog Bjelovar*

- Prof. dr. sc. Dubravko Habek, dr. med.: *O prvoj bjelovarskoj bolnici*
- Doc. prim. dr. sc. Mario Ivanuša, dr. med.; prim. Verica Kralj, dr. med.; prim. dr. sc. Inge Heim, dr. med.; prim. dr. sc. Zrinka Ivanuša, dr. med.: *Kako je obuzdana smrtnost od akutnog infarkta miokarda u Republici Hrvatskoj*
- Doc. dr. sc. Ivan Šklebar, prim. dr. med.: *Osobitosti kulture bolesnikove sigurnosti u Općoj bolnici Bjelovar i bolnicama sličnih karakteristika*
- Prim. dr. sc. Duška Šklebar, dr. med.: *Demografske osobine ispitanika s kroničnom orofacijalnom boli i zdravih ispitanika Bjelovarsko-bilogorske županije*
- Dr. sc. Vlatka Dugački: „*Postat ćemo Jugoslaveni ili ćemo ostati ono što jesmo*“: *češka manjina i pitanje državljanstva u međuratnoj Jugoslaviji*
- Dr. sc. Zrinka Puharić, dr. med.: *Povezanost stupnja uhranjenosti adolescentica i čimbenika koji utječu na sociokulturne stavove o tjelesnom izgledu i zadovoljstvo izgledom*
- Dr. sc. Vjenceslav Herout: *Češka seoska mladež (1935. – 1941.)*
- Dr. sc. Danijela Birt Katić: *Obitelj, imovina, nasljedna pravila i prakse: postojanost i promjene u selima bjelovarskoga kraja*
- Izvan. prof. dr. sc. Tomislav Malvić: *Bjelovarska subdepresija kao prostor s konvencionalnim i nekonvencionalnim ležištima ugljikovodika te geotermalnom energijom*
- Izvan. prof. dr. sc. Damir Krajnik: *Bjelovarski ring u kontekstu europske gradogradnje*
- Dr. sc. Goran Jakovljević: *Arheološki, antropološki i povijesni pokazatelji života srednjovjekovne populacije sjeverozapadne Hrvatske*
- Prof. dr. sc. Željko Zečić: *Optimiziranje sustava pridobivanja drva skupnim radom u prorednim sječinama grđevačke Bilogore.*²²

Sudionici skupa

²² Vidi: Poruke sudionika znanstvenog skupa. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, 2015., sv. 9, str. 265-267.

ODRŽANA DVA OKRUGLA STOLA

Među skupovima koje je Zavod pripremio valja spomenuti i dva okrugla stola. Prvi, pod nazivom *Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru: uloga, znanstveni potencijali i perspektive*, održan je 23. svibnja 2007.; cilj mu je bio informirati stručnu javnost o kratkoročnim i dugoročnim programskim zadacima Zavoda s obzirom na to da su to bile početne godine njegova rada (*Ljetopis*, 2007., knj. 111, str. 359). Sudionike skupa pozdravili su Vesela Trnski uime Bjelovarsko-bilogorske županije i Stjepan Čleković, zamjenik gradonačelnice Grada Bjelovara. Vladimir Strugar, upravitelj Zavoda, govorio je o njegovoj važnosti jer govoriti o Zavodu znači govoriti o znanosti i znanju u novim, dinamičnim odnosima 21. stoljeća, stoljeća znanja u globaliziranom svijetu. *Znanje i znanost proizvodna su snaga društva*, oni ne mogu biti omeđeni ili zatvoreni u nacionalne granice, u pojedine regije ili središta, već je potrebna decentralizacija. Na okruglom stolu sudjelovale su osobe sa znanstvenim stupnjem magistra ili doktora znanosti te koje se uspješno bave stručnim i znanstvenim radom. U raspravi je, između ostalih sudionika, sudjelovao i mr. sc. Eduard Vargović, upravitelj Zavoda za znanstveni rad u Varaždinu. Naglasio je dvije temeljne postavke ili smjernice za rad Zavoda u Bjelovaru: rad Zavoda u Bjelovaru rad je Hrvatske akademije u Bjelovaru te je postojanje Zavoda privilegij grada (*Strugar*, 2007., str. 53-54). Bio je to poziv na suradnju stručnog i znanstvenog potencijala u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji. Zavod nakon skupa stvara bazu podataka o istraživačima, znanstvenicima i stručnim radnicima Bjelovarsko-bilogorske županije.²³

Sudionici prvog okruglog stola, 23. svibnja 2007.

²³ Vidi: R(užica) S(tojković), Četvrtina stanovništva u županiji nema osnovnu školu. *Bjelovarac*, 30. svibnja 2007., str. 8; Z. G. Okrugli stol Zavoda za znanstveno-istraživački rad: Istraživanja mogu pomoći. *Bjelovarsko zvono*, 5. lipnja 2007., str. 39.

Drugi okrugli stol *Obrazovanje i razvoj* održan je 27. ožujka 2014., a suorganizatori su bili Predškolska sekcija Ogranka Hrvatskog pedagoško-književnog zbora Bjelovar, Županijsko stručno vijeće ravnatelja osnovnih škola, Županijsko stručno vijeće ravnatelja srednjih škola, Županijsko stručno vijeće pedagoga osnovnih škola i Županijsko stručno vijeće pedagoga srednjih škola (*Ljetopis*, 2014., knj. 118, str. 512).

Autori izlaganja, slijeva: Tatjana Badrov, dr. sc. Boris Jokić, prof. emeritus Nikola Pastuović, mr. Nataša Ljubić Klemše i Vladimir Strugar

Sudionici drugog okruglog stola, 27. ožujka 2014.

U radu na okruglom stolu sudjelovali su:

Prof. emer. Nikola Pastuović: *Obrazovanje i razvoj: kako obrazovanje razvija ljude i mijenja društvo, a kako društvo djeluje na obrazovanje*

Dr. sc. Boris Jokić: *Strategija za izradu kurikuluma i reformu strukture predtercijarnog obrazovanja*

Mr. Nataša Ljubić Klemše: *Informacijsko-komunikacijske kompetencije – preduvjet interdisciplinarnog obrazovanja orijentiranog na globalno tržište rada u 21. stoljeću*

Mr. sc. Tatjana Badrov: *Obrazovanje i razvoj: Lokalni izazovi Europske strategije za pametan, održiv i uključiv rast*

Prof. dr. sc. Vladimir Strugar: *Vratimo im budućnost: rano napuštanje srednjoškolskog obrazovanja.*

ZAVOD SUORGANIZATOR SKUPOVA

Zavod je bio i suorganizator nekih skupova koje su organizirale povijesne, kulturne i obrazovne ustanove. Tako je bio jedan od suorganizatora 42. savjetovanja *Arhivska služba i gospodarski arhivi* održanog u Bjelovaru 2. – 4. listopada 2007. čiji su organizatori bili Hrvatski državni arhiv i Državni arhiv u Bjelovaru.

Isto tako, bio je suorganizator okruglog stola *Znanje – temelj konkurentnosti i razvoja* u organizaciji Zavoda za znanstveni i umjetnički rad u Osijeku 17. svib-

HRVATSKA AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI
Zavod za znanstveni i umjetnički rad u Osijeku
Centar za znanstveni rad u Vinkovcima
Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru
Zavod za znanstveni i umjetnički rad u Požegi
Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Vukovaru

u suradnji sa

Sveučilištem „Josipa Jurja Strossmayera“ u Osijeku
Osječko-baranjskom županijom i gradom Osijekom
Vukovarsko-srijemskom županijom i gradovima Vinkovcima i Vukovom
Bjelovarsko-bilogorskom županijom i gradom Bjelovarom
Požeško-slavonskom županijom i gradom Požgom
Koprivničko-križevačkom županijom
Gradom Slavonskim Brodom

imaju čast pozvati Vas na

OKRUGLI STOL

prigodom predstavljanja knjige

**ZNANJE –
TEMELJ KONKURENTNOSTI I RAZVOJA**

i izjave Hrvatske akademije

**VAŽNOST ZNANJA I PRIMJENE ZNANJA
ZA IZLAZAK IZ KRIZE I RAZVOJ HRVATSKE**

Na Okruglom stolu uvodno će izlagati:

akademik Zvonko Kusić,
predsjednik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti
akademik Jakša Barbić,
potpredsjednik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti
akademkinja Vlasta Piližota
akademik Leo Budin
prof.dr.sc.dr.h.c. Gordana Kralik,
rektorica Sveučilišta „J. J. Strossmayera“ u Osijeku

Okrugli stol će se održati u četvrtak, 17. svibnja 2012. godine
s početkom u 11 sati
na Poljoprivrednom fakultetu - aula Magna
Sveučilišni campus
u Osijeku.

Pozivate se da sudjelovanjem u raspravi pridonese
zauzimanju znanstveno utemeljenog stajališta o važnosti znanja
u hrvatskom društvu.

*Okrugli stol Akademijinog
Zavoda u Osijeku,
17. svibnja 2012.*

nja 2012. (*Ljetopis*, 2012., knj. 116, str. 484) te jedan od suorganizatora znanstveno-stručnog skupa s međunarodnim sudjelovanjem pod nazivom *Unapređenje vinogradarstva i vinarstva nakon ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju* koji je organizirao Zavod za znanstveni i umjetnički rad u Požegi 20. studenoga 2014. (*Ljetopis*, 2014., knj. 118, str. 512).

HRVATSKA AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI
Zavod za znanstveni i umjetnički rad u Požegi

i

Agronomski fakultet u Zagrebu
Prehrambeno-tehnološki fakultet u Osijeku
Prehrambeno-biotehnološki fakultet u Zagrebu
Hrvatski centar za poljoprivredu, hranu i selo; Zavod za vinogradarstvo i vinarstvo u Zagrebu
Institut za jadranske kulture i melioraciju krša u Splitu
Poljoprivredni fakultet u Osijeku
Institut za poljoprivredu i turizam u Poreču
Veleučilište u Rijeci; Poljoprivredni odjel u Poreču
Veleučilište u Kninu
Znanstveno vijeće za poljoprivredu i šumarstvo Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti
Zavod za znanstveni i umjetnički rad HAZU u Osijeku
Zavod za znanstvenistraživački i umjetnički rad HAZU u Vukovaru
Zavod za znanstvenistraživački i umjetnički rad HAZU u Bjelovaru
Zavod za znanstveno-istraživački i umjetnički rad HAZU Koprivničko-križevačke županije u Križevcima
Centar za znanstveni rad HAZU u Vinkovcima
Gimnazija u Požegi
Poljoprivredno-prehrambena škola u Požegi
Javna ustanova za upravljanje zaštićenim područjima Požeško-slavonske županije

pozivaju Vas na

znanstveno-stručni skup s međunarodnim sudjelovanjem

**Unapređenje vinogradarstva
i vinarstva nakon ulaska
Republike Hrvatske u EU**

Požega, 20. studenoga 2014. (četvrtak)
Gimnazija u Požegi, Dr. Franje Tuđmana 4/A, Požega

*Znanstveno-stručni skup u
Požegi, 20. studenoga 2014.*

NAKLADNIČKA DJELATNOST

O d samog utemeljenja 1861. godine Akademija je najveću pozornost posvećivala nakladničkoj djelatnosti smatrajući da je to najbolji način da se javnosti prikaže rad Akademije i njezinih članova.

Nakladnička je djelatnost Zavoda bila usmjerena prije svega na objavljivanje knjiga sažetaka i cjelovitih tekstova izlaganja sa skupova te kataloga izložaba. Međutim tijekom 2011. sve se češće javljala potreba za objavljivanjem i opsežnijih tekstova koji obrađuju teme važne za Grad Bjelovar i Bjelovarsko-bilogorsku županiju.

ČASOPIS *RADOVI ZAVODA ZA ZNANSTVENOISTRAŽIVAČKI I UMJETNIČKI RAD U BJELOVARU*

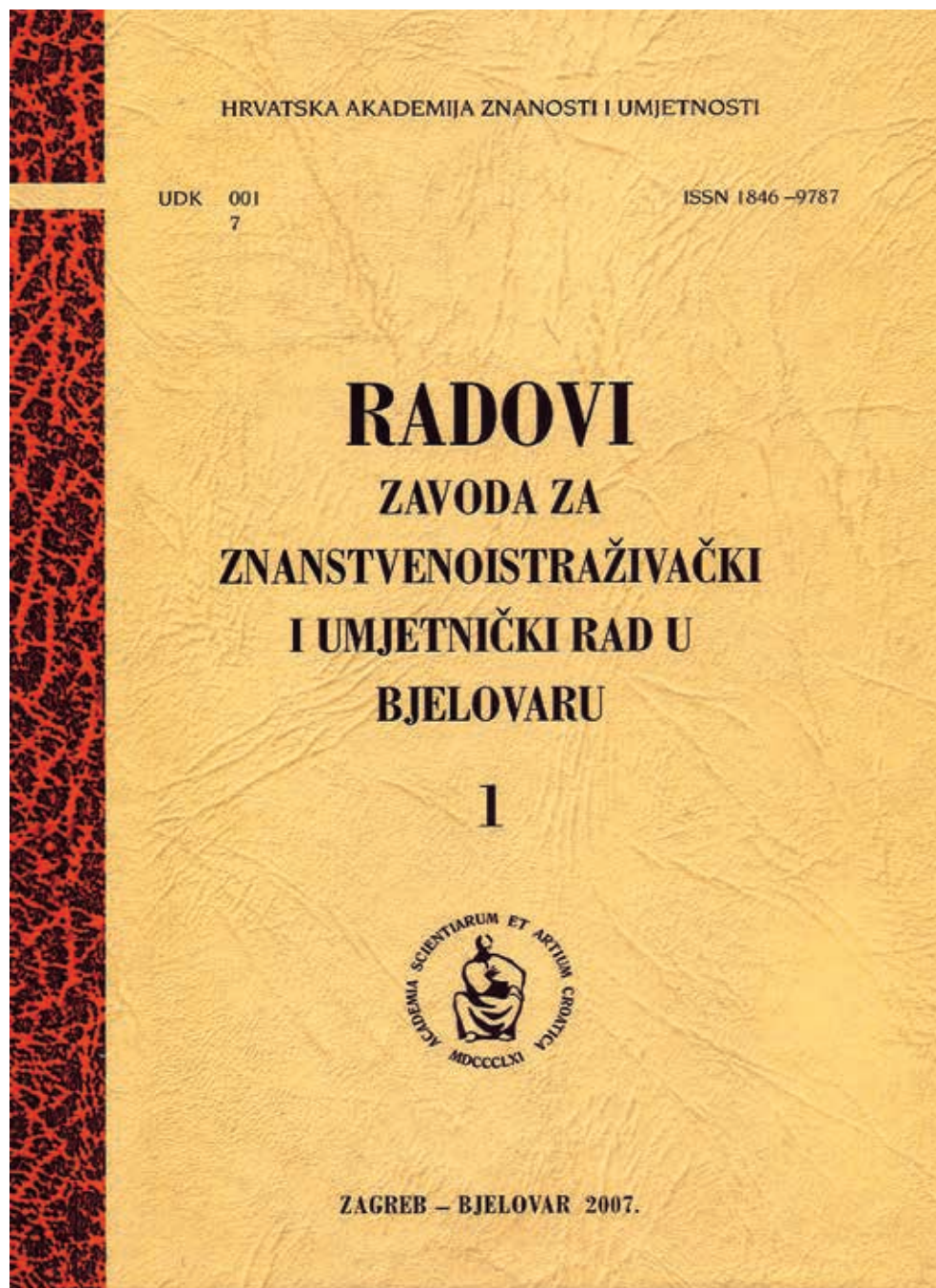
Cjelovita izlaganja sa skupova objavljuju se u časopisu *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, čiji je prvi broj objavljen 2007.

O radu časopisa brinu članovi Uredništva, a to su: prof. dr. sc. Slobodan Kaštela, glavni i odgovorni urednik, prof. dr. sc. Vladimir Strugar, Mladen Medar, Ilija Pejić i dr. sc. Vjenceslav Herout.

U prvom broju časopisa *Radovi* (2007.) objavljeno je trinaest izlaganja sa znanstvenog skupa posvećenog 250. obljetnici utemeljenja i razvoja Bjelovara (1756. – 2006.) (*Ljetopis*, 2008., knj. 112, str. 395).²⁴

²⁴ Časopis je od 1. broja (2007.) dostupan na mrežnom portalu RH HRČAK <http://www.hrcak.hr>.

Naslovnica prvog broja časopisa Radovi (2007.)

U 2008. objavljena su izlaganja sa znanstvenog skupa *Bjelovarsko-bilogorska županija: prošlost i sadašnjost*, zatim su u 2009. objavljena izlaganja i rasprave sa znanstvenog savjetovanja²⁵ *Bjelovarsko-bilogorska županija: razvoj temeljen na*

²⁵ Vidi: *Ljetopis Hrvatske akademije za 2010.* Knjiga 114, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb, 2011., str. 530.

znanju i u 2011. objavljen je 4. broj časopisa *Radovi* koji sadrži 13 izlaganja sa znanstveno-stručnog skupa *Garić-grad – od srednjovjekovlja do suvremenosti*. U 5. broju istog časopisa objavljeni su članci sa znanstvenog kolokvija *Povijest Bjelovara – nove spoznaje* koji je održan 27. rujna 2011. (*Ljetopis*, 2012., knj. 116, str. 492). U tom su broju još dva članka i tri prikaza knjiga i događaja. Sljedeći 6. broj *Radova* (2012.) sadrži izlaganja i priopćenje sa znanstvenog skupa *Poljoprivreda i šumarstvo – turizam – zaštita okoliša: stanje i perspektive u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji* (*Ljetopis*, 2012., knj. 116, str. 493). Skup je održan 25. listopada 2012. Izlaganja sa znanstvenog skupa *Zdravlje i kvaliteta života u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji* objavljeni su u 7. broju časopisa (2013.), a skup je održan 14. studenoga 2013. (*Ljetopis*, 2013., knj. 117, str. 476). U 8. broju časopisa *Radovi* 2014. objavljeno je 16 izlaganja i 7 priopćenja sa znanstveno-stručnog skupa *Bjelovar i Bjelovarsko – bilogorska županija u Domovinskom ratu*, koji je održan 26. rujna 2014. Osim toga, u tom je broju objavljen i jedan prikaz knjige. Znanstveni skup *Bjelovar i Bjelovarsko-bilogorska županija u znanstvenim istraživanjima* održan je 22. listopada 2015., a izlaganja su objavljena u 9. broju *Radova*. U tom su broju objavljena još tri članka i po tri prikaza održanih obljetnica te prikaza knjiga.

U časopisu *Radovi* objavljena su izlaganja i priopćenja s devet skupova (četiri znanstvena, tri znanstveno-stručna, jedan znanstveni kolokvij, jedno znanstveno savjetovanje), ali i drugi znanstveni i stručni te prikazi knjiga i događanja u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji. Globalne osnovne podatke o člancima prikazujemo u sljedeće dvije tablice. Možemo reći da časopis obilježava kontinuirano izlaženje i znanstvena obilježja.

Tablica 1. Zbirni podaci o pojedinim obilježjima časopisa *Radovi* (2007. – 2015.)

REDNI BROJ	OBILJEŽJE	UKUPNO
1.	Broj stranica	2.526
2.	Broj objavljenih članaka	140
3.	Ključne riječi	544
4.	Sažeci na hrvatskome jeziku	110
5.	Sažeci na engleskome jeziku	110
6.	Ilustracije	650
7.	Fusnote: opće bilješke, informacije	514
8.	Bibliografske jedinice (arhivski izvori i literatura)	4.043
9.	Strana literatura	1.152
10.	Broj autora	169

Časopis *Radovi*, prema podacima iz ove tablice, ima sva bitna obilježja koja mora imati s obzirom na svrhu i znanstvenu tradiciju ustanove kojoj pripada. Objavljeno je ukupno 140 članaka na 2.526 stranica. Svi kategorizirani članci (vidi tablicu 2) imaju sažetak na hrvatskom i engleskom jeziku s ključnim riječima. Autori su se koristili s 4.043 bibliografske jedinice, a među njima su 1.152 na stranom jeziku (28,5 %), većinom na engleskom. Od 169 autora, njih je 82 ili 48,5 % iz Bjelovarsko-bilogorske županije, što znači da je časopis okupio znatan znanstveno-stručni potencijal ove sredine, što je važno za njegov daljnji napredak. Nadalje 87 autora ili 51,5 % angažirano je iz Zagreba i drugih gradova, primjerice Rijeke, Koprivnice, Kutine, Osijeka, Splita, Šibenika te inozemstva (Brno, Češka Republika) itd. Autori s većim brojem objavljenih članaka jesu: Vladimir Strugar (19), Dubravko Habek (5), Mira Kolar-Dimitrijević (5), Željko Karaula (4), Ilija Pejić (4), Slobodan Kaštela (4), Mladen Medar (3), Hrvoje Petrić (3), Duška Šklebar (3), Ivan Šklebar (3) itd.

Nije nevažno spomenuti da prijevodi sažetaka na engleski jezik omogućuju da časopis komunicira sa znanstvenicima širom svijeta. Važna je i činjenica da se časopis od 1. broja 2007. navodi na mrežnom portalu RH HRČAK <http://www.hrcak.hr>, zahvaljujući čemu je postao dostupan širem krugu korisnika.

Tablica 2. Podaci o kategoriziranim člancima (N = 110)

REDNI BROJ	ZNANSTVENA KATEGORIJA	BROJ	POSTOTAK
1.	Izvorni znanstveni članci	53	48,2
2.	Pregledni članci	36	32,7
3.	Prethodno priopćenje	8	7,3
4.	Stručni članci	11	10
5.	Izlaganje na znanstvenom skupu	2	1,8

Od ukupno objavljenih članaka (140) njih 110 ili 78,5 % recenzirano je u Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti i znanstveno je kategorizirano. Najveći je postotak izvornih znanstvenih članaka (48,2 %), zatim preglednih (32,7 %), stručnih članaka (10,0 %) itd. Prema tim podacima možemo zaključiti da časopis *Radovi* ima sva obilježja znanstvenoga časopisa.

**POSEBNA IZDANJA ZAVODA ZA
ZNANSTVENOISTRAŽIVAČKI I UMJETNIČKI RAD U BJELOVARU**

Nakladnička je djelatnost obogaćena objavljivanjem opsežnijih tekstova u biblioteci *Posebna izdanja Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru* koju je osnovalo Znanstveno vijeće Zavoda 2011. U toj je biblioteci u razdoblju 2011. – 2015. objavljeno pet knjiga, i to:

Vladimir Strugar (2011.), *Zatvorena vrata budućnosti: rano napuštanje srednjoškolskog obrazovanja u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji*. Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti; Bjelovar: Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad. Knjiga 1. Str. 95. Recenzent akademik Leo Budin. Glavni i odgovorni urednik prof. dr. sc. Slobodan Kaštela. Summary. Literatura. Kazalo imena. Kazalo pojmova (*Ljetopis*, 2011., knj. 115, str. 489).

U knjizi autor opisuje teorijske osnove problema ranog napuštanja srednjoškolskog obrazovanja. Navodi da su posljedice ranog napuštanja školovanja nezaposlenost, socijalna isključenost, ali i opasnost da osobe koje napuste srednjoškolsko obrazovanje pribjegu kriminalu i neprihvatljivom ponašanju. Prezentirani su rezultati empirijskog istraživanja koje je provedeno u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji (2006./07. – 2008./09.), u populaciji od 15 srednjih škola. Na uzorku od 128 učenika ili 2,4 % koji su napustili školovanje utvrđeno je trinaest pojedinačnih uzroka, a među njima su dominantna četiri: nemotiviranost učenika, pretežak nastavni program, negativne ocjene i izostanci učenika. Utvrđena je međusobna povezanost tih uzroka. Zadaća je škola radi prevencije navedene negativne uzroke transformirati u pozitivne, koji će biti poticaj, a ne prepreka učenikovu školovanju (*Vavra*, 2012., str. 27; *Pejić*, 2012., str. 22; *Marčinković*, 2012., str. 22-23).

Mira Kolar-Dimitrijević (2012.), *Tragovi vremena u djelima Mate Lovraka*. Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti; Bjelovar: Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad. Knjiga 2. Str. 163. Sunakladnik je izdavačka kuća Srednja Europa Zagreb. Recenzenti su bili akademici Miroslav Šicel i Krešimir Nemec. Glavni i odgovorni urednik Slobodan Kaštela. Urednik Vladimir Strugar. Literatura i izvori. Kazalo imena (*Ljetopis*, 2012., knj. 116, str. 493).

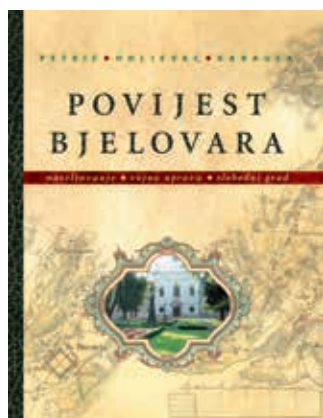
Autorica opisuje književno stvaralaštvo književnika Mate Lovraka (1899. – 1974.), autora brojnih pripovijedaka i romana za djecu. Naglašava, analizirajući sadržaje knjiga za djecu, da na svako književno djelo, više ili manje, utječu obilježja određena vremena kao što su društvene, socijalne, ekonomske i političke prilike, a na Lovrakove romane utjecala su i obilježja odgojno-obrazovnih sustava u kojima je radio kao učitelj. Navedeni su čimbenici utjecali i na radnju pripovijedaka i romana, karakterizaciju likova, po(r)uke koje je Lovrak, kao učitelj i pedagog, nastojao poslati čitateljima, a posebno mladima.

*Prva knjiga u ediciji
Posebna izdanja
Zatvorena vrata budućnosti
(2011.)*

*Druga knjiga u ediciji
Posebna izdanja
Tragovi vremena u djelima
Mate Lovraka (2012.)*

Treća knjiga u ediciji
Posebna izdanja
Povijest Bjelovara (2013.)

Hrvoje Petrić; Željko Holjevac; Željko Karaula (2013.), *Povijest Bjelovara: naseljavanje, vojna uprava, slobodni grad*. Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti; Bjelovar: Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad. Knjiga 3. Str. 502. Recenzenti akademici Nikša Stančić i Franjo Šanjek. Glavni i odgovorni urednik Slobodan Kaštela. Urednik Vladimir Strugar. Summary. Kronologija. Kazalo imena (*Ljetopis*, 2012., knj. 116, str. 492; *Ljetopis*, 2013., knj. 117, str. 476).

Monografija *Povijest Bjelovara* rezultat je četverogodišnjeg istraživačkog rada tima istraživača. Sadržaji su raspoređeni u tri veće cjeline. U prvoj su cjelini pod nazivom *Bjelovarsko područje do osnivanja Bjelovara 1756. godine* (Hrvoje Petrić) podaci o naseljavanju prostora Bjelovara od prapovijesti te prikaz tog procesa. Opisuju se političke i upravne promjene u srednjem vijeku, razvoj naselja te kulturna zbivanja i znamenite osobe u doba humanizma, u ranom novom vijeku i osmanska pustošenja. Važna je pozornost dana postojanju i djelovanju Varaždinskoga generalata do 1756. godine.

U cjelini *Vojni grad Bjelovar u razdoblju 1756. – 1871.* (Željko Holjevac) opisuju se nastanak Bjelovara kao vojnoga grada (Vojni komunitet i vojno stanovništvo), ali se pokazuju i počeci civilnoga/građanskoga društva (novi društveni odnosi, razvoj gospodarstva, školstva, zdravstva te kulturnoga i vjerskoga života).

U trećoj cjelini – *Povijest Bjelovara od 1871. do kraja Domovinskog rata 1995. godine* (Željko Karaula) – opisuju se razvojačenje Varaždinske krajine te politički, društveni, gospodarski, prosvjetni, zdravstveni, vjerski, kulturni i sportski život Bjelovara u novim okolnostima. Ističe se važnost utjecajnijih političkih stranaka, pojedinih ideologija i režima te gradski i županijski upravno-teritorijalni ustroj sve do stvaranja samostalne Republike Hrvatske.

Autori su uspjeli već poznate spoznaje i povijesne činjenice sintetizirati i povezati u određenom kontekstu te ih obogatiti rezultatima novijih istraživanja.²⁶

Ilija Pejić (2014.), *Čitaonice u Grubišnom Polju: kulturni život Grubišnog Polja od razvojačenja 1871. do kraja Drugog svjetskog rata 1945.* Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti; Bjelovar: Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad. Knjiga 4. Str. 126. (*Ljetopis*, 2014., knj. 118, str. 512-513). Recenzenti su bili akademici Ante Stamać i Stjepan Damjanović. Glavni i odgovorni urednik Slobodan Kaštela. Urednik Vladimir Strugar. Summary. Izvori i literatura. Kazalo imena.²⁷

Autor je sadržaj knjige rasporedio u tri osnovna poglavlja. Prvo opisuje osnivanje i rad društva *Čitaonica* u Grubišnom Polju (1881.) i *Građanska čitaona* (1897.) u tadašnjim kulturnim, prosvjetnim, društvenim, administrativno-političkim te gospodarskim prilikama. Aktivnosti njihova rada bile su: diletantske predstave, zabave, obilježavanje blagdana i datuma iz nacionalne povijesti i dr. U drugoj cjelini autor

Četvrta knjiga u ediciji
Posebna izdanja
Čitaonice u Grubišnom Polju
(2014.)

²⁶ Ministarstvo kulture otkupilo je 20 knjiga.

²⁷ Financijsku pomoć za tiskanje knjige pružio je Grad Grubišno Polje.

opisuje kronologiju zbivanja vezanih uz osnivanje *Gradanske čitaone* u Grubišnom Polju, a u trećoj rad Hrvatske čitaonice 1907. – 1945. s posebnim naglaskom na ostvarene programe, članstvo te uvjete rada, primjerice prostor i opremu. Autor je uspio prikazati kulturni, prosvjetni, društveno-politički i gospodarski život Grubišnog Polja sagledan kroz prizmu čitaonica koje su bile središte društvenih događanja.

Dubravko Habek (2015.), *Iz povijesti zdravstva Bjelovara*. Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti; Bjelovar: Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad. Knjiga 5. Str. 404. Knjigu recenzirali akademkinja Vida Demarin i prof. dr. sc. Željko Dugac. Glavni i odgovorni urednik Slobodan Kaštela. Urednik Vladimir Strugar. Summary. Bibliografija. Kazalo važnijih imena i pojmova.²⁸

Autor opisuje zdravstvenu regulativu u Habsburškoj Monarhiji, metode liječenja u 18. i 19. stoljeću, bolnice u Habsburškoj Monarhiji, demografska i socijalna zbivanja u Varaždinskom generalatu i Bjelovaru te zdravstvo u Bjelovaru, s posebnim osvrtom na prvu bjelovarsku bolnicu (1760.) i pojedine zdravstvene djelatnosti, primjerice bjelovarsko ljekarništvo, primaljstvo, zubarstvo i rad sestara milosrdnica (1884. – 1948.). Prikazuje se i ustrojstvo zdravstvene službe 16. varaždinske pješačke pukovnije u Bjelovaru i vojnozdravstvena zbivanja u Bjelovaru za vrijeme Prvoga svjetskoga rata.

To znanstvenoistraživačko djelo ima iznimnu važnost za lokalnu historiografiju i lokalnu povijest medicine te za upoznavanje općepovijesnih i povijesnomedicinskih procesa u širim razmjerima.

*Peta knjiga u ediciji
Posebna izdanja
Iz povijesti zdravstva
Bjelovara (2015.)*

Tablica 3. *Posebna izdanja Zavoda* (2011. – 2015.)

RED. BROJ	AUTOR I NASLOV KNJIGE	BROJ STRANICA	ILUSTRACIJE		BROJ BIBLIOGRAFSKIH JEDINICA
			TABLICE	SLIKE	
1.	Vladimir Strugar: <i>Zatvorena vrata budućnosti: rano napuštanje srednjoškolskog obrazovanja u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji</i> , 2011., 1. knjiga	95	22	-	61
2.	Mira Kolar-Dimitrijević: <i>Tragovi vremena u djelima Mate Lovraka</i> , 2012., 2. knjiga	163	-	33	54
3.	Hrvoje Petrić, Željko Holjevac, Željko Karaula: <i>Povijest Bjelovara: naseljavanje, vojna uprava, slobodni grad</i> , 2013., 3. knjiga	502	24	171	661
4.	Ilija Pejić: <i>Čitaonice u Grubišnom Polju: kulturni život G. Polja od razvojačenja 1871. do kraja Drugog svjetskog rata 1945.</i> , 2014., 4. knjiga	126	-	64	57
5.	Dubravko Habek: <i>Iz povijesti zdravstva Bjelovara</i> , 2015., 5. knjiga	404	36	267	263
UKUPNO		1.290	82	535	1.096

²⁸ Tiskanje knjige financijski su pomogli: Zaklada Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Grad Bjelovar, Grad Čazma, Općina Sirač, Ljekarna *Coner* Bjelovar i Interijeri MVA Zagreb.

Pet je knjiga tiskano na 1.290 stranica, a ilustrirane su s 82 tablice i 535 slika. Autori su se koristili s ukupno 92 izvora (arhivska građa), od čega su 34 na hrvatskom jeziku, a 23 na stranom (na njemačkom 14, na mađarskom i latinskom po 4, na engleskom jeziku 1 izvor), i 1.096 bibliografskih jedinica navedenih u literaturi, od čega 126 na stranom jeziku (na njemačkom 71, na latinskom 25, na engleskom 20, na mađarskom 7, na slovenskom 3). Osim toga, autori su se koristili s 52 lista i novina te 12 elektroničkih adresa radova (internet).

U svim se knjigama nalazi kazalo imena s ukupno 1.745 imena, a u dvije je knjige i kazalo s 291 pojmom. U četiri su knjige sažeci prevedeni na engleski jezik. Korištena je građa arhiva u Beogradu, Parizu, Bjelovaru, Zagrebu, Beču, Washingtonu, Budimpešti i Grazu. Osim toga, objašnjeno je 178 kratica, pet novčanih jedinica, a kronologija u *Povijesti Bjelovara* obuhvaća 183 događaja.

Nadalje, zabilježeno je 1.905 fusnota, od čega su 162 bilješke ili opće informacije, objašnjenja za bolje razumijevanje teksta ili upućivanje na proučavanje druge literature i ukupno 1.743 referiranja na izvore i literaturu koji su navedeni u knjizi.

KNJIGE SAŽETAKA SA SKUPOVA

Zavod je nakladničku djelatnost ostvarivao i objavljivanjem knjige sažetaka uoči održavanja znanstvenih skupova i savjetovanja.

Objavljene su sljedeće knjige sažetaka:

250. obljetnica Bjelovara: izgradnja i razvoj (1756. – 2006.) (*Ljetopis*, 2006., knj. 110, str. 414).

Bjelovarsko-bilogorska županija: prošlost i sadašnjost (2007.)

Bjelovarsko-bilogorska županija: razvoj utemeljen na znanju (2009.)

Garić-grad i okolica – od srednjovjekovlja do suvremenosti (*Ljetopis*, 2010., knj. 114, str. 427)

Povijest Bjelovara – nove spoznaje (2011.)

Kako poboljšati zdravlje i kvalitetu života u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji? (2014.)

Naslovnice sažetaka skupova

KATALOZI IZLOŽBI

Izdanja HAZU u fondovima i zbirkama narodnih knjižnica Bjelovarsko-bilogorske županije: 150 godina Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (1861. – 2011.), 2011., 32 stranice

Veliki župani bjelovarski (1872. – 1924. / 1941. – 1945.): 150 godina Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i Dan Bjelovarsko-bilogorske županije, 2011., 47 stranica

Josip Juraj Strossmayer, biskup, političar, dobrotvor, kolekcionar: Izložba povodom 200. godišnjice rođenja i 10. godišnjice utemeljenja Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru (2015.), 32 stranice

Naslovnice kataloga izložaba

DANI OTVORENIH VRATA HRVATSKE AKADEMIJE ZNANOSTI I UMJETNOSTI

Dani otvorenih vrata Hrvatske akademije: Zavod u Bjelovaru 2006. – 2011.,
2011., 16 stranica

Dani otvorenih vrata Hrvatske akademije: Zavod u Bjelovaru 2006. – 2012.,
2012., (*Ljetopis*, 2012., knj. 116, str. 493), 24 stranice

Dani otvorenih vrata Hrvatske akademije: Zavod u Bjelovaru 2013., (*Ljetopis*,
2013., knj. 117, str. 476), 8 stranica

Dani otvorenih vrata Hrvatske akademije: Zavod u Bjelovaru 2014., (*Ljetopis*,
2014., knj. 118, str. 513), 12 stranica

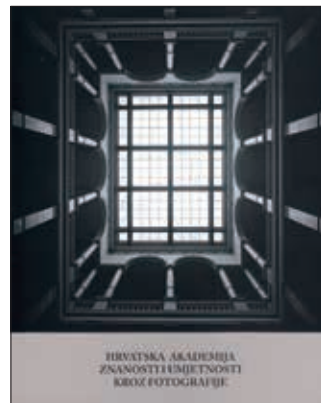
*Naslovnice Dana otvorenih
vrata Zavoda u Bjelovaru
2011. – 2014.*

IZLOŽBE

U planovima rada Zavoda jest i priprema izložbi te je u analiziranom razdoblju organizirao šest izložbi.

Zavod je 10. siječnja 2008. zajedno s Gradskim muzejom Bjelovar organizirao izložbu *Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti kroz fotografije* (*Ljetopis*, 2008., knj. 112, str. 131, 395). Izložba je bila dostupna javnosti u Gradskom muzeju 10. – 23. siječnja 2008. (*Kaštela*, 2007.). Prema riječima Slobodana Kaštele, tajnika Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, „Izložbom HAZU KROZ FOTOGRAFIJE željelo se na jednostavan ali zanimljiv način, kroz fotografije i tekstove na hrvatskom i engleskom jeziku, filmove i glazbu, najširoj javnosti približiti dio bogate hrvatske kulturne i znanstvene baštine o kojoj Hrvatska akademija skrbi te vrijednosti koje potiče. Izložbu edukativno-informativnog karaktera posjetio je velik broj građana i turista u jedanaest hrvatskih gradova u kojima je održana (Zagreb, Zadar, Osijek, Đakovo, Dubrovnik, Split, Varaždin, Bjelovar, Koprivnica, Rijeka i Šibenik), a osobiti je uspjeh i veliki odaziv učenika osnovnih i srednjih škola u svim županijama u kojima je izložba dosad održana.“²⁹ Prigodom otvaranja izložbe govorili su Mladen Medar, ravnatelj Gradskog muzeja Bjelovar, Stjepan Čleković, zamjenik gradonačelnice Grada Bjelovara i Vladimir Strugar, upravitelj Zavoda u Bjelovaru, dok je izložbu otvorio akademik Petar Šimunović.³⁰

*Pozivnica - otvorenje izložbe
10. – 23. siječnja 2008.*

²⁹ Dopis Nominacija Izložbe HAZU KROZ FOTOGRAFIJE u finale dodjele nagrade Grand Prix Hrvatske udruge za odnose s javnošću, broj: 10-298/47-2008., Zagreb, 12. lipnja 2008.

³⁰ Vidi: r.s. (Ružica Stojković): Tekstom i fotografijom kroz povijest HAZU-a. *Bjelovarac*, 17. siječnja 2008., str. 11; r.s.: Gradski muzej Bjelovar, galerija „Nasta Rojc“. *Bjelovarac*, br. 1, 10. siječnja 2008., str. 10; HAZU kroz fotografiju. *Vjesnik* (Zagreb), br. 21422, 10. siječnja 2008., str. 45; Andriana Božić: Fotografija približava HAZU građanima. *Regija*, 15. siječnja 2008., str. 12.

Izložba HAZU kroz fotografije, slijeva: Vesela Trnski, Stjepan Grula, akademik Dragutin Feletar, akademik Petar Šimunović, Stjepan Čleковиć, Vladimir Strugar i Mladen Medar

Detalj s izložbe, 10. – 23. siječnja 2008.

Zavod u Bjelovaru aktivno se uključio u obilježavanje doista jedinstvene obljetnice u kulturi i znanosti jednog naroda, a to je 150 godina Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (1861. – 2011.). Tom je prigodom Zavod pripremio dvije izložbe i uz njih objavio kataloge: *Izdanja HAZU u fondovima i zbirkama narodnih knjižnica Bjelovarsko-bilogorske županije* i *Veliki župani bjelovarski* (1872. – 1924. / 1941. – 1945.).

Izložba pod nazivom *Izdanja HAZU u fondovima i zbirkama narodnih knjižnica Bjelovarsko-bilogorske županije*, čiji su autori Ilija Pejić i Vladimir Strugar, imala je cilj sažeto prikazati povijest Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, rezultate rada Zavoda u Bjelovaru te posebno zastupljenost Akademijinih tiskanih izdanja u fondovima i zbirkama narodnih knjižnica Bjelovarsko-bilogorske županije (*Ljetopis*,

Antun Tudić čita ulomak iz govora J. J. Strossmayera

Sudionici na otvorenju izložbe Izdanja HAZU

2011., knj. 115, str. 489). Izložba je otvorena u Narodnoj knjižnici *Petar Preradović* Bjelovar 6. svibnja i trajala je do 31. svibnja 2011. U programu prigodom otvaranja izložbe 6. svibnja 2011. sudjelovali su Slobodan Kaštela (*150 godina Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti*), Vladimir Strugar (*Utemeljenje i djelovanje Zavoda za*

znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru) i Ilija Pejić (*Izdanja Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u knjižnicama Bjelovarsko-bilogorske županije*). Ulomke iz govora Josipa Jurja Strossmayera u Hrvatskom saboru 29. travnja 1861. govorio je Antun Tudić, dramski umjetnik iz Zagreba, a u glazbenom programu sudjelovala je Kristina Anđelka Đopar, sopran, i Marija Sabolić, klavirska pratnja.

Druga izložba u povodu obilježavanja 150 godina Hrvatske akademije bila je pod nazivom *Veliki župani bjelovarski* (1872. – 1924. / 1941. – 1945.), a otvorena je 7. lipnja 2011. (*Ljetopis*, 2011., knj. 115, str. 489) u Gradskom muzeju Bjelovar uoči obilježavanja Dana Bjelovarsko-bilogorske županije.³¹ Izložba je, s katalogom u kojem je životopise velikih župana napisao Željko Karaula, određena dopuna spoznajama koje su prezentirane na skupu *Bjelovarsko-bilogorska županija: prošlost i sadašnjost* (2007.). „Okosnica kataloga kojim je popraćena izložba su životopisi šesnaest velikih

Glazbeni program, slijeva Kristina Anđelka Đopar i Marija Sabolić

Detalj s izložbe, 7. lipnja 2011.

župana prve dvije županije (Bjelovarske i Bjelovarsko-križevačke) te šest životopisa župana Velike župe Bilogora [...] s osobitim obzirom na životopis prvog župana Bjelovarske županije Ivana Trnskog“ (Strugar, Medar, 2011., str. 5.). Na otvorenju izložbe sudjelovali su: Slobodan Kaštela, voditelj Zavoda, Vladimir Strugar, upravitelj Zavoda, Željko Karaula, autor teksta kataloga te u glazbenom dijelu Klapa *Bjelovar*.

Lijevo: Otvorenje izložbe Veliki župani bjelovarski, slijeva: Miroslav Čaćija, Željko Karaula, Vladimir Strugar, Slobodan Kaštela i Mladen Medar

³¹ Dan Bjelovarsko-bilogorske županije obilježava se 8. lipnja jer je toga dana 1871. područje današnje Županije, kojim je dotada upravljala vojska, naredbom cara i kralja Franje Josipa I. postalo dio ostalog dijela Hrvatske koji nije bio pod vojnom upravom. Nakon toga istog je dana utemeljena Bjelovarska županija, a prvi župan bio je Ivan Trnski, počasni član Hrvatske akademije (Nova Rača, 1819. – Zagreb, 1910.).

U povodu 30 godina rada Zavoda za znanstveni rad u Varaždinu (1983. – 2011.) Zavod je pripremio, zajedno sa Zavodom u Varaždinu i Gradskim muzejom Bjelovar, izložbu pod nazivom *Djelovanje Zavoda za znanstveni rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Varaždinu 1983. – 2011.* koja je bila otvorena za javnost od 22. veljače do 23. ožujka 2012. u Gradskom muzeju Bjelovar (*Ljetopis*, 2012., knj. 116, str. 493). Izložba je pripremljena u povodu obilježavanja 150. obljetnice utemeljenja Hrvatske akademije. Na otvorenju su sudjelovali akademik Jakša Barbić, potpredsjednik Hrvatske akademije, prof. dr. sc. Slobodan Kaštela, član suradnik i voditelj Zavoda u Bjelovaru, Vladimir Strugar, upravitelj Zavod u Bjelovaru, dr. sc. Vladimir Huzjan, autor izložbe, mr. sc. Eduard Vargović, upravitelj Zavoda u Varaždinu, prof.

Pozivnica – otvorenje izložbe, 22. veljače – 23. ožujka 2012.

Voditelji i djelatnici Zavoda
HAZU u Varaždinu

dr. sc. Franjo Ruža, upravitelj Zavoda u Varaždinu od njegova osnivanja 1983. pa do 1993. godine, i Mladen Medar, ravnatelj Gradskog muzeja Bjelovar.³²

Izložba *Hrvatski jezik danas*, autora Slavena Pejića i Ilije Pejića, održana je u Narodnoj knjižnici *Petar Preradović* u Bjelovaru i bila je otvorena 18. ožujka te dostupna javnosti do 5. travnja 2014. Imala je pet cjelina. Prva je bila posvećena akademiku Stjepanu Damjanoviću (životopis i intervjui o nekim aktualnim pitanjima hrvatskoga jezika te objavljene knjige), potom se govori o jezičnoj politici i pita: ima li Hrvatska jezičnu politiku? Aktualizirano je pitanje izrade zakona o javnoj uporabi hrvatskoga jezika i je li hrvatski jezik ugrožen danas s obzirom na procese globalizacije, položaj jezika malobrojnih naroda i dominaciju engleskoga jezika. Izložba je obuhvatila i hrvatsku pisanu kulturu i hrvatski jezik te diskriminiranje hrvatskoga jezika, a u povodu natječaja Hrvatske zaklade za znanost u kojem se traži da se sva natječajna dokumentacija piše na hrvatskom i engleskom jeziku, osim u humanističkim znanostima. Osim akademika Stjepana Damjanovića, koji je održao predavanje *Hrvatski jezik danas*, sudjelovali su Slobodan Kaštela, član suradnik i voditelj Zavoda u Bjelovaru, te upravitelj Zavoda Vladimir Strugar. Pjesme o hrvatskom jeziku čitali su učenici Gimnazije Bjelovar: Amalija Sever, Tajana Šimunović, Zlatka Đurišević, Donovan Pavleković i Nikolina Međimorec.

U povodu 200. godišnjice rođenja Josipa Jurja Strossmayera i 10. godišnjice osnivanja Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Bjelovaru, pripremljena je izložba pod nazivom *Josip Juraj Strossmayer i Bjelovar: trajna prisutnost*. Izložba je bila otvorena od 13. svibnja do 6. lipnja 2015., a njezini su autori Štefanija Bujger i Slaven Pejić, mag. inf., zaposlenici u Narodnoj knjižnici *Petar Preradović* Bjelovar, koja je bila i suorganizator događanja. Katalog izložbe uredili su Slobodan Kaštela, Vladimir Strugar i Ilija Pejić. Portrete Josipa Jurja Strossmayera za izložbu koji su bili na izložbi održanoj u povodu 130. obljetnice osnutka Strossmayerove galerije u Zagrebu od 9. studenoga 2014. do 4. veljače 2015. ustupila je Strossmayerova galerija starih majstora Hrvatske akademije. Na otvorenju izložbe govorili su njezini autori, a potom su predavanja održali³³ akademik Franjo Šanjek, Mladen Medar, Slobodan Kaštela i Vladimir Strugar. U povodu obilježavanja deset godina rada, Zavod za znanstveni i umjetnički rad u Varaždinu uputio je pismo sljedećega sadržaja:

³² Vidi: Izložba u povodu obljetnice HAZU. *Bjelovarski list*, 27. veljače 2012., str. 36.

³³ U Katalogu izložbe objavljena su predavanja. Vidi: Slobodan Kaštela; Vladimir Strugar; Ilija Pejić (ur.) (2015.), *Josip Juraj Strossmayer i Bjelovar: Trajna prisutnost*. Zagreb – Bjelovar: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, str. 15-30; U knjižnici Bjelovar izložbom i predavanjem obilježene dvije značajne obljetnice http://www.bjelovar.info/index.php/kultura/u_knjiznici_bjelovar_izlozbbom_i_predavanjem_obiljezene_dvije_znachajne_o/ (pristupljeno 20. 5. 2015.).

*Pozivnica –
Dani hrvatskog jezika
18. ožujka – 5. travnja 2014.*

Detalj s izložbe

Detalj s izložbe

Nema ljepše prilike nego kad možeš svojim prijateljima i suradnicima čestitati obljetnicu njihova uspješnog rada i ponosno i sretno reći bravo!

Bravo već i zato jer je deset godina koje obilježavate, s veseljem i mi s vama, prema rezultatima, i to trajnim, puno više. Samo oni koji rade i stvaraju povijest jednoga grada i kraja, baveći se kulturom, znanosti i obrazovanjem, znaju kako je to teško.

Dragi prijatelji, mi, Varaždinci, koji smo od početka s vama, pa čak i prije početka, znamo kako je mukotrpno. Ali su zato uspjesi slađi. Uistinu, stvarajući povijest svojega kraja, vi zapravo njemu, na svoj stvaralački način, vraćate sve ono što je on vama podario. Taj privilegij nemaju svi.

Vama i svim vašim brojnim i vrijednim suradnicima iskreno želimo uspješan nastavak hvalevrijednoga rada.³⁴

Predavanja su održali, s lijeva Mladen Medar, akademik Franjo Šanjek, Slobodan Kaštela i Vladimir Strugar

Sudionici, prvi red s lijeva: Lidija Novosel, Jasna Višnjević, Antun Korušec, Stjepan Grula i Đurđica Ištef Benšić

³⁴ Pismo su potpisali akademik Stjepan Damjanović, voditelj Zavoda u Varaždinu, dr. sc. Vladimir Huzjan, upravitelj Zavoda, prof. emeritus dr. sc. Franjo Ruža, upravitelj Zavoda u miru, mr. sc. Eduard Vargović, upravitelj Zavoda u miru, i Ljiljana Biškup, administrativna tajnica Zavoda.

DANI EDE MURTIĆA

Općina Velika Pisanica inicirala je u listopadu 2010. godine održavanje manifestacije posvećene akademiku Edi Murtiću (1921. – 2005.), poznatom hrvatskom i svjetskom slikaru koji je rođen 4. svibnja 1921. u Velikoj Pisanici. Inicijativu je prihvatila lokalna sredina, Gradski muzej Bjelovar, Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Bjelovaru i drugi. Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti dopisom od 10. prosinca 2010. potvrđuje³⁵ da je Razred za likovne umjetnosti, čiji je član bio akademik Edo Murtić, prihvatio inicijativu te je ujedno predložio da akademik Zlatko Keser bude član organizacijskog odbora manifestacije i da će se Akademijin Zavod u Bjelovaru uključiti u rad. Sljedeće godine, 5. travnja 2011., imenovani su članovi Organizacijskog odbora, i to: Fredi Pali (predsjednik), Milan Bešlić (potpredsjednik, voditelj i koordinator), akademik Zlatko Keser (potpredsjednik) i članovi: Anđelka Papić, Andrea Prugovečki Klepac, Vladimir Strugar, Vladimir Vlajinić, Zvonimir Karakaš, Ranko Murtić, Ivana Gregorić, Snježana Gašpar i Mladen Medar. Tada je Općina Velika Pisanica donijela odluku da se manifestacija održava dva dana i pod nazivom *Dani Ede Murtića*.

Osim što je Edo Murtić rođenjem povezan s Velikom Pisanicom, koja je inicirala održavanje *Danā Ede Murtića*, a Grad Bjelovar i njezine kulturne ustanove to su svesrdno prihvatili, valja spomenuti i činjenicu da je akademik Edo Murtić primio 21. rujna 2002. *Povelju počasnog građanina Grada Bjelovara* te da je njemu u čast svečano otkrivena skulptura G. Mocennija 2007. godine u Bjelovaru, odnosno da je akademik Edo Murtić održao dvije izložbe u Gradskom muzeju Bjelovar (1967., 2004.).

³⁵ Dopis Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti od 10. prosinca 2010., broj: 10-36/20-2010.

PRIZNANJE Velika Pisanica se odužila velikom umjetniku Edi Murtiću

Dojmljiva izložba na tavanu željezničke stanice

Nakon više od 300 samostalnih i isto toliko skupnih izložaba, po prvi puta djela Ede Murtića postvalebna su u njegovu rodnome mjestu

Hrvatski slikar svjetskog glasa Edo Murtić vratio se u zavičaj. Prvi puta, nakon više od 300 samostalnih i isto toliko skupnih Murtićevih izložaba u najprestižnijim galerijama svijeta, u slikarevom rodnom mjestu, Velikoj Pisanici, održana je manifestacija pod imenom "Povratak u zavičaj". U zgradi željezničkog kolodvora, odakle je Murtić kao dječarac s roditeljima otišao put Zagreba početkom dvadesetih godina prošlog stoljeća, postavljena je izložba Murtićevih djela iz privatne kolekcije supruge Goranke Vrus Murtić. Grafike poklanjaju Velikoj Pisanici, te dva ulja na platnu iz fundusa Grad-

skog muzeja Bjelovar. Drugi dio je dokumentarnog karaktera i pokazuje dokumente i fotografije iz slikarevog života. Taj dio izložbe je pripremio ravnatelj Gradskog muzeja Bjelovar Mladen Medar, te je također darovao Velikoj Pisanici.

Edo nikada nije bio star

Manifestacija Povratak u zavičaj priredena je pet godina nakon umjetnikove smrti, te je to bila prilika da u Pisanicu dođu i članovi njegove obitelji.

-Nisam se nadala da će biti tako dobro. Znala sam da će biti na tavanu željezničke stanice i malo sam se pribojavala, ali ovo je više nego sam očekivala. Izne-

Goranka Vrus Murtić, Milan Bešlić i Mladen Medar

nađena sam i Pisanicom, to je mjesto koje se razvija, ima dobru školu, vidi se da se ljudi o njemu brinu. Edo je znao govoriti o Pisanici, ali je nije nosio kao slikarski motiv, jer je otišao premlad. On nikad nije bio star, stalno je radio i nije došao u fazu kada ga obuzimaju sjećanja. Danas osjećam da je s nama – kaže supruge Goranka.

Sunce u ateljeu

Izniman događaj za Pisanicu upotpunili su posebni gosti, a o Murtiću su znalački i stručno govorili mnogi, dr. Vladimir Strugar, Mladen Medar, predsjednik savjeta galerije Forum Milan Bešlić, koji naglašava da je Edo Murtić odredio život njegovom naraštaju.

-Pod imenom Murtić ne mislimo samo na slikara nego na osobu koja je više od toga, kao što su bili Dostojevski, Matoš, Hemingway, Picasso, veliki meštar svojega posla, ali i čovjek koji je u svoj atelje svojim duhom privlačio kolege, tada još studente. Cijelu je generaciju privlačila osoba koja je plijenila neposrednošću i ljudskošću. To je bio čovjek koji je sam plaćao svoje režije, a nije mu ih plaćao Grad kao nekima, nije imao veliki jahtu nego malu gajetu, bio je jednostavan i velik. Uvijek je bio radostan što radi, nije bio političar nego borac za ljudska prava. Uvijek je crtao, u autu, liftu, svugdje. U svom je poslu vidio svjetlost, a u njegovom ateljeu je bilo sunce – naglasio je Bešlić. (rs)

Dječak koji je uvijek crtao

■ U Velikoj Pisanici se Murtića sjećaju kao dječaka koji je uvijek nosio olovku i nešto crtao. Kasnije, kad je već bio poznat umjetnik, znao bi doći, obići rodno mjesto, pogledati svoju kuću, kao da želi napuniti baterije. Za sve njih je ostao dječak koji uvijek crta, a to mu je donijelo svjetsku slavu. U okviru manifestacije povratak u zavičaj održana je i prodaja ekoloških proizvoda te likovna kolonija, koju je porganizirala Anđelka Papić. Sudjelovalo je 10 slikara, četvero iz Zagreba i šestero iz našega kraja. Naslikali su 16 slika koje daruju Velikoj Pisanici za buduću galeriju.

Bjelovarac, 11. studenoga 2010., str. 25.

Prvi *Dani Ede Murtića* održani su 6. studenoga 2010. pod nazivom *Edo Murtić – povratak u zavičaj*. Tom je prigodom u zgradi Poduzetničkog parka (bivša željeznička stanica) pod istim nazivom otvorena dokumentarno-likovna izložba o životu i djelu Ede Murtića, koja se mogla razgledati do 16. studenoga. Organizator izložbe bio je Gradski muzej Bjelovar, a njezin je autor bio povjesničar umjetnosti Mladen Medar, ravnatelj toga muzeja. Prigodne tekstove u katalogu izložbe napisali su Fredi Pali, načelnik Općine Velika Pisanica, Vladimir Strugar, upravitelj Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru, i Mladen Medar, ravnatelj Gradskog muzeja Bjelovar. Istoga je dana u Osnovnoj školi u Velikoj Pisanici održana i likovna kolonija na kojoj su sudjelovali studenti Akademije likovnih umjetnosti iz Zagreba i slikari iz nekoliko gradova sjeverozapadne Hrvatske.³⁶

Drugi *Dani Ede Murtića* održani su 4. i 5. svibnja 2011. (*Ljetopis*, 2011., knj. 115, str. 489). Prvog dana svečano je otkrivena spomen-ploča³⁷ na rodnoj kući Ede Murtića, a u povodu 90. godišnjice njegova rođenja. Ploču su otkrili akademik Velimir Neidhardt i Goranka Vrus-Murtić, supruga Ede Murtića. Tom su prilikom govorili akademik Velimir Neidhardt, Fredi Pali, načelnik Općine Velika Pisanica, Miroslav Čačija, župan Bjelovarsko-bilogorske županije, Milan Bešlić, voditelj i koordinator, te Goranka Vrus-Murtić. Sljedećeg dana, 5. svibnja, upriličena je projekcija dokumentarnog filma *Edo Murtić 1921. – 2005.* autora Milana Bešlića, u proizvodnji HTV-a (2005.). Projekcija filma održana je u konferencijskoj dvorani Sportsko-rekreacijskog centra *Kukavica* u Velikoj Pisanici. Istoga je dana otvorena izložba crteža akademika Zlatka Kesera u Galeriji Stari željeznički kolodvor (Poduzetnički park) te je bila dostupna javnosti do 20. svibnja 2011. Autori likovnog postava izložbe bili su Mladen Medar i Milan Bešlić, koji je bio i autor predgovora u katalogu izložbe.

Sljedeće, 2012. godine, održani su 4. svibnja treći *Dani Ede Murtića*. (*Ljetopis*, 2012., knj. 116, str. 493). U Osnovnoj školi u Velikoj Pisanici otvorena je izložba djela iz 1993. i 2004. godine akademika Đure Sedera koju su također postavili Mladen Medar i Milan Bešlić (s Bešlićevim predgovorom u katalogu izložbe), a bila je otvorena za javnost do 20. svibnja. Pozdravne riječi uputili su Ivana Gregorić, ravnateljica škole, načelnik Općine Fredi Pali i župan Miroslav Čačija. Mladen Medar, ravnatelj Gradskog muzeja Bjelovar, govorio je o Murtićevu djelu u Bjelovaru i Bjelovarsko-bilogorskoj županiji. Istaknuo je, između ostalog, da u Čazmi postoji Murtićev mozaik iz 1970. godine koji je, nažalost, zapušten, ali da

Postavljanje spomen-ploče, akademik Velimir Neidhardt i Goranka Vrus Murtić (2011.)

Izložba crteža akademika Zlatka Kesera (2011.)

Izložba akademika Đure Sedera (2012.)

³⁶ Vidi: Izložena nepoznata Murtićeva djela. *Bjelovarski list*, br. 124, 8. studenoga 2010., str. 40; Dojmljiva izložba na tavanu željezničke stanice. *Bjelovarac*, 11. studenoga 2010., str. 25.

³⁷ Vidi: Otkrivena spomen-ploča Edi Murtiću. *Bjelovarski list*, 9. svibnja 2011., str. 14.

Bjelovarski list,
8. studenoga 2010., str. 40.

se počinje obnavljati. Milan Bešlić govorio je o Murtićevu ateljeu u Zagrebu, a o djelu akademika Ede Murtića govorili su akademik Đuro Seder, Mladen Medar i Milan Bešlić.³⁸

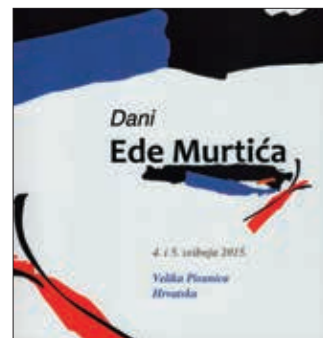
Četvrti *Dani Ede Murtića* održani su 3. svibnja 2013. (*Ljetopis*, 2013., knj. 117, str. 477). Postavljen je vijenac na spomen-ploču na rodnoj kući te je uz prigodan

³⁸ Vidi: Dani Ede Murtića u Velikoj Pisanici: Kulturno-turistička manifestacija. *Bjelovarac*, br. 19, 10. svibnja 2012., str. 15; Hrvatskom Picassu u spomen. *Bjelovarski list*, 7. svibnja 2012., str. 49; Održani III. dani velikog slikara Ede Murtića. *Večernji list*, br. 17367, 5. svibnja 2012., str. 20.

kulturno-umjetnički program predstavljena skulptura akademskog slikara Franje Matešina *Velikopisanička pisanica* koja je postavljena u parku ispred zgrade Općine Velika Pisanica. Tom su prigodom govorili Fredi Pali, načelnik Općine Velika Pisanica, i Milan Bešlić, voditelj i koordinator manifestacije.

Peti *Dani Ede Murtića* održani su 4. i 5. svibnja 2014. Postavljen je vijenac na spomen-ploču na rodnoj kući, pri čemu su govorili Fredi Pali, načelnik Općine Velika Pisanica, Josip Blaće, prodekan na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu, i Damir Bajs, župan Bjelovarsko-bilogorske županije, dok su o slikarevu životu i djelu govorili Mladen Medar, ravnatelj Gradskog muzeja Bjelovar, i Milan Bešlić, voditelj i koordinator manifestacije (*Ljetopis*, 2014., knj. 118, str. 513). Drugog dana, 5. svibnja, bila je projekcija dokumentarnog filma *Edo Murtić 1921. – 2005.* autora Milana Bešlića na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu. O filmu su govorili Goran Radman, glavni ravnatelj HRT-a, i Peruško Bogdanić, dekan Akademije likovnih umjetnosti.

Šesti *Dani Ede Murtića* održani su 4. i 5. svibnja 2015. u Velikoj Pisanici. Položen je vijenac na slikarevoj rodnoj kući, a govorili su Fredi Pali, načelnik Općine Velika Pisanica, prof. art. Aleksandar Battista Ilić, dekan Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu, i Damir Bajs, župan Bjelovarsko-bilogorske županije. O životu i umjetničkim rezultatima akademika Ede Murtića govorili su Milan Bešlić i Slobodan Kaštela, član suradnik i voditelj Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru. Tekst govora prof. dr. sc. Slobodana Kaštele donosimo u integralnom obliku.³⁹

Pozivnica – Šesti Dani Ede Murtića (2015.)

Poštovana obitelji Ede Murtića,

gospođe, gospodo, dragi prijatelji i uzvanici!

Srdačno vas pozdravljam u ime Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad Hrvatske akademije u Bjelovaru, od samih početaka jednog od suorganizatora likovne manifestacije Dani Ede Murtića, koja se, na rođendan velikog slikara i akademika Ede Murtića, po peti put održava ovdje, u njegovu zavičaju.

S velikim sam zadovoljstvom prihvatio poziv gospodina Milana Bešlića, pokretača i višegodišnjeg organizatora ove manifestacije, da danas, kada se – osim rođendana Ede Murtića – obilježava i punih deset godina od njegove prerane smrti, budem s vama.

Isto tako čast mi je što prigodnim izlaganjem mogu podsjetiti na suradnju između velikog slikara i Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u posljednjih

³⁹ Vidi: Dani Ede Murtića <http://bbz.hr/vijesti/detaljnije/dani-edo-murtica> (pristupljeno 9. 5. 2015.); Dani Ede Murtića <http://superportal.hr/vijesti/dani-edo-murtica/> (pristupljeno 7. 5. 2014.); S likom i djelom proslavljenog slikara upoznali se studenti likovnih umjetnosti. *Magazin*, br. 50, 13. svibnja 2015., str. 23.

desetak godina njegova plodnog života i stvaralaštva, koja je započela i prije nego što je Murtić postao član Hrvatske akademije. S time u vezi spominjem izložbu crteža Ede Murtića koju je 1995. priredio Kabinet grafike Hrvatske akademije. Ta je izložba, kao što piše u prigodnom katalogu, obuhvatila samo slikarov nemali crtački opus nastao u razdoblju 1989. – 1995., a bila je sastavljena od neizlaganih crteža rađenih pastelom nastalih za vrijeme Murtićeva krstarenja Jadranskim, Jonskim i Sredozemnim morem ili pak za vrijeme njegova boravka u intimnim sredinama Vrsara i Boke kotorske.

Murtić se odmah nakon te izložbe još jedanput potvrdio kao veliki donator poklonivši Kabinetu grafike najveći dio od svojih oko 650 crteža, grafika i plakata. Danas se oni nalaze u bogatom fundusu Kabineta grafike.

Dvije godine nakon toga Hrvatska je akademija primila slikara Edu Murtića u njegovoj 76. godini života za svojega redovitog člana. Jedan od onih koji su predlagali izbor Murtića u Akademiju bio je slikar Nikola Reiser, njegov prijatelj i kolega još iz zajedničkih partizanskih dana. On je u obrazloženju prijedloga, uz kratke biografske podatke o kandidatu kao jednu od ključnih točaka o Murtićevu cjelokupnom opusu, istaknuo Murtićev boravak u Americi pedesetih godina prošlog stoljeća. Po povratku iz Amerike, nastavlja Reiser, opijen novim doživljajima prostora, Murtić se okrenuo apstrakciji kao novom likovnom trendu, čime je postao sveprisutan u novijoj povijesti modernoga slikarstva. Reiser nije zaboravio podsjetiti ni na činjenicu da je Edo Murtić ostvario oko stotinu i pedeset samostalnih (od kojih spominjem samo neke velike svjetske centre kulture u kojima je izlagao kao što su: Prag, New York, Bruxelles, Rim, Beč, Pariz, Milano, Chicago, Firenza, Sao Paolo, München, Los Angeles i brojni drugi) i tristotinjak skupnih izložbi na svim kontinentima te da mu se djela nalaze u većini poznatih privatnih i javnih zbirki u cijelome svijetu.

Na prijedlog Razreda za likovne umjetnosti, Predsjedništvo Hrvatske akademije imenovalo je 1997. godine Edu Murtića umjetničkim voditeljem Kabineta grafike, jedne od ukupno četiri muzejsko-galerijske jedinice u sastavu Akademije. Zbog zauzetosti svakodnevnim radom, Murtić nije ni mogao previše sudjelovati u radu Kabineta grafike, ali je bio uvijek dostupan kada je svojim savjetima i umjetničkim autoritetom trebalo otvarati vrata tamo gdje drugi nisu mogli ni prići. Dužnost voditelja uspješno je obavljao do svoje smrti na samom početku 2005.

U povodu prve obljetnice smrti svojega redovitog člana akademika Ede Murtića, Akademijin Razred za likovne umjetnosti priredio je komemorativni sastanak koji je održan 21. ožujka 2006. O Murtićevu životu i radu govorili su akademici Đuro Seder i Tonko Maroević. Istaknuti povjesničar umjetnosti i književni kritičar Tonko Maroević u svojem je nadahnutom eseju dao cjelovit

prikaz stvaralačkog rada Ede Murtića u razdoblju dužem od šezdeset godina, koje je uključivalo i posljednji ciklus nastao 2002. – 2003. godine, pokazan posthumno na velikoj izložbi u Umjetničkom paviljonu.

Dozvolite mi da pri samom kraju citiram Maroevićevu ocjenu rada i djela Ede Murtića, koju je sažeo u samo tri rečenice:

„Svojim radom i djelom Edo Murtić ostavio je dubok trag i spomen u hrvatskoj umjetnosti, svojim slikama pruža i nudit će uvijek nove vizualne senzacije i osjetilne poticaje. Obilježivši čitavu drugu polovinu protekloga, dvadesetoga stoljeća, nije slučajno i neznakovito ušao u milenij na pomolu. Kao da je i na taj način htio i uspio posvjedočiti kako ne pripada jedino prošlosti nego računa na perspektivu dugoga trajanja.“

Razred za likovne umjetnosti priprema spomenicu posvećenu životu i djelu Ede Murtića u kojoj će objaviti cjelovita izlaganja održana na spomenutom komemorativnom skupu, uključujući i popis umjetnikovih samostalnih i skupnih izložaba u zemlji i svijetu.

I nakraju vas želim upoznati s namjerom bjelovarskog Zavoda Hrvatske akademije da u sljedećih nekoliko godina objavi publikaciju u kojoj će biti predstavljeni svi dosadašnji članovi Hrvatske akademije s područja Bjelovara i Bjelovarsko-bilogorske županije. U toj će knjizi zaslužno mjesto imati Edo Murtić, velikan modernog slikarstva rođen u Velikoj Pisanici. Hvala vam na pažnji!

Sljedećeg dana, 5. svibnja, održana je radionica studenata Akademije likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu pod nazivom *Zavičajni i iskustveni prostor Ede Murtića*. Radionicu je vodio akademik Zlatko Keser.

ORGANIZACIJA PREDAVANJA

Zavod je u proteklim godinama organizirao devet predavanja, osim onih održanih na skupovima, nastojeći upoznati javnost s aktualnim temama kao što su pojedine obljetnice, sagledavanje hrvatske stvarnosti u nekim područjima u kontekstu ulaska u Europsku uniju i zajedničkog života u toj zajednici.

Prvo predavanje bilo je rezultat suradnje Zavoda i Gradskog muzeja Bjelovar, a održala ga je 24. ožujka 2011. dr. sc. Inga Lisac – *Povodom tristote obljetnice rođenja Ruđera Boškovića* (*Ljetopis*, 2011., knj. 115, str. 489). Autorica je govorila o životu Josipa Ruđera Boškovića, podrijetlom Dubrovčanina, rođenog 18. svibnja 1711. Istaknula je da je školovan u isusovačkom kolegiju u Dubrovniku i Rimu i da, nakon zaređivanja za svećenika, ostaje na Rimskom kolegiju kao profesor. Umire u 76. godini života, 13. veljače 1887. u Milanu. Dokazao se kao svestrani znanstvenik, filozof, diplomat i pjesnik. U predavanju se posebno apostrofira jedna od ranih Boškovićevih znanstvenih rasprava o nastanku polarne svjetlosti. Bošković je prvi hrvatski znanstvenik koji je pristupio tumačenju te osobite pojave u atmosferi, a glavni od njegovih zaključaka pokazuju se bliskim današnjim spoznajama o nastanku polarne svjetlosti. Danas najveći institut u Hrvatskoj iz područja prirodnih znanosti i tehnologija nosi ime znanstvenika Ruđera Boškovića na prijedlog akademika Ivana Supeka, svojeg osnivača.

Akademik Franjo Tomić⁴⁰ održao je 24. listopada 2011. predavanje *Stanje i mogućnosti razvoja hrvatske poljoprivrede u vrijeme pristupanja Europskoj uniji* (*Ljetopis*, 2011., knj. 115, str. 489). Suorganizatori su bili: Bjelovarsko-bilogorska žu-

⁴⁰ Životopis i bibliografija akademika Franje Tomića objavljeni u *Ljetopisu Hrvatske akademije za 2010*. Knjiga 114, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb, 2011., str. 632-660.

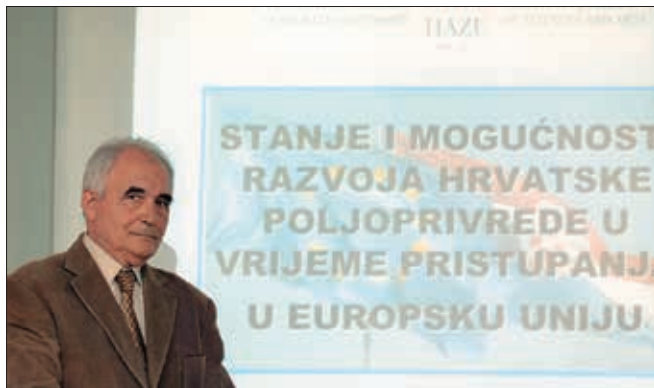

Pozivnica – predavanje o Ruđeru Boškoviću (2011.)

S predavanja dr. sc. Inge Lisac

panija, Grad Bjelovar, Hrvatska gospodarska komora – Županijska komora Bjelovar i Hrvatska obrtnička komora – Obrtnička komora Bjelovar, a održano je u Velikoj vijećnici Bjelovarsko-bilogorske županije u čije su ime predavanje pripremali Dominka Pretula i Željko Stojković. U ime Akademije sudjelovali su Slobodan Kaštela, voditelj Zavoda, i Vladimir Strugar, upravitelj.

Predavanje akademika Franje Tomića (2011.)

Sudionici na predavanju akademika Franje Tomića

Akademik Tomić upozorio je na činjenicu da se od osamostaljivanja Hrvatske o poljoprivredi nije nikada sustavno razmišljalo. U ovo vrijeme pristupanja Europskoj uniji Hrvatska još uvijek više uvozi nego što izvozi. Našli smo se u situaciji u kojoj se nužno moraju provesti neke mjere, primjerice okrupnjavanje zemljišta, regionalizacija te poticanje ekološke proizvodnje i tradicijskih proizvoda te urediti zemljišta i stvoriti sustav navodnjavanja. Naglašeno je da cilj okrupnjavanja zemljišta nije uništavanje malih proizvođača nego postizanje veće obradivosti neobrađenog zemljišta. Poljoprivreda je važna sastavnica gospodarstva koju treba razvijati i zbog razvoja hrvatskoga turizma. Jedan je od prioriteta i odgovarajuće obrazovanje, jer u poljoprivredi nema dovoljno stručnjaka.⁴¹

Akademik Jakša Barbić, potpredsjednik Hrvatske akademije, održao je 17. lipnja 2013. predavanje *Pravo i članstvo Republike Hrvatske u Europskoj uniji*. Predavanje je održano u Velikoj vijećnici Bjelovarsko-bilogorske županije, a sudjelovali su još i voditelj Zavoda u Bjelovaru Slobodan Kaštela i Vladimir Strugar, upravitelj Zavoda (*Ljetopis*, 2013., knj. 117, str. 477).

Akademik Barbić naglasio je na početku predavanja da se nakon ulaska Hrvatske u Europsku uniju nijedna struka neće toliko promijeniti kao pravo. Građevinari će i 1. srpnja 2013., na dan ulaska Hrvatske u Europsku uniju, graditi zgrade kao što su ih gradili do tada i liječnici će liječiti kao što su liječili do tada, ali pravnici neće

Predavanje akademika Jakše Barbića (2013.)

⁴¹ Vidi: Nužno je iskoristiti neobrađeno zemljište. *Bjelovarac*, br. 43, 27. listopada 2011., str. 33.

raditi kao što su radili do tada. Nalazimo se pred izazovom građenja novog pravnog sustava i novih društvenih vrijednosti. Hrvatsko se pravo mora modernizirati, što znači da se norme koje su bile u jednom sustavu prilagođavaju novim normama i vrijednostima. U tome se pojavljuje jedno vrlo složeno pitanje, koje se odnosi na prevođenje nekih normi iz drugih pravnih sustava znajući odgovara li prevedena nor-

Akademik Jakša Barbić

Sudionici na predavanju akademika Jakše Barbića

ma duhu hrvatskoga jezika. Smatra se da europsko pravo izravno ili neizravno oko 80 % utječe na nacionalno pravo, što znači da će oko 20 % pravnog sustava biti nepromijenjeno. Treba znati da Europska unija počiva na četiri slobode: slobodi kretanja roba, usluga, ljudi i kapitala i sve što može ograničavati te slobode mora riješiti pravni sustav, uz uvažavanje logike jedinstvenog tržišta.

Akademik Stjepan Damjanović, istaknuti filolog i predsjednik Matice hrvatske, održao je 18. ožujka 2014. predavanje pod nazivom *Hrvatski jezik danas* (*Ljetopis*, 2014., knj. 118, str. 512). Tom je prilikom otvorena izložba u Narodnoj knjižnici *Petar Preradović* Bjelovar čiji su autori Ilija Pejić i Slaven Pejić. Sudionici na svim događanjima bili su voditelj Zavoda Slobodan Kaštela, upravitelj Zavoda Vladimir Strugar i Ilija Pejić.

Akademik Damjanović istaknuo je da hrvatski jezik, kao i drugi mali jezici, trpi sve slične posljedice u globaliziranom svijetu. Druge tzv. male države skrbe o svome jeziku štiteći ga raznoraznim propisima te zakonskim i podzakonskim aktima, što nije slučaj i Republike Hrvatske, koja nema osmišljenu jezičnu politiku. Štoviše, državna politika ne osluškuje stvarne potrebe i sugestije znanstvenih institucija i stručnjaka koji nude gotova rješenja. Kao pobornik otvorene i kritične javne misli, akademik Damjanović ne preporučuje nikakvo zatvaranje u lokalne hrvatske okvire već zagovara rješenja koja drugi uspješno primjenjuju, primjerice Slovenije. Hrvatski jezik međunarodno je priznat jezik i tu mogućnost treba znati iskoristiti, a ne se stalno s nekim sporiti, nijekati, voditi jalovu politiku strančarenja. Jezik je komunikacij-

ski kod, naša baština, u temeljima je hrvatskoga nacionalnog identiteta, naša osobna iskaznica i svakako zaslužuje više pažnje onih koji odlučuju i donose zakone.⁴²

Vladimir Strugar održao je 26. studenoga 2014., kao dio programa *Danā otvorenih vrata*, predavanje pod nazivom *Hrvatsko školstvo i europski san: naša zajednička održiva budućnost* (*Ljetopis*, 2014., knj. 118, str. 512). Suorganizatori su bili: Predškolska sekcija Ogranka Hrvatskoga pedagoško-književnog zbora, Županijsko stručno vijeće ravnatelja osnovnih i srednjih škola te Županijsko stručno vijeće pedagoga osnovnih i srednjih škola.

Predavanje prof. dr. sc. Vladimira Strugara (2014.)

Sudionici na predavanju Vladimira Strugara

Autor je usporedio neka obilježja tzv. *američkog sna* s novom vizijom svijeta pod nazivom *europski san*. Neka su od obilježja europskog sna: sloboda, održivi razvoj, slobodno vrijeme i posvećenost sebi, svjetovnost, očuvanje vlastite kulture i identiteta, multikulturalni život, kozmopolitizam, lokalno i globalno razmišljanje. U tom je kontekstu stvorena zajednička filozofija djelovanja u odgoju i obrazovanju koja se temelji na šest koncepata: *društvo koje uči*, cjeloživotno učenje, škola temeljena na inovacijama, ostvarivanje kvalitete u obrazovanju, europska dimenzija u obrazovanju ili europeizacija obrazovanja, europski prostor visokog obrazovanja (*Sorbonska deklaracija*, *Bolonjska deklaracija*). Hrvatska odgojna i obrazovna stvarnost ne podudara se s navedenim obilježjima, a obrazovna politika nije bila dovoljno efikasna. Naglašeno je da su europski ciljevi ujedno i ciljevi Hrvatske i hrvatskoga školstva, što se, izgleda, nedovoljno razumije, pa u praksi nema konkretnih rezultata. Poruka je: „Najbolje vrijeme za sadnju stabala je prije dvadeset godina, drugo najbolje vrijeme je sada“ (*Kineska izreka*).

⁴² Vidi: Dani hrvatskoga jezika: Hrvatski jezik danas (jezična tribina i izložba) <http://www.nula43.hr/vijesti/hrvatski-jezik-danas/> (pristupljeno 10. 10. 2014.)

HRVATSKA AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI
ZAVOD ZA ZNANSTVENOISTRAŽIVAČKI I
UMJETNIČKI RAD U BJELOVARU
i suorganizator

Narodna knjižnica *Petar Preradović* Bjelovar

Pozivamo Vas na otvorenje izložbe i predavanja

JOSIP JURAJ STROSSMAYER I BJELOVAR: TRAJNA PRISUTNOST –
200. godišnjica rođenja Josipa Jurja Strossmayera

Akademik Franjo Šanjek, tajnik Razreda za društvene znanosti
Mladen Medar, dipl. arheolog i povjesničar umjetnosti

10. GODIŠNJICA OSNIVANJA ZAVODA ZA
ZNANSTVENOISTRAŽIVAČKI I UMJETNIČKI RAD
HRVATSKE AKADEMIJE ZNANOSTI I UMJETNOSTI U BJELOVARU

Prof. dr. sc. Slobodan Kaštela, član suradnik, voditelj Zavoda u Bjelovaru
Prof. dr. sc. Vladimir Strugar, upravitelj Zavoda u Bjelovaru

srijeda, 13. svibnja 2015. u 19 sati

Studijski odjel Narodne knjižnice *Petar Preradović*, Bjelovar, Trg Eugena Kvaternika 11/2

Autori izložbe: Štefaniya Bujger, prof. i Slaven Pejić, mag. inf.

**IZLOŽBA JE OTVORENA OD
13.05. DO 08.06. 2015. GODINE**

Plakat izložbe i predavanja o Josipu Jurju Strossmayeru (2015.)

U povodu 200. godišnjice rođenja Josipa Jurja Strossmayera i 10. godišnjice osnivanja Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Bjelovaru pripremljena je izložba pod nazivom *Josip Juraj Strossmayer i Bjelovar: trajna prisutnost*. Održana su četiri predavanja:

🐾 Akademik Franjo Šanjek govorio je o temi *Hrvatska i europska dimenzija Josipa Jurja Strossmayera* posebno ističući dva njegova životna ostvarenja, a to su obrana hrvatskoga naroda pod geslom *Sve za vjeru i domovinu* te utemeljenje Hrvatske akademije (1861.) i Hrvatskoga sveučilišta (1869. – 1874.) pod geslom *Prosvjetom k slobodi!*

🐾 Mladen Medar, dipl. arheolog i povjesničar umjetnosti, održao je predavanje pod nazivom *O otkrivanju spomen-ploče biskupu Strossmayeru u Bjelovaru 1924. godine*. Autor opisuje dolazak biskupa Strossmayera u Bjelovar i okolnosti u kojima je 1924. postavljena spomen-ploča na zgradu šumske Imovne općine đurđevačke na Banskom trgu (danas Trg Hrvatskog sokola 11), gdje je tada – u peterosobnom stanu – odsjeo biskup sa svojom pratnjom. Na spomen-ploči znamenita je biskupova rečenica *Moja je savjest čista*.

🐾 Slobodan Kaštela, član suradnik i voditelj Zavoda u Bjelovaru, održao je predavanje *Deset godina od osnivanja Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Bjelovaru (2005. – 2015.)* istaknuvši nekoliko ključnih tema kao što su aktivnosti koje su omogućile osnivanje Zavoda, održani znanstveni i stručni skupovi, nakladnička djelatnost i ostale programske zadatke (izložbe, predavanja, književne večeri, *Dani Ede Murtića*, *Dani otvorenih vrata HAZU*).

🐾 Vladimir Strugar, upravitelj Zavoda u Bjelovaru, obradio je temu *Prepoznatljiva i bogata nakladnička djelatnost Zavoda (2006. – 2015.)*. Prezentirao je kvantitativne podatke o bitnim obilježjima časopisa *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad* i o knjigama objavljenim u ediciji *Posebna izdanja*.

KNJIŽEVNI SUSRETI

Zavod je pripremio dva književna susreta, i to s akademikom Goranom Tribusonom i akademikom Ivanom Aralicom.

Književni susret s Bjelovarčaninom i akademikom Goranom Tribusonom, književnikom te filmskim i televizijskim scenaristom, održan je 19. studenoga 2013. u Hotelu *Central* u Bjelovaru, a u povodu *Dana otvorenih vrata Hrvatske akademije*, uz glazbeni program učenika Glazbene škole Vatroslava Lisinskog iz Bjelovara (*Ljetopis*, 2013., knj. 117, str. 477).⁴³

Susret s književnikom akademikom Goranom Tribusonom, slijeva: Ilija Pejić, akademik Goran Tribuson, Slobodan Kaštela i Vladimir Strugar, 2013.

Glumci Bjelovarskog kazališta govore tekstove iz romana Gorana Tribusona

⁴³ Vidi: Ružica Stojković: Sanjao sam da postanem vozač Formule 1 ili Tarzan. *Bjelovarac*, br. 45, 21. studenoga 2013., str. 2; dm/VLM: Književna večer s Goranom Tribusonom. *Večernji list*, 22. studenoga 2013.

Voditelj Zavoda Slobodan Kaštela iznio je podatke iz životopisa akademika Tribusona, pripovjedača, romanopisca, esejista i scenarista rođenog 1948. u Bjelovaru, gdje je završio osnovnu školu i gimnaziju. Goran Tribuson diplomirao je na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 1973., a magistrirao 1977. godine. Radio je u Republičkom komitetu za znanost (1976. – 1979.), kao propagandist u Vjesnikovoj Agenciji za marketing (1979. – 1995.) te kao pomoćnik urednika u Nakladi *Leksikon* (1995. – 2000.). Od 2000. predaje filmski scenarij na zagrebačkoj Akademiji dramske umjetnosti. Dugogodišnji je urednik u Školskoj knjizi. Suradnik je Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (Razred za književnost) od 2000., a u lipnju 2008. godine postaje redoviti član Akademije. U književnosti se javio 70-ih godina 20. stoljeća.

Sudionici na književnom susretu s akademikom Goranom Tribusonom

Voditelj Zavoda posebno je spomenuo naslove nekih Tribusonovih književnih djela i filmskih scenarija: *Zavjera kartografa* (1972.), *Zvijezda kabarea* (1972.), *Praška smrt* (1975.), *Raj za pse* (1978.), *Snijeg u Heidelbergu* (1980.), *Čuješ li nas, Frido Štern* (1981.), *Ruski rulet* (1982.), *Spavaća kola* (1983.), *Polagana predaja* (1984.), *Legija stranaca* (1985.), *Uzvratni susret* (1986.), *Made in U.S.A.* (1986.), *Klasici na ekranu* (1987.), *Povijest pornografije* (1988.), *Siva zona* (1989.), *Potonulo groblje* (1990.), *Dublja strana zaljeva* (1991.), *Sanatorij* (1993.), *Noćna smjena* (1996.), *Rani dani* (1997.), *Zvijezda kabarea* (1998.), *Osmi okular* (1998.), *Trava i korov* (1999.), *Bijesne lisice* (2000.), *Zavirivanje* (2000.), *Klub obožavatelja* (2001.), *Ne dao Bog većeg zla* (2002.), *Mrtva priroda* (2003.), *Gorka čokolada* (2004.), *Kuća u kojoj stanuje vrag* (2006.), *Divlja plaža* (2008.), *Zbirka otrova* (2010.), *Noćne priče* (2010.), a filmski scenariji su: *Crvena prašina*, *Ne dao Bog većeg zla*, *Potonulo groblje*, *Srce nije u modi*, *Odmori se, zaslužio si*.

Vladimir Strugar govorio je o članovima Hrvatske akademije s područja Bjelovarsko-bilogorske županije, a to su redoviti članovi: Vojin Bakić, Tomo Bosanac,

Goran Tribuson, Vilko Niče, Anton Švajger, Edo Murtić i Vladimir Marković, dopisni članovi Branko Souček, Karlo Dragutin Rakoš i Ivan Dončević te počasni član Ivan Trnski.

Ilija Pejić, član Znanstvenog vijeća Zavoda, govorio je o bjelovarskom književnom krugu i moderirao razgovor s akademikom Tribusonom u koji se uključilo više sudionika. Glumci *Bjelovarskoga kazališta* čitali su ulomke iz knjiga akademika Gorana Tribusona *Rani radovi*, *Legija stranaca* i *Ne dao Bog većeg zla*.

Književni susret s akademikom Ivanom Aralicom održan je 16. travnja 2014. u Narodnoj knjižnici *Petar Preradović* Bjelovar, a povod je bila objavljena knjiga *Japundže* (Školska knjiga, Zagreb, 2013.) (*Ljetopis*, 2014., knj. 118, str. 512).

Prigodna izložba u povodu susreta s akademikom Ivanom Aralicom

Prof. dr. sc. Slobodan Kaštela izdvojio je nekoliko činjenica iz životopisa akademika Aralice. Naglasio je da je Ivan Aralica prozaist, scenarist, esejist i političar te da je rođen u Promini 1930. godine. Učiteljsku školu završio je u Kninu (1953.), a potom je tri godine bio učitelj u selima Dalmatinske zagore, dok nije stekao pravo na studij književnosti. Na Filozofskom fakultetu u Zadru diplomirao je jugoslavistiku 1961. Bio je ravnatelj Učiteljske škole, a potom Pedagoške gimnazije u Zadru. To je mjesto morao napustiti nakon sloma *hrvatskoga proljeća*. U politički se život ponovno uključio 1990.; od 1993. bio je zastupnik i potpredsjednik Županijskoga doma Sabora. S političkih se dužnosti povukao 2000. Redoviti je član HAZU od 1992.⁴⁴

Djela: *Svemu ima vrijeme* (1967.), *A primjer se zvao Laudina* (1969.), *Filip* (1970.), *Konjanik* (1971.), *Ima netko siv i zelen* (1977.), *Opsjene paklenih crteža* (1977.), *Psi u trgovištu* (1979.), *Put bez sna* (1982.), *Duše robova* (1984.), *Graditelj svratišta*

Lijevo: Književni susret s akademikom Ivanom Aralicom, slijeva: Slobodan Kaštela, Siniša Krpan, akademik Ivan Aralica i Vladimir Strugar (2014.)

⁴⁴ Vidi: U Bjelovaru gostovao akademik Ivan Aralica <http://vecernji.hr/sredisnja-hrvatska/u-bjelovaru-gostovao-akademik-ivan-aralica-933800> (pristupljeno 10. 10. 2014.)

(1986.), *Okvir za mržnju* (1987.), *Asmodejev šal* (1988.), *Propast Magnuma* (1988.), *Tajna sarmatskog orla* (1989.), *Zadah ocvalog imperija* (1991.), *Sokak triju ruža* (1992.), *Majka Marija* (1992.), *Pir ivanjskih krijesnica* (1992.), *Spletanje i raspletanje čvorova* (1993.), *Knjiga gorkog prijekora* (1994.), *Što sam rekao o Bosni* (1995.), *Gdje pije vac ne pjeva* (1996.), *Četverored* (1997.), *I tu je kraj* (1999.), *Svetišni blud* (2000.), *Am-bra* (2001.), *Fukara* (2002.), *Svetinka* (2003.), *Puž* (2004.), *Balade o šiblju i vodama* (2004.), *Sunce* (2006.), *Runolist* (2008.), *Život nastanjen sjenama* (2009.), *Carske kočije* (2010.), *Kepec* (2011.), *Mentalni komunist* (2012.), *Japundže* (2013.).

Književni je susret protekao u razgovoru s akademikom Aralicom koji je vo-dio Siniša Krpan, djelatnik Narodne knjižnice *Petar Preradović* Bjelovar. Moderator susreta bio je Vladimir Strugar.

Sudionici na književnom susretu s akademikom Ivanom Aralicom

PREDSTAVLJANJE IZDANJA ZAVODA

Zavod je redovito javnosti predstavljao svaki broj časopisa *Radovi*⁴⁵ i knjige objavljene u ediciji *Posebna izdanja Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru* koja je utemeljena 2011. godine, ali i djela drugih autora i nakladnika.

PREDSTAVLJANJE ČASOPISA *RADOVI ZAVODA*

ZA ZNANSTVENOISTRAŽIVAČKI I UMJETNIČKI RAD U BJELOVARU

Prvi broj časopisa *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru* u kojem su objavljena izlaganja sa znanstvenog skupa *250. obljetnica Bjelovara: izgradnja i razvoj 1756. – 2006.*; predstavljanje je održano 2. listopada 2008. u Narodnoj knjižnici *Petar Preradović* Bjelovar (*Ljetopis*, 2008., knj. 112, str. 130, 160, 396, 497). Sudjelovali su prof. dr. sc. Slobodan Kaštela, glavni i odgovorni urednik, prof. dr. sc. Vladimir Strugar, urednik, te članovi Uredništva časopisa Mladen Medar, Ilija Pejić i dr. sc. Vjenceslav Herout (*Pejić*, 2008., str. 40-41). U glazbenom je programu sudjelovala Klapa *Bjelovar*.

⁴⁵ *Ljetopis Hrvatske akademije za 2009.* Knjiga 113, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb, 2010., str. 417; *Ljetopis Hrvatske akademije za 2010.* Knjiga 114, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb, 2011., str. 152, 186.

Predstavljanje prvog broja časopisa Radovi, slijeva: Vladimir Strugar, Slobodan Kaštela, Mladen Medar i dr. sc. Vjenceslav Herout

S obzirom na činjenicu da je to prvi broj časopisa, spomenut ćemo riječi prof. dr. sc. Slobodana Kaštele, Mladena Medara i dr. sc. Vjenceslava Herouta u kojima se govori o važnosti časopisa.

Slobodan Kaštela, glavni i odgovorni urednik časopisa *Radovi*, tajnik HAZU, rekao je:

Imam izuzetnu čast da vas srdačno pozdravim u ime Uprave Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i da vam kao građanima Bjelovara čestitam Dan vašega grada. Već je profesor Strugar spomenuo jednu kratku povijest osnivanja i rada Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad HAZU u Bjelovaru, pa u tom dijelu neću ponavljati ono što je on već kazao. Ipak, želio bih istaknuti da je naša Akademija, slijedeći naše osnovne zadatke, kao najviša znanstvena institucija u Republici Hrvatskoj, relativno rano, odmah nakon Drugoga svjetskog rata, počela s osnivanjem svojih vanjskih jedinica, jedinica izvan Zagreba, prvenstveno na jadranskoj obali: Rijeci, Zadru, Splitu i Dubrovniku, a da se ta aktivnost osnivanja znanstvenoistraživačkih zavoda, kao jezgri budućih okupljanja znanstvenih radnika u Akademijinim zavodima, protegnula i na kontinentalni dio Hrvatske, pa su tako kasnije osnovani Akademijini zavodi u Varaždinu, Vinkovcima, Osijeku, zatim odnedavno u Bjelovaru, a prije nekoliko mjeseci potpisan je ugovor o osnivanju Akademijine jedinice u Vukovaru, koja bi vjerojatno trebala početi s radom do kraja ove godine.

Sve to, uključujući i neke gradove koji također žele imati Akademijine jedinice, spomenimo samo neke, ovdje već spomenutu Kopričnicu, Požegu i Grad Šibenik, potvrđuje zapravo i ugled i važnost koje HAZU ima u razvijanju znanstvenoistraživačkog rada u Republici Hrvatskoj.

Bjelovar je deveti hrvatski grad u kojem je osnovana Akademijina jedinica, nakon vrlo konstruktivnih razgovora i pregovora predstavnika Akademije

Sudionici na predstavljanju prvog broja časopisa (2008.)

s predstavnicima Grada Bjelovara i Bjelovarsko-bilogorske županije, sa zadatkom da obavlja one poslove koji su inače zacrtani i dani u zadatak Akademijinim jedinicama izvan Zagreba, a to je razvijanje znanstvenoistraživačkog i umjetničkog rada, organiziranje znanstvenih skupova, a posebno objavljivanje rezultata znanstvenog rada. Mogu svjedočiti i potvrditi da je u nepune tri godine, bjelovarski Zavod, zahvaljujući prvenstveno profesoru Strugaru, ispunio svaki od ovdje spomenutih zadataka, a to je dobar zalog za još bolji rad Zavoda u budućnosti, osobito ako uspije okupiti što veći broj znanstvenika, stručnjaka, ljudi iz različitih područja, koji će na poticaj Zavoda obavljati različita istraživanja, a Zavod će se, naravno, potruditi da se ta istraživanja objave u Radovima, kao znanstvenom časopisu ili u nekim drugim edicijama Zavoda. Osim poslova koje je već spomenuo profesor Strugar, htio bih barem naznačiti još jedan zadatak, koji je on zaboravio ili nije htio kazati, a to je ideja koja je potekla iz Županije i Grada, da Akademijin Zavod bude na neki način spona prema Leksikografskom zavodu „M. Krleža“ u poslu pripreme i izdavanja Enciklopedije Bjelovarsko-bilogorske županije. Ti razgovori već su došli do jednog stupnja suglasnosti i spremnosti Leksikografskog zavoda da podrži takav projekt i mislim da bi se vrlo brzo moglo početi barem sa pripremnim radovima na tom vrlo opsežnom i zahtjevnom poslu.

Ipak, kruna dosadašnjeg rada bjelovarskog Zavoda HAZU jest objava prvog sveska časopisa Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad HAZU u Bjelovaru, jer jedino na taj način rezultati znanstvenog rada ostaju zabilježeni, ostaje jedan trajni spomen svega onoga što je mukotrpno bilo rađeno u okviru određenih znanstvenoistraživačkih projekata.

U ovoj publikaciji koja je pred vama i kojom svi zajedno možemo biti ponosni, ne samo zbog likovnog izgleda, kvalitete opremljenosti, već ponajprije

zbog kvalitete znanstvenih priloga koji su pripremljeni i koji su objavljeni u Radovima. S tim u vezi moram kazati da od ukupno trinaest priloga koje sadržava prvi broj časopisa Radovi, dvanaest radova ima oznaku znanstveni, a tek jedan stručni rad, i to ne na temelju jedne slobodne procjene kvalitete tih radova već nakon vrlo strogog recenzentskog postupka koji se obavlja u nadležnim razredima HAZU i koji je zapravo uvjet da bi se radovi mogli uopće publicirati u nekoj Akademijinoj ediciji.

Prema tome, što se tiče izdavačke djelatnosti i cjelokupnog znanstvenoi-straživačkog i umjetničkog rada u istoj su poziciji razredi i zavodi Akademije u Zagrebu kao i oni koji se nalaze izvan Zagreba, jer za sve vrijede podjednaka pravila kada se priprema objava, odnosno tiskanje neke Akademijine edicije.

U spomenutih ukupno trinaest radova, registriran je ili, bolje rečeno, istražen širok dijapazon zbivanja i događaja iz povijesti grada Bjelovara, ne samo u posljednjih 250 godina, od trenutka formalnog osnivanja naselja na ovom području, već se išlo u daleku prošlost, u razdoblje od drugog do četvrtog stoljeća, od kada se na ovom području nalaze tragovi postojanja naseobina civilizacije i života ljudi.

Nadalje, poznato je da je Bjelovar osnovan kao vojno središte, kao središte generalata, a u prilogima koji su objavljeni u prvom broju časopisa Radovi ukazuje se i na veliki broj vojnih aktivnosti koje su jedinice smještene u Bjelovaru imale osobito u razdoblju od početka 19. do početka 20. stoljeća.

Rezultati koji su objavljeni u dijelu radova pokazuju veliku multikulturalnu vrijednost i karakter što ga je Bjelovar imao u tih svojih 250 godina od formalnog osnivanja, uključujući znanstveni, kulturni i svaki drugi doprinos hrvatskog i drugih naroda koji su živjeli na ovom području, odnosno u Gradu Bjelovaru, gdje su, naravno, posebno apostrofirane one narodnosne jedinice koje su bile brojnije, kao što su Česi, odnosno Židovi.

Na kraju ovog vrlo sumarnog pregleda osnovnog sadržaja radova koji su objavljeni u prvom svesku htio bih kazati da se naši suradnici koji su ponudili svoje radove na znanstvenom skupu, a onda i radi objave u ovom prvom svesku časopisa Radovi, bave i istaknutim osobama, znanstvenicima i umjetnicima koji su živjeli, stvarali i ostavili dobar dio svog djela Gradu Bjelovaru, kao što su Gustav Fleischer i Božidar Rogina.

Izdavač, to jest bjelovarski Zavod HAZU, postavio je pred sebe prilično zahtjevan zadatak, kako je istaknuto u nultom arku časopisa, da će časopis izlaziti jedanput godišnje. Mi, kao članovi Uredništva, možemo potvrditi da ćemo nastojati poštovati tu dinamiku, jer – osim prvog broja posvećenog znanstvenom skupu o 250. obljetnici Bjelovara – sljedeći broj Radova bit će posvećen znanstvenom skupu u povodu 135. godišnjice Bjelovarsko-bilogorske županije.

Daljnji sadržaj naših sljedećih brojeva ovisit će o onima koji rade u našem Zavodu, a isto tako i o spremnosti i dobroj volji cjelokupnoga znanstvenog i stručnog potencijala Grada Bjelovara, da svoje priloge objavljuju u Akademijinu časopisu.

Pri kraju bih želio ukazati na još nešto. Nije tako velik problem pripremiti ovako lijepu i dobro opremljenu ediciju, ali je potrebno da ta edicija ima dobar znanstveni dignitet, da redovito izlazi te da se prilozi koji su u njoj objavljeni mogu rabiti kao podloga za znanstvena i druga napredovanja suradnika koji objavljuju u toj ediciji. Hoćemo li i kako brzo doći u tu situaciju da nadležne institucije, ponajprije Ministarstvo znanosti i obrazovanja, prepoznaju i prihvate Radove kao časopis koji će dobiti znanstvenu verifikaciju, ovisi isključivo o nama, o brizi da taj časopis bude što kvalitetniji i, što je također važno, da se redovito izdaje, to jest da se svake godine izda barem jedan broj.

I na samom kraju želio bih zahvaliti ponajprije autorima, bez čijih priloga ne bi bilo ni znanstvenog skupa, a ni 1. broja časopisa Radovi. Želim, naravno, zahvaliti članovima Uredništva, a podjednako tako i svim drugim stručnim radnicima, od lektora i korektora do tehničkog i likovnog urednika bez čijeg znanja, umijeća i samoprijedora ne bismo tako brzo mogli završiti i pripremiti ovu ediciju. Nadam se da će časopis Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad HAZU u Bjelovaru dobiti po našoj ocjeni zaslužena priznanja, da će ga u ovoj sredini prepoznati ponajprije kulturna i znanstvena javnost Bjelovara i Bjelovarsko-bilogorske županije, bez čije, to moram na kraju svakako ipak kazati, financijske potpore ovakvu knjigu ne bismo mogli izdati.

Mladen Medar, ravnatelj Gradskog muzeja Bjelovar: *Objavljivanje periodičnih publikacija u Bjelovaru ima prilično dugu tradiciju. Možda u ovom trenutku nije najprimjerenije spominjati i književne časopise, ali to su bili počeci u kojima se našao i poneki članak s povijesnom ili političkom tematikom. Oni su bili kratka vijeka, ali ipak su ostavili važan trag u ovom gradu, kako odabirom autora, tako i odabirom tema.*

Bili su to: Vesna (1912.), zatim Povremeno glasilo đakčkog udruženja Preradović gimnazije u Bjelovaru (1931.), Vijenac, časopis za umjetnost, kulturu i znanost (1953.), Nemiri, sa znakovitom odrednicom „časopis za kulturu i umjetnost omladine u pokrajini“ (1955. i 1956.), zatim Kulturna panorama s prozom, poezijom, kritikama osvrtima na kazališne predstave, portretima i mozaikom raznorodnih drugih priloga (1958.).

Godine 1971., utemeljenjem Ogranaka Matice hrvatske, izlaze i prva dva broja lista Rusan (urednik je bio Željko Sabol), koji, naravno, propada s gušenjem „hrvatskog proljeća“ već sljedeće godine. Ogranak MH Bjelovar obnavlja

ga 1991. godine, kada u srpnju iste godine ponovo izlazi prvi broj *Rusana*, ali ovaj put to je časopis za književnost, kulturu i druga društvena zbivanja (urednik je bio Ante Rade). Časopis *Rusan* izlazi i danas, u nakladi Vijeća Ogranka MH Bjelovarsko-bilogorske županije (v. d. urednika Branko Kreštan), sa sjedištem u bjelovarskom Ogranku MH.

Od strukovne periodike, danas izlaze dva časopisa: *Bjelovarski učitelj bjelovarskog Ogranka Hrvatskoga pedagoško-književnoga zbora* (glavni urednik dr. sc. Vladimir Strugar) te *Svezak Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog Prigorja*. Nekoliko brojeva *Muzejskog vjesnika*, glasila Muzejskog društva sjeverozapadne Hrvatske, izašlo je u Bjelovaru, u nakladi Gradskog muzeja Bjelovar. Svake godine, od 1995., redovno izlazi i *Pučki kalendar Bjelovarsko-bilogorske županije s najrazličitijim temama o ovom području*, za najširu čitateljsku populaciju (urednik je Stjepan Horvat).

A kad je o zbornicima riječ, 1989. godine u Bjelovaru izlazi prvi broj *Bjelovarskog zbornika s najraznorođnijim temama iz prošlosti i sadašnjosti Bjelovara i njegova područja*. Nakladnik je Gradski muzej. Izlaze tri njegova godišta: 89., 90. i 91. (glavni i odgovorni urednik bio je Stjepan Blažeković), a zatim, od 1994. godine do danas, nakladnik mu je Ogranak Matice hrvatske u Bjelovaru (glavni je urednik Mladen Medar). Već su u dvobroju 4–5 iz te, 1994. godine, uz razne druge teme, objelodanjena i predavanja održana na prvom znanstvenom skupu u Bjelovaru održanom 5. listopada 1994. u povodu obilježavanja 120. obljetnice proglašenja Bjelovara slobodnim i kraljevskim gradom (1874. – 1994.), u organizaciji Povijesnog arhiva i Gradskog poglavarstva Grada Bjelovara. Važnost ovoga skupa bila je dvojaka: ne samo da se radilo o prvom znanstvenom skupu posvećenom ovome gradu već je on istodobno bio i prvi koji je u njemu i održan. Kako je taj skup preteča dva znanstvena skupa koja su – nakon osnutka Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad HAZU u Bjelovaru 2005. godine – do sada održana u njegovoj organizaciji, navodim autore i njihove teme; dr. sc. Aleksander Buczynski: *Organizacijski oblik vojnog komuniteta Bjelovar*, dr. sc. Vladimir Strugar: *Bjelovarsko školstvo u 18. i 19. stoljeću* i Mladen Medar: *Bjelovarska afera 1888. godine u svjetlu lokalnih izvora*. Spomenuta su izlaganja, zbog svoje sadržajne i povijesne važnosti, objelodanjena i u posebnom otisku iz tog dvobroja *Bjelovarskog zbornika*, sa sažecima na engleskom i njemačkom jeziku.

Slijede ga 2003. godine *Bjelovarski zbornik*, br. 6, u cijelosti posvećen 150. obljetnici bolnice u Bjelovaru (1848. – 1995.) te *Bjelovarski zbornik*, br. 7, iz 2006. godine, posvećen 130. obljetnici osnutka Realne gimnazije u Bjelovaru (1876. – 2006.). U pripremi je novi, osmi broj toga zbornika, zajedničko izdanje *bjelovarskog Ogranka Matice hrvatske i Gradskoga muzeja Bjelovar*.

Utemeljenjem Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru, do sada su održana dva znanstvena skupa: 250. obljetnica Bjelovara: izgradnja i razvoj 1756. – 2006. (2006.) i Bjelovarsko-bilogorska županija: prošlost i sadašnjost 2007. godine, s objelodanjenim sažetcima izlaganja s ovih skupova u dvije manje publikacije.

A danas se pred vama – kao kruna nakladničke djelatnosti te vrste u Bjelovaru, bar u ovom trenutku – pojavljuje najrecentnije izdanje: prvi broj Radova Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad HAZU u Bjelovaru.

Dr. sc. Vjenceslav Herout rekao je, između ostaloga, i ovo:

Za svaku je sredinu velik događaj predstavljanje neke knjige ili časopisa. Današnji dan ima dodatnu vrijednost jer smo dočeli objavljivanje 1. broja našeg znanstvenog časopisa Radovi. Časopis je važan ne samo za Bjelovar već i za cijelu Bjelovarsko-bilogorsku županiju. On je dobrodošao, ali već sada moramo brinuti o tome kako ga sačuvati za dulji vijek izlaženja. Naime, poznato je da su u našoj zavičajnoj prošlosti časopisi počeli izlaziti, ali su u nekom određenom vremenu nestali. Našoj je sredini jedan znanstveni časopis potreban jer se u njemu otvara novi prostor za objavljivanje istraživačkih radova, a posebno onih istraživača koji nisu do sada imali gdje objavljivati. Svakako da Radovi neće sve u potpunosti riješiti, uz svoje znanstvene kriterije koje neki autori ponekad ne mogu zadovoljiti, stoga izostaje objavljivanje njihovih članaka, što ponekad može dovesti do prekida suradnje. Broj osoba koje se bave znanstvenoistraživačkim radom nije velik. Ako izuzmemo Bjelovar, sredine poput Daruvara, Grubišnog Polja i Garešnice imaju ukupno desetak takvih osoba i izostanak suradnje već jednog takvog istraživača osjeti se na našem prostoru. Mislim da Radovi moraju zadržati dosadašnje znanstvene kriterije, ali i brinuti da se ne smanjuje broj suradnika... Jedno od pitanja koje se može često čuti odnosi se i na to o čemu pisati, koje su teme relevantne. Mislim da su naši prostori malo istraženi te da ima toliko tema koje se neće još tako brzo istražiti i opisati. Stoga bi bila poželjna jedna studija/bibliografija u kojoj bi bio popis svih objavljenih knjiga i članaka koji obrađuju neke sadržaje s područja današnje Bjelovarsko-bilogorske županije. Time bi se izbjegle nedoumice i pružila znatna pomoć istraživačima. Prema mojim spoznajama, prostor Grada Bjelovara dobro je istražen, ali prostori grubišnopoljskog, daruvarskog, garešničkog i čazmanskog kraja traže svoje istraživače. Trebalo bi uvesti praksu da se tim područjima počnu baviti i istraživači koji ne žive na njima, vjerojatno Bjelovarčani, koji prednjače u stručnom kadru.

Jedan od problema jest i kultura čitanja uopće, pa i čitanja stručnih knjiga i časopisa posebno. Ne može se očekivati da taj problem riješi naš Zavod u Bjelovaru, ali bi se o tome trebalo razgovarati s predsjednicima ogranaka Ma-

tice hrvatske te ravnateljima odgojno-obrazovnih ustanova. Mislim da je škola najprikladnije mjesto za kupnju stručnih knjiga. One su potrebne učiteljima razredne nastave, u školama djeluju povijesne i zemljopisne grupe u sklopu izvannastavnih aktivnosti, a iskustvo govori da škole oskudijevaju u stručnoj literaturi. Škole su rasadnik budućih kadrova. Tako bi Zavod, uz pomoć ravnatelja, mogao davati neke smjernice, pozivati prosvjetne djelatnike na suradnju i predstavljati časopis učiteljima i voditeljima izvannastavnih aktivnosti. Takvom suradnjom tijekom vremena Radovi bi stvorili solidne temelje kao garanciju da se neće tako brzo ugasiti.

16. prosinca 2009. predstavljen je drugi broj časopisa *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru* u Studijskom odjelu Narodne knjižnice *Petar Preradović* Bjelovar. Objavljena su izlaganja sa znanstvenog skupa *Bjelovarsko-bilogorska županija: prošlost i sadašnjost* koji je održan 18. listopada 2007. Časopis su predstavili Slobodan Kaštela, glavni i odgovorni urednik, tajnik Hrvatske akademije i voditelj Zavoda u Bjelovaru, Vladimir Strugar, upravitelj Zavoda, dr. sc. Marinko Prka, autor članka, i Ilija Pejić, član Uredništva časopisa i jedan od autora. U prigodnom je programu sudjelovala Dramska skupina Ekonomske i birotehničke škole u Bjelovaru (*Ljetopis*, 2009., knj. 113, str. 417).

24. ožujka 2010. drugi je broj časopisa predstavljen i u Daruvaru, u Pučkoj knjižnici i čitaonici uz sudjelovanje Slobodana Kaštele, Vladimira Strugara te autora pojedinih članaka mr. sc. Mirjane Jakčin Ivančić, mr. sc. Željke Štefša i dr. sc. Vjenceslava Herouta (*Ljetopis*, 2010., knj. 114, str. 427).

Predstavljanje drugog broja časopisa Radovi u Daruvaru, slijeva: Vladimir Strugar, mr. sc. Željka Štefša, Slobodan Kaštela, mr. sc. Mirjana Jakčin Ivančić i Vjenceslav Herout (2010.)

27. siječnja 2011. predstavljen je treći broj časopisa *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru* u Studijskom odjelu Narodne knjižnice *Petar Preradović* Bjelovar. U časopisu su objavljeni radovi sudionika znanstvenog savjetovanja koje je održano 26. studenoga 2009. s temom *Bjelovarsko-bilogorska županija: razvoj temeljen na znanju* (*Ljetopis*, 2010., knj. 114, str. 427.; *Ljetopis*, 2011., knj. 115, str. 489). U predstavljanju časopisa sudjelovali su: Slobodan Kaštela, glavni i odgovorni urednik, Vladimir Strugar, urednik, te autori mr. sc. Tatjana Badrov, dr. sc. Ante Čikić i Ilija Pejić. U glazbenom dijelu programa nastupili su Vedran Milić, klavir, i Viktor Ključarić, saksofon.

Radove broj 3/2011. predstavili su, slijeva: dr. sc. Ante Čikić, Vladimir Strugar, Slobodan Kaštela i Tatjana Badrov

Sudionici na predstavljanju trećeg broja časopisa (2011.)

23. ožujka 2012. predstavljen je četvrti broj časopisa *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru* u Gradskom muzeju Bjelovar. U časopisu su objavljeni radovi sa znanstveno-stručnog skupa *Garić-grad i okolica – od srednjovjekovlja do suvremenosti* koji je održan 28. listopada 2010. u Podgariću. Časopis su predstavili: Slobodan Kaštela, glavni i odgovorni urednik, Vladimir Strugar, urednik, akademik Franjo Šanjek i autori članka Milan Pezelj, dr. sc. Silvija Pisk, dr. sc. Tajana Pleše te Mladen Medar, upravitelj Gradskog muzeja Bjelovar (*Ljetopis*, 2012., knj. 116, str. 494).

20. travnja 2012. četvrti broj časopisa *Radovi* predstavljen je i u Podgariću, u mjestu održavanja znanstveno-stručnog skupa *Garić-grad i okolica – od srednjovjekovlja do suvremenosti* koji je održan 28. li-

Predstavljanje Radova broj 4/2012., slijeva: Vladimir Strugar, Milan Pezelj, dr. sc. Silvija Pisk, akademik Franjo Šanjek, dr. sc. Tajana Pleše i Mladen Medar

Predstavljanje četvrtog broja *Radova* u Podgariću, prvi red slijeva: akademik Milan Moguš, akademik Franjo Šanjek i Mato Tonković (2012.)

Sudionici na predstavljanju petog broja časopisa *Radovi* (2012.)

V. Strugar, S. Kaštela i I. Pejić govorili su o časopisu
Predstavljen peti broj časopisa *Radovi*
Pohvale Zavodu
i njegovu upravitelju

Zavod za znanstvenoistraživački rad HAZU predstavio je u povodu Dana grada Bjelovara novi broj časopisa *Radovi*, nove spoznaje o Bjelovaru. Bjelovarski Zavod obilježava šest godina efektivnog rada, a u tom razdoblju su organizirani znanstveni skupovi, okrugli stolovi, izložbe, Dani otvorenih vrata, Dani Ede Murtića, predavanja, predstavljanja knjiga iz vlastite naklade, ali i drugih izdavača. Objavljena su 64 rada 71 autora na 1310 stranica, od čega je samo 13 posto stručnih, a svi ostali su

znanstveni. U Bjelovaru je održana i jedna od rijetkih sjednica Predsjedništva HAZU-a izvan Bjelovara, a u 150 godina postojanja Akademije izvan Zagreba su održane samo tri. O petom broju časopisa govorili su prof. dr. sc. Slobodan Kaštela, glavni i odgovorni urednik, prof. dr. sc. Vladimir Strugar, upravitelj Zavoda i urednik petog broja prof. Ilija Pejić. Prof. Kaštela je pohvalio bjelovarski Zavod i upravitelja te naglasio da su pred Akademijom novi zadaci pred ulazak Hrvatske u EU. (rs)

Bjelovarski list, 1. listopada 2012., str. 13.

stopada 2010. uz obilježavanje *Dan planeta Zemlja*. Časopis su predstavili: Slobodan Kaštela, glavni i odgovorni urednik, Vladimir Strugar, urednik, akademik Franjo Šanjek i autori članaka dr. sc. Tajana Pleše, dr. sc. Krešimir Regan i Milan Pezelj. Suorganizatori predstavljanja bili su Općina Berek, Udruga za očuvanje, uređenje, korištenje i promicanje područja Garić-grad i Turistička zajednica Bjelovarsko-bilogorske županije. U glazbenom dijelu programa nastupio je glazbeni sastav *Moslavci*.

26. rujna 2012. u povodu Dana grada Bjelovara održano je predstavljanje petog broja časopisa *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru* u Narodnoj knjižnici *Petar Preradović* Bjelovar (*Ljetopis*, 2012., knj. 116, str. 494). U tom su broju časopisa objavljena izlaganja na znanstvenom kolokviju pod nazivom *Povijest Bjelovara – nove spoznaje*. Sudjelovali su: Slobodan Kaštela, glavni i odgovorni urednik, Ilija Pejić, urednik, i Vladimir Strugar, upravitelj Zavoda. Predstavljanje je održano u povodu Dana grada Bjelovara, Dana bjelovarskih branitelja i Mjeseca hrvatske knjige. U glazbenom dijelu programa nastupili su učenici Glazbene škole Vatroslava Lisinskog iz Bjelovara.⁴⁶

26. ožujka 2015. u povodu 20. obljetnice akcija *Bljesak* i *Oluja* predstavljen je osmi broj⁴⁷ časopisa *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru* u Gradskom muzeju Bjelovar, a u časopisu je objavljeno 16 izlaganja i sedam priopćenja sa znanstveno-stručnog skupa *Bjelovar i Bjelovarsko-bilogorska županija u Domovinskom ratu* koji je održan 26. rujna 2014. Suorganizatori predstavljanja bili su Grad Bjelovar, Bjelovarsko-bilogorska županija i Udruga djece poginulih i ne-

⁴⁶ Vidi: R(užica) S(tojković): Pohvale Zavodu i njegovu upravitelju. *Bjelovarski list*, 1. listopada 2012., str. 13.

⁴⁷ Nisu predstavljeni 6. i 7. broj časopisa *Radovi* Zavoda. Vidi: Predstavljanje časopisa *Radovi* 8/2014. i završetak projekta „Bjelovar i Bjelovarsko-bilogorska županija u Domovinskom ratu“ <http://udpnhbdr.hr/web/index.php/bjelovarsko-bilogorska-zupanija/1049-predstavljanje-casopisa-radovi-8-2014-i-zavrsetak-projekta-bjelovar-i-bjelovarsko...> (pristupljeno 15. 9. 2015). Međutim, 9. broj *Radova* iz 2015. predstavljen je javnosti 12. travnja 2016. u Narodnoj knjižnici *Petar Preradović* Bjelovar, a predstavili su ga glavni i odgovorni urednik Slobodan Kaštela, urednik Vladimir Strugar i jedan od autora dr. sc. Goran Jakovljević.

stalih hrvatskih branitelja Domovinskog rata – Podružnica Bjelovarsko-bilogorske županije. O časopisu su govorili Lidija Novosel, zamjenica gradonačelnika, akademik Franjo Šanjek, Slobodan Kaštela, Vladimir Strugar i dr. sc. Jakša Raguž, jedan od autora izlaganja.⁴⁸ U prigodnom kulturno-umjetničkom programu sudjelovala je Klapa *Bjelovar*.

Predstavljanje Radova broj 8/2014., slijeva: dr. sc. Jakša Raguž, Slobodan Kaštela, akademik Franjo Šanjek, Lidija Novosel i Vladimir Strugar uz pozdrav ravnatelja Gradskog muzeja Bjelovar Mladena Medara

Sudionici na predstavljanju osmog broja časopisa (2015.)

⁴⁸ Izlaganje dr. sc. Jakše Raguža u cijelosti je objavljeno. Vidi: Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru, broj 9, 2015., str. 373-380; sk: Pisani trag kao dokaz domovinske borbe. *Bjelovarski list*, br. 338, 30. ožujka 2015., str. 10; Objavljena izlaganja i priopćenja Bjelovar i Bjelovarsko-bilogorska županija u Domovinskom ratu u časopisu *Radovi* <http://bjelovar.hr/vijesti/bjelovar-domovinski-rat-izlaganja-casopis-radovi/> (pristupljeno 2. 4. 2015.)

**PREDSTAVLJANJE KNJIGA U EDICIJI POSEBNA IZDANJA
ZAVODA ZA ZNANSTVENOISTRAŽIVAČKI I UMJETNIČKI RAD U BJELOVARU
I IZDANJA DRUGIH NAKLADNIKA**

Zavod je 26. siječnja 2012. predstavio knjigu autora Vladimira Strugara *Zatvorena vrata budućnosti: rano napuštanje srednjoškolskog obrazovanja* (2011.) u knjižnici srednjih škola Grada Bjelovara (*Ljetopis*, 2012., knj. 116, str. 493). Knjigu su predstavili Slobodan Kaštela, glavni i odgovorni urednik, akademik Leo Budin, recenzent, i Vladimir Strugar, autor.⁴⁹

Predstavljanje prve knjige u ediciji Posebna izdanja, slijeva: Vladimir Strugar, akademik Leo Budin, Slobodan Kaštela i Ilija Pejić

Sudionici na predstavljanju knjige Zatvorena vrata budućnosti (2012.)

⁴⁹ Vidi: Izgube se čak četiri razreda. *Večernji list*, 2. veljače 2012., str. 22-23; Ivan Vavra: Vrsna studija o napuštanju srednjoškolskog obrazovanja. *Školske novine* (Zagreb), br. 3, 24. siječnja 2012., str. 27; Ilija Pejić: Zatvorena vrata budućnosti: rano napuštanje srednje škole. *Školske novine* (Zagreb), br. 3, 31. siječnja 2012.; str. 22. R(užica) S(tojković): Zatvorena vrata budućnosti: BBŽ godišnje oko 128 učenika školu napusti većinom u prvom razredu srednje škole. *Bjelovarac*, 2. veljače 2012., str. 12. Ulomak iz romana Mire Gavrana *Kako smo lomili noge* govorio je Ognjen Milovanović, učenik Medicinske škole Bjelovar.

Izgube se čak četiri razreda

NEGATIVNE POSLJEDICE Osim nezaposlenosti, prekid školovanja doprinosi i socijalnoj isključenosti tih mladih ljudi

Darko Marčinković/VLM
Foto: Anđelko Gorišek/1911

Od oko 5500 učenika, koliko ih se godišnje upiše u 15 srednjih škola Bjelovarsko-bilogorske županije, njih oko 130 svake godine napusti školu i tako prekine daljnje obrazovanje.

Fenomen ranih ne znanja

Upravo činjenica da se u posljednjih nekoliko godina na godišnjoj razini gube čak četiri razredna odjela privukla je pozornost uglednog bjelovarskog znanstvenika dr. Vladimira Strugar, bivšeg ministra obrazovanja, koji je o pojavi prve empirijsko istraživanje te zapadnja i rezultate prečio u nedavno predstavljenu knjigu pod nazivom "Zatvorena vrata budućnosti".

Fenomenom ranih napuštanja srednjoškolskog obrazovanja koji se u literaturi naziva tiha epidemija nitko se u Hrvatskoj dosad sustavno ne bavi - pojačava Strugar dodajući da postoje tek procjene prema kojima na državnoj razini srednju školu godišnje napusti oko 14.500 učenika ili oko osam posto.

Premda su podaci za ovu županiju, gledano u postocima, bolji od hrvatskog prosjeka, nitko od odgovornih s ovog područja time ne bi trebao biti posebno zadovoljen. Naime, dobro je poznato da je po strukturi obrazovano-
sti županija pri samom dnu državne ljestvice i zato bi se netko trebao dolazno zamisliti nad pogubnom pojavom i objavljenim po-

dacima. Tim više, kako to i Strugar ističe, što taj fenomen direktno utječe na nezaposlenost, koja je danas jedan od gorućih problema u društvu.

Prodavači i strojari

Nitko manje važno je i to što preraso napuštanje srednjoškolskog obrazovanja sa posljedicu ima da ti mladi ljudi postaju socijalno isključeni u nemali broj ih završi i u sferama društveno neprihvatljivog ponašanja poput kriminala. Kada su u pitanju uzroci zbog kojih se odlučuju na taj korak,

Nakon što napuste školu učenici često završe u kriminalu i sličnim sferama

Strugar ih je u istraživanju defektirao čak 13.

Vrio su rječki slučajevi da učenik školu napušta samo zbog jednog uzroka. Najčešće ih je više i međusobno su povezani - ističe dodajući da su četiri ipak ključna jer se pojavljuju u različitim kombinacijama. Događaju se slučajevi da je učenik nemotiviran, da osjeća da mu je program pretežak, da zbog toga dobiva puno negativnih ocjena i da zato izbjegava nastavu. Gledano po usmjerenju najviše učenika napušta školu za zanimanje prodavač i računalni tehničar u strujarstvu. Pojava je u uskoj vezi sa socijalnim statusom obitelji i razinom obrazovanja roditelja, jer što je ta razina niža, pojavnost napuštanja škole je češća - poručuje Strugar.

Jedan od nesretnih 13 uzoraka napuštanja škole je nemotiviranost (DARKO MARČINKOVIĆ)

Na 25. *Lovrakovim danima kulture* u Velikom Grđevcu, tradicionalnoj kulturnoj i obrazovnoj manifestaciji Bjelovarsko-bilogorske županije, koja je održana 1. lipnja 2012., predstavljena je knjiga prof. dr. sc. Mire Kolar-Dimitrijević *Tragovi vremena u djelima Mate Lovraka*. Sudjelovali su Slobodan Kaštela, glavni i odgovorni urednik, Vladimir Strugar, urednik, i prof. dr. sc. Mira Kolar-Dimitrijević, autorica (*Ljetopis*, 2012., knj. 116, str. 494).

Isto tako, 13. studenog 2012. u povodu *Dana otvorenih vrata HAZU*, predstavljena je knjiga Mire Kolar-Dimitrijević *Tragovi vremena u djelima Mate Lovraka* u Gradskom muzeju Bjelovar, a sudjelovali su: Slobodan Kaštela, voditelj Zavoda i glavni i odgovorni urednik, Vladimir Strugar, upravitelj i urednik, autorica prof. dr. sc. Mira Kolar-Dimitrijević, Ivana Pavlečić, ravnateljica Osnovne škole *Mate Lovraka* iz Velikog Grđevca, i Mladen Medar, ravnatelj Gradskog muzeja Bjelovar⁵⁰ (*Ljetopis*, 2012., knj. 116, str. 494).

Knjigu o *Mati Lovraku* predstavili su slijeva Ilija Pejić, Ivana Pavlečić, prof. dr. sc. Mira Kolar-Dimitrijević, Slobodan Kaštela, Vladimir Strugar i Mladen Medar

Učenici Osnovne škole *Mate Lovraka* u dramskoj igri *Vlak u snijegu na naš način*

⁵⁰ Učenici Osnovne škole *Mate Lovraka* predstavili su dramsku igru *Vlak u snijegu na naš način*.

Nakon završenog četverogodišnjeg istraživanja povijesti Bjelovara objavljena je monografija *Povijest Bjelovara: naseljavanje, vojna uprava, slobodni grad*⁵¹ koja je predstavljena 16. svibnja 2013. u Gradskom muzeju Bjelovar (*Ljetopis*, 2013., knj. 117, str. 477). Autori su knjige prof. dr. sc. Željko Holjevac, doc. dr. sc. Hrvoje Petrić i doktorand Željko Karaula (*Ljetopis*, 2008., knj. 113, str. 396). U predstavljanju knjige sudjelovali su gradonačelnik Grada Bjelovara Antun Korušec, glavni i odgovorni urednik prof. dr. sc. Slobodan Kaštela, urednik prof. dr. sc. Vladimir Strugar, recenzent akademik Franjo Šanjek i autori Željko Holjevac, Hrvoje Petrić i Željko Karaula.⁵²

*Predstavljanje monografije
Povijest Bjelovara, slijeva:
Željko Karaula,
prof. dr. sc. Željko Holjevac,
doc. dr. sc. Hrvoje Petrić,
akademik Franjo Šanjek,
Slobodan Kaštela,
Vladimir Strugar uz
pozdrav gradonačelnika
Antuna Korušeca (2013.)*

Prigodom predstavljanja prof. dr. sc. Slobodan Kaštela, glavni i odgovorni urednik, rekao je:

*Gospođe i gospodo, poštovani uzvanici, dragi prijatelji,
najsrdacnije vas pozdravljam u ime Zavoda za znanstvenoistraživački i
umjetnički rad Hrvatske akademije u Bjelovaru i zahvaljujem vam što ste se u
ovako velikom broju odazvali našem pozivu i pozivu Grada Bjelovara, s kojim
smo organizirali današnje predstavljanje. Vaša prisutnost potvrđuje interes za
problematiku koja je obrađena u reprezentativnoj monografiji Povijest Bjelova-
ra: od početka naseljavanja do kraja Domovinskog rata. Ova knjiga rezultat je
istoimenog znanstvenoistraživačkog projekta koji je trajao četiri godine i za koji
je financijska sredstva osigurao Grad Bjelovar.*

*Dozvolite mi sada da posebno pozdravim našeg domaćina Antuna Koru-
šeca, gradonačelnika Grada Bjelovara, i zahvalim mu na dosadašnjoj podršci i*

⁵¹ Vidi: *Povijest Bjelovara* je slabo istražena. *Bjelovarac*, 5. veljače 2009., str. 15.

⁵² U glazbenom dijelu programa sudjelovala je Klapa *Bjelovar*.

uvodnim riječima u ovoj monografiji. Pozdrave upućujem i županu Miroslavu Čačiji i jednom od recenzenata monografije akademiku Franji Šanjeku. Posebne pozdrave upućujem autorima knjige povjesničarima dr. sc. Hrvoju Petriću, dr. sc. Željku Holjevcu i Željku Karauli, bez čijih radova ne bismo mogli organizirati današnje predstavljanje.

Rad na projektu Povijest Bjelovara nastavak je istraživanja pokrenutog nakon što je Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru potkraj 2006. godine organizirao svoj prvi znanstveni skup pod nazivom 250.

Sudionici na predstavljanju monografije

obljetnica Bjelovara: izgradnja i razvoj 1756. – 2006. Naravno da su autorima od velike pomoći bila i brojna prije objavljena istraživanja o povijesti Bjelovara, od kojih spominjem dva sintetska djela: monografiju Bjelovar (1985.) autora Stjepana Blažekovića te knjigu prof. dr. sc. Mirele Slukan Altić Povijesni atlas gradova: Bjelovar (2003.).

Oni su, međutim, osim relevantnih domaćih i stranih arhivskih i objavljenih izvora, upotrijebili i prikupili i do sada nepoznatu građu u stranim arhivima u Beču, Grazu, Budimpešti, Beogradu i Sarajevu koja znatno dopunjuje i proširuje povijesne spoznaje o Bjelovaru.

Sadržaj knjige strukturiran je u tri veće cjeline, koje su u knjizi međusobno povezane i čine jedinstveno djelo.

Hrvoje Petrić u prvoj cjelini pod nazivom Bjelovarsko područje do osnivanja Bjelovara (1756.) donosi podatke o naseljavanju prostora Bjelovara od prapovijesti i opisuje taj proces.

Sljedeću cjelinu, kao logičan povijesni slijed, pod nazivom Vojni grad Bjelovar u razdoblju od 1756. do 1871. napisao je Željko Holjevac.

Nova knjiga

Povijest Bjelovara od naseljavanja do kraja Domovinskog rata

Knjiga "Povijest Bjelovara" Hrvoja Petrića, Željka Holjevca i Željka Karaule ugledala je svjetlo dana i predstavljena javnosti. Strukturirana je u tri međusobno povezane veće cjeline koje govore o bjelovarskoj prošlosti od početka naseljavanja do kraja Domovinskog rata i čine jedinstveno djelo. Petrić u prvoj cjelini piše o naseljavanju od prapovijesti. Opisuje političke i upravne promjene, djelovanje katoličkih župa, kulturna zbivanja i znamenite osobe u doba humanizma, te djelovanje Varaždinskog generalata do 1756.

Željko Holjevac opisuje nastanak Bjelovara kao vojnog grada s važnim obilježjima, kao što su Vojni komunitet i vojno stanovništvo, no ističe da Bjelovar ima i građanska obilježja, pa se razvija školstvo, zdravstvo, kulturni i vjerski život.

Treću je cjelinu napisao Bjelovarčanin Željko Karaula koji obuhvaća razdoblje od 1871. do kraja Domovinskog rata. Opisuje razvojačenje Varaždinske krajine, te politički, gospodarski, prosvjetni, kulturni i sportski život. Ističe važnost utjecajnih političkih stranaka, pojedinih ideologija, kao i gradske i županijske upravno-teritorijalne promjene do stvaranja samostalne Republike Hrvatske.

Izdavač knjige je Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad HAZU-a, a knjiga je predstavljena u Gradskom muzeju. (rs)

Bjelovarac, 23. svibnja 2013., str. 52.

Treća cjelina obuhvaća razdoblje od sto dvadeset četiri godine povijesnog razvoja Bjelovara, i to od 1871. do kraja Domovinskog rata (1995.), a autor joj je Željko Karaula.

Istraživačima su tijekom rada veliku pomoć pružili Gradski muzej Bjelovar i Državni arhiv Bjelovar, te im ovom prilikom zahvaljujemo na tome.

Opseg ove reprezentativne monografije iznosi 504 stranice, na kojima se, uz osnovni tekst, nalazi i mnogo ilustracija te napomena koje bitno dopunjuju osnovni tekst. U sadržaj knjige ulazi sažetak na hrvatskom i engleskom jeziku, kronologija najvažnijih događaja i pojava iz povijesti Bjelovara, popis izvora i literature te kazalo imena.

Već iz djelomično spomenutih podataka proizlazi da je istraživački, a posebno nakladnički, dio projekta Povijest Bjelovara bio vrlo zahtjevan i težak, pa mi dopustite da uputim iskrenu zahvalu onim suradnicima koji su na svojim leđima ponijeli najveći dio tereta. To su u prvom redu autori, zatim recenzenti akademici Franjo Šanjek i Nikša Stančić, a posebno koordinator projekta i urednik ove knjige prof. dr. sc. Vladimir Strugar. Svoju zahvalu upućujem i gospodinu Krešimiru Ivančeku na majstorskoj grafičkoj pripremi knjige i tehničkom uredniku gospodinu Aci Zrniću. Zahvaljujem i Tiskari Zelina, koja je u rekordno kratkom vremenu obavila zahtjevan posao tiska i uveza ove monografije.

Dozvolite mi nakraju da parafraziram dio uvodnika gradonačelnika Antuna Korušeca kako je ovom knjigom „Bjelovar dobio još jednu reprezentativnu knjigu koju ćemo listati i čitati, ali i ljubomorno i pažljivo čuvati u svojim bibliotekama“.⁵³

S tim očekivanjima i nadama zahvaljujem vam na pažnji.

⁵³ Vidi: Knjiga skupine autora Bjelovar predstavlja cijelom svijetu. *Bjelovarski list*, br. 246, 20. svibnja 2013., str. 43; R(užica) S(tojković): *Povijest Bjelovara od naseljavanja do kraja Domovinskog rata*. *Bjelovarac*, br. 21, 23. svibnja 2013., str. 52.

Knjiga Ilije Pejića *Čitaonice u Grubišnom Polju – kulturni život Grubišnog Polja od razvojačenja 1871. do kraja Drugog svjetskog rata 1945.* predstavljena je, uz obilježavanje Dana grada Grubišnog Polja, 3. studenoga 2014. u kinodvorani Centra za kulturu i informiranje Dr. Franjo Tuđman u Grubišnome Polju (*Ljetopis*, 2014., knj. 118, str. 513). Suorganizatori predstavljanja bili su Grad Grubišno Polje i Gradska knjižnica Mato Lovrak Grubišno Polje. Knjigu su predstavili: Ivana Ledić, ravnateljica Gradske knjižnice Mato Lovrak Grubišno Polje, Slobodan Kaštela, glavni i odgovorni urednik, akademik Stjepan Damjanović, recenzent, dr. sc. Vjenceslav Herout, povjesničar, Ilija Pejić, autor, i Vladimir Strugar, urednik, koji je rekao da je knjiga važna barem iz dva razloga: jer je Zavod obogatio vlastitu nakladničku djelatnost i jer je otvorio prostor za suradnju svim društvenim sredinama u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji.⁵⁴

Osim toga, knjiga Ilije Pejića *Čitaonice u Grubišnom Polju – kulturni život Grubišnog Polja od razvo-*

Bjelovarski list, 17. studenoga 2014., str. 14.

jačenja 1871. do kraja Drugog svjetskog rata 1945. predstavljena je i u Bjelovaru 25. studenoga 2014., a u povodu Dana otvorenih vrata Akademije u Kulturnom i multimedijском centru Bjelovar (*Ljetopis*, 2014., knj. 118, str. 513). Knjigu su predstavili: Slobodan Kaštela, glavni i odgovorni urednik, Vladimir Strugar, urednik, i Ilija Pejić, autor.⁵⁵

Sudionici na predstavljanju knjige

Lijevo: Knjigu o čitaonicama u Grubišnom Polju predstavili su, slijeva: Ilija Pejić, Slobodan Kaštela i Vladimir Strugar, a u dramskom programu sudjelovala je učenica Sara Zadro

⁵⁴ Vidi: mač: Promocija knjige: Slušali o povijesnim činjenicama svog grada. *Bjelovarski list*, 17. studenoga 2014., str. 14. U kulturno-umjetničkom programu sudjelovali su učenici Glazbene škole Brune Bjelinskog Daruvar.

⁵⁵ U prigodnom programu sudjelovala je Sara Zadro, učenica bjelovarske Gimnazije s literarnim tekstom *Šest nogu, dvije ruke, jedna klupa*.

U povodu obilježavanja 20. godišnjice kulturno-turističke manifestacije *Terre-
rezijana* predstavljena je 18. lipnja 2015. knjiga prof. dr. sc. Dubravka Habeka, dr.
med., *Iz povijesti zdravstva Bjelovara* u Gradskom muzeju Bjelovar. Suorganizatori
predstavljanja bili su Grad Bjelovar i Bjelovarsko-bilogorska županija.⁵⁶ Sudjelovali
su: Slobodan Kaštela, glavni i odgovorni urednik, Vladimir Strugar, urednik, prof. dr.
sc. Željko Dugac, recenzent, i autor prof. dr. sc. Dubravko Habek, dr. med.⁵⁷

Zavod je sudjelovao u predstavljanju knjiga i drugih nakladnika i autora. Tako
je 27. veljače 2009. knjigu *Divlja plaža* akademika Gorana Tribusona (2009.) (*Ljeto-
pis*, 2009., knj. 113, str. 417). Zavod je bio suorganizator predstavljanja knjiga Visoke
tehničke škole u Bjelovaru koje je održano 27. travnja 2012. u Narodnoj knjižnici
Petar Preradović Bjelovar, i to: Živko Kondić, Ivan Samardžić, Leon Maglić i Ante
Čikić, *Pouzdanost industrijskih postrojenja* (2011.), Ante Čikić, Živko Kondić, *Osno-
ve mehaničkih operacija* (2012.) i Živko Kondić, Ante Čikić, *Upravljanje kvalitetom u
mehatronici* (2011.) (*Ljetopis*, 2012., knj. 116, str. 494).

*Predstavljanje knjige Iz povijesti zdravstva Bjelovara, slijeva:
prof. dr. sc. Željko Dugac, prof. dr. sc. Dubravko Habek,
Slobodan Kaštela i Vladimir Strugar te učenici bjelovarske
Glazbene škole Lorena Radičević i Luka Baranašić*

Sudionici na predstavljanju knjige (2015.)

⁵⁶ Vidi: Predstavljena knjiga Povijest bjelovarskog zdravstva: Nove spoznaje http://bjelovar.info/index.php/aktualno/predstavljena_knjiga_povijest_bjelovarskog_zdravstva_nove_spoznaje/ (pristupljeno 29. 6. 2015.); Predstavljena knjiga profesora Habeka „Iz povijesti zdravstva Bjelovara“ <http://www.unicath.hr/predstavljena-knjiga-profesora-habeka-iz-povijesti-zdravstva-bjelovara> (pristupljeno 29. 6. 2015.); Povijest bjelovarskog zdravstva: nove spoznaje <http://www.bjelovar.info/index.php/info/marketing/> (pristupljeno 18. 6. 2015.).

⁵⁷ Prigodni kulturno-umjetnički program pripremili su duo violina Lorena Radičević i Luka Baranašić, učenici Glazbene škole Vatroslava Lisinskog Bjelovar.

DANI OTVORENIH VRATA

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti inicirala je organiziranje *Danā otvorenih vrata* u 2011. godini⁵⁸ s namjerom da se javnosti otvore prostori Akademije, a time i svih njezinih znanstvenoistraživačkih jedinica, te da se predstave rezultati njihova rada. Prvi *Dani otvorenih vrata Hrvatske akademije* održani su 29. i 30. studenoga 2011.

Stoga je Zavod u Bjelovaru pripremio 29. studenoga 2011. konferenciju za medije, uz sudjelovanje predstavnika Grada Bjelovara (Đurđica Ištef-Benšić, dogradonačelnica) i Bjelovarsko-bilogorske županije (Lidija Brkić, tajnica, Andreja Prugovečki Klepac, pročelnica), zatim člana Znanstvenog vijeća Zavoda Ilije Pejića i upravitelja Zavoda Vladimira Strugara te Sandre Kljaić, administrativne tajnice Zavoda (*Ljetopis*, 2011., knj. 115, str. 489). Na konferenciji su opisane aktivnosti koje je Zavod samostalno, ili u suradnji s drugim ustanovama, realizirao u razdoblju 2006. – 2011., što je popraćeno i pisanim tekstom.⁵⁹ Predstavnici osnivača govorili su vrlo pozitivno o dosadašnjem radu Zavoda.⁶⁰

Sljedeći *Dani otvorenih vrata* Zavoda u Bjelovaru održani su 13. i 14. studenoga 2012. (*Ljetopis*, 2012., knj. 116, str. 494). Tim je povodom 13. listo-

Dani otvorenih vrata HAZU-a Od 70 istraživača pola ih je iz Bjelovara

⇒ U povodu 150 godina Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Akademijinom Zavodu za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru organizirani su Dani otvorenih vrata. Upravitelj Zavoda prof. dr. sc. Vladimir Strugar na konferenciji za novinare istaknuo je da su od 2006. godine do danas održana tri znanstvena skupa, znanstveno savjetovanje i znanstveni kolokvij. U njima je sudjelovalo 70 istraživača, od kojih je pola njih iz Bjelovara. Uoči znanstvenih skupova objavljen je sažetak radova, a cjelovita izlaganja objavljuju se u časopisu *Radovi*, čiji prvi broj je tiskan već 2007. godine.

Važan dio rada Zavoda je provođenje znanstveno-stručnog projekta "Povijest grada Bjelovara od njegova utemeljenja do kraja Domovinskog rata", nakladnička djelatnost, predavanja te izložbe. U ovoj godini su održana predavanja dr. Inge Lisac o 300. obljetnici rođenja Rudera Boškovića i akademika Franje Tomića o stanju i mogućnostima razvoja hrvatske poljoprivrede u vrijeme pristupanja u Europsku Uniju. Zavod ima i malu knjižnicu s 1.820 svezaka, naglasio je Strugar, te dodao da je u Bjelovaru 2009. održana sjednica Predsjedništva HAZU-a, jedna od tri izvan Zagreba u 150 godina. (rs)

Bjelovarac,
1. prosinca 2011., str. 15.

⁵⁸ Vidi: dopis Hrvatske akademije broj: 10-298/90-2011. od 26. listopada 2011. s potpisom predsjednika akademika Zvonka Kusića.

⁵⁹ Vidi: popis objavljenih radnih tekstova u povodu *Dana otvorenih vrata Akademije* na stranici 93.

⁶⁰ Vidi: Dani otvorenih vrata HAZU-a: od 70 istraživača pola ih je iz Bjelovara. *Bjelovarac*, br. 48, 1. prosinca 2011., str. 15; „Zatvorena“ ustanova otvorena i za građane. *Bjelovarski list*, 5. prosinca 2011., str. 10.

pada održana konferencija za medije kojoj su prisustvovali, osim voditelja Zavoda Slobodana Kaštela i upravitelja Vladimira Strugara, Miroslav Čačija, župan Bjelovarsko-bilogorske županije, Antun Korušec, gradonačelnik Grada Bjelovara, osnivači Zavoda i predstavnici ustanova s kojima je Zavod uspješno surađivao, a to su Mladen Medar, ravnatelj Gradskog muzeja Bjelovar, Željko Pleskalt, ravnatelj Državnog arhiva u Bjelovaru, Marinko Iličić, ravnatelj Narodne knjižnice *Petar Preradović* Bjelovar, doc. dr. sc. Ante Čikić, dekan Visoke tehničke škole u Bjelovaru, Antun Turčić, direktor Turističke zajednice Bjelovarsko-bilogorske županije, te Ilija Pejić, član Znanstvenog vijeća Zavoda. Tom su prilikom prezentirani ostvareni rezultati Zavoda te je predstavljen Plan rada za 2013. godinu. Istog je dana, u suradnji s Osnovnom školom Mate Lovraka iz Velikog Grđevca, predstavljena knjiga *Tragovi vremena u djelima Mate Lovraka* autorice Mire Kolar-Dimitrijević. Drugog dana, 14. studenoga 2012., otvorena je prigodna izložba na kojoj su bili izloženi objavljeni brojevi časopisa *Radovi*, objavljene knjige u ediciji *Posebna izdanja*, sažeci s održanih skupova te plakati i pozivnice.

Dani otvorenih vrata održani su 19. i 20. studenoga 2013., a realiziran je vrlo bogat program (*Ljetopis*, 2013., knj. 117, str. 477). Prvog dana, 19. studenoga, održana je konferencija za medije pod nazivom *Dani otvorenih vrata Zavoda u Bjelovaru* u prostorijama Zavoda uz sudjelovanje predstavnika Grada Bjelovara dogradonačelnice Lidije Novosel, a u ime Bjelovarsko-bilogorske županije Snježane Mišir, pročelnice. O ostvarenim rezultatima i planovima rada govorili su Slobodan Kaštela, voditelj, i Vladimir Strugar, upravitelj Zavoda (*Stojković*, 2013., str. 32). Isto tako, pripremljena je posebna radijska emisija (Bjelovarsko-bilogorski radio) u kojoj su sudjelovali prof. dr. sc. Slobodan Kaštela, voditelj Zavoda, i prof. dr. sc. Vladimir Strugar, upravitelj Zavoda. TV Atila snimila je televizijsku emisiju u kojoj se govorilo o radu Zavoda od njegova osnivanja do danas s posebnim osvrtom na rezultate postignute u 2013. godini. Sudjeluju: Slobodan Kaštela, voditelj Zavoda, i Vladimir Strugar, upravitelj

Dani otvorenih vrata Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti

“Zatvorena” ustanova otvorena i za građane

I bjelovarska podružnica Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti prije nekoliko je dana građanima otvorila svoja vrata. Ova najviša znanstvena i obrazovna institucija u Hrvatskoj prvi je put u svojoj 150 godina dugoj povijesti odlučila biti otvorena za širu javnost.

- Zavod je nakladničku djelatnost ostvarivao objavljivanjem knjige sažetaka uoči održavanja znanstvenih skupova i savjetovanja. Od 2009. godine Zavod je nositelj projekta

HAZU nakon 150 godina otvoren za širu javnost

Povijest grada Bjelovara od njegova utemeljenja do kraja Domovinskog rata - rekao je na konferenciji povodom Dana otvorenih vrata upravitelj Zavoda Vladimir Strugar. Dodao je kako je u knjižnici Zavoda tijekom 2011. godine nabavljeno 125 svezaka, pa ona sada sveukupno ima

njih 1820.

Tijekom 2012. godine u Zavodu planiraju prirediti znanstveni skup o potencijalima i perspektivi u poljoprivredi i turizmu, objaviti knjigu Mire Kolar-Dimitrijević *Odrasli vremena u djelima Mate Lovraka*, pripremiti i otisnuti šesti broj časopisa *Radovi* Zavoda, te organizirati tri predavanja u kojima će se govoriti o gospodarskim i društvenim temama vezanim uz ulazak Hrvatske u Europsku uniju. (ap)

Bjelovarski list,
5. prosinca 2011., str. 10.

Zavoda. Toga je dana održan i književni susret s književnikom i akademikom Goranom Tribusonom.⁶¹

U posebnom prostoru Zavoda sljedećeg su dana izloženi brojevi časopisa *Radovi Zavoda* objavljeni u razdoblju 2007. – 2013., knjige objavljene u *Posebnim izdanjima Zavoda*, sažeci s održanih znanstveno-stručnih skupova te plakati. Izložbu su posjetili studenti Visoke tehničke škole te učenici završnih razreda osnovnih i srednjih škola Grada Bjelovara.

Sljedeće godine *Dani otvorenih vrata* održani su 25. i 26. studenoga 2014. U povodu te već tradicionalne aktivnosti Akademije i njezinih jedinica akademik Zvonko Kusić, predsjednik, govorio je o ulozi Akademije u promicanju najviših vrijednosti nacije, ali i instituciji bogate baštine. Između ostalog, istaknuo je: *Akademija je danas otvorena javnosti i okrenuta budućnosti, spremna suočiti se sa svim izazovima s kojima se suočava hrvatsko društvo kao dio globaliziranog svijeta. Ciljevi do kojih nam je stalo jesu jedinstvo, solidarnost, ustrajnost, konstruktivnost, strpljivost, optimizam i odgovornost prema sebi, svojoj domovini i budućim naraštajima. Smatramo da se bolja Hrvatska može izgrađivati samo uz neprestani znanstveni i kulturni napredak kako bi izborila mjesto među većim i razvijenijim nacijama Europe i svijeta koje joj pripada s obzirom na njezine potencijale. Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti posebnu pozornost posvećuje brizi za očuvanje hrvatskog nacionalnog identiteta, koji se danas najbolje prezentira kroz afirmaciju hrvatske kulture. Upravo je Akademija čuvarica brojnih spomenika hrvatskog slikarstva, kiparstva, arhitekture, književnosti i jezika, bez kojih bi naš hrvatski identitet bio znatno siromašniji.*

Prvog dana (25. studenoga 2014.) održana je konferencija za medije pod nazivom *Dani otvorenih vrata Zavoda u Bjelovaru*, a sudjelovali su Slobodan Kaštela, voditelj, i Vladimir Strugar, upravitelj Zavoda, Lidija Novosel, zamjenica gradonačelnika Grada Bjelovara, i Ana Antolović, predstavnica Bjelovarsko-bilogorske županije. Tema konferencije bila je prikazivanje ostvarenih rezultata Zavoda u Bjelovaru u 2014. te je predstavljen Plan rada Zavoda za 2015. godinu. Održana je sjednica Znanstvenog vijeća Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru. Pripremljena je radijska emisija (Bjelovarsko-bilogorski radio) u kojoj su sudjelovali Slobodan Kaštela, voditelj Zavoda, i Vladimir Strugar, upravitelj Zavoda. Predstavlj-

Dani otvorenih vrata HAZU-a u Bjelovaru

Gradane pozvali u svijet znanosti

Na Danima otvorenih vrata HAZU-a, bjelovarskog Zavoda za znanstveno – istraživački rad, čelnici te institucije javnost su upoznali sa svojim dosadašnjim radom i planovima za budućnost. Prema riječima voditelja Zavoda Slobodana Kaštela, izdane su tri knjige s raznom tematikom vezane uz Bjelovar te je održano nekoliko znanstvenih skupova. Dobru suradnju s Gradom Bjelovarom Zavod će potencirati i organiziranjem

znanstvenog skupa uz obilježavanje Dana Grada iduće godine. Kako je pojasnio dr. Vladimir Strugar, riječ je o inicijativi gradonačelnika Antuna Korušeca da se napravi skup o Bjelovaru i cijeloj Bjelovarsko-bilogorskoj županiji u Domovinskom ratu, a u planu je izdavanje knjige o toj temi. Začin Danu otvorenih vrata dalo je druženje građana s poznatim književnikom Goranom Tribusonom i čitanje ulomaka iz njegovih knjiga. (dv)

Bjelovarski list,
25. studenoga 2013., str. 11.

⁶¹ Vidi: dv: Dani otvorenih vrata HAZU-a u Bjelovaru: Gradane pozvali u svijet znanosti. *Bjelovarski list*, 25. studenoga 2013., str. 11.

/// SA SVIH STRANA

U okviru Dana otvorenih vrata održana je konferencija za novinare na kojoj su predstavljane aktivnosti HAZU Bjelovar

Akademici se otvorili javnosti

SEDAM SKUPOVA, TRI KNJIGE I PREGRŠT IZLOŽBI

Voditelj Slobodan Kaštela naglasio je kako je u Zavodu zaposlena samo jedna osoba, a ostalo rade entuzijasti

R. Stojković
tupac@bjelovar.hr

U proteklih šest godina postojanja Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Bjelovaru organizirao je sedam velikih znanstvenih skupova, posvećenih prošlosti i razvoju Bjelovara i Bjelovarsko-bilogorske županije, a izdani su i zbornici radova koji su na tim skupovima predstavljani. U istom razdoblju izdane su i tri knjige: Zatvoreni vrata budućnosti: rano napuštanje srednjoškolskog obrazovanja prof. dr. sc. Vladimira Strugara, Tragovi vremena u djelima Mate Lovraka prof. dr. sc. Mire Kolar Dimitrijević te knjiga grupe autora: Ž. Kondić, I. Samardžić, I. Magić i A. Čičić.

Izložbe u Gradskom muzeju i knjižnici

O tome, ali i budućim planovima, na konferenciji za novinare govorili su voditelj Zavoda prof. dr. sc. Slobodan Kaštela i upravitelj Zavoda prof. dr. sc. Vladimir Strugar.

Održano je i nekoliko izložaba u Gradskom muzeju i Narodnoj knjižnici, te predavanja dr. sc. Inge Lisac povodom 300. obljetnice rođenja Rudera Boškovića i akademika Franje Tomića, o stanju i mogućnostima razvoja hrvatske poljoprivrede u vrijeme pristupanja u Europsku uniju. Zavod je, naglasio je Strugar, dao velik doprinos Danima Ede Marića u Velikoj Pisanici, gdje su održane izložbe Zlatka Kesera i Đure Sodera, a sudjelovati će i u trećim danima posvećenim velikom umjetniku Muriću.

Iduće godine skup posvećen Domovinskom ratu

Za sljedeću godinu najavljene su aktivnosti na istraživanju doprinosa Grada Bjelovara i Bjelovarsko-bilogorske županije u Domovinskom ratu, a pažnju će posvetiti vojnim i civilnim žrtvama, zbrinjavanju prognanih i izbjeglih osoba, mirovnim misijama, djelovanju vojnih postrojbi s našeg područja, spomen-obilježjima i drugim temama vezanim uz Domovinski rat. U idućoj godini u planu je oku-

Za sljedeću godinu najavljene su aktivnosti na istraživanju doprinosa Grada Bjelovara i Bjelovarsko-bilogorske županije u Domovinskom ratu

pljanje autora za održavanje skupa "Bjelovar i BBŽ u znanosti", a skup bi se trebao održati u 2015. godini. U planu je i izdavanje novih knjiga autora dr. Dubravka Habeka, prof. Hije Pejića i dr. Vladimira Strugara. Voditelj zavoda Slobodan Kaštela zahvalio je Zavodu na kvalitetnom radu te naglasio da je u Zavodu zaposlena samo jedna osoba, a ostalo rade entuzijasti pa je to iznimno velik uspjeh. Predstavnicima Grada i županije, zamjenika gradonačelnika Lidijske Novosel i v.d. pročelnika Snježana Mišić iskazale su zadovoljstvo postignutim rezultatima Zavoda te naglasile da će i Grad i županija i ubuduće podupirati njihov rad.

Bjelovarac, 21. studenoga 2013., str. 32.

na je knjiga Ilije Pejića *Čitaonice u Grubišnom Polju: Kulturni život Grubišnoga Polja od razvojačenja 1871. do kraja Drugog svjetskog rata 1945.*, u Kulturnom i multi-medijskom centru Bjelovar, a sudjelovali su: Slobodan Kaštela, glavni i odgovorni urednik, Vladimir Strugar, urednik, i Ilija Pejić, autor.⁶²

⁶² Vidi: Dani otvorenih vrata u HAZU-u. *Bjelovarski list*, br. 323, 1. prosinca 2014., str. 11.

Drugog dana (26. studenoga 2014.) Vladimir Strugar održao je predavanje *Hrvatsko školstvo i europski san: naša zajednička održiva budućnost* u Velikoj vijećnici Bjelovarsko-bilogorske županije (*Ljetopis*, 2014., knj. 118, str. 514). U posebnom prostoru Zavoda bili su izloženi brojevi časopisa *Radovi Zavoda* objavljeni 2007. – 2014., knjige objavljene u *Posebnim izdanjima Zavoda*, sažetci s održanih znanstveno-stručnih skupova te plakati.⁶³

⁶³ Peti *Dani otvorenih vrata* nisu organizirani 2015. godine nego 12. i 13. travnja 2016. Vidi: Dani otvorenih vrata HAZU u Bjelovaru <http://bjelovar.hr/vijesti/dani-otvorenih-vrata-hazu-bjelovar-2016/> (pristupljeno 15. 4. 2016.); Predstavnici HAZU Zavoda u Bjelovaru predstavili aktivnosti za 2016. godinu http://bjelovar.info/index.php/aktualno/predstavnici_hazu_u_bjelovaru_predstavili_aktivnosti_za_2016_godinu/ (pristupljeno 13. 4. 2016.).

RAD ZNANSTVENOGA VIJEĆA

Znanstveno vijeće Zavoda konstituirano je 25. ožujka 2009. u sastavu: predsjednik prof. dr. sc. Slobodan Kaštela, voditelj Zavoda, prof. dr. sc. Vladimir Strugar, upravitelj, mr. sc. Tatjana Badrov uime Grada Bjelovara⁶⁴ i Ilija Pejić, predstavnik Bjelovarsko-bilogorske županije.

1. sjednica Znanstvenog vijeća Zavoda održana je 25. ožujka 2009. Na njoj su definirani njegovi zadaci: razmatra i utvrđuje prijedloge programa rada, razmatra financijsko poslovanje i realizaciju programa rada (*Ljetopis*, 2009., knj. 113, str. 417). Govorilo se o zadacima Zavoda u 2009. godini, koji obuhvaćaju organizaciju znanstvenog savjetovanja pod nazivom *Bjelovarsko-bilogorska županija: razvoj temeljen na znanju* i objavljivanje 2. broja časopisa *Radovi Zavoda*, te o nekim dugoročnim zadacima Zavoda među kojima su: priprema *Enciklopedije Bjelovarsko-bilogorske županije*⁶⁵, pri čemu su članovi upoznati s prvim pregledom abecedarija enciklopedije (*Ljetopis*, 2008., knj. 112, str. 395; *Ljetopis*, 2009., knj. 113, str. 416; *Strugar*, 2008., str. 12; *Stojković*, 2009., str. 16). Nažalost,

Prva sjednica Znanstvenog vijeća Zavoda (25. ožujka 2009.)

⁶⁴ Vidi: Rješenje o imenovanju predstavnika Grada Bjelovara u Zavod za znanstvenoistraživački rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Bjelovaru. *Službeni glasnik Grada Bjelovara*, br. 2, 5. ožujka 2009., str. 34; Rješenje o imenovanju predstavnika Bjelovarsko-bilogorske županije u Znanstveno vijeće Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Bjelovaru, klasa: 080-01/09-01/4, urbroj: 2103/1-02-09/2 od 27. veljače 2009.

⁶⁵ Kada je riječ o realizaciji dugoročnih projekata, spomenimo da je u *Planovima rada Zavoda od 2007.* priprema *Leksikona enciklopedije Bjelovarsko-bilogorske županije*. Projekt nije ostvaren zbog pomanjkanja novčanih sredstava.

zbog velikih financijskih sredstava koja je trebalo osigurati kako bi se Leksikografski zavod *Miroslav Krleža* uključio u taj projekt, projekt do danas nije ostvaren. Razmatran je znanstveni projekt *Pregled povijesti Bjelovara od njegova utemeljenja do kraja Domovinskog rata* i znanstveni kolokvij o prvim rezultatima (novim spoznajama) istraživanja povijesti Bjelovara (*Stojković*, 2009., str. 15; *Medar*, 2009., str. 27). Povezano s istraživanjem povijesti Bjelovara, razmatran je ugovor o financiranju znanstvenoistraživačkog projekta.⁶⁶ Planirano je održavanje znanstveno-stručnog skupa *Garić-grad i okolica: od srednjovjekovlja do suvremenosti* (2010.).

2. sjednica Znanstvenog vijeća Zavoda održana je 6. srpnja 2010. u Podgariću. Imenovan je organizacijski odbor znanstveno-stručnog skupa *Garić-grad i okolica: od srednjovjekovlja do suvremenosti*.⁶⁷ Sjednici su prisustvovali, osim članova Znanstvenog vijeća, akademik Milan Moguš, predsjednik Hrvatske akademije, akademik Slavko Cvetnić, glavni tajnik Hrvatske akademije, Antun Turčić, direktor Turističke zajednice Bjelovarsko-bilogorske županije i predsjednik Udruge Garić-grad, dr. sc. Tajana Pleše, predstavnica Hrvatskoga restauratorskog zavoda, Služba za arheološku baštinu u Zagrebu, i Mato Tonković, načelnik Općine Berek (*Ljetopis*, 2010., knj. 114, str. 427). Zaključeno je da će se znanstveno-stručni skup održati 28. listopada 2010. u Podgariću i da će se prije skupa tiskati knjiga sažetaka. Članovi Znanstvenog vijeća informirani su o aktivnostima na izradi *Leksikona bjelovarsko-bilogorskog* među kojima su razgovori s Upravom Bjelovarsko-bilogorske županije, koja je 3. srpnja 2008. donijela odluku o realizaciji tog projekta, a spomenuta je i Odluka Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti od 31. ožujka 2010. o prihvaćanju projekta u suradnji s Leksikografskim zavodom *Miroslav Krleža* u Zagrebu.

3. sjednica Znanstvenog vijeća Zavoda, zajedno s Organizacijskim odborom znanstveno-stručnog skupa, održana je 5. listopada 2010. u Podgariću. Utvrđen je program znanstveno-stručnog skupa *Garić-grad i okolica: od srednjovjekovlja do suvremenosti* i kulturno-umjetnički program koji će pripremiti Osnovna škola u Bereku.

4. sjednica Znanstvenog vijeća Zavoda održana je 27. siječnja 2011. i na njoj je realiziran ovaj dnevni red: realizacija Plana rada za 2011. godinu, priprema znanstvenog kolokvija pod nazivom *Povijest Bjelovara – nove spoznaje*, nakladnička djelatnost (*Radovi Zavoda*, broj 4), organizacija predavanja dr. sc. Inge Lisac o Ruđeru Boškoviću i znanstveno-stručnog skupa *Poljoprivreda i šumarstvo – turizam – zaštita okoliša: stanje i perspektive u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji* koji će se održati u listopadu 2012.

⁶⁶ Ugovor o financiranju znanstvenoistraživačkog projekta *Pregled povijesti Bjelovara od njegovog početka do kraja Domovinskog rata*, urbroj: 2103/01-01-09-1 za razdoblje od 2009. do 2012. godine. Vidi: Znanstvena monografija Bjelovara. *Zvono*, br. 69, 30. siječnja 2009., str. 6.

⁶⁷ Članovi Organizacijskog odbora bili su: Slobodan Kaštela, predsjednik, Vladimir Strugar, zamjenik, mr. sc. Tatjana Badrov, Ilija Pejić, mr. sc. Silvija Pisk, Antun Turčić, Andreja Prugovečki Klepac, Andrija Rudić i Mato Tonković.

5. sjednica Znanstvenog vijeća Zavoda održana je 7. lipnja 2011., a glavna tema bila je organiziranje 25. listopada 2012. znanstveno-stručnog skupa *Poljoprivreda i šumarstvo – turizam – zaštita okoliša: stanje i perspektive u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji* (polazišta i prijedlog tema za pojedina područja i kalendar aktivnosti). U određivanju područja razmatranja na skupu bila je *Razvojna strategija Bjelovarsko-bilogorske županije 2011. – 2013.* Osim članova Znanstvenog vijeća, s obzirom na temu, sudjelovali su još i predstavnici pojedinih ustanova te Grada Bjelovara i Bjelovarsko-bilogorske županije: doc. dr. sc. Ante Čikić, dekan Visoke tehničke škole, Antun Turčić, direktor Turističke zajednice Bjelovarsko-bilogorske županije, Sonja Novak, pročelnica Upravnog odjela za gospodarstvo Grada Bjelovara, i Dominka Pretula, pročelnica Upravnog odjela za poljoprivredu, šumarstvo, slatkovodno ribarstvo i lovstvo u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji. Utvrđeno je da će se skup održati 25. listopada 2012. (*Ljetopis*, 2011., knj. 115, str. 489).

6. sjednica Znanstvenog vijeća Zavoda bila je 29. lipnja 2012. (*Ljetopis*, 2012., knj. 116, str. 494). Govorilo se o realizaciji Plana rada u 2012. godini: predstavljena je 26. siječnja 2012. knjiga *Zatvorena vrata budućnosti – rano napuštanje srednjoškolskog obrazovanja*, pripremljena je izložba *Djelovanje Zavoda za znanstveni rad HAZU u Varaždinu* od 22. veljače do 23. ožujka 2012., predstavljen je 4. broj časopisa *Radovi*, održani su 4. svibnja 2012. treći *Dani Ede Murtića* u Velikoj Pisanici, objavljena je knjiga *Tragovi vremena u djelima Mate Lovraka* i za tisak je pripremljen 5. broj časopisa *Radovi* (2012.). U planiranim je aktivnostima u 2013. znanstveno-stručni skup pod nazivom *Zdravlje i kvaliteta života u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji*.

7. sjednica Znanstvenog vijeća Zavoda održana je 13. studenoga 2012. i realizirane su dvije ključne točke (*Ljetopis*, 2012., knj. 116, str. 494). Članovi Znanstvenog vijeća pozitivno su ocijenili održani znanstveno-stručni skup *Poljoprivreda i šumarstvo – turizam – zaštita okoliša: stanje i perspektive u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji* (25. listopada 2012.), a izlaganja su objavljena u 6. broju časopisa *Radovi*. Zatim se razmatrala tema i potencijalni autori znanstveno-stručnog skupa *Zdravlje i kvaliteta života u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji* koji će se održati krajem 2013. godine te su imenovani članovi Organizacijskog odbora skupa: Slobodan Kaštela (HAZU), Vladimir Strugar (Zavod u Bjelovaru), Dubravko Habek, Jasna Čerkez Habek (Klinička bolnica *Sveti Duh* u Zagrebu), Mario Ivanuš (Poliklinika *Srčana* u Zagrebu), Ivan Šklebar, Stjepan Grabovac, Zlata Ileković-Pejić, (Opća bolnica u Bjelovaru), Darko Ropac (Medicinski fakultet u Splitu) i Vladimir Halauk (Zavod za javno zdravstvo Bjelovarsko-bilogorske županije).

8. sjednica Znanstvenog vijeća Zavoda, zajedno s Organizacijskim odborom znanstveno-stručnog skupa *Bjelovar i Bjelovarsko-bilogorska županija u Domovinskom ratu*, održana je 3. prosinca 2013. u Maloj vijećnici Grada Bjelovara (*Ljetopis*, 2013., knj. 117, str. 477). Osim članova Znanstvenog vijeća (Slobodan Kaštela, Vladimir Stru-

gar, Tatjana Badrov i Ilija Pejić), sudjelovali su i članovi Organizacijskog odbora: Antun Korušec, gradonačelnik, Lidija Novosel, zamjenica gradonačelnika, Stjepan Grula, pročelnik Upravnog odjela za društvene djelatnosti, Željko Pleskalt, ravnatelj Državnog arhiva u Bjelovaru, Mladen Medar, ravnatelj Gradskog muzeja Bjelovar, Stjepan Budinski, predsjednik Odbora za hrvatske branitelje i članove njihovih obitelji Grada Bjelovara, Josip Trogrlić, pukovnik, Drago Novaković, pukovnik, i Mladen Marinković, predsjednik Odbora za branitelje Domovinskog rata Bjelovarsko-bilogorske županije.

Antun Korušec, gradonačelnik, inicijator je ideje o održavanju skupa o Domovinskom ratu, a koja je prihvaćena na sastanku 22. studenoga 2013. na kojem su bili Lidija Novosel, zamjenica gradonačelnika, Vladimir Strugar, upravitelj Zavoda, Stjepan Budinski i Stjepan Grula. Na sjednici su definirani ciljevi skupa, moguće šire teme i potencijalni autori. Utvrđeno je da se skup održi kao dio programa obilježavanja Dana grada Bjelovara i Dana bjelovarskih branitelja 26. rujna 2014.

9. sjednica Znanstvenog vijeća Zavoda održana je 5. ožujka 2014. Razmatran je Izvještaj o radu Zavoda u Bjelovaru u 2013. i Izvještaj o financiranju rada Zavoda u 2013. te je prezentiran Plan rada i Financijski plan Zavoda za 2014. Usvojen je plan pripremanja i realizacije znanstveno-stručnog skupa *Bjelovar i Bjelovarsko-bilogorska županija u Domovinskom ratu*, a bio je osnovica za razmatranje na sastanku Organizacijskog odbora koja je održana istog dana u Maloj vijećnici Grada Bjelovara (*Ljetopis*, 2014., knj. 118, str. 514).

10. sjednica Znanstvenog vijeća Zavoda održana je kao dio programa *Danā otvorenih vrata HAZU* 25. studenoga 2014. Medijima su prezentirani rezultati rada Zavoda u 2014. te Plan rada u 2015. godini (*Ljetopis*, 2014., knj. 118, str. 514).

11. sjednica Znanstvenog vijeća Zavoda održana je 18. veljače 2015. Upravitelj je Zavoda podnio Izvještaj o radu i Financijski izvještaj u 2014. godini koji su nakon rasprave prihvaćeni. Međutim, naglašeno je kako Zavod otežano ostvaruje svoj program, posebice u nakladničkoj djelatnosti, zbog znatnog smanjenja sredstava Bjelovarsko-bilogorske županije. Nadalje, utvrđeno je da se 2015. godine održi znanstveni skup pod nazivom *Bjelovar i Bjelovarsko-bilogorska županija u znanstvenim istraživanjima*, a da se izlaganja, nakon recenzentskog postupka, objave u časopisu *Radovi*, broj 9, 2015.

12. sjednica Znanstvenog vijeća Zavoda održana je 27. studenoga 2015. Tom su prilikom članovi usvojili Plan rada za 2016. godinu. Posebno se govorilo o temi znanstveno-stručnog skupa pod nazivom *Značajne osobe iz povijesti Bjelovara s posebnim osvrtom na članove Hrvatske akademije sa šireg bjelovarskog područja*. Definiran je cilj skupa i tekst prve obavijesti potencijalnim autorima. Članovi Znanstvenog vijeća pozitivno su ocijenili sadržaj i izlaganja sa znanstveno-stručnog skupa *Bjelovarsko-bilogorska županija u znanstvenim istraživanjima* i sve dosadašnje aktivnosti u pripremanju časopisa *Radovi*, broj 9, 2015., u kojem će biti objavljena sva izlaganja.

RAD ORGANIZACIJSKIH ODBORA

Neki skupovi, s obzirom na vrlo složenu organizaciju, iziskivali su i dodatni angažman Zavoda, predstavnika stručnih službi Grada Bjelovara, Bjelovarsko-bilogorske županije i pojedinih ustanova. Stoga su bili, za pojedine skupove, imenovani i članovi organizacijskog odbora. Od ukupno organiziranih jedanaest skupova za četiri skupa imenovani su članovi organizacijskog odbora koji su održali šest sastanaka:

Članovi Organizacijskog odbora u Podgariću (2010.)

5. listopada 2010. sastanak Organizacijskog odbora znanstveno-stručnog skupa *Garić-grad i okolica: od srednjovjekovlja do suvremenosti*, u Podgariću.

7. lipnja 2011. sastanak Organizacijskog odbora znanstveno-stručnog skupa *Poljoprivreda i šumarstvo – turizam – zaštita okoliša: stanje i perspektive u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji*, u Bjelovaru.

29. lipnja 2012. sastanak Organizacijskog odbora znanstveno-stručnog skupa *Poljoprivreda i šumarstvo – turizam – zaštita okoliša: stanje i perspektive u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji*, u Bjelovaru.

19. prosinca 2012. sastanak Organizacijskog odbora znanstvenog skupa *Zdravlje i kvaliteta života u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji*, u Bjelovaru.

3. prosinca 2013. sastanak Organizacijskog odbora znanstvenog skupa *Bjelovar i Bjelovarsko-bilogorska županija u Domovinskom ratu*, u Bjelovaru.

5. ožujka 2014. sastanak Organizacijskog odbora znanstvenog skupa *Bjelovar i Bjelovarsko-bilogorska županija u Domovinskom ratu*, u Bjelovaru.

Sastanak Organizacijskog odbora u Podgariću (2010.)

SJEDNICA PREDSJEDNIŠTVA HRVATSKE AKADEMIJE U BJELOVARU

Redovita sjednica Predsjedništva Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, koje ima 18 članova, održana je 28. listopada 2009. u vijećnici Grada Bjelovara. Bio je to pozitivan odgovor na poziv Grada Bjelovara i Bjelovarsko-bilogorske županije od 23. rujna 2009. da Predsjedništvo održi jednu od svojih sjednica u Bjelovaru. Predlagatelji u pozivu, između ostaloga, pišu: „Prije svega želimo izraziti zadovoljstvo što je Akademija podržala napore Grada Bjelovara i Bjelovarsko-bilogorske županije u utemeljenju Zavoda u Bjelovaru. Zajedničko se nastojanje počelo ostvarivati polovicom 2006. i od tada do danas Zavod je ostvario dobre rezultate“.

Sjednicom je predsjedao predsjednik akademik Milan Moguš. Prije ostvarivanja dnevnoga reda, koji je imao pet točaka, nazočnima su upućene pozdravne riječi.

Akademik Milan Moguš, predsjednik Akademije:

Pozdravljam Vas u ime članova Predsjedništva Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i otvaram našu redovitu sjednicu. Drago nam je što ovu sjednicu održavamo u Bjelovaru, u gradu gdje vrlo uspješno djeluje naš Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad koji već pokazuje zavidne rezultate. Misao je i želja Akademije da se znanstveni i umjetnički rad pospješi svagdje gdje je to moguće. Sretni smo što smo se mogli naći zajedno, pa pozdravljam gospodina župana Miroslava Čačiju, gospodina Stjepana Grulu, predstavnika Grada Bjelovara i izaslanika gradonačelnika, doktora Vladimira Strugara, koji

*Akademik Milan Moguš,
predsjednik (2009.)*

je naš upravitelj ovoga Zavoda s voditeljem i našim članom, profesorom Slobodanom Kaštelom.

Miroslav Čaćija, župan Bjelovarsko-bilogorske županije:

Gospodine predsjedniče, osobita mi je čast i zadovoljstvo da Vas mogu pozdraviti u glavnom gradu Bjelovarsko-bilogorske županije. Ističem zadovoljstvo stoga što znam da Akademija ne održava često redovite sjednice Predsjedništva izvan Zagreba. Vjerujem da je razlog upravo, kao što ste rekli u uvodu, izuzetno dobar rad našeg Zavoda na čelu s doktorom Vladimirom Strugarom te postignuti rezultati i prepoznatljivost rada Zavoda. Posebno vam zahvaljujemo što je Zavod počeo raditi 2006. godine te je postigao već vidljive rezultate. Spomenut ću održane skupove: 250. obljetnica Grada Bjelovara i 135 godina Bjelovarsko-bilogorske županije. I pred nama su novi projekti koje želimo ostvariti u nadolazećem razdoblju.

Sa sjednice Predsjedništva Akademije u Bjelovaru

Naša je županija jedna od sedam povijesnih županija. Brojimo 133.000 stanovnika, prema popisu stanovništva iz 2000. godine. Međutim, broj se stanovnika nešto i povećao jer se ljudi vraćaju nakon onoga što je i naša županija dala u Domovinskom ratu. U županiji žive 23 registrirane manjine, najbrojnija je srpska nacionalna manjina. Naša je županija jedna

od poljoprivrednih županija u Hrvatskoj. Osim toga tu je i sajmovanje, koje ima svoju povijest, a u novijoj povijesti značajan je rad prvog župana Tihomira Trnskog, koji je 1993. godine, nažalost, poginuo. Sajam se održava dva puta godišnje i prikupi oko 50.000 ljudi i izlagača, a svake ih je godine sve više. Za rad Zavoda odvajamo 100.000 kuna godišnje. Želim Vam da se ugodno osjećate u našoj županiji, našem gradu. Želim svima dobro i u budućnosti.

Stjepan Grula, predstavnik Grada Bjelovara:

Poštovani gospodine predsjedniče, članovi Predsjedništva Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, dopustite da u ime gradonačelnika izrazim zadovoljstvo što ste danas u Bjelovaru. Bjelovar je bio izuzetno počašćen 2003. godine, kada je Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti odlučila da se u Bjelovaru osnuje Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad. Danas slobodno mo-

Slijeva Akademik Jakša Barbić, akademik Petar Šimunović, Miroslav Čačija, Vladimir Strugar i Stjepan Grula

žemo reći da smo napravili dobar korak za Grad Bjelovar i Bjelovarsko-bilogorsku županiju. Osigurali smo adekvatan prostor za rad Zavoda i uspostavili odličnu komunikaciju s gospodinom Vladimirom Strugarom u realizaciji raznih projekata. U prigodi 250. obljetnice osnutka Grada Bjelovara održali smo znanstveni skup, tiskan je 2007. i prvi svezak časopisa Radovi. Potpisali

smo ugovor i stvorili preduvjete za projekt o proučavanju povijesti Bjelovara. Županija i Bjelovar ulažu velike napore u stvaranje materijalnih, prostornih i ljudskih preduvjeta za obrazovanje svojih građana. Prošle smo godine (2008.) otvorili zgradu – srednjoškolski centar – jednu od najvećih investicija u srednjem obrazovanju u Republici Hrvatskoj. Prije dvije godine upisali smo prvu generaciju studenata na Visoku tehničku školu – smjer mehatronika. Svake ćemo godine upisati po stotinjak studenata. Prva je godina pokazala odlične rezultate, što je pomoglo da zatražimo i dobijemo dopusnicu za studij sestrinstva u Bjelovaru. Osim toga, pripremamo se zatražiti i dopusnicu za treći studij, što je uvjet za otvaranje Veleučilišta u Bjelovaru. U Bjelovaru ne studiraju samo studenti s područja Grada Bjelovara i Bjelovarsko-bilogorske županije nego i studenti iz Zagreba te drugih mjesta. Još jedanput, dobrodošli u Bjelovar i hvala vam što ste nam dali povjerenje da budemo domaćini. Želim vam uspješan rad kako na današnjoj sjednici tako i ubuduće.

Prof. dr. sc. Slobodan Kaštela, tajnik Akademije i voditelj Zavoda u Bjelovaru:

Poštovani gospodine predsjedniče i članovi Predsjedništva Hrvatske akademije, poštovani gospodine župane, poštovani predstavnici gradonačelnika Grada Bjelovara, gospođe i gospodo! Ugodna mi je dužnost da vas u ulozi voditelja Akademijine jedinice u Bjelovaru srdačno pozdravim i zahvalim Akademijinu Predsjedništvu na odluci da se redovita sjednica održi u Gradu Bjelovaru. Pritom želim istaknuti da ta odluka znači priznanje Gradu Bjelovaru i Bjelovarsko-bilogorskoj županiji, koji su bili inicijatori za osnivanje Akademijina Zavoda u Bjelovaru, ali isto tako i priznanje za njegov dosadašnji rad. Gospodin župan spomenuo je da se, koliko je njemu poznato, sjednice Akademijina Predsjedništva u pravilu održavaju u Zagrebu i da su vrlo rijetke one koje se održavaju u nekim drugim gradovima izvan Zagreba. Koliko mene pamćenje služi, u posljednje 32 godine ovo je treća sjednica Predsjedništva Hrvatske akademije koja se održava izvan Zagreba. Jedna je bila u Vinkovcima, druga u Požegi, a treća je ovdje u Bjelovaru. Ugovor o početku rada Akademijina Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru potpisan je u svibnju 2005. godine, iako je odluka o osnivanju Zavoda donesena 2003. Potpisivanje ugovora između Akademije, s jedne strane, te Županije i Grada Bjelovara, s druge, označilo je mogućnost početka rada bjelovarskog Zavoda. Tim je činom Grad Bjelovar postao jedanaesti grad u Republici Hrvatskoj izvan Zagreba u kojem se nalaze Akademijine znanstvenoistraživačke jedinice, s tim da je bio i do sada i ostao (njezina) najmlađa jedinica. Dopustite mi da ukratko prikazem osnovne rezultate u radu Akademijina Zavoda u protekle četiri godine s napomenom da se on, po uzoru na ostale Akademijine zavode, treba baviti znanstve-

noistraživačkim radom u humanističkim i prirodnim znanostima, organizirati znanstvene skupove i izložbe te objavljivati rezultate znanstvenoistraživačkog rada. Malobrojni zaposlenici ovog Zavoda, a to je praktički prof. dr. sc. Vladimir Strugar, upravitelj, uz svesrdnu pomoć članova Znanstvenog vijeća, odmah su počeli ozbiljno raditi i pripremati znanstvene skupove te pripremati objavljivanje rezultata znanstvenoistraživačkog rada. Tako je već prvi skup, koji je spomenuo i župan bjelovarsko-bilogorski, održan već potkraj 2006. godine, a sljedeće, 2007. godine tiskan je i prvi svezak *Radova*, časopisa bjelovarskog Zavoda koji će, nadam se, zadržati kontinuitet izlaženja. Održan je 2007. i drugi skup, a bio je posvećen povijesti Bjelovarsko-bilogorske županije, a godinu dana poslije objavljen je i drugi svezak časopisa *Radovi*. Treći projekt na kojem se već radi jest povijest Grada Bjelovara od njegova osnivanja do završetka Domo-vinskog rata, a na temelju ugovora između Grada i Akademije. Grad Bjelovar osigurava sredstva ne samo za znanstvenoistraživački rad na projektu već i za

Slijeva akademik Nikola Batušić, akademik Slavko Cvetnić, akademik Milan Moguš, akademik Pavle Dešpalj i Slobodan Kaštela

tiskanje monografije nakon završetka rada. Sve veći broj znanstvenika koji se okupljaju oko programa rada bjelovarskoga Zavoda potvrđuje da je opravdao svoje osnivanje i dosadašnjim se radom dokazao. U sljedećim godinama trebat će se baviti i suvremenim temama, primjerice poljoprivredom, turizmom i ekologijom, zdravljem i drugim problemima. Isto tako organizirat će se umjetničke izložbe i predstavljanje različitih umjetničkih djela. Hvala Vam na pažnji (*Ljetopis*, 2009., knj. 113, str. 96-97, 417).

Prof. dr. sc. Vladimir Strugar, upravitelj Zavoda, izrazio je zadovoljstvo što je prihvaćena inicijativa Zavoda, Grada Bjelovara i Bjelovarsko-bilogorske županije o održavanju sjednice Predsjedništva u Bjelovaru jer je u protekla tri desetljeća to tek treći put da se redovna sjednica Predsjedništva održala izvan Zagreba, čime su Grad Bjelovar i Bjelovarsko-bilogorska županija osobito počašćeni. Kratko je prikazao rezultate ostvarene u protekle četiri godine rada Zavoda i plan rada za 2010. godinu. Zahvalio je Gradu Bjelovaru i Bjelovarsko-bilogorskoj županiji na redovitome financiranju aktivnosti (*Strugar*, 2009., 145-146).⁶⁸

Nakon završetka redovite sjednice članovi Predsjedništva posjetili su Narodnu knjižnicu *Petar Preradović* Bjelovar. Veliko je zanimanje izazvao posjet *Sireli*, industriji mliječnih proizvoda u Bjelovaru, čije su radne prostore također obišli te gdje su razgovarali s rukovodstvom tvrtke.

*Slijeva akademik Antun Dubravko Jelčić, akademik Ante Vulin
i akademik Dragan Dekaris*

⁶⁸ Vidi: stm: Sjednica Predsjedništva HAZU-a u Bjelovaru: Akademici zadovoljni radom bjelovarskih kolega. *Bjelovarski list*, 2. studenoga 2009., str. 2.

KNJIŽNICA ZAVODA

Zavod je od svojih početaka opremao vlastitu knjižnicu, i to na različite načine. Osim što Akademija dostavlja vlastita izdanja, Zavod razmjenjuje knjige i časopise s Akademijinim znanstvenoistraživačkim jedinicama u Križevcima, Vukovaru, Zadru, Osijeku, Dubrovniku, Splitu, Rijeci, Varaždinu, Požegi i Vinkovcima te s Akademijinim Zavodom za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe u Zagrebu. Razmjena knjiga ostvarena je i s ustanovama Grada Bjelovara, primjerice Gradskim muzejom Bjelovar, Državnim arhivom u Bjelovaru, Narodnom knjižnicom

Knjižnica Zavoda

Petar Preradović Bjelovar, Visokom tehničkom školom u Bjelovaru i s ustanovama izvan Bjelovara, a to su Fakultet organizacije i informatike u Varaždinu te Hrvatski institut za povijest, Podružnica za povijest Slavonije, Srijema i Baranje u Slavonskom Brodu. Knjižnica se popunjava i donacijama, kao što je donacija Udruge *Sabre Foundation* Zagreb sa zbirkom knjiga iz područja odgoja i obrazovanja, Ogranak Hrvatskoga pedagoško-književnog zbora u Bjelovaru, Hrvatskoga državnog arhiva i Društva za povjesnicu Zagrebačke nadbiskupije *Tkalčić* u Zagrebu, udruge *Pragma* Zagreb, nakladne kuće *Educa* Zagreb te više pojedinaca.

Knjižnica Zavoda imala je krajem 2015. godine ukupno 2.431 svezak.

Izdanja Zavoda 2005. – 2015.

NAGRADE I PRIZNANJA

Gradsko vijeće Grada Bjelovara na sjednici održanoj 15. rujna 2011. donijelo je Odluku o dodjeli Zlatne plakete *Grb grada Bjelovara* Zavodu za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru „za izuzetne uspjehe na području znanosti.“ Plaketa je dodijeljena na svečanoj sjednici Gradskoga vijeća 29. rujna 2011. u povodu obilježavanja Dana grada Bjelovara, a uime Zavoda primio ju je prof. dr. sc. Slobodan Kaštel, voditelj Zavoda, koji je tom prigodom zahvalio uime svih nagrađenih (*Ljetopis*, 2011., knj. 115, str. 489).⁶⁹

Upravitelj Zavoda Vladimir Strugar primio je 29. rujna 2012., prigodom obilježavanja Dana grada i Dana bjelovarskih branitelja, javno priznanje *Počasni građanin grada Bjelovara* za osobit doprinos napretku Grada Bjelovara (*Ljetopis*, 2012., knj. 116, str. 494).

Osim toga, Zavod je primio 12. lipnja 2014. Zahvalnicu kao sponzor Fonda *Boža Tvrković* Bjelovar za potporu i doprinos u djelovanju Fonda koji je namijenjen za nagrađivanje učitelja i učenika za osobita postignuća (*Ljetopis*, 2014., knj. 118, str. 514).

Zlatna plaketa *Grb grada Bjelovara* (2011.)

⁶⁹ Vidi: Dr. Hrgović: Ispravljena je velika nepravda. *Bjelovarac*, br. 40, 6. listopada 2011., str. 6.

U ime nagrađenih zahvaljuje Slobodan Kaštela, voditelj Zavoda

Javno priznanje Grada Bjelovara Vladimiru Strugaru dodjeljuju Antun Korušec, gradonačelnik i Željko Maletić, predsjednik Gradskog vijeća (2012.)

ZAKLJUČAK

Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru u razdoblju 2005. – 2015. godine ostvarivao je program rada u skladu s ciljevima Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, odredbama *Ugovora o radu* Zavoda iz 2005. te potrebama Grada Bjelovara i Bjelovarsko-bilogorske županije, kao osnivača. U realizaciji programa surađivao je s brojnim autorima i ustanovama. Ukupno ostvarenje programa može se sažeti u deset zaključaka:

1. Organizirano je ukupno jedanaest skupova, i to: četiri znanstvena i tri znanstveno-stručna skupa, po jedno znanstveno savjetovanje i znanstveni kolokvij te dva okrugla stola. Na tim su skupovima obrađene povijesne teme (povijest Bjelovara, Bjelovarsko-bilogorske županije i Garić-grada, Domovinski rat), ali podjednako i aktualne teme važne za razvoj širega bjelovarskog područja (npr. razvoj temeljen na znanju, zatim mjere za unapređivanje zdravlja, obrazovanja, znanosti i znanstvenih istraživanja te razvoj gospodarstva od interesa na ovom području). Sva izlaganja sa skupova (bez izlaganja na dva okrugla stola) objavljena su u časopisu *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*.

2. Nakladnička djelatnost Zavoda bila je vrlo intenzivna, što potvrđuje redovito tiskanje časopisa *Radovi*, knjiga u ediciji *Posebna izdanja Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru* te knjiga sažetaka sa skupova, kataloga izložbi i drugih informativnih tekstova o radu Zavoda.

To najbolje potvrđuju sljedeći podaci. U razdoblju 2005. – 2015. objavljeno je devet brojeva *Radova* sa 140 članaka koje je napisalo 169 autora na 2.526 stranica. Od 110 članaka koji su podliježali recenzentskom postupku, 90 % znanstveni su

članci. U ediciji *Posebna izdanja* objavljeno je pet knjiga na ukupno 1.290 stranica. Ostala izdanja obuhvaćaju šest knjiga sažetaka sa skupova, tri kataloga izložbi i četiri informativna teksta o radu Zavoda.

3. Zavod je organizirao šest izložbi koje su bile posvećene povijesti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, pojedinim osobama važnim za povijest Akademije (Josip Juraj Strossmayer), pojedinim Akademijinim jedinicama (Zavod u Varaždinu i Bjelovaru) i pojedinim temama (o prisutnosti Akademijinih izdanja u knjižnicama Bjelovarsko-bilogorske županije) te važnim povijesnim ličnostima Bjelovarsko-bilogorske županije (veliki župani) i aktualnim pitanjima, primjerice o hrvatskom jeziku.

4. U Velikoj Pisanici, mjestu rođenja akademika Ede Murtića, od 6. studenoga 2010. organiziraju se *Dani Ede Murtića*, hrvatskog i svjetskog slikara, i do 2015. godine održano je šest susreta.

5. Zavod je predstavljao vlastita izdanja časopisa i knjiga te izdanja drugih nakladnika. Održano je osam predavljanja časopisa *Radovi* i sedam predavljanja knjiga koje su objavljene u ediciji *Posebna izdanja Zavoda*.

6. Pripremljena su dva književna susreta s akademikom Goranom Tribusonom (2013.) i akademikom Ivanom Aralicom (2014.). Nadalje Zavod je pripremio devet predavanja u kojima su sudjelovali akademici Franjo Tomić, Jakša Barbić, Stjepan Damjanović i Franjo Šanjek te mnogi drugi autori.

7. Među ostalim su planiranim i ostvarenim aktivnostima: četveri *Dani otvorenih vrata Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti* (2011., 2012., 2013. i 2014.), dvanaest sastanaka Znanstvenog vijeća Zavoda te šest sastanaka organizacijskih odbora povezanih s pripremom pojedinih skupova.

8. Grad Bjelovar, Bjelovarsko-bilogorska županija i Zavod bili su domaćin Predsjedništvu Akademije (2009.), koje je u Bjelovaru održalo svoju redovitu sjednicu.

9. Za svoj znanstveni rad i doprinos Gradu Bjelovaru Zavod je primio Zlatnu plaketu *Grb Grada Bjelovara* (2011.).

10. Od početka rada Zavod je opremao vlastitu knjižnicu, tako da je na kraju 2015. godine u njoj bio 2.431 svezak.

Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru u proteklih deset godina rada, uzimajući u obzir kadrovske mogućnosti, redovna financijska sredstva Hrvatske akademije, Grada Bjelovara i Bjelovarsko-bilogorske županije, financijska sredstva na temelju natječaja (Zaklada Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Ministarstvo poljoprivrede) te drugih izvora (donacije), uspješno je realizirao važne aktivnosti.

CONCLUSION

The Institute for Scientific Research and Artistic Work in Bjelovar operated in the period between 2005 and 2015 in concordance with the goals of the Croatian Academy of Sciences and Arts, the provisions of the Institute's Contract of Employment dated 2005, as well as the requirements of the City of Bjelovar and the Bjelovar-Bilogora County as founders. The plan was realised in cooperation with numerous authors and institutions. The realisation of the plan in total may be summarised under the following ten items:

1. Eleven symposia were organised, out of which four of scientific nature, three of scientific-professional nature, one scientific conference, one scientific workshop, and two round tables. These symposia tackled not only historical topics (the history of Bjelovar, the Bjelovar-Bilogora County and Garić-grad; the Homeland War), but also pressing issues of importance for the wider Bjelovar region (e.g. knowledge-based development; measures for the improvement of health, education, science, scientific research, and economic development of interest to this particular area). All speeches held at the symposia (except for the speeches held during the two round tables) have been published in the journal entitled *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*.

2. The publishing activity of the Bjelovar Institute was very intense; this has been confirmed by regular publishing of the above-mentioned journal, the edition entitled *Posebna izdanja Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, as well as books of summaries of the speeches held at the symposia, exhibition catalogues, and other informative texts on the Institute's operation.

Following data serve as a confirmation thereof: In the period 2005–2015, nine issues of *Radovi*, including 140 articles by 169 authors on 2,526 pages, were publis-

hed. Out of 110 articles under review, 90 percent were scientific papers. In the edition *Posebna izdanja*, five books on a total of 1,290 pages were published. Other publications include six books of summaries of the speeches held at the symposia, three exhibition catalogues, and four informative texts on the Institute's operation.

3. The Institute organised six exhibitions dedicated to the history of the Croatian Academy of Sciences and Arts; to individual persons of merit for the Academy history (Josip Juraj Strossmayer); to individual Academy units (Institutes in Varaždin and Bjelovar); to specific topics (regarding Academy publications at libraries in the Bjelovar-Bilogora County); prominent historical persons of the Bjelovar-Bilogora County (county heads); and pressing issues – e.g. regarding Croatian language.

4. Velika Pisanica, the birthplace of Edo Murtić, Fellow of the Croatian Academy, has been host to the manifestation *Dani Ede Murtića* since 6 November 2010. Six encounters had been organised until 2015.

5. The Institute presented issues of journals and books of its own, as well as issues by other publishers. There were eight presentations of the journal *Radovi* and seven presentations of books published in the edition *Posebna izdanja Zavoda*.

6. Literary encounters with two fellows of the Croatian Academy – Goran Tribuson (2013) and Ivan Aralica (2014) – were held. The Institute moreover organised nine lectures with invited speakers – the following fellows of the Croatian Academy: Franjo Tomić, Jakša Barbić, Stjepan Damjanović and Franjo Šanjek, as well as with many other authors.

7. Activities realised according to the plan: four manifestations *Days of the Open Doors of the Croatian Academy of Sciences and Arts* (in 2011, 2012, 2013 and 2014), twelve meetings of the Scientific Council of the Institute, and six meetings of organisation committees of individual symposia.

8. The City of Bjelovar, the Bjelovar-Bilogora County and the Institute were in 2009 hosts to the Academy Presidency, which held its regular session in Bjelovar on that occasion.

9. The Institute received the Bjelovar Golden Plate Award for its scientific work and contribution to the City of Bjelovar in 2011.

10. From the very beginning of its operation, the Institute started equipping its own library, which consequently at the end of 2015 numbered 2,431 volumes.

During the previous decade, the Institute for Scientific Research and Artistic Work in Bjelovar – taking into consideration staff potential, regular funds from the Croatian Academy, the City of Bjelovar and the Bjelovar-Bilogora County, funds procured on the basis of contest (the Foundation of the Croatian Academy of Sciences and Arts; the Ministry of Agriculture), and other sources (donations) – successfully realised many activities of vital importance.

LITERATURA

- Akademik Jakša Barbić održao predavanje na temu: „Pravo i članstvo Republike Hrvatske u Europskoj uniji.“* Dostupno na: <http://bbz.hr/vijesti/detaljnije/akademik-jaksa-barbic-odrzao-predavanje-na-temu-pravo...> (pristup: 18. 6. 2013.).
- Četvrti (IV.) Dani Ede Murtića: Velika Pisanica.* Dostupno na: [http://velika-pisanica.hr/vijesti/hrvatska\(iv_dani_edemurtica_velika_pisanica_zagreb/](http://velika-pisanica.hr/vijesti/hrvatska(iv_dani_edemurtica_velika_pisanica_zagreb/) (pristup: 7. 5. 2014.).
- Dani otvorenih vrata Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Bjelovaru.* Dostupno na: www.bjelovar.info/index.php/aktualno/dani_otvorenih_vrata_hrvatske_akademije_znanosti_i_umjetnosti_u_bjelovaru u/ (pristup: 20. 11. 2013.).
- Deklaracija o znanju* (2002.). Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti.
- dm/VLM: Predstavljeni radovi o zdravlju i kvaliteti života. *Večernji list*, 15. studenoga 2013.
- Hrvatska temeljena na znanju i primjeni znanja* (2004.). Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti.
- Hrvatska – zadanosti i usmjerenja* (1992.). Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti.
- Jurušić, Mirjana (1997.), HAZU neće podržavati samo jednu stranku. *Večernji list*, 18. prosinca 1997., str. 6.
- Kakav život živimo?* Dostupno na: mreza.tv/kakav-zivot-zivimo/ (pristup: 15. 11. 2013.)
- Kaštela, Slobodan (gl. urednik) (2007.), *Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti kroz fotografije* [autor fotografija Damir Fabijanić]. Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, str. 57.
- Ljetopis Hrvatske akademije za 2003.* Knjiga 107 (2004.). Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, str. 216.

- Ljetopis Hrvatske akademije za 2005.* Knjiga 109 (2006.). Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, str. 230.
- Ljetopis Hrvatske akademije za 2006.* Knjiga 110 (2007.). Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, str. 413-414; 503.
- Ljetopis Hrvatske akademije za 2007.* Knjiga 111 (2008.). Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, str. 359-360.
- Ljetopis Hrvatske akademije za 2008.* Knjiga 112 (2009.). Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, str. 130-131, 151-152, 160, 172.
- Ljetopis Hrvatske akademije za 2009.* Knjiga 113 (2010.). Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, str. 96-97; 416-417.
- Ljetopis Hrvatske akademije za 2010.* Knjiga 114 (2011.). Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, str. 149, 152, 186-187, 426-427, 530, 541.
- Ljetopis Hrvatske akademije za 2011.* Knjiga 115 (2012.). Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, str. 488-489.
- Ljetopis Hrvatske akademije za 2012.* Knjiga 116 (2013.). Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, str. 491-495.
- Ljetopis Hrvatske akademije za 2013.* Knjiga 117 (2014.). Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, str. 474-478.
- Ljetopis Hrvatske akademije za 2014.* Knjiga 118 (2015.). Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, str. 510-514.
- Marčinković, Darko (2012.), Izgube se čak četiri razreda. *Večernji list* (Zagreb), 2. veljače 2012., str. 22-23.
- Medar, Mladen (2009.), O stupnju istraženosti bjelovarske povijesti. *Bjelovarac* (Bjelovar), 19. veljače 2009., str. 27.
- Najavljen znanstveno-stručni skup „Bjelovar i Bjelovarsko-bilogorska županija u Domovinskom ratu“.* Dostupno na: <http://www.bjelovar.hr/vijesti/najava-znanstveno-strucni-skup-bjelovar-i-bjelovarsko-bilogorska-zupanija-u-domovinskom-ratu/> (pristup: 23. 9. 2014.).
- Nakon znanstvenog skupa „Bjelovar i Bjelovarsko-bilogorska županija u Domovinskom ratu“: širom otvorena vrata novim istraživanjima. *Magazin*, 7. listopada 2014., str. 26-28.
- Objektivno vrednovanje doprinosa bjelovarskih branitelja obrani Hrvatske.* Dostupno na: <http://zvono.eu/portal/na-sva-zvona/vijesti/10868-objektivno-vrednovanje-doprinos-a-bjelovarskih-branitelja-obani-hrvatske> (pristup: 6. 10. 2014.).
- Održan drugi sastanak Organizacijskog odbora za pripremu znanstveno-stručnog skupa „Bjelovar i Bjelovarsko-bilogorska županija u Domovinskom ratu“.* Dostupno na: <http://www.bjelovar.hr/vijesti/drugi-sastanak-bjelovar-i-bbz-u-domovinskom-ratu/print/> (pristup: 23. 9. 2014.).

- Održan znanstveno-stručni skup Bjelovar i Bjelovarsko-bilogorska županija u Domovinskom ratu.* Dostupno na: http://www.bjelovar.info/index.php/aktualno/odrzan_znanstveno_strucni_skup_Bjelovar_i_bjelovarsko_bilogorska_zupanija/ (pristup: 17. 10. 2014.).
- Okrugli stol s temom Obrazovanje i razvoj održan u velikoj vijećnici BBŽ.* Dostupno na: [http://www.bjelovar.info\(index.php/aktualno/okrugli_stol_s_temom_obrazovanje_i_razvoj_odrzan_u_velikoj_vijecnici_bbzh/](http://www.bjelovar.info(index.php/aktualno/okrugli_stol_s_temom_obrazovanje_i_razvoj_odrzan_u_velikoj_vijecnici_bbzh/) (pristup: 28. 3. 2014.).
- Pejić, Ilija; Šicel, Miroslav (ur.) (2005.), *Đuro Sudeta – pjesnik i pripovjedač*. Bjelovar – Zagreb: Bjelovarsko-bilogorska županija; Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti.
- Pejić, Ilija (2007.), Od pretiska do elektroničke knjige – digitalizacija zavičajne zbirke. Pjesnik i pripovjedač Đuro Sudeta: u povodu 80. godišnjice smrti [elektronička građa]. *Bjelovarski učitelj*, 12, br. 1-2, str. 42-46.
- Pejić, Ilija (2008.), Povjesnica grada. *Zvono* (Bjelovar), br. 62, 10. listopada 2008., str. 40-41.
- Pejić, Ilija; Vladimir Strugar (2011.), *Izdanja HAZU u fondovima i zbirkama narodnih knjižnica Bjelovarsko-bilogorske županije*. Zagreb – Bjelovar: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti; Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad.
- Pejić, Ilija (2012.), Zatvorena vrata budućnosti: rano napuštanje srednje škole. *Školske novine*, (Zagreb), br. 4, 31. siječnja 2012., str. 22.
- Prostor bjelovarskim znanstvenicima. *Bjelovarsko zvono* (Bjelovar), br. 4, 23. svibnja 2006., str. 4.
- Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru.* Zagreb – Bjelovar: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, 2007., br. 1, str. 9-238.
- Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru.* Zagreb – Bjelovar: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, 2008., br. 2, str. 9-305.
- Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru.* Zagreb – Bjelovar: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, 2009., br. 3, str. 11-140.
- Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru.* Zagreb – Bjelovar: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, 2011., br. 4, str. 1-300.
- Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru.* Zagreb – Bjelovar: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, 2012., br. 5, str. 1-47.
- Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru.* Zagreb – Bjelovar: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, 2012., br. 6, str. 1-218.
- Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru.* Zagreb – Bjelovar: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, 2013., br. 7, str. 1-269.
- Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru.* Zagreb – Bjelovar: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, 2014., br. 8, str. 17-542.

- Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*. Zagreb – Bjelovar: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, 2015., br. 9, str. 21-380.
- stm: Stručnjaci govorili o znanju i razvoju. *Bjelovarski list* (Bjelovar), 30. svibnja 2009., str. 11.
- stm: Stručnjaci poručili kako je stres siguran put u bolest. *Bjelovarski list* (Bjelovar), 18. studenoga 2013., str. 5.
- S(tojković), Ružica (2004.), Brišu se granice između metropole i „provincije“. *Bjelovarac*, 14. listopada 2004., str. 5.
- S(tojković), R(užica) (2006.), Akademici izuzetno zadovoljni dosad učinjenim. *Bjelovarac* (Bjelovar), 11. svibnja 2006., str. 5.
- S(tojković) R(užica) (2006.), Prvi znanstveni skup Zavoda za znanstvenoistraživački i rad HAZU-a: Bjelovar u akademskom ozračju. *Bjelovarac* (Bjelovar), br. 49, 14. prosinca 2006., str. 3.
- S(tojković), R(užica) (2007.), Čelnici županije s voditeljem Zavoda HAZU-a: „Bjelovarsko-bilogorska županija u prošlosti i sadašnjosti“. *Bjelovarac*, 12. travnja 2007., str. 9.
- S(tojković) R(užica) (2007.), Znanstveni skup Bjelovarsko-bilogorske županije: prošlost i sadašnjost. Zabrinjavajuća demografska kretanja. *Bjelovarac*, 25. listopada 2007., str. 10.
- S(tojković), R(užica) (2009.), Povijest Bjelovara je slabo istražena. *Bjelovarac* (Bjelovar), 5. veljače 2009., str. 15.
- S(tojković), R(užica) (2009.), Enciklopedija Bjelovarsko-bilogorske županije. *Bjelovarac* (Bjelovar), 2. travnja 2009., str. 16.
- Stojković, Ružica (2012.), U Bjelovar vole doći glumci, i pisci, i slikari. *Bjelovarac* (Bjelovar), br. 49, 20. prosinca 2012., str. 61.
- Stojković, Ružica (2013.), Akademici se otvorili javnosti: Sedam skupova, tri knjige i pregršt izložbi. *Bjelovarac* (Bjelovar), br. 45, 21. studenoga 2013., str. 32.
- Strugar, Vladimir (2006.), Održan znanstveni skup o izgradnji i razvoju Bjelovara 1756. – 2005. *Bjelovarski učitelj*, XI., br. 3, str. 57-63.
- Strugar, Vladimir (2006.), Znanje je temeljna proizvodna snaga i glavni uvjet uspješnosti. *Bjelovarac*, 30. studenoga 2006., str. 3.
- Strugar, Vladimir (2006.), U Bjelovaru utemeljen Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. *Bjelovarski učitelj*, XI., br. 2, str. 71-73.
- Strugar, Vladimir (2007.), Poticaj i poziv znanosti i znanstvenicima. *Bjelovarski učitelj*, XII., br. 1-2, str. 53-54.
- Strugar, Vladimir (2007.), Znanost o prošlosti i sadašnjosti Bjelovarsko-bilogorske županije. *Bjelovarski učitelj*, 12, br. 3, str. 81-83.

- Strugar, Vladimir (2008.), Enciklopedija županije: istraživački pothvat desetljeća. *Regija* (Bjelovar), 22. siječnja 2008., str. 12.
- Strugar, Vladimir (2009.), U Bjelovaru održana sjednica Predsjedništva Akademije. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, br. 3, str. 145-146.
- Strugar, Vladimir (2009.), Bjelovarsko priopćenje. *Radovi Zavoda za znanstvenoi-straživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, br. 3, str. 135-140.
- Strugar, Vladimir (2011.), *Zatvorena vrata budućnosti – rano napuštanje srednjoškolskog obrazovanja*. Knjiga 1. Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti.
- Strugar, Vladimir; Mladen Medar (ur.) (2011.), *Veliki župani bjelovarski (1872. – 1924. / 1941. – 1945.)*. Katalog izložbe. Zagreb – Bjelovar: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti; Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad.
- U Bjelovaru osnovan Zavod HAZU-a. *Večernji list* (Zagreb), 10. svibnja 2005., str. 19.
- Vavra, Ivan (2012.), Vrsna studija o napuštanju srednjoškolskog obrazovanja. *Školske novine* (Zagreb), br. 3, 24. siječnja 2012., str. 27.
- Znanstveno-stručni skup HAZU Zavoda u Bjelovaru. Dostupno na: http://bjelovar.info/index.php/aktualno/znanstveno_struchni_skup_hazu_zavoda_u_bjelovaru/ (pristup: 8. 11. 2012.); <http://bbz.hr/vijesti/detaljnije/znanstveno-strucni-skup-hazu-zavoda-u-bjelovaru> (pristup: 8. 11. 2012.).
- Zdravlje i kvaliteta života u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji. Dostupno na: www.bjelovar.info/index.php/aktualno/zdravlje_i_kvaliteta_zivota_u_bjelovarsko_bilogorskoj_zupaniji/ (pristup: 15. 11. 2013.).
- Znanje o prošlosti kao turistička zanimljivost. *Zvono* (Bjelovar), br. 89, 31. listopada 2010., str. 16.

PRILOZI

BIBLIOGRAFIJA ČLANAKA U ČASOPISU
*RADOVI ZAVODA ZA ZNANSTVENOISTRAŽIVAČKI I
 UMJETNIČKI RAD U BJELOVARU*

- Adamović, Neda; Tina Gatalica (2014.), Bibliografija radova o Bjelovaru i Bjelovarsko-bilogorskoj županiji u Domovinskom ratu (1990. – 2013.). *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 8, str. 435-468.
- Bačić, Ivan; Marcel Medak (2012.), Zdravstveni turizam u Hrvatskoj i Bjelovarsko-bilogorskoj županiji. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 6, str. 211-214.
- Badrov, Tatjana (2009.), Potrebe za dodatnim znanjima i vještinama na tržištu rada u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 3, str. 73-95.
- Barić, Vinko (2012.), Zaposlenost u poljoprivredi Bjelovarsko-bilogorske županije: stanje i perspektive. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 6, str. 17-31.
- Birt Katić, Danijela (2015.), Obitelj, imovina, nasljedna pravila i prakse: postojanost i promjene u selima bjelovarskoga kraja. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 9, str. 141-160.
- Ceronja, Ivana (2013.), Slika zdravlja Bjelovarsko-bilogorske županije: osvrt na odabrane zdravstvenostatističke pokazatelje 2000. – 2011. godine. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 7, str. 135-147.
- Čatipović, Marija (2013.), Bjelovarsko-bilogorska županija – prijatelj dojenja. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 7, str. 33-42.
- Čatipović, Vinko; Darko Novalić (2013.), Utjecaj ekonomske krize na stopu samoubojstva na području Bjelovarsko-bilogorske županije. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 7, str. 259-269.
- Čerkez Habek, Jasna (2013.), „Anti-aging“ medicina: suvremene spoznaje i implementacija u svakodnevni život u cilju očuvanja zdravlja. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 7, str. 189-211.
- Čiček, Josip (2013.), Kvaliteta života u suvremenim uvjetima u Republici Hrvatskoj s posebnim osvrtom na Bjelovarsko-bilogorsku županiju. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 7, str. 239-250.
- Čikić, Ante (2009.), Znanost, tehnika, tehnologija, gospodarstvo – idu li istim smje-

- rom. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 3, str. 55-71.
- Čikić, Ante (2012.), Obnovljivi izvori energije u funkciji intenzivne proizvodnje povrća. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 6, str. 33-45.
- Čupin, Nikola (2012.), Obnovljivi izvori energije u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 6, str. 147-166.
- Dadić, Ivan; Dragan Badanjak; Jasna Jurum-Kipke (2007.), Prometno značenje Bjelovarsko-bilogorske županije za panonsku Hrvatsku. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 1, str. 99-109.
- Dadić, Ivan; Krešimir Vidović (2012.), Prometni sustav Bjelovarsko-bilogorske županije u funkciji prometa Republike Hrvatske. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 6, str. 137-145.
- Diklić, Davorin; Josip Lovrić; Inga Đaković (2013.), Trendovi incidencije i mortaliteta kolorektalnog karcinoma u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji 2000. – 2010. i kvaliteta života operiranih bolesnika. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 7, str. 107-124.
- Dobrovšak, Ljiljana (2011.), Brojčano kretanje Židova na području Bjelovarsko-križevačke županije (1857. – 1918.). *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 4, str. 205-235.
- Dugački, Vlatka (2015.), „Postat ćemo Jugoslaveni ili ćemo ostati ono što jesmo“: češka manjina i pitanje državljanstva u međuratnoj Jugoslaviji. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 9, str. 83-104.
- Feletar, Dragutin; Petar Feletar (2008.), Depopulacija i promjene u prostornom rasporedu stanovništva na području Bjelovarsko-bilogorske županije od 1857. do 2001. godine. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 2, str. 61-115.
- Grabovac, Stjepan; Marko Opačić; Ivana Ceronja; Zrinka Puharić; Ana Bonetti (2013.), Izvještaj o pušenju cigareta među školskom djecom i razlike u kvaliteti života i glasa između bivših pušača – laringektomiranih osoba i zdravih nepušača. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 7, str. 43-56.
- Gračanin, Hrvoje, (2011.) Ivan Paližna u povijesnim vrelima i historiografiji. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 4, str. 237-267.
- Habek, Dubravko (2008.), Povijesni razvoj primaljstva, porodništva i ginekologije bjelovarskog kraja. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 2, str. 169-186.

- Habek, Dubravko (2012.), Prvi žitelji Bjelovara iz matica rođenih/krštenih i umrlih župe Kapela 1753. – 1772. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 5, str. 51-60.
- Habek, Dubravko (2013.), Dugoročne posljedice nepovoljnih perinatalnih zbivanja. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 7, str. 1-17.
- Habek, Dubravko (2014.), Ustroj sanitetske službe 105. brigade Hrvatske vojske. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 8, str. 227-235.
- Habek, Dubravko (2015.), O prvoj bjelovarskoj bolnici. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 9, str. 21-30.
- Halauk, Vladimir (2013.), Kvaliteta života u zdravlju i bolesti. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 7, str. 251-257.
- Herout, Vjenceslav (2008.), Kulturno-prosvjetni rad Čehâ na prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 2, str. 125-142.
- Herout, Vjenceslav (2014.), Civilno stanovništvo daruvarskog i grubišnopoljskog područja u zbivanjima 1990. – 1991. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 8, str. 319-355.
- Herout, Vjenceslav (2015.), Češka seoska mladež (1935. – 1941.). *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 9, str. 105-139.
- Holjevac, Željko (2012.), Sajamski red za Bjelovar iz 1862. godine. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 5, str. 21-35.
- Hrvatić, Neven (2012.), Važna studija o aktualnom društvenom i odgojno-obrazovnom fenomenu. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 5, str. 93-94.
- Ivanuša, Mario; Zrinka Ivanuša; Verica Kralj (2013.), Što sve utječe na visoku smrtnost od srčanožilnih bolesti u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji? *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 7, str. 87-105.
- Ivanuša, Mario; Verica Kralj; Inge Heim; Zrinka Ivanuša (2015.), Kako je obuzdana smrtnost od akutnog infarkta miokarda u Republici Hrvatskoj. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 9, str. 31-45.
- Jakčin Ivančić, Mirjana (2008.), Vrtina umjetnost Daruvara kroz povijest. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 2, str. 231-251.
- Jakovljević, Goran (2007.), Bjelovar prije Bjelovara. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 1, str. 55-70.
- Jakovljević, Goran (2008.), Bjelovar u srednjovjekovnim vrelima. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 2, str. 187-198.

- Jakovljević, Goran (2015.), Arheološki, antropološki i povijesni pokazatelji života srednjovjekovne populacije sjeverozapadne Hrvatske. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 9, str. 199-243.
- Josipović, Ljiljana; Bernarda Krnić (2013.), Prepoznatljivost rada savjetovaništa službi školske medicine u podizanju kvalitete života djece školske dobi. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 7, str. 71-85.
- Kalambura, Sanja; Nives Jovičić; Andrea Pehar (2012.), Sustav gospodarenja otpadom s osvrtom na Bjelovarsko-bilogorsku županiju. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 6, str. 167-177.
- Karaman Aksentijević, Nada; Zoran Ježić (2009.), Razvojna pozicija Bjelovarsko-bilogorske županije prema nekim ključnim komponentama razvoja temeljenog na znanju. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 3, str. 11-28.
- Karaula, Željko (2008.), „Demokracija je počela“: demokratski izbori u Općini Bjelovar 1990. godine. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 2, str. 287-305.
- Karaula, Željko (2011.), Garić-grad u historiografiji. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 4, str. 83-99.
- Karaula, Željko (2012.), Novi podaci o osnivanju grada Bjelovara 1756. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 5, str. 37-47.
- Karaula, Željko (2014.), Krizni štab Bjelovar u Domovinskom ratu (1991. – 1992.). *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 8, str. 163-189.
- Karlo, Krešimir (2011.), Rezultati dosadašnjih arheoloških istraživanja Garić-grada. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 4, str. 135-148.
- Kaštela, Slobodan (2015.), Deset godina od osnivanja Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Bjelovaru (2005. – 2015.). *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 9, str. 343-346.
- Kiralj, Rudolf (2012.), On Quantitative Relationships Between Chemical Structure and Physico-Chemical Properties of Chemical Products Study: Bjelovar-Bilogora County (O kvantitativnim odnosima između kemijske strukture i fizičko-kemijskih svojstava kemijskih proizvoda Studij slučaja: Bjelovarsko-bilogorska županija). *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 6, str. 179-208.
- Kiralj, Rudolf; Zrinka Puharić; Dalibor Čavić (2014.), Domovinski rat i demografska kretanja u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 8, str. 257-290.

- Kolar-Dimitrijević, Mira (2007.), Pretvaranje Bjelovara iz vojničkoga u privredno središte od 1871. do 1910. godine. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 1, str. 31-53.
- Kolar-Dimitrijević, Mira (2008.), Ukinuće Bjelovarsko-križevačke županije i kako je to područje prošlo u vrijeme djelovanja Osječke i Zagrebačke oblasne skupštine 1927. i 1928. godine. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 2, str. 35-60.
- Kolar-Dimitrijević, Mira (2012.), Čimbenici razvoja zdravstvenog i kulturnog turizma u Bjelovaru do 1941. godine. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 6, str. 103-126.
- Kolar-Dimitrijević, Mira (2014.), Iskreno i dojmljivo djelo o ratnim stradanjima Bjelovara (Mladen Medar, Bjelovarski ratni tjedan. Dnevnički zapisi 1991., Bjelovar, Grad Bjelovar, 2012., str. 91). *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 8, str. 545-548.
- Kolar-Dimitrijević, Mira (2015.), Obogaćena povijesna literatura o zdravstvu Bjelovara i Hrvatske (Dubravko Habek, Iz povijesti zdravstva Bjelovara, Zagreb – Bjelovar 2015., Posebna izdanja Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru, knj. 5, str. 404). *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 9, str. 361-368.
- Kovačević, Franjo; Đuro Crkvenac (2014.), Vojna operacija *Otkos-10*: Planiranje, izvođenje i rezultati. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 8, str. 471-488.
- Krajnik, Damir (2015.), Bjelovarski *ring* u kontekstu europske gradogradnje. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 9, str. 187-198.
- Krivić Lekić, Martina; Ivana Hebrang Grgić (2015.), Rukopisi nastali u Državnom arhivu Bjelovar od 1961. do 1972. godine. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 9, str. 303-324.
- Kunst, Ivo (2012.), Razvoj turizma na području Bjelovarsko-bilogorske županije: stanje, ograničenja i kako ih prevladati. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 6, str. 91-102.
- Lenac-Brleković, Ruža (2011.), Pavlini u Gariću. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 4, str. 195-203.
- Lisac, Inga, (2007.), Obitelj Fleischer u kulturnom životu Bjelovara. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 1, str. 217-238.
- Lukić, Sani (2014.), Bjelovarski ratni studio hrvatske televizije (HTV). *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 8, str. 539-542.
- Malvić, Tomislav (2015.), Bjelovarska subdepresija kao prostor s konvencionalnim i nekonvencionalnim ležištima ugljikovodika te geotermalnom energijom. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 9, str. 161-186.

- Marijan, Davor (2014.), Bjelovar i Bjelovarsko-bilogorska županija u Domovinskom ratu. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 8, str. 17-44.
- Marković, Tamara; Ozren Larva; Vinko Mraz (2012.), Hidrogeokemijske značajke geotermalne vode na području Julijevog parka u Daruvaru. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 6, str. 127-136.
- Martinić Jerčić, Natko (2014.), Operacija *Papuk-91*. (oslobađanje širega papučkog područja u jesen i zimu 1991./1992. godine). *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 8, str. 45-69.
- Mašinović, Hamdija (2014.), Sudjelovanje i uloga Policijske uprave bjelovarsko-bilogorske u Domovinskom ratu. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 8, str. 133-161.
- Matić, Slavko (2012.), Značenje šuma za poljoprivrednu proizvodnju. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 6, str. 47-67.
- Medar, Mladen (2007.), Prilog istraživanju povijesti Židova u Bjelovaru. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 1, str. 161-177.
- Medar, Mladen (2014.), Primjeri dnevnčkih zapisa iz ratova s naglaskom na Domovinskom ratu 1991. – 1995. i zbivanjima u Bjelovaru. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 8, str. 413-433.
- Medar, Mladen (2015.), O otkrivanju spomen-ploče biskupu Strossmayeru u Bjelovaru 1924. godine. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 9, str. 333-341.
- Miljković, Dubravka (2013.), Zdravlje i subjektivna dobrobit. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 7, str. 223-237.
- Nikolić Jakus, Zrinka (2011.), Obitelj Čupor Moslavački. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 4, str. 269-300.
- Nikolić, Bojana (2015.), Utjecaj čimbenika okoliša na pojavnost sindroma iritabilnog crijeva. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 9, str. 271-293.
- Palatinuš, Dragutin (2014.), Napad na Ivanovo Selo 21. rujna 1991. godine. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 8, str. 489-495.
- Paušek-Baždar, Snježana (2007.), Kemijski rad Gustava Fleischera. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 1, str. 205-216.
- Pejić, Ilija (2007.), Književni život Bjelovara u prvoj polovici 20. stoljeća. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 1, str. 125-145.
- Pejić, Ilija (2008.), Književni život Bjelovara u pedesetim godinama 20. stoljeća (1945. – 1960.). *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 2, str. 199-229.

- Pejić, Ilija (2009.), Narodne knjižnice: potpora formalnom i neformalnom obrazovanju – visoko obrazovanje. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 3, str. 97-112.
- Pejić, Ilija (2014.), Bjelovarski književni i kulturni prostor (1991. – 2000.) – pjesnički rukopis ratnog i poratnog pisma. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 8, str. 373-412.
- Petrić, Hrvoje (2008.), Osnivanje prvih organizacija Hrvatske pučke seljačke stranke u sjevernom dijelu Bjelovarsko-križevačke županije (1904. – 1908.). *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 2, str. 265-285.
- Petrić, Hrvoje (2011.), Prilozi poznavanju nekih aspekata ekohistorije šireg područja oko Garića u 17. stoljeću. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 4, str. 63-82.
- Petrić, Hrvoje (2012.), Popisi vojske u Bjelovaru (1630. – 1678.). *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 5, str. 1-19.
- Pezelj, Milan (2011.), Garić-grad: pregled tehničke dokumentacije. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 4, str. 119-133.
- Pisk, Silvija (2011.), Toponim Garić u povijesnim izvorima. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 4, str. 1-14.
- Pleskalt, Željko (2007.), Bjelovarske pukovnije na europskim ratištima 1756. – 1918. godine. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 1, str. 111-124.
- Pleskalt, Željko (2014.), Vojni sud u Bjelovaru 1992. – 1996. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 8, str. 191-203.
- Pleše, Tajana (2011.), Monasterium B. V. Mariae sub monte seu Promontorio Garigh, alias Garich. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 4, str. 101-118.
- Prka, Marinko (2008.), Šumarstvo na području Bjelovarsko-bilogorske županije od njezina osnutka do danas. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 2, str. 143-167.
- Prka, Marinko (2012.), Šumarstvo i prerada drva: zaboravljeni razvojni potencijali Bjelovarsko-bilogorske županije. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 6, str. 69-90.
- Puharić, Zrinka; Jelica Perasović (2013.), Ima li razlike u stupnju uhranjenosti prvoškolaca Bjelovarsko-bilogorske i Splitsko-dalmatinske županije? *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 7, str. 57-70.
- Puharić, Zrinka; Rudolf Kiralj; Dalibor Čavić (2014.), Znanje učenika osmog razreda osnovne škole o Domovinskom ratu. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 8, str. 357-371.

- Raguž, Jakša (2014.), Borbeno djelovanje Posebne jedinice policije Policijske uprave Bjelovar *Omega* 1991. godine. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 8, str. 71-131.
- Raguž, Jakša (2015.), Nezamjenljivo polazište budućim istraživanjima Domovinskog rata na području Bjelovarsko-bilogorske županije (*Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 8. Zbornik radova, glavni i odgovorni urednik Slobodan Kaštela, 2014.). *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 9, str. 373-380.
- Regan, Krešimir (2011.), Plemićki grad Garić. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 4, str. 15-62.
- Renić, Zorka (2007.), Bjelovarske čitaonice i knjižnice početkom 20. stoljeća. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 1, str. 147-160.
- Ropac, Darko; Ina Stašević (2013.), Javnozdravstveni pokazatelji u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 7, str. 149-162.
- Ružić, Slaven (2014.), Izravni demografski gubici na privremeno okupiranom području općina Daruvar i Grubišno Polje 1991. godine, na temelju arhivskog gradiva „RSK“. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 8, str. 237-255.
- Sabolović, Marin; Goran Vuković (2014.), Demografska obilježja Bjelovarsko-bilogorske županije u međupopisnom razdoblju 1991. – 2001. godine nastala kao posljedica ratnih zbivanja. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 8, str. 291-317.
- Sekula Gibač, Janja (2014.), Bjelovar u planovima i aktivnostima Srpske demokratske stranke. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 8, str. 205-225.
- Sitta, Silvija (2007.), Doprinos Čeha kulturnom životu Bjelovara. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 1, str. 179-189.
- Slavinić, Siniša (2014.), Bjelovarske ratne novine. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 8, str. 523-538.
- Slukan Altić, Mirela (2007.), Razvoj i izgradnja Bjelovara u kartografskim izvorima: od vojne utvrde do slobodnoga kraljevskog grada. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 1, str. 9-30.
- Slukan Altić, Mirela (2008.), Povijest županijskog upravno-teritorijalnog ustroja Bjelovarsko-bilogorske županije. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 2, str. 9-33.
- Stašević, Ina; Darko Ropac (2013.), Struktura zdravstvene zaštite na području Bjelovarsko-bilogorske županije. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 7, str. 163-179.

- Strugar, Vladimir (2007.), Početci i razvoj školstva u Bjelovaru od 1761. do danas. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 1, str. 71-98.
- Strugar, Vladimir (2007.), Predgovor. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 1, str. 7-8.
- Strugar, Vladimir (2007.), Predgovor. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 2, str. 7-8.
- Strugar, Vladimir (2009.), Bjelovarsko priopćenje. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 3, str. 135-140.
- Strugar, Vladimir (2009.), Druga obrazovna prilika: potrebe, mogućnosti i ostvarenja u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 3, str. 113-134.
- Strugar, Vladimir (2009.), Znanstveno savjetovanje Bjelovarsko-bilogorska županija: razvoj temeljen na znanju (Uvodna riječ). *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 3, str. 7-10.
- Strugar, Vladimir (2011.), Predgovor. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 4, str. VII-X.
- Strugar, Vladimir (2012.), Predgovor. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 5, str. VII-VIII.
- Strugar, Vladimir (2012.), Aktivnosti u Bjelovaru u povodu obilježavanja 150 godina rada Hrvatske akademije. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 5, str. 98-102.
- Strugar, Vladimir (2012.), Pet godina rada Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru (2006.-2011.): prilozi za povijest. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 5, str. 61-90.
- Strugar, Vladimir (2012.), Tematski raznoliko i sveobuhvatno o Garić-gradu. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 5, str. 95-97.
- Strugar, Vladimir (2012.), Predgovor. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 6, str. VII-XII.
- Strugar, Vladimir; Slobodan Kaštela (2013.), Predgovor. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 7, str. IX-XI.
- Strugar, Vladimir; Slobodan Kaštela (2014.), Predgovor. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 8, str. IX-XII.
- Strugar, Vladimir (2015.), Josip Juraj Strossmayer i Bjelovar: trajna prisutnost (Bjelovar, 13. svibnja 2015.). *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 9, str. 327-328.
- Strugar, Vladimir (2015.), Održani šesti Dani Ede Murtića u Velikoj Pisanici. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 9, str. 353-357.

- Strugar, Vladimir (2015.), Prepoznatljiva i bogata nakladnička djelatnost Zavoda (2006. – 2015.). *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 9, str. 347-352.
- Strugar, Vladimir (2015.), Zaklada Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u 20 godina ostvarila izvanredne rezultate (Slobodan Kaštela: *Spomenica Zaklade Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti 1993. – 2013.* Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb, 2014.). *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 9, str. 369-371.
- Strugar, Vladimir; Slobodan Kaštela (2015.), Predgovor. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 9, str. IX-XV.
- Šanjek, Franjo (2015.), Hrvatska i europska dimenzija Josipa Jurja Strossmayera (4. veljače 1815. – 8. travnja 1905.). *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 9, str. 329-331.
- Šelović, Alen (2013.), Povezanost nutritivnog statusa trudnica s perinatalnim ishodom. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 7, str. 19-32.
- Šimić, Jure (2014.), Početak višestranačja, osnivanje političkih stranaka u Bjelovaru i Domovinski rat. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 8, str. 512-522.
- Škarec, Želimir (2014.), Uzroci realizacije plana Bilogora. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 8, str. 502-511.
- Škiljan, Ivana (2011.), Kasnogotički pećnjaci s Garić-grada. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 4, str. 161-194.
- Šklebar, Duška (2013.), Izazovi makroregionalnog povezivanja zdravstvenih ustanova u cilju bolje dostupnosti i kvalitete zbrinjavanja bolesnika s akutnim moždanim udarom. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 7, str. 125-134.
- Šklebar, Duška (2015.), Demografske osobine ispitanika s kroničnom orofacijalnom boli i zdravih ispitanika Bjelovarsko-bilogorske županije. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 9, str. 69-82.
- Šklebar, Ivan; Duška Šklebar (2013.), Mogućnosti poboljšanja kvalitete života u terminalnom stadiju neizlječive bolesti razvojem suvremenih oblika palijativne skrbi na području Bjelovarsko-bilogorske županije. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 7, str. 181-188.
- Šklebar, Ivan (2015.), Osobitosti kulture bolesnikove sigurnosti u Općoj bolnici Bjelovar i bolnicama sličnih karakteristika. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 9, str. 47-67.
- Štefša, Željka (2008.), Demografska kretanja stanovništva daruvarskog kraja u razdoblju od 1857. do 2001. godine. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 2, str. 253-263.

- Švarc, Jadranka (2009.), Gospodarstvo znanja i lokalni razvoj: posljedice za inovacijsku politiku. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 3, str. 29-53.
- Tomić, Franjo (2012.), Razvoj poljoprivrede primjenom navodnjavanja u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 6, str. 1-15.
- Tomšić, Josip (2014.), Borbene aktivnosti Operacijskog sektora Pakrac od 4. prosinca do 31. prosinca 1991. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 8, str. 496-501.
- Trinajstić, Nenad (2007.), Božidar Rogina (1901. – 1967.) – pionir prehrambene kemije u Hrvatskoj. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 1, str. 191-204.
- Turčić, Antun (2012.), Mare Croaticum – spojiti zeleno i plavo. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 6, str. 215-218.
- Uroda Kutlić, Jasmína (2011.), Garić-grad u fundusima Muzeja Moslavine. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 4, str. 149-160.
- Vaculik, Jaroslav (2008.), Emigracija Čeha u Hrvatsku i njihova poslijeratna reemigracija. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 2, str. 117-124.
- Vidak, Nives; Joško Sindik (2015.), Pravci razvoja suvremenog turizma – pretpostavke za održivi turizam u Hrvatskoj. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 9, str. 295-302.
- Vuletić, Gorka (2013.), Samoprocijenjeno zdravlje i kvaliteta života u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji: regionalne razlike i specifičnosti. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 7, str. 213-222.
- Zečić, Željko (2015.), Optimiziranje sustava pridobivanja drva skupnim radom u prorednim sječinama grđevačke Bilogore. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 9, str. 245-264.

KRONOLOGIJA 2003. – 2015.

OSNIVANJE ZAVODA

- 30. lipnja 2003.** Gradsko poglavarstvo Grada Bjelovara na 38. sjednici razmatralo je *Promemoriju sa sastanka o osnivanju Zavoda Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti* i donijelo zaključak o načelnom „odobrenju za osiguranje prostora za rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Zavoda za znanstveno-istraživački rad“.
- 14. listopada 2003.** *Pismo namjere* Grada Bjelovara, potpisala gradonačelnica Đurđa Adlešić, i Bjelovarsko-bilogorske županije, potpisao župan Damir Bajs, o osnivanju Zavoda u Bjelovaru. Grad Bjelovar i Bjelovarsko-bilogorska županija osigurat će prostor i materijalne uvjete.
- 18. rujna 2003.** Poglavarstvo Bjelovarsko-bilogorske županije donijelo *Odluku o potpori inicijativi za osnivanje Zavoda za znanstveno-istraživački rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Bjelovaru*. Bjelovarsko-bilogorska županija snosit će dio troškova osnivanja i rada Zavoda.
- 29. prosinca 2003.** Skupština Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti na sjednici donijela je *Odluku o osnivanju Zavoda za znanstveno-istraživački i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Bjelovaru* (broj: 10-36/4-2003.).

- 9. svibnja 2005.** Potpisan *Ugovor o radu Zavoda* između Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Grada Bjelovara i Bjelovarsko-bilogorske županije. Ugovor uime Akademije potpisao je predsjednik akademik Milan Moguš, uime Grada Bjelovara gradonačelnica Đurđa Adlešić i Bjelovarsko-bilogorske županije župan Damir Bajs.
- 21. studenoga 2005.** Uprava Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti imenovala je prof. dr. sc. Vladimira Strugara za upravitelja Zavoda u Bjelovaru (prvi mandat).

POČETAK I RAD ZAVODA

- rujan 2006.** Uređen je prostor za rad Zavoda u obnovljenoj vojarni u Ulici Antuna Branka Šimića 1, prvi kat, tri radna prostora, knjižnica i priručna kuhinja s ukupno 93,1 m².
- 6. studenoga 2006.** Milada Vlček Sokolović izabrana je administrativnom tajnicom Zavoda (u mirovini je od 15. rujna 2010.).
- 7. prosinca 2006.** Znanstveni skup *250. obljetnica Bjelovara: izgradnja i razvoj 1756. – 2006.*
- 23. svibnja 2007.** Okrugli stol *Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru: uloga, znanstveni potencijali i perspektive.*
- 2. – 4. listopada 2007.** Zavod je bio suorganizator 42. savjetovanja Hrvatskog arhivističkog društva: *Arhivska služba i gospodarski arhivi.*
- 18. listopada 2007.** Znanstveni skup *Bjelovarsko-bilogorska županija: prošlost i sadašnjost.*
- 10.–23. siječnja 2008.** Izložba *Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti kroz fotografije.*
- 20. veljače 2008.** Uprava Hrvatske akademije dala je suglasnost da se tiska prvi broj časopisa *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru.*
- 24. rujna 2008.** Predsjedništvo Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti imenovalo je prof. dr. sc. Slobodana Kaštelu voditeljem Zavoda u Bjelovaru (prvi mandat).
- 2. listopada 2008.** Predstavljanje prvog broja časopisa *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru.*
- 3. prosinca 2008.** Uprava Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti imenovala je prof. dr. sc. Vladimira Strugara upraviteljem Zavoda u Bjelovaru (drugi mandat).

27. veljače 2009. Zavod je bio suorganizator na predstavljanju knjige *Divlja plaža* autora akademika Gorana Tribusona.
25. ožujka 2009. Imenovano je Znanstveno vijeće Zavoda: prof. dr. sc. Slobodan Kaštela, predsjednik, i članovi prof. dr. sc. Vladimir Strugar, mr. sc. Tatjana Badrov i Ilija Pejić.
25. ožujka 2009. Održana je 1. sjednica Znanstvenog vijeća Zavoda.
10. lipnja 2009. Potpisan je Ugovor između Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i Grada Bjelovara o realizaciji projekta *Povijest Bjelovara od njegova utemeljenja do kraja Domovinskog rata*.
28. listopada 2009. Sjednica Predsjedništva Akademije u Bjelovaru.
26. studenoga 2009. Znanstveno savjetovanje *Bjelovarsko-bilogorska županija: razvoj temeljen na znanju*.
16. prosinca 2009. Predstavljanje drugog broja časopisa *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*.
24. ožujka 2010. Predstavljanje drugog broja časopisa *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru* (u Daruvaru).
6. srpnja 2010. Održana je 2. sjednica Znanstvenog vijeća Zavoda.
5. listopada 2010. Održana je 3. sjednica Znanstvenog vijeća Zavoda.
5. listopada 2010. Održan je 1. sastanak Organizacijskog odbora znanstveno-stručnog skupa *Garić-grad i okolica: od srednjovjekovlja do suvremenosti*.
28. listopada 2010. Znanstveno-stručni skup *Garić-grad i okolica: od srednjovjekovlja do suvremenosti* u Podgariću.
28. listopada 2010. Predstavljanje knjige *Pod zidinama Garića* autora Željka Stubičana.
6. studenoga 2010. Održani su *Prvi Dani Ede Murtića pod nazivom Edo Murtić – povratak u zavičaj*.
1. prosinca 2010. Sandra Kljaić izabrana je administrativnom tajnicom Zavoda.
27. siječnja 2011. Održana je 4. sjednica Znanstvenog vijeća Zavoda.
27. siječnja 2011. Predstavljanje trećeg broja časopisa *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*.
24. ožujka 2011. Predavanje dr. sc. Inge Lisac *Povodom tristote obljetnice rođenja Ruđera Boškovića*.
4. – 5. svibnja 2011. U povodu *Drugi Dana Ede Murtića* otkrivena je spomen-ploča na rodnoj kući akademika Ede Murtića i održana je izložba akademika Zlatka Kesera.
6. – 31. svibnja 2011. U povodu obilježavanja 150 godina HAZU, otvorena je izložba *Izdanja HAZU u fondovima i zbirkama narodnih knjižnica Bjelovarsko-bilogorske županije*.

- 7. lipnja 2011.** Održana je 5. sjednica Znanstvenog vijeća Zavoda.
- 7. lipnja 2011.** Održan je 1. sastanak Organizacijskog odbora znanstveno-stručnog skupa *Poljoprivreda i šumarstvo – turizam – zaštita okoliša: stanje i perspektive u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji*.
- 7. lipnja – 9. srpnja 2011.** U povodu obilježavanja 150 godina HAZU, otvorena je izložba *Veliki župani bjelovarski (1872. – 1924. / 1941. – 1945.)*.
- 15. rujna 2011.** Gradsko vijeće Grada Bjelovara donijelo je Odluku o dodjeli Zlatne plakete *Grb grada Bjelovara* Zavodu u Bjelovaru.
- 27. rujna 2011.** Znanstveni kolokvij *Povijest Bjelovara – nove spoznaje*.
- 29. rujna 2011.** Dodjela Zlatne plakete *Grb grada Bjelovara* Zavodu u Bjelovaru.
- 24. listopada 2011.** Predavanje akademika Franje Tomića *Stanje i mogućnosti razvoja hrvatske poljoprivrede u vrijeme pristupanja Europskoj uniji*.
- 29. – 30. studenoga 2011.** U povodu *1. Danā otvorenih vrata HAZU* održana je konferencija za medije te je tiskan katalog o radu Zavoda u Bjelovaru 2006. – 2011. godine.
- 26. siječnja 2012.** Predstavljanje knjige autora Vladimira Strugara *Zatvorena vrata budućnosti: rano napuštanje srednjoškolskoga obrazovanja*.
- 22. veljače – 23. ožujka 2012.** U povodu obilježavanja 150 godina HAZU, otvorena je izložba *Djelovanje Zavoda za znanstveni rad HAZU u Varaždinu 1983. – 2011.*
- 23. ožujka 2012.** Predstavljanje četvrtog broja časopisa *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru* (u Bjelovaru).
- 20. travnja 2012.** Predstavljanje četvrtog broja časopisa *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru* (u Podgariću).
- 27. travnja 2012.** Vladimir Strugar, upravitelj Zavoda, zajedno s Visokom tehničkom školom u Bjelovaru predstavio je knjige Živko Kondić, Ivan Samardžić, Leon Maglić, Ante Čikić: *Pouzdanost industrijskih postrojenja*; Ante Čikić, Živko Kondić: *Osnove mehaničkih operacija*; Živko Kondić, Ante Čikić: *Upravljanje kvalitetom u mehatronici*.
- 4. – 20. svibnja 2012.** U povodu *Treći Dana Ede Murtića* otvorena je izložba akademika Đure Sedera.
- 17. svibnja 2012.** Suorganizacija okruglog stola Zavoda za znanstveni i umjetnički rad u Osijeku – prigodom predstavljanja knjige: *Znanje*

– temelj konkurentnosti i razvoja i izjave Hrvatske akademije
*Važnost znanja i primjene znanja za izlazak iz krize i razvoj
 Hrvatske.*

- 1. lipnja 2012.** U povodu *Danā Mate Lovraka* u Velikom Grđevcu, predstavljena je knjiga autorice prof. dr. sc. Mire Kolar-Dimitrijević *Tragovi vremena u djelima Mate Lovraka.*
- 27. lipnja 2012.** Predsjedništvo Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti imenovalo je prof. dr. sc. Slobodana Kaštelu voditeljem Zavoda u Bjelovaru (drugi mandat).
- 29. lipnja 2012.** Održana je 6. sjednica Znanstvenog vijeća Zavoda.
- 29. lipnja 2012.** Održan je 2. sastanak Organizacijskog odbora znanstveno-stručnog skupa *Poljoprivreda i šumarstvo – turizam – zaštita okoliša: stanje i perspektive u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji.*
- 26. rujna 2012.** U povodu *Dana grada Bjelovara*, održano je predstavljanje petog broja časopisa *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru.*
- 29. rujna 2012.** Vladimir Strugar, upravitelj Zavoda u Bjelovaru, dobio je javno priznanje *Počasni građanin grada Bjelovara.*
- 25. listopada 2012.** Znanstveno-stručni skup *Poljoprivreda i šumarstvo – turizam – zaštita okoliša: stanje i perspektive u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji.*
- 25. listopada 2012.** Uprava Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti imenovala je Vladimira Strugara upraviteljem Zavoda u Bjelovaru (treći mandat).
- 13. studenoga 2012.** U povodu *2. Danā otvorenih vrata HAZU*, održana je konferencija za medije.
- 13. studenoga 2012.** Održana je 7. sjednica Znanstvenog vijeća Zavoda.
- 13. studenoga 2012.** U povodu *2. Danā otvorenih vrata HAZU*, predstavljena je knjiga autorice Mire Kolar-Dimitrijević *Tragovi vremena u djelima Mate Lovraka* (U Bjelovaru).
- 14. studenoga 2012.** U povodu *2. Danā otvorenih vrata HAZU*, u prostorijama Zavoda otvorena je izložba *Izdanja Zavoda objavljena od 2007. godine do danas* te je tiskan katalog o radu Zavoda u Bjelovaru 2006. – 2012.
- 19. prosinca 2012.** Održan je 1. sastanak Organizacijskog odbora znanstvenog skupa *Zdravlje i kvaliteta života u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji.*
- 3. svibnja 2013.** U povodu *Četvrtih Danā Ede Murtića*, položeni su vijenci pred spomen-ploču na rodnoj kući akademika Ede Murtića te

- je postavljena skulptura akademskog slikara Franje Matešina pod nazivom *Velikopisanička pisanica* pred zgradu Općine.
- 16. svibnja 2013.** Predstavljanje knjige *Povijest Bjelovara* autora prof. dr. sc. Željka Holjevca, doc. dr. sc. Hrvoja Petrića i Željka Karaule, doktoranda.
- 20. svibnja 2013.** Ivana Vrankić primljena je u Zavod na stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa za stručnog suradnika (do 19. svibnja 2014.).
- 17. lipnja 2013.** Predavanje akademika Jakše Barbića, potpredsjednika HAZU, *Pravo i članstvo Republike Hrvatske u Europskoj uniji*.
- 14. studenoga 2013.** Znanstveni skup *Zdravlje i kvaliteta života u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji*.
- 19. studenoga 2013.** U povodu 3. *Danā otvorenih vrata HAZU*, održane su konferencija za medije i radijska emisija (Bjelovarsko-bilogorski radio) te je snimljena televizijska emisija (TV Atila).
- 19. studenoga 2013.** U povodu 3. *Danā otvorenih vrata HAZU*, održana je književna večer s akademikom Goranom Tribusonom.
- 20. studenoga 2013.** U povodu 3. *Danā otvorenih vrata HAZU*, u prostorijama Zavoda otvorena je izložba *Izdanja Zavoda objavljena od 2007. godine do danas* te je tiskan katalog o radu Zavoda u Bjelovaru 2006. – 2013.
- 3. prosinca 2013.** Održan je 1. sastanak Organizacijskog odbora znanstveno-stručnog skupa *Bjelovar i Bjelovarsko-bilogorska županija u Domovinskom ratu*.
- 3. prosinca 2013.** Održana je 8. sjednica Znanstvenog vijeća Zavoda.
- 5. ožujka 2014.** Održan je 2. sastanak Organizacijskog odbora znanstveno-stručnog skupa *Bjelovar i Bjelovarsko-bilogorska županija u Domovinskom ratu*.
- 5. ožujka 2014.** Održana je 9. sjednica Znanstvenog vijeća Zavoda.
- 18. ožujka 2014.** U povodu *Dana hrvatskog jezika 2014.*, održana je jezična tribina i izložba *Hrvatski jezik danas*. Predavanje je održao akademik Stjepan Damjanović, predsjednik Matice hrvatske.
- 27. ožujka 2014.** Održan je okrugli stol *Obrazovanje i razvoj*. Predavanja su iznijeli: prof. emer. Nikola Pastuović, dr. sc. Boris Jokić, mr. Nataša Ljubić Klemše, mr. sc. Tatjana Badrov i prof. dr. sc. Vladimir Strugar.
- 16. travnja 2014.** Književni susret s akademikom Ivanom Aralicom.
- 4. i 5. svibnja 2014.** U povodu *Petih Danā Ede Murtića*, prikazan je dokumentarni film *Edo Murtić 1921. – 2005.* autora Milana Bešlića.

- 12. lipnja 2014.** Dodijeljena je zahvalnica Zavodu u Bjelovaru kao sponzoru Fonda *Boža Tvrković* za potporu i doprinos u djelovanju Fonda.
- 26. rujna 2014.** Znanstveno-stručni skup *Bjelovar i Bjelovarsko-bilogorska županija u Domovinskom ratu*.
- 3. studenoga 2014.** Predstavljanje knjige autora prof. Ilije Pejića *Čitaonice u Grubišnom Polju: Kulturni život Grubišnog Polja od razvojačenja 1871. do kraja Drugog svjetskog rata 1945.* (u Grubišnom Polju).
- 20. studenoga 2014.** Zavod je bio suorganizator na znanstveno-stručnom skupu s međunarodnim sudjelovanjem *Unapređenje vinogradarstva i vinarstva nakon ulaska Republike Hrvatske u EU* koji je organizirao Zavod za znanstveni i umjetnički rad HAZU u Požegi.
- 25. studenoga 2014.** U povodu 4. *Danā otvorenih vrata HAZU*, održana je konferencija za medije i radijska emisija (Bjelovarsko-bilogorski radio).
- 25. studenoga 2014.** Održana je 10. sjednica Znanstvenog vijeća Zavoda.
- 25. studenoga 2014.** U povodu 4. *Danā otvorenih vrata HAZU*, predstavljena je knjiga autora Ilije Pejića *Čitaonice u Grubišnom Polju: Kulturni život Grubišnog Polja od razvojačenja 1871. do kraja Drugog svjetskog rata 1945.* (u Bjelovaru).
- 26. studenoga 2014.** U povodu 4. *Danā otvorenih vrata HAZU*, održano je predavanje Vladimira Strugara: *Hrvatsko školstvo i europski san: naša zajednička održiva budućnost*, otvorena je izložba *Izdavanja Zavoda objavljena od 2007. godine do danas* te je tiskan katalog o radu Zavoda 2006. – 2014.
- 18. veljače 2015.** Održana je 11. sjednica Znanstvenog vijeća Zavoda.
- 26. ožujka 2015.** U povodu 20. obljetnice akcija *Bljesak i Oluja*, održano je predstavljanje osmog broja časopisa *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*.
- 4. i 5. svibnja 2015.** U povodu 6. *Danā Ede Murtića*, o slikarovu životu i djelu govorio je Slobodan Kaštela, voditelj Zavoda u Bjelovaru, te je održana radionica studenata Akademije likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu pod nazivom *Zavičajni i iskustveni prostor Ede Murtića*.
- 13. svibnja 2015.** U povodu obilježavanja 200. godišnjice rođenja Josipa Jurja Strossmayera (1815. – 1905.), đakovačkog biskupa i utemeljitelja HAZU, te 10. godišnjice utemeljenja Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru, održana su

predavanja: akademik Franjo Šanjek *Hrvatska i europska dimenzija Josipa Jurja Strossmayera (4. veljače 1815. – 8. travnja 1905.)*; Mladen Medar *O otkrivanju spomen-ploče biskupu Strossmayeru u Bjelovaru 1924. godine*; Slobodan Kaštela *Deset godina od osnivanja Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Bjelovaru (2005. – 2015.)*; Vladimir Strugar *Prepoznatljiva i bogata nakladnička djelatnost Zavoda (2006. – 2015.)*.

13. svibnja – 6. lipnja 2015. Izložba: *Josip Juraj Strossmayer i Bjelovar: trajna prisutnost – 200. godišnjica rođenja Josipa Jurja Strossmayera*.

18. lipnja 2015. U povodu obilježavanja 20. godišnjice kulturno-turističke manifestacije *Terezijana*, održano je predstavljanje knjige *Iz povijesti zdravstva Bjelovara* autora prof. dr. sc. Dubravka Habeka, dr. med.

22. listopada 2015. Znanstveni skup *Bjelovar i Bjelovarsko-bilogorska županija u znanstvenim istraživanjima*.

27. studenoga 2015. Održana je 12. sjednica Znanstvenog vijeća Zavoda

KAZALO IMENA

A

Adamović, Neda 74, 168
Adlešič, Đurđa 17, 21, 27, 179-180,
201
Antolović, Ana 139
Aralica, Ivan 115, 117-118, 160, 162,
184, 201

B

Bačić, Ivan 53
Badanjak, Dragan 30
Badrov, Tatjana 24, 40, 44, 50, 80-81,
127, 143-144, 146, 181, 184
Bajs, Damir 9, 15, 17, 21, 25, 27-28,
32-33, 56, 62, 66, 76, 105, 179-180,
201
Bakić, Vojin 116
Baletić, Zvonko 36, 201
Baranašić, Luka 76-77, 136
Barbić, Jakša 98, 110-111, 151, 160,
162-163, 184, 201
Barić, Vinko 53
Bartolčić, Đurđa 25
Bartolčić, Ivo 25

Bartolčić, Josip 25
Battista Ilić, Aleksandar 105
Batušić, Nikola 153
Bešlić, Milan 101, 103-105, 184
Birt Katić, Danijela 78
Biškup, Josip 36
Biškup, Liljana 100
Blaće, Josip 105
Blažeković, Stjepan 124, 133
Bogdanić, Peruško 105
Bonetti, Ana 57
Bosanac, Tomo 116
Bošković, Josip Ruđer 109, 144, 181
Božić, Andriana 95
Brkić, Lidija 137
Buczynski, Aleksander 124
Budín, Leo 87, 130, 201
Budinski, Stjepan 59, 146
Bujger, Štefanija 99, 202
Bušić, Ivanka 62, 71

C

Car Konstantin 72
Centner, Juraj 25

Ceronja, Ivana 57
 Crkvenac, Đuro 74
 Cvetnić, Slavko 14, 27, 144, 153, 201

Č

Čačija, Miroslav 37, 40, 44-45, 50-51,
 97, 103, 133, 138, 149-151, 201
 Čatipović, Marija 57
 Čatipović, Vinko 57
 Čavić, Dalibor 74
 Čerkez Habek, Jasna 56-57, 145
 Čiček, Josip 57
 Čikić, Ante 40, 53, 127, 136, 138, 145,
 182
 Čleković, Stjepan 33, 79, 95-96
 Čupin, Nikola 53
 Čupor, Moslavački 46

D

Dadić, Ivan 30, 53
 Damjanović, Stjepan 15, 88, 99-100,
 111, 135, 160, 162, 184, 201
 Dekaris, Dragan 154
 Demarin, Vida 89, 201
 Dešpalj, Pavle 32-33, 153, 201
 Diklić, Davorin 30, 57
 Dobrovšak, Ljiljana 46
 Donat, Branimir 25
 Dončević, Ivan 117
 Dugac, Željko 46, 89, 136
 Dugački, Vlatka 78

Đ

Đaković, Inga 57
 Đopar, Kristina Anđelka 33, 35, 97, 202
 Đurišević, Zlatka 99

F

Fabrio, Nedjeljko 25

Feletar, Dragutin 34-35, 96, 201
 Feletar, Petar 35
 Fleischer, Gustav 30, 122
 Franješ, Maja 30
 Franjo Josip I. 97

G

Gašpar, Snježana 101
 Gatalica, Tina 40, 73-74, 76, 202
 Grabar, Ivan 20
 Grabovac, Stjepan 56-57, 145
 Gračanin, Hrvoje 46
 Gregorić, Ivana 101, 103
 Grula, Stjepan 59, 96, 100, 146, 149,
 151

H

Habek, Dubravko 35, 56, 74, 78, 86,
 89, 136, 145, 186
 Halauk, Vladimir 56-57, 145
 Heim, Inge 78
 Herout, Vjenceslav 35, 74, 78, 83, 119-
 120, 125-126, 135
 Holjevac, Željko 49, 88-89, 132-133,
 184
 Horvat, Stjepan 124
 Hranjec, Stjepan 25
 Hrga, Ruža 37
 Huzjak, Vjekoslav 62, 64, 71
 Huzjan, Vladimir 98, 100

I

Ileković-Pejić, Zlata 56, 145
 Ilić, Marinko 138, 202
 Ištef-Benšić, Đurđica 56, 137, 100
 Ivanček, Krešimir 134, 202
 Ivanišević, Đurđica 26
 Ivanuša, Mario 56-57, 78, 145
 Ivanuša, Zrinka 57, 78

J

Jakčin Ivančić, Mirjana 34, 36, 126
 Jakovljević, Goran 30, 35, 78, 128, 202
 Jelčić, Dubravko 25, 154, 201
 Ježić, Zoran 40
 Jokić, Boris 80-81, 184
 Josipović, Ljiljana 57
 Jovičić, Nives 53
 Jurišić, Žaklina 50-51
 Jurum-Kipke, Jasna 30
 Jurušić, Mirjana 14

K

Kalambura, Sanja 53
 Karakaš, Zvonimir 101
 Karaman Aksentijević, Nada 40
 Karaula, Željko 34-35, 36, 46, 49, 74,
 86, 88-89, 97, 132-134
 Karlo, Krešimir 46
 Kaštela, Slobodan 8, 10, 14, 17, 24, 29,
 36, 38, 40, 42, 49-50, 54, 56, 59, 61,
 64, 66, 68, 72-73, 76-77, 83, 86-89,
 95-100, 105, 110-111, 114-117, 119-
 120, 126-132, 135-136, 138-140, 143-
 145, 150, 152-153, 157-158, 180-181,
 183, 185-186
 Keres, Renata 40
 Keser, Zlatko 101, 103, 107, 181, 201
 Kiralj, Rudolf 54, 74
 Klasan, Dinko 40
 Kljaić, Sandra 24, 51, 137, 181
 Ključarić, Viktor 127, 202
 Knežević, Sandi 62, 69
 Kolar-Dimitrijević, Mira 30, 35, 53,
 86-87, 89, 131, 138, 183
 Kolarić, Juraj 25
 Kondić, Živko 136, 182
 Korušec, Antun 10-11, 15, 49-51, 56,
 59, 62, 64, 66, 100, 132, 134, 138, 146,

158, 201

Kovačević, Franjo 74
 Krajnik, Damir 78
 Kralj, Verica 57, 78
 Kraljić, Zlatko 25
 Kreštan, Branko 124
 Krnić, Bernarda 57
 Krpan, Siniša 117-118, 202
 Kunst, Ivo 53
 Kurtak, Josip 14
 Kusić, Zvonko 7, 10, 15, 50-51, 137,
 139, 201

L

Larva, Ozren 53
 Ledić, Ivana 135
 Ledinski, Željko 25
 Lenac-Brleković, Ruža 46
 Lisac, Inga 30, 109, 144, 181
 Lovrak, Mato 87, 131, 138, 145, 183
 Lovrić, Darko 74
 Lovrić, Ivan 40
 Lovrić, Josip 57
 Lovrić, Jozo 203
 Lukić, Sani 74
 Ljubić Klemše, Nataša 80-81, 184

M

Maglić, Leon 136, 182
 Maletić, Željko 158
 Malvić, Tomislav 78
 Marčinković, Darko 87
 Marijan, Davor 73
 Marinković, Mladen 59, 146
 Marković, Tamara 53
 Marković, Vladimir 117
 Maroević, Tonko 106-107
 Martinić Jerčić, Natko 73
 Marušić, Martina 30

Mašinović, Hamdija 73
 Matešin, Franjo 105, 184
 Matić, Predrag 71
 Matić, Slavko 51, 53, 201
 Medač, Silvana 25
 Medak, Marcel 53
 Medar, Mladen 14, 30, 34-35, 59, 74,
 83, 86, 95-97, 99-101, 103-105, 114,
 119-120, 123-124, 127, 129, 131, 138,
 144, 146, 186, 202
 Međimorec, Nikolina 99
 Mihaljević, Josip 62, 70
 Milić, Vedran 33, 35, 127, 202
 Milinović, Mara 37, 40
 Milovanović, Ognjen 130
 Miljković, Dubravka 57
 Mišir, Snježana 138
 Mocenni, Gualtiero 101
 Moguš, Milan 14, 21, 25, 29, 128, 144,
 149, 153, 180, 201
 Mraz, Vinko 53
 Murtić, Edo 8, 15, 101, 103-107, 117,
 160, 162, 176, 181-184
 Murtić, Ranko 101

N

Nazor, Ante 59, 62, 67
 Neidhardt, Velimir 103, 201
 Nemec, Krešimir 87
 Niče, Vilko 117
 Nikolić Jakus, Zrinka 46
 Novaković, Drago 59, 146
 Novak, Sonja 145
 Novalić, Darko 57
 Novosel, Lidija 56, 59, 76, 100, 129,
 138-139, 146

O

Opačić, Marko 57, 169

Ostojić, Ranko 70

P

Padovan, Ivo 14, 17, 29, 201
 Palatinuš, Dragutin 74
 Pali, Fredi 101, 103, 105
 Paližna, Ivan 46
 Papić, Anđelka 101
 Pastuović, Nikola 80-81, 184
 Paušek-Baždar, Snježana 30
 Pavlečić, Ivana 131
 Pavleković, Donovan 99
 Pećina, Marko 54, 56, 201
 Pehar, Andrea 53
 Pejić, Ilija 24-26, 30, 36, 40, 44, 49, 74,
 83, 86-89, 96-97, 99, 111, 115, 117,
 119, 126-128, 130, 135, 137-138, 140,
 143-144, 146, 181, 185, 202
 Pejić, Slaven 99, 111, 202
 Perasović, Jelica 57
 Petrač, Božidar 25
 Petrić, Hrvoje 34, 36, 46, 49, 86, 88-89,
 132-133, 184
 Pezelj, Milan 46, 127-128
 Pinter, Ivo 25
 Pisk, Silvija 44, 46, 127, 144
 Pleskalt, Željko 30, 59, 74, 138, 146,
 202
 Pleše, Tajana 46, 127-128, 144
 Pretula, Dominka 110, 145
 Prka, Marinko 35, 53, 126
 Prugovečki Klepac, Andrea 101, 137,
 144
 Puharić, Zrinka 56-57, 74, 77-78

R

Rački, Franjo 10
 Rade, Ante 25, 124
 Radičević, Lorena 76-77, 136

Radman, Goran 105
 Raguz, Jakša 73, 129
 Rakić, Miljenko 51
 Rakoš, Karlo Dragutin 117
 Raukar, Tomislav 62
 Regan, Krešimir 46, 128
 Reiser, Nikola 106
 Renić, Josip 37, 40
 Renić, Zorka 30, 175
 Rogina, Božidar 30, 122
 Rojc, Nasta 95
 Ropac, Darko 56-57, 145
 Ružman, Josip 25
 Rudić, Andrija 144
 Rusan, Ferdo 123-124
 Ruža, Franjo 99-100
 Ružić, Slaven 74

S

Sabolić, Marija 97, 202
 Sabolović, Marin 74
 Sabol, Željko 123
 Samardžić, Ivan 136, 182
 Schejbal, Berislav 36
 Schlick, Izidor 35
 Seder, Đuro 103-104, 106, 182
 Sekula Gibač, Janja 73-74
 Sever, Amalija 99
 Silobrčić, Vlatko 14
 Sitta, Silvija 30
 Slavinić, Siniša 74
 Slišurić, Ivan 25
 Slukan Altić, Mirela 30, 34-35, 133
 Souček, Branko 117
 Stamać, Ante 88, 201
 Stamenić, Valerija 56
 Stančić, Nikša 15, 88, 134, 201
 Stanivuković, Ivor 44-45
 Stašević, Ina 57

Stipetić, Petar 59
 Stojković, Ružica 14, 21, 26, 44, 54, 79,
 95, 115, 128, 130, 134, 143-144
 Stojković, Željko 110
 Strossmayer, Josip Juraj 92, 96-97, 99,
 113-114, 160, 162, 185-186
 Strugar, Vladimir 8, 10, 14, 17, 21, 24-
 26, 29-30, 32-34, 37, 40, 42, 44-45,
 49-51, 54, 56, 59, 73, 77, 79, 80-81,
 83, 86-89, 95-99, 100-101, 103, 110-
 112, 114-117, 118-121, 124, 126-132,
 134-141, 143-146, 149-151, 153-154,
 157-158, 180-186
 Stubičan, Željko 45, 181
 Sudeta, Đuro 9, 25, 29
 Supek, Ivan 13-14, 109, 201
 Sutlić, Vanja 25

Š

Šanjek, Franjo 44-45, 49, 88, 99-100,
 114, 127-129, 132-134, 160, 162, 186,
 201
 Šarlija, Katica 25
 Šelović, Alen 56
 Šicel, Miroslav 25-26, 87, 201
 Šimić, Antun Branko 23, 180
 Šimić, Jure 74
 Šimunović, Petar 95-96, 151, 201
 Šimunović, Tajana 99
 Škalić, Emira 40
 Škarec, Želimir 74
 Škiljan, Ivana 46
 Šklebar, Duška 57, 78, 86
 Šklebar, Ivan 56-57, 78, 86, 145
 Šlaus, Ivo 14
 Štampar, Andrija 14
 Štancl, Marina 50-51
 Štefša, Željka 36, 126
 Švajger, Anton 117

Švarc, Jadranka 40

T

Tandara, Marijan 59, 62

Težak, Stjepko 25

Tomić, Franjo 51, 53, 109-110, 160,
162, 182, 201

Tomšić, Josip 74

Tonković, Mato 44, 128, 144

Topalović, Ante 37, 40

Tribuson, Goran 115-117, 136, 139,
160, 162, 181, 184, 201

Trinajstić, Nenad 30, 201

Trnski, Ivan 97, 117

Trnski, Tihomir 14, 151

Trnski, Vesela 25, 79, 96

Trogrlić, Josip 59, 146

Tudić, Antun 96-97, 202

Tuđman, Franjo 72, 135

Turčić, Antun 54, 138, 144-145

Turkalj, Jasna 59, 62, 68

U

Unger, Friderika 40

Uroda Kutlić, Jasmina 46

V

Vaculik, Jaroslav 35

Vargović, Eduard 20, 32-33, 79, 98,
100

Vavra, Ivan 87, 130

Vezmarović, Mladen 36

Vidović, Krešimir 53

Višnjević, Jasna 56, 100

Vitanović, Dean 54

Vlajinić, Vladimir 101

Vlček Sokolović, Milada 24, 180

Vrankić, Ivana 24, 184

Vrus-Murtić, Goranka 103

Vuković, Goran 74

Vuletić, Gorka 54, 56-57

Vulin, Ante 154

Z

Zadro, Sara 135

Zalar, Diana 25

Zečić, Željko 78

Zidić, Igor 25

Zobundžija, Adela 37

Zrnić, Aco 134

KAZALO POJMOVA

A

administrativna tajnica 24, 137, 180-181
Akademija likovnih umjetnosti 103, 105, 107, 185
Akademijini razredi 8, 64, 122, 201

B

Bjelovarsko-križevačka biskupija 59, 61, 202
Bjelovarska županija 33-34, 97
Bjelovarski zbornik 124
Bjelovarsko-bilogorska županija 8-10, 13-15, 17-19, 21-26, 28, 30-31, 33, 35-40, 42, 44, 50-54, 56-57, 59, 61-71, 73-79, 83-87, 90, 92, 96-97, 103, 105, 107, 109-110, 116, 121-129, 131, 135-139, 141, 143-154, 159-160, 164-186, 201-202
Bjelovarsko-bilogorski radio 138-139, 184-185, 203
Bjelovarsko kazalište 115-116, 202
Bjelovarsko-križevačka županija 33, 35-36, 46, 169, 174
Bjelovarsko priopćenje 42, 167, 176
Bolonjska deklaracija 112

C

Centar za kulturu i informiranje *Dr. Franjo Tuđman* Grubišno Polje 135

Č

Čitaonice u Grubišnom Polju 88-89, 135, 140, 185

D

Dan bjelovarskih branitelja 59, 62, 65, 128, 146, 157
Dan Grada Bjelovara 65, 71

Dani Ede Murtića 8, 15, 101, 103-105, 114, 145, 160, 162-163, 176, 181
 Dani otvorenih vrata 15, 93, 112-115, 131, 135, 137-139, 144, 160, 163, 182-185
 Deklaracija o znanju 36-37, 39, 75, 163
 doktorske disertacije 75-77
 Domovinski rat 9, 48-49, 59, 61-74, 77, 85, 88, 128-129, 132, 134, 144-146, 148,
 150, 153, 159, 164-165, 168, 171, 173-175, 177, 181, 184-185
 društvo znanja 37, 42, 75-76
 Državni arhiv u Bjelovaru 44, 81, 134, 138, 146, 155, 172, 202

E

Ekonomska i birotehnička škola Bjelovar 126, 202
 Enciklopedija Bjelovarsko-bilogorske županije 121, 143, 166
 Europska Unija 50, 82, 109-111

F

Financijsko-ekonomski odjel Akademije 21
 Fond *Boža Tvrtković* Bjelovar 157, 185

G

Garić-grad 42-46, 85, 90, 127-128, 144, 148, 159, 161, 171, 174, 176-178, 181
 glavni tajnik Akademije 27
 gimnazija Bjelovar 99, 135, 202
 Glazbena škola Brune Bjelinskog Daruvar 135, 202
 Glazbena škola Vatroslava Lisinskog Bjelovar 30, 76, 115, 128, 136, 202
 Glazbeni sastav *Moslavci* 45, 202
 gospodarstvo 39-40, 42, 50, 52-53, 75-76, 88, 110, 145, 159, 168
 Grad Bjelovar 8, 10-11, 13, 15, 17, 21-23, 25, 27-28, 30, 33, 36-37, 48-51, 56, 59,
 61-65, 68, 70-71, 75-77, 79, 83, 95, 101, 110, 121-125, 128, 130, 132, 136-139,
 143, 145-147, 149-155, 157, 159-160, 172, 179-182, 201
 Grad Čazma 89, 202, 204
 Grad Daruvar 202, 204
 Grad Garešnica 204
 Grad Grubišno Polje 88-89, 135, 202
 Gradska knjižnica *Mato Lovrak* Grubišno Polje 135, 202
 Gradski muzej Bjelovar 44, 59, 95, 97-99, 101, 103, 105, 109, 123-124, 127-128,
 131-132, 134, 136, 138, 146, 155
 Gradsko poglavarstvo Grada Bjelovara 28, 124, 179

H

HORKUD *Golub* Bjelovar 61, 202

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti 7, 9-10, 13-14, 17-18, 21, 23-24, 27,
36-37, 39, 44, 48-49, 56, 59, 61, 64-65, 67, 75-76, 86-89, 92-93, 95-99, 101, 105,
114, 116, 120, 137, 139, 144, 149, 151, 159-160, 163-167, 171, 177, 179-181, 183,
186, 201-202

Hrvatska gospodarska komora

– Gospodarska komora Bjelovarsko-bilogorske županije 23, 202

Hrvatska obrtnička komora

– Obrtnička komora Bjelovarsko-bilogorske županije 37, 202

Hrvatska radiotelevizija 74, 103, 105, 203

Hrvatska temeljena na znanju i primjeni znanja 36-37, 39, 75, 163

Hrvatski institut za povijest 59, 61-62, 64, 68-69, 156, 202

hrvatski jezik 90, 99, 111, 160, 184

Hrvatski memorijalno-dokumentacijski centar Domovinskog rata 59, 61, 64, 67,
202

Hrvatski restauratorski zavod 144

Hrvatski zavod za zapošljavanje 37, 202

hrvatsko školstvo 112

Hrvatska zaklada za znanost 99

I

Industrija mliječnih proizvoda *Sirela* u Bjelovaru 154

Interijeri MVA Zagreb 89

izložbe 8-10, 15, 95-99, 101, 103, 106-107, 111, 113-114, 138, 145, 153, 159-160,
166-167, 181-185

J

javno zdravstvo 54, 56, 145

Jugoslavenska narodna armija 68, 70, 72

K

Kabinet grafike 106

katalozi izložaba 83, 92, 96-97, 99, 103, 106, 159-160, 182-185

kategorizirani članci 86

Klupa *Bjelovar* 97, 119, 129, 132, 202

knjige sažetaka 83, 90, 144, 159-160

književni susreti 8-9, 15, 115, 139, 160

knjižnica Zavoda 155-156

Krizni štab Bjelovar 62, 74, 171
 Kulturni i multimedijски centar Bjelovar 135, 140, 202
 kvaliteta života 54, 57, 85, 90, 145, 148, 163, 167, 169, 171, 177-178, 183-184

L

Leksikografski zavod *Miroslav Krleža* 144, 121, 205
 likovna kolonija 103
 Lovrakovi dani kulture 131

LJ

Ljekarna *Coner* 89

M

Medicinska škola Bjelovar 130, 202
 ministarstvo 28, 51
 Ministarstvo branitelja 28, 59, 61-62, 65, 71, 202
 Ministarstvo gospodarstva 50, 202
 Ministarstvo kulture 28, 202
 Ministarstvo obrane 59, 61-62, 69, 202
 Ministarstvo poljoprivrede 50-51, 160, 202
 Ministarstvo unutarnjih poslova 59, 61-62, 70-71, 202
 Ministarstvo zaštite okoliša i prirode 50, 202
 Ministarstvo zdravlja 56, 202
 Ministarstvo znanosti i obrazovanja 123, 205
 Mjesec hrvatske knjige 128
 Muzej Moslavine Kutina 44, 202

N

nagrade i priznanja 15
 nakladnička djelatnost 9, 15, 83, 90, 114, 125, 135, 144, 146, 177, 186
 Narodna knjižnica *Petar Preradović* Bjelovar 25, 96, 99, 111, 117-119, 126-128, 136, 138, 154, 202
 nezaposlenost 38, 87

O

obljetnice 9, 25-26, 29, 77, 83, 85, 90, 96, 98-99, 106, 109, 122, 124-125, 128, 133, 150-151, 180-181, 185
 obrazovanje 10-11, 40, 42, 53, 80-81, 87, 100, 110, 152, 165, 174, 184
 odluka 14, 17, 21, 29, 65, 101, 144, 152

Odluka o osnivanju Zavoda 20, 179
 Odluka o potpori inicijativi za osnivanje Zavoda 18, 179
 Ogranak Hrvatskoga pedagoško-književnog zbora Bjelovar 112, 124, 156, 202
 Ogranak Matice hrvatske Bjelovar 45, 123-124
 Opća bolnica Bjelovar 56, 78, 145, 177, 202
 Općina Berek 42, 44, 128, 144, 202
 Općina Sirač 89, 202
 Općina Velika Pisanica 101, 103, 105, 202
 organizacija predavanja 144
 organizacijski odbor 15, 101, 144, 147, 160
 Osnovna škola Berek 44-45, 144
 Osnovna škola Mate Lovraka Veliki Grđevac 131, 138, 202
 Osnovna škola Velika Pisanica 103

P

pismo namjere 17-18, 179
 počasni građanin *Grada Bjelovara* 101, 157
 Podgarić 42, 44, 127, 144, 148, 181-182
Pod zidinama Garića 45, 181
 poljoprivreda 50-53, 109-110, 145, 151, 153, 160, 168, 173, 178, 182
 Posebna izdanja Zavoda 87, 89, 119, 139, 141, 159-162, 172, 201
 Poslovni park Bjelovar 37, 202
 Povijesna udruga Moslavine 44, 202
 povijest Bjelovara 26, 48-49, 66, 132-134, 144, 146, 152, 159
 povijest zdravstva 89, 136, 172, 186
 Predsjedništvo Akademije 14-15, 21, 160, 167, 181
 predstavljanje nakladničke djelatnosti 15
 Predškolska sekcija 80, 112
 Pučka knjižnica i čitaonica Daruvar 126, 202

R

Radio Daruvar 203
 Radio *Terezija* 203
 Radovi Zavoda 64, 83, 114, 119, 121, 123, 126-128, 139, 141, 143-144, 159, 161, 165-178, 180-183, 185
 rano napuštanje srednjoškolskog obrazovanja 81, 87, 130, 145, 167
 Razred za društvene znanosti 14, 24, 62, 201
 Razred za književnost 25, 116
 Razred za likovne umjetnosti 101, 106-107

Razred za medicinske znanosti 54, 56, 201
 razvoj temeljen na znanju 10, 36, 39, 76, 84, 127, 143, 159, 176, 181
 recenzent 15, 122, 130, 132-136, 146, 159
 regionalni inovacijski sustav 42
 Regionalni operativni program 38
 RH HRČAK 83, 86

S

Severinska buna 49
 Sisačko-moslavačka županija 42, 44, 202
 Skupovi
 - okrugli stol 26, 77, 79-81, 159, 182, 184
 - znanstveni 8-9, 21, 25-27, 29, 33, 39, 54, 60, 63, 69, 72, 75, 77, 85, 90, 114, 121, 133, 145, 151, 166-167, 180, 184, 186
 - znanstveni kolokvij 26, 49, 77, 85, 128, 144, 157
 - znanstveno savjetovanje 26, 36, 38, 76-77, 84-85, 127, 143, 157
 - znanstveno-stručni 9, 26, 44-45, 50, 59, 62-64, 69-70, 77, 82, 85-86, 127-128, 139, 141, 142-144, 146, 157, 162-163, 179-181
 Sorbonska deklaracija 112
 Specijalna jedinica policije *Omeg*e 64, 73, 175
 spomen-ploča 103-105, 114, 173, 181, 183, 186
 Sportsko-rekreacijski centar *Kukavica* 103
 stanovništvo 38, 74, 88, 170
 suorganizatori 36, 61-62, 64, 66, 69-71, 77, 80-82, 99, 105, 136, 180-181, 185

Š

Šesnaesta (16.) varaždinska pješačka pukovnija 89
 šumarstvo 50, 85, 144-145, 148, 182-183

T

tajnik 14, 17, 27, 29, 50, 56, 62, 95, 120, 126, 144, 152
 Televizija *Atila* 138, 184, 203
 Turistička zajednica Bjelovarsko-bilogorske županije 50, 128, 138, 144-145, 202
 turizam 50, 52-53, 85, 110, 144-145, 148, 153, 167-168, 172, 178, 182-183

U

Udruga djece poginulih i nestalih hrvatski branitelja Domovinskog rata – Podružnica Bjelovarsko-bilogorske županije 59, 62, 65, 128, 202
 Udruga Garić-grad 44, 144, 202
 Ugovor o radu Zavoda 21, 159, 180
 upravitelj Zavoda 10, 17, 21, 24, 29, 33, 44, 50-51, 59, 79, 95, 97-99, 103, 110-111, 114, 126, 128, 137-139, 146, 154, 180, 182-183
 Ured za društvene djelatnosti 59

V

- Velika župa Bilogora 33, 97
 Visoka tehnička škola u Bjelovaru 136, 138, 156, 182, 202
 voditelj skupa 30, 34, 40, 44, 49-50, 56, 73, 77
 voditelj Zavoda 10, 21, 24, 36, 38-39, 49-50, 56, 59, 61, 64, 66, 76, 97-99, 105, 110-111, 114, 116, 126, 131, 138-139, 143, 150, 152, 157, 166, 180, 183, 185
 Vojna granica 76
 Vojne operacije 63, 72
 - *Bilogora* 63-64, 70, 74, 177
 - *Bljesak* 70, 128, 185
 - *Oluja* 65, 70, 128, 185
 - *Orkan-91* 65, 70
 - *Otkos-10* 63, 65, 67, 70, 74, 172
 - *Papuk-91* 63, 65, 70, 73, 173

Z

- Zaklada Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti 59, 75, 89, 160, 177, 201
 zaštita okoliša 50, 52, 85, 144-145, 148, 182-183
 Zavod za javno zdravstvo Bjelovarsko-bilogorske županije 56, 145, 202
 Zavod za znanstveni rad u Varaždinu 79, 98
 Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru 9-11, 14, 24, 27, 44, 76-77, 79, 83, 87, 92, 103, 105, 119, 125-128, 130, 133, 139, 152, 157, 159-161, 165-178, 180-183, 185, 201
 zdravlje 28, 39, 46, 50, 54, 56-57, 61-62, 66, 68, 70-71, 76, 90, 105, 132, 149, 153, 159, 163, 167-168, 170, 178
 Zlatna plaketa *Grb Grada Bjelovara* 158, 160
 znanost 7, 9-11, 14, 21, 26, 33, 40, 42, 45, 65, -66, 75-77, 79, 96-99, 109, 153, 157, 159, 168
 znanstvena istraživanja 9, 13-14, 69, 75-76, 85, 146, 159, 186
 znanstveni
 - rad 10, 14, 69, 75, 79
 - znanstvenici 27, 36, 63, 65, 68-69, 71-72, 75-76, 79, 86, 109, 120-122, 153, 165-166
 Znanstveno vijeće 24, 42, 50, 87, 117, 137-139, 143-146, 153, 160, 181-186
 znanje 10, 13-15, 28-29, 36-42, 61, 67, 69, 75-76, 79, 85, 90, 123, 127, 143, 152, 157, 159, 163, 166, 168, 171, 176-177, 181, 183
 Ž
 Županijsko poglavarstvo 29, 143
 Županijsko stručno vijeće 80

Zahvale

Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Bjelovaru uspješno je ostvario planove rada zahvaljujući suradnji i entuzijazmu mnogih pojedinaca, kulturnih, odgojno-obrazovnih i umjetničkih ustanova i društava.

Posebnu zahvalnost upućujemo svom osnivaču Hrvatskoj akademiji čiji je Zavod ustrojstvena jedinica te njegovim suosnivačima – Gradu Bjelovaru s gradonačelnicima Đurđom Adlešić i Antunom Korušecom te Bjelovarsko-bilogorskoj županiji sa županima Miroslavom Čačijom i Damirom Bajsom.

Uspjesi i rezultati Zavoda prije svega pripadaju Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti, članovima svih Uprava Akademije u proteklom razdoblju, a posebno smo zahvalni predsjednicima akademicima Ivanu Supeku, Ivi Padovanu, Milanu Mogušu i Zvonku Kusiću na podršci u osnivanju Zavoda i dosadašnjem radu. Članovi su pojedinih Akademijinih razreda recenzirali veliki broj rukopisa radi njihova objavljivanja u knjigama kao što su akademici Zvonko Baletić, Leo Budin, Vida Demarin, Ante Stamać, Nikša Stančić i časopisu *Radovi*, ali i aktivno sudjelovali na skupovima, predstavljanju knjiga, predavanjima i izložbama u organizaciji Zavoda, primjerice akademici Franjo Šanjek, Pavle Dešpalj, Slavko Cvetnić, Petar Šimunović, Franjo Tomić, Slavko Matić, Jakša Barbić, Stjepan Damjanović, Ivan Aralica, Goran Tribuson, Zlatko Keser, Velimir Neidhardt, Dragutin Feletar, Antun Dubravko Jelčić, Miroslav Šicel, Nenad Trinajstić i Marko Pećina. Posebno upućujemo zahvalu Razredu za društvene znanosti i Razredu za medicinske znanosti Hrvatske akademije, zatim Akademijinim zavodima u Varaždinu, Dubrovniku, Križevcima, Osijeku, Požegi, Rijeci, Splitu, Zadru, te ostalim Akademijinim jedinicama. Zakladi Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti zahvaljujemo na novčanoj pomoći za organiziranje skupova i nakladničku djelatnost Zavoda.

Zahvaljujemo se svim autorima tekstova objavljenih u časopisu *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sudionicima na skupovima, izložbama, predavanjima i predstavljanjima izdanja Zavoda i autorima knjiga objavljenih u ediciji *Posebna izdanja Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*.

Zahvaljujemo se svim članovima organizacijskih odbora i suorganizatorima skupova, a to su: Grad Bjelovar, Bjelovarsko-bilogorska županija, Sisačko-moslavačka županija, Daruvar, Čazma, Garešnica, Grubišno Polje, Općina Berek, Općina Sirač, Ministarstvo poljoprivrede, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo gospodarstva, Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, Ministarstvo obrane, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo branitelja, Obrtnička komora Bjelovarsko-bilogorske županije, Gospodarska komora Bjelovarsko-bilogorske županije, Hrvatski zavod za zapošljavanje – područna služba Bjelovar, Poslovni park Bjelovar, Turistička zajednica Bjelovarsko-bilogorske županije, Muzej *Moslavine* u Kutini, Povijesna udruga Moslavine, Udruga Garić-grad, Zavod za javno zdravstvo Bjelovarsko-bilogorske županije, Opća bolnica Bjelovar, Udruga djece poginulih i nestalih hrvatskih branitelja Domovinskog rata Bjelovarsko-bilogorske županije, Hrvatski memorijalno-dokumentacijski centar Domovinskog rata u Zagrebu, Hrvatski institut za povijest u Zagrebu i Bjelovarsko-križevačka biskupija. S Općinom Velika Pisanica uspostavljena je 2010. godine suradnja u organiziranju Danā *Ede Murtića*.

Upućujemo zahvalnost Narodnoj knjižnici *Petar Preradović* Bjelovar i zaposlenicima Marinku Iličiću, Iliji Pejiću, Slavenu Pejiću, Tini Gatalica, Štefaniji Bujger, Siniši Krpanu, potom Gradskom muzeju Bjelovar i zaposlenicima Mladenu Medaru, Krešimiru Ivančeku i dr. sc. Goranu Jakovljeviću, Državnom arhivu u Bjelovaru i ravnatelju Željku Pleskalu te Ministarstvu kulture Republike Hrvatske Upravi za zaštitu kulturne baštine Konzervatorski odjel u Bjelovaru te Kulturnom i multimedijском centru u Bjelovaru.

U ostvarivanju pojedinih aktivnosti bilo je važno sudjelovanje pojedinaca, kulturnih, odgojno-obrazovnih ustanova i društava. Među njima su Antun Tudić, Kristina Anđelka Đopar, Marija Sabolić, Vedran Milić, Viktor Ključarić te učenici i profesori Glazbene škole *Vatroslava Lisinskog* iz Bjelovara, Glazbene škole *Bruno Bje-linski* iz Daruvara, Gimnazije iz Bjelovara, Medicinske škole iz Bjelovara, Ekonomske i birotehničke škole iz Bjelovara, Osnovne škole Berek, Klapa *Bjelovar*, HORKUD *Golub* Bjelovar, Glazbeni sastav *Moslavci*, stručna vijeća ravnatelja i stručnih suradnika predškolskih, osnovnoškolskih i srednjoškolskih ustanova iz Bjelovarsko-bilogorske županije, Ogranak Hrvatskoga pedagoško-književnog zbora iz Bjelovara, Visoka tehnička škola iz Bjelovara, Bjelovarsko kazalište, Pučka knjižnica i čitaonica iz Daruvara, Gradska knjižnica *Mate Lovraka* iz Grubišnog Polja i Osnovna škola *Mate Lovraka* iz Velikoga Grđevca.

Pripremi i izboru članaka za časopis *Radovi* značajnu su pozornost pružili članovi Uredništva, a članovi Znanstvenog vijeća Zavoda dali su svoj udio u rezultatima što ih je postigao.

Pojedini Akademijini zaposlenici obavili su uspješno mnoge poslove kako bi Zavod djelovao, a to je vođenje financijskih poslova, nakladnička djelatnost, lektura, prijevod na engleski jezik i znanstveno razvrstavanje izdanja Zavoda te njihovo prezentiranje na mrežnom portalu RH HRČAK.

O radu Zavoda javnost su informirali elektronički (Hrvatska radiotelevizija, televizija *Atila*, Bjelovarsko-bilogorski radio, Radio *Terezija*, Radio Daruvar, Bjelovar – info medij) i pisani mediji (*Školske novine*, *Večernji list*, *Bjelovarac*, *Bjelovarski list*, Bjelovarsko-bilogorski *Magazin*, *Zvono* i *Regija*), a sve je aktivnosti fotografirao Jozo Lovrić. Na tome smo im zahvalni.

O AUTORIMA

Prof. dr. sc. **Slobodan Kaštela** znanstveni je savjetnik i profesor prometnog prava, u mirovini. Rođen je 1941. godine u Novigradu (Dalmatinskom). Godine 1964. diplomirao je na Pravnom fakultetu u Zagrebu, a 1967. je položio pravosudni ispit. Magistrirao je 1991. na Ekonomskom fakultetu, a 2000. je doktorirao na Fakultetu prometnih znanosti u Zagrebu. Pune trideset i četiri godine obnašao je dužnost tajnika Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Na Fakultetu prometnih znanosti bio je nosilac predmeta Prometno pravo. Sudjelovao je kao predavač i u nastavi na poslijediplomskom studiju. Objavio je više od sto deset znanstvenih i stručnih radova i aktivno je sudjelovao na brojnim domaćim i međunarodnim znanstvenim skupovima. Uredio je 29 knjiga, zbornika i monografija, uglavnom u nakladi Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Autor je nekoliko knjiga i udžbenika, od kojih treba izdvojiti *Zračno prometno pravo* (2001.) i *Spomenicu Zaklade Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti 1993. – 2013.* (2014.). Koautor je udžbenika *Osnove zračnog prava* (1998.) te sveučilišnog udžbenika *Prometno pravo* (2008.). Ta je knjiga 2009. godine dobila Nagradu *Josip Juraj Strossmayer* kao najuspješnije znanstveno djelo izdano 2008. iz područja društvenih znanosti. Zajedno s prof. emeritusom Ivom Grabovcem autor je znanstvene monografije *Međunarodni i nacionalni izvori hrvatskoga prometnog prava* (2013.). Bio je suradnik na izradi *Pravnog leksikona* Leksikografskog zavoda *Miroslav Krleža* (2007.). Od 2008. godine znanstveni je voditelj Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad Hrvatske akademije u Bjelovaru. Uz nastavnu djelatnost, od 1999. je stalno kao istraživač uključen u znanstvene projekte, a od 2007. bio je voditelj projekta *Acquis u području prometa* koji je financiralo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta.

Za istaknuti društveni i znanstveni rad primio je tri odlikovanja i brojna druga javna priznanja, od kojih ističemo odlikovanje Predsjednika Republike *Redom Danice hrvatske s likom Ruđera Boškovića* (2008.) te Plaketu *Tihomir Trnski* za izuzetne rezultate na obrazovnom, kulturnom, sportskom i drugim područjima kulturnog života Bjelovarsko-bilogorske županije (2016.).

Član je više domaćih i međunarodnih znanstvenih i kulturnih udruga te uredništva znanstvenih časopisa. Član je suradnik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Razredu za društvene znanosti te potpredsjednik Akademijina Znanstvenog vijeća za promet. Bio je ravnatelj Zaklade Hrvatske akademije od njezina osnivanja 1993. do 2014. godine. Član je i Svjetske akademije znanosti i umjetnosti (*The World Academy of Art and Science*) te Upravnog odbora Hrvatskoga kulturnog kluba i Znanstvenog vijeća Zavoda za znanstveni rad Hrvatske akademije u Varaždinu.

Prof. dr. sc. **Vladimir Strugar** rođen je u Bjelovaru. Diplomirao je na Pedagoškoj akademiji u Pakracu na studijskoj grupi Hrvatskosrpski jezik i književnost (1969.), a na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu stekao je stručni naziv profesor pedagogije (1974. – 1979.). Magistrirao je i doktorirao na Pedagoškom/Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Rijeci.

Radio je kao učitelj hrvatskoga jezika, tajnik, računovođa i ravnatelj škole. Bio je prosvjetni savjetnik za razrednu nastavu i opći razvoj u Zavodu za unapređivanje školstva Republike Hrvatske, u Radnoj jedinici Zajednice općina Bjelovar (1984. – 1994.), i pročelnik Ureda za prosvjetu, kulturu, informiranje, šport i tehničku kulturu Bjelovarsko-bilogorske županije (1994. – 2000.), a u mandatu Vlade Republike Hrvatske (2000. – 2003.) ministar prosvjete i športa. Umirovljen je u lipnju 2004. godine.

Upravitelj je Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Bjelovaru od 2005.

Vanjski je suradnik Visoke učiteljske škole u Čakovcu, Učiteljskog fakulteta u Zagrebu i Odsjeka za pedagogiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Izabran je u naslovno znanstveno-nastavno zvanje izvanredni profesor (2007.) i u znanstveno zvanje znanstveni savjetnik (2014.).

Objavio je 460 bibliografskih jedinica, od čega samostalno 12 knjiga, suautor je 19 knjiga, školskih i sveučilišnih udžbenika i priručnika te autor 117 znanstveno-stručnih članaka i poglavlja u knjizi ili zborniku. Suautor je i urednik 38 knjiga. Sudjelovao je u radu 61 znanstveno-stručnog skupa i u realizaciji znanstvenoistraživačkoga projekta *Komparativna analiza hrvatskog i europskog (svjetskog) školstva*.

Primio je više nagrada i priznanja za rad u odgoju i obrazovanju. Odlikovan je *Redom Danice hrvatske s likom Antuna Radića* (1996.), primio je Zlatnu plaketu *Grb grada Bjelovara* (2006.), Nagradu *Ivan Filipović* za životno djelo u području znanstvenoga rada za 2012. godinu i dr. Počasni je građanin Grada Krapine (2002.), Općine Donji Kraljevec (2006.) i Grada Bjelovara (2012.).

Važnija djela: *Nadareni učenici u procesu obrazovanja* (1988.), *Biti učitelj* (1993.), *Bibliografija bjelovarskog školstva 1876.–1993.* (1994.), *Bjelovarsko-bilogorska županija* (1996.), *Teorijski, metodološki i društveni aspekti pojave darovitosti: bibliografija* (1997.), *Promjene odgojno-obrazovnog sustava: izabrana bibliografija* (2006.), *Zatvorena vrata budućnosti: rano napuštanje srednjoškolskog obrazovanja* (2011.), *Znanje, obrazovni standardi, kurikulum: Teorijsko-kritički pristup obrazovnoj politici u Hrvatskoj* (2012.), *Pedagoški rad/Napredak: Bibliografija 1976.–2010.: Temelj znanstvenoistraživačkom radu i prinos proučavanju povijesti pedagoške periodike u Hrvatskoj* (2014.), *Učitelj između stvarnosti i nade* (2014.).

Nakladnik

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti
Trg Nikole Šubića Zrinskog 11,
HR – 10000 Zagreb

Za nakladnika

Akademik Pavao Rudan, glavni tajnik

Grafičko oblikovanje

Krešimir Ivanček

Lektorica

Maja Silov Tovernić

Prijevod na engleski

Gorka Radočaj

Tisak

Stega tisak d.o.o.

Naklada

250 primjeraka

ISBN 978-953-347-137-2

Knjiga je tiskana u veljači 2017.

Iz recenzija

Ponuđeni rukopis pisala su dvojica ljudi koji su vjerojatno najviše učinili za Akademijin Zavod u Bjelovaru. No oni ne nude svoje ocjene nego pregršt podataka, marljivo skupljenih i lijepo usustavljenih, oni nude dokumente (i u riječi i u slici). Iz tih se podataka očitava desetgodišnji rast Akademijina Zavoda u Bjelovaru koji se može pohvaliti doista respektabilnom djelatnošću, i nakladničkom, i promotivnom, i znanstvenom, i stručnom, i kulturnom. Nije dakle nikakvo prigodničarsko pretjerivanje kada bjelovarski gradonačelnik srdačno zahvaljuje onima koji su Zavod stvorili i razvijali, što drži taj Zavod važnom ustanovom Grada i Županije. Svi podaci iz ovoga rukopisa pokazuju da je Zavod uspješna Akademijina priča i primjer uspješne suradnje najvažnije hrvatske znanstvene ustanove i jednoga našega prostora. Sve što se u rukopisu nalazi može poslužiti kao poticaj za nove stvaralačke uzlete.

Akademik Stjepan Damjanović

Monografija je nastala u sklopu manifestacija kojima se obilježava deseta obljetnica Akademijina Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru.

Monografija započinje prigodnim tekstovima Akademijina predsjednika Zvonka Kusića, župana Bjelovarsko-bilogorske županije Damira Bajsa i gradonačelnika Bjelovara Antuna Korušeca o specifičnostima i važnosti djelovanja Akademijina Zavoda u lokalnom središtu u tom dijelu Hrvatske.

Tekst sadrži priloge s opisom osnivanja i djelovanja Akademijina Zavoda u Bjelovaru i detaljne prikaze rada u svim područjima kao što je održavanje znanstvenih skupova, nakladnička djelatnost, organiziranje izložbi te održavanje predavanja i predstavljanja izdanih časopisa i knjiga. S obzirom na rezultate koje je Zavod postigao, njegov upravitelj i voditelj dobili su priznanja Grada Bjelovara i Bjelovarsko-bilogorske županije.

Rukopisu je priložen popis literature, bibliografija radova tiskanih u časopisu *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad* te kronologija zbivanja u vezi s osnivanjem i djelovanjem Zavoda.

Tekst korektno opisuje desetgodišnje djelovanje Akademijina Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru i pruža cjelovit uvid u njega.

Akademik Nikša Stančić

ISBN 978-953-347-137-2

9 789533 471372

Cijena 220,00 kuna